

Broj: 02-04-2765-2/23
Sarajevo, 02.02.2023. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kntona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), a u vezi sa članom 132. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 35/05) Vlada Kantona Sarajevo, na **113.** sjednici održanoj **02.02.2023.** godine, donijela je

ZAKLJUČAK

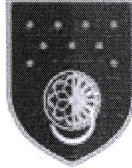
1. Prihvata se Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu.
2. Izvještaj iz tačke 1. ovog Zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo, na nadležno odlučivanje.

VRŠITELJICA DUŽNOSTI PREMIJERA

ministrica Softić Kadenić Darja

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. A r h i v a.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

**CANTON SARAJEVO
ASSEMBLY**

Broj:
Sarajevo,

Na osnovu člana 117., a u vezi člana 120. stav 2. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 41/12- Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15 i 48/16) Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana _____ 2022. godine, povodom razmatranja Izvještaja o radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu, donijela je slijedeći

- PRIJEDLOG -

ZAKLJUČAK

Usvaja se Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu.

Broj: _____
Sarajevo, _____

**PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO**

Elvedin Okerić

O B R A Z L O Ź E N J E

I - P R A V N I O S N O V

Pravni osnov za donošenje ovog Zaključka sadržan je u članu 117. a vezi sa članom 120. stav 2. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo," broj: 41/12 -Drugi novi prečišćeni tekst , 15/13, 47/13, 47/15 i 48/16) kojim je utvrđeno da Skupština Kantona Sarajevo u okviru svojih nadležnosti donosi Ustav, zakone, budžet i izvještaj o izvršenju budžeta, prostorni plan Kantona, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke i smjernice i daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta. donosi: uredbe, odluke, rješenja i zaključke.

II - R A Z L O Ž I Z A D O N O Š E N J E

Član 132. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine Federacije BiH" br. 35/05) propisuje da je inspekcija dužna najmanje jednom godišnje podnijeti pisani izvještaj o izvršenim inspekcijskim pregledima, o nađenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama s prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvještaju se obavezno moraju obraditi vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima te predložiti u kojem bi pravcu trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

Shodno stavu (2) tačka 2. istog člana "kantonalna inspekcija izvještaj podnosi vladi kantona i skupštini kantona."

Postupajući u skladu sa naprijed navedenim članom, dostavljamo Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu koji je radi lakše preglednosti sačinjen po organizacionim jedinicama - inspektoratima i sektorima.

U izvještaju je prikazan broj inspektora koji su obavljali poslove inspekcijskog nadzora na dan 31.12.2022. godine, propisi nad čijom primjenom su vršeni inspekcijski nadzori, broj planiranih i izvršenih inspekcijskih nadzora, broj donijetih rješenja, broj izdatih prekršajnih naloga i njihova novčana vrijednost, predmet u kojem su vršeni inspekcijski nadzori kao i realizovani zadaci Sektora za stručne i zajedničke poslove i Sektora za internu kontrolu.

Svi pokazatelji su radi lakšeg praćenja rada inspekcijskih službi izraženi i uporedno sa brojem planiranih inspekcijskih nadzora kao i sa brojem inspekcijskih nadzora izvršenih u prethodnom izvještajnom periodu.

Pored broja izvršenih / planiranih inspekcijskih nadzora, uporedni pokazatelji su prikazani i za izdate upravne mjere - rješenja kao i za pokrenute prekršajne postupke izdavanjem prekršajnih naloga u njihovoj novčanoj vrijednosti.

Po inspektoratima su navedeni negativni pojavni oblici i problemi s kojima se inspektori susreću na terenu te dat prijedlog kako iste prevazići.

Broj izvršenih inspekcijskih nadzora kao i poduzetih mjera razlikuje se po inspektoratima prije svega zbog broja izvršioca, dužine trajanja inspekcijskog nadzora i specifičnosti pojedinih inspekcijskih nadzora.

Negativna odstupanja od broja planiranih inspekcijskih nadzora u pojedinim inspektoratima su prisutna, međutim za isto je razlog nepredviđeno odsustvovanje sa posla inspektora zbog dužeg bolovanja kao i u pojedinim specifičnim slučajevima zbog dužine trajanja inspekcijskog nadzora.

Izvještaj je sačinjen u skladu sa Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Sl.novine Kantona Sarajevo" broj: ("Sl.novine Kantona Sarajevo" broj 23/21 i 52/21)) s tim što je proširen s poglavljem – Prijedlog mjera.

U poglavlju – Prijedlog mjera kandidovane su aktivnosti na rješavanju problema iz oblasti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove uočeni prilikom vršenja inspekcijskih nadzora u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine.

U istom su predložene mjere i aktivnosti na rješavanju spomenutih problema, od kojih su neki u direktnoj nadležnosti ove Kantonalne uprave, a neke probleme kandidujemo nadležnim institucijama bez čijeg rješavanja po hitnom postupku inspekcije koje djeluju unutar ove Kantonalne uprave neće imati ambijent i okruženje za efikasan i efektivan rad.

Ono što smatramo potrebnim istaći je činjenica da ovaj organ kontinuirano radi i na otvorenoj komunikaciji sa građanima u čemu je u izvještajnom periodu ostvaren napredak.

Shodno naprijed navedenom i obrazloženom dostavljamo Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove za 2022. godinu u predloženom tekstu Vladi Kantona Sarajevo na razmatranje.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Kantonalna uprava za inspekcijske
poslove

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Кантонална управа за инспекцијске
послове

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Cantonal Administration for Inspection Issues

**IZVJEŠTAJ O RADU KANTONALNE UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE
POSLOVE KANTONA SARAJEVO ZA 2022. GODINU**

Sarajevo, januar 2023. godine

SADRŽAJ

I Uvodni dio.....	4
II Programski dio.....	5
III Normativni dio.....	6
IV Tematski dio.....	7
V Finansijski dio	7
VI Kapitalni projekti.....	11
VII Ocjena stanja i postignutih rezultata.....	11
VIII Programska orijentacija.....	34
IX Izvršenje kontinuiranih poslova.....	40
1. Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije.....	40
1.1 Poljoprivredna inspekcija.....	41
1.2 Vodna inspekcija.....	42
1.3 Šumarska inspekcija.....	43
2. Inspektorat veterinarske inspekcije.....	44
3. Inspektorat urbanističko - građevinske, ekološke i stambene inspekcije.....	49
3.2 Kantonalna inspekcija u stambenoj oblasti	60
3.3 Kantonalna inspekcija zaštite okoliša.....	64
4. Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport.....	70
4.1 Kantonalna komunalna inspekcija.....	74
4.2 Inspekcija zaštite prirode	76
4.3 Inspekcija za zaštitu dobara baštine.....	77
4.4 Inspekcija za sport.....	79
5. Inspektorat tehničke inspekcije.....	81
5.1 Elektrotehnička inspekcija.....	81
5.2 Termoenergetska inspekcija.....	85
5.3 Geološka inspekcija	87
5.4 Rudarska inspekcija.....	89
6. Inspektorat tržišno – turističke inspekcije.....	93
6.1 Tržišno-turistička inspekcija.....	94
7. Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	99
7.1 Inspekcija rada vrši nadzor nad primjenom zakona i to:.....	101
7.2 Inspekcija zaštite na radu vrši nadzor na primjenom zakona i to:	105
7.3 Inspekcija socijalne zaštite vrši inspeksijski nadzor nad primjenom zakona i to:	107
8. Inspektorat prosvjetne inspekcije.....	110
9. Inspektorat sanitarne, zdravstvene, farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu.....	115
9.1 Sanitarna inspekcija i inspekcija za hranu (po ovlaštenju sanitarna inspekcija)	118
9.2 Zdravstvena inspekcija	133
9.3 Farmaceutska inspekcija.....	138
10. Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije.....	141
10.1 Inspekcija za ceste	142
10.2 Saobraćajna inspekcija.....	142
11. Sektor za stručne i zajedničke poslove.....	146
12. Sektor za internu kontrolu.....	151
X Pregled unutrašnje organizacije, kadrovske i materijalne osposobljenosti kantonalnog organa	158

XI Način ostvarivanja saradnje sa federalnim organima, drugim kantonima, općinama, Gradom Sarajevom, ombudsmenima, nevladinim sektorom i dr.....	160
--	-----

Na osnovu člana 132. stav (1) i (2) tačka 2. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 35/05) i Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/21, 52/21 i 32/22) vršilac dužnosti direktora Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo podnosi

**IZVJEŠTAJ O RADU
KANTONALNE UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
KANTONA SARAJEVO
ZA 2022. GODINU**

I Uvodni dio

Na osnovu člana 132. stav (1) i stav (2) tačka 2. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05) i članom 12. stav (1) tačka d) i 14. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/17, i 37/21) Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kantonalna uprava) dužna je najmanje jednom godišnje podnijeti pisani izvještaj o izvršenim inspeksijskim nadzorima, o nađenom stanju i poduzetim mjerama.

Izvještaj o radu sačinjen je na osnovu Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/21, 52/21 i 32/22).

Cilj izvještaja o radu je ukazati na pojave i probleme, poduzete aktivnosti sa prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvještaju su obrađeni vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima te prijedlozi u kojem pravcu bi trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

U skladu sa djelokrugom rada propisanim Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 41/12, 8/15, 13/17 i 50/20) Kantonalna uprava za inspeksijske poslove vrši inspeksijske poslove iz nadležnosti kantonalnih inspekcija koje su organizovane u njenom sastavu i druge upravne i stručne poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Putem inspekcija iz određene upravne oblasti Kantonalna uprava obavlja stručne i operativne inspeksijske poslove kontrole provođenja zakona i drugih materijalnih propisa kojima su definisane određene politike i utvrđeno funkcionisanje pojedinih privrednih djelatnosti, poduzima mjere u vršenju inspeksijskog nadzora, vodi evidenciju o izvršenim inspeksijskim nadzorima, izrečenim mjerama kao i izdatim i naplaćenim prekršajnim nalogima, prati stanje u oblastima koje nadzire, pojavne oblike i probleme te daje prijedlog mjera za rješavanje problema.

Osim praćenja stanja u oblastima koje nadziru i prikupljanja operativnih podataka o subjektima nadzora, preventivnog, edukativnog i korektivnog djelovanja na subjekte nadzora, inspeksijske

službe imaju obavezu sankcionisanja prekršilaca izricanjem upravnih, prekršajnih i drugih mjera te kontrolu izvršenja izrečenih mjera.

Iako je osnovna funkcija inspekcije da vrši nadzor nad primjenom propisa iz određene upravne oblasti, inspekcija ima i obavezu da kroz svoj rad utvrđuje manjkavost propisa nad čijom primjenom vrši nadzor te predlaže izmjene istih sa ciljem povećanja sigurnosti i efikasnosti na terenu.

Poslovi iz djelokruga Kantonalne uprave vrše se u okviru slijedećih organizacionih jedinica:

- Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije;
- Inspektorat veterinarske inspekcije;
- Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije;
- Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport
- Inspektorat tehničke inspekcije;
- Inspektorat tržišno-turističke inspekcije;
- Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite;
- Inspektorat prosvjetne inspekcije;
- Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu;
- Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije;
- Sektor za stručne i zajedničke poslove;
- Sektor za internu kontrolu

Kantonalna uprava je u izvještajnom periodu postupala u skladu sa utvrđenim nadležnostima propisanim Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavom Kantona Sarajevo, Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo i Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo, te 18 zakona donesenih na državnom nivou, 73 federalna zakona, 26 kantonalnih zakona, 145 pravilnika, 11 odluka i 16 uredbi. Pored navedenog, inspekcija rada vrši nadzor nad primjenom granskih kolektivnih ugovora.

II Programski dio

Programski dio izvještaja o radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu prioritetno je bio usmjeren na zaštitu i poboljšanje zdravlja stanovništva u Kantonu Sarajevo, na suzbijanje “sive ekonomije” u Kantonu Sarajevo i efikasno i efektivno uspostavljanje fiskalne i finansijske discipline kod subjekata nadzora, gdje glavnu ulogu imaju tržišno - turistička inspekcija i inspekcija rada.

U 2022. godini rad je bio usmjeren i na efikasno i efektivno izvršavanje inspeksijskih poslova iz nadležnosti svih ostalih inspekcija koje djeluju u sastavu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, u skladu sa ciljevima, programom i aktivnostima planiranih godišnjim programom rada.

Izvještaj o radu Kantonalne uprave za 2022. godinu zasniva se na postojećem broju izvršilaca u Kantonalnoj upravi koji je manji od broja izvršilaca predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave.

Pored navedenog u Kantonalnoj upravi su u toku 2022. godine obavljani i realizovani u skladu sa programskim ciljevima i aktivnostima i drugi poslovi kao što je izrada normativnih akata (pravilnici), izrada pojedinačnih akata (naredbe, instrukcije), finansijski poslovi u okviru nadležnosti ovog organa, poslovi zastupanja pred nadležnim sudovima, vođenje registra novčanih kazni, vođenje evidencije o izvršenim inspekcijskim nadzorima i poduzetim mjerama, sačinjavanje prijedloga programa rada i izvještaja o radu koji se podnose Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo, kao i sačinjavanje izvještaja i informacija kao neprogramiranih zadataka po zahtjevu resornih ministarstava i drugih institucija i sl.

Izvještajna godina prošla je i u znaku koordiniranog pristupa inspekcija u sprovođenju brojnih strateških dokumenata Vlade Kantona Sarajevo, kao i saradnje sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo.

Pored navedenog, u jednom broju Inspektorata, određeni broj inspektora nalazio se na višemjesečnom bolovanju, što je uticalo na realizaciju još boljih rezultata u odnosu na planirane.

Na dan, 31.12.2022. godine broj uposlenih je 133 dok su prosječno u 2022. godini efektivno radila 103 uposlenika, prosječno mjesečno 8 uposlenika bilo na bolovanju, a 17 uposlenika prosječno mjesečno odsustvovalo po osnovu godišnjeg odmora, plaćenog odsustva, državnih i vjerskih praznika.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec u značajnoj mjeri zavisilo je od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspekcijski nadzor vrše kantonalni inspektori, te od konkretno dobijenih vrlo često veoma složenih zaduženja od nadležnih organa, a koji u Programu nisu bili planirani. Hitnost inspekcijskih nadzora, a samim tim odstupanje od Programa rada često je uzrokovano pojavama na terenu i diktirano uslovima pojavnih oblika na tržištu, intenziviranjem poslova ove Uprave, uvođenjem dvosmjenskog rada a povremeno u pojedinim inspekcijama i treće smjene.

III Normativni dio

Sadržajem odredbi člana 2. Zakona o objavljivanju propisa i drugih općih akata ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 18/11) propisano je "*U Službenim novinama objavljuju se: 5. Pravilnici, uputstva, instrukcije i naredbe, koje donose kantonalna ministarstva, kantonalne uprave i samostalne kantonalne upravne organizacije, u skladu sa propisima kojima se reguliše organizacija uprave.*

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo donijela je Pravilnik o načinu pečačenja i načinima drugih oblika zatvaranja poslovnih prostorija, broj: 14-01-49-01840/17 od 10.04.2017. godine i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu pečačenja i načinima drugih oblika zatvaranja poslovnih prostorija, broj: 14-01-45-04805/21 od 24.09.2021. godine, a obzirom na činjenicu da isti nisu objavljeni u Službenim novinama Kantona Sarajevo već samo na oglasnoj ploči Kantonalne uprave, ukazala se potreba i obaveza za donošenjem Pravilnika o načinu pečačenja i načinima drugih oblika zatvaranja poslovnih prostorija, na način kao što je regulisano naprijed navedenim propisima.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo donijela je Pravilnik o obliku i sadržaju iskaznice i značke kantonalnog inspektora u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, broj:14-01-43-01843/17 od 10.04.2017. godine, a obzirom na činjenicu da isti nije objavljen u Službenim novinama Kantona Sarajevo već samo na oglasnoj ploči Kantonalne uprave, ukazala se potreba i obaveza za donošenjem Pravilnika o obliku i sadržaju iskaznice i značke kantonalnog inspektora u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, na način kao što je regulisano naprijed navedenim propisima.

Sadržajem člana 35. stav (1) Zakona o prevenciji i suzbijanju korupcije u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 35/22) propisano je: *“Odgovorno lice institucije dužno je u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnik kojim se uređuje postupak internog prijavljivanja korupcije”*, ukazala se potreba i obaveza za donošenjem Pravilnika o internom prijavljivanju korupcije i zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, na način kao što je regulisano naprijed navedenim propisima.

IV Tematski dio

Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove za 2021. godine

- Zaključak Vlade Kantona Sarajevo, broj:02-04-2699-3/22 od 03.02.2022. godine;
- Zaključak Skupštine Kantona Sarajevo, broj: 01-04-23243/22 od 06.06.2022.godine.

Naprijed navedenim zaključcima izvještaj je prihvaćen.

V Finansijski dio

Na početku ovog dijela napominjemo da su dati pokazatelji izvršenja za period 01.01.-30.09.2022. godine iz razloga što u ovom momentu pripreme izvještaja o radu nisu završeni poslovi oko finansijskog izvještaja za 2022. godinu (godišnji izvještaj) za koji je rok 28. februar 2023. godine.

Planirani rashodi Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu iznose 6.941.232,00 KM, a izvršeni za izvještajni period od 01.01.-30.09.2022. godine iznosili su 4.732.649,00 KM ili 69,00 %.

Uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo u izvještajnom periodu 01.01.-30.09.2022. godine, najznačajniji dio rashoda u ukupnom iznosu od 4.608.810,00 KM ili 97,38 % ostvarila je na sljedećim pozicijama: 1. Bruto plate i naknade (3.787.281,00 KM); 2. Naknade troškova prevoza (69.588,00 KM); 3. Naknade za topli obrok (195.328,00 KM); 4. Naknada za regres za godišnji odmor (70.623,00 KM) 5. Otpremnine zbog odlaska u penziju (32.077,00 KM) 6. Naknade za slučaj smrti, teže invalidnosti i ostalih bolesti (56.248,00 KM); i 7. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi (397.665,00 KM).

Ovi rashodi realizovani su u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima.

Troškovi u okviru pozicije "Izdaci za materijal i usluge" realizovani su u izvještajnom periodu u iznosu od 37.549,00 KM ili 0,79 %, a odnose se na sljedeće: Putni troškovi 2.999,00 KM; Sitan inventar 869,50 KM; Medicinski potrošni materijal 4.261,89 KM; Zaštitna oprema 1.392,30 KM; Laboratorijski materijal 336,38 KM (Plaćeno iz razgraničenih sredstava veterinarske naknade); Izdaci za reprezentaciju 94,50 KM; Usluge objavljivanja tendera i oglasa 648,30 KM; Usluge stručnog obrazovanja 269,10 KM; Izdaci računovodstvenih i revizijskih usluga 370,00 KM; Održavanje informacionog sistema lotus 10.530,00 KM; Troškovi spora 300,00 KM; Izdaci za rad komisija 770,00 KM; Posebna naknada za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanje osoba sa invaliditetom 2.471,25; Posebna naknada na dohodak za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda 12.061,76 KM; Porezi i doprinosi 174,66 KM.

U izvještajnom periodu isplaćena su sredstva sa pozicije "Ostali tekući rashodi" u iznosu od 37.600,90 KM ili 0,65% u odnosu na ukupne troškove, a isplata se odnosi na izgubljene sporove iz radnopravnih odnosa uposlenih radnika.

Kroz nabavke stalnih sredstava izvršena je kupovina kompjuterske opreme u iznosu od 47.736,00 KM, te nabavka tv prijemnika za potrebe informisanja u iznosu od 953,97 KM.

Napominjemo da su sredstva sa pozicije "Vršenje analiza uzorkovanih artikala za potrebe inspekcijuskog nadzora" u iznosu od 100.000,00 KM preraspodjeljena Veterinarskom fakultetu u Sarajevu koji obavlja navedene poslove za ovu Kantonalnu upravu.

Izvršenje Budžeta Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu sadrži finansijske pokazatelje zaključno sa 30.09.2022. godine iz razloga što budžetska 2022. godina u momentu izrade ovog Izvještaja nije okončana.

Tabelarni prikaz budžetskih pozicija sa rasporedom sredstava u okviru budžetske pozicije

OPIS	BUDŽET KS ZA 2022. GODINU (IZVOR 10)	RAZGRANIČE NA SREDSTVA (IZVOR 30)	IZVRŠENE PRERASPODJELE E	UKUPNO (2+3)	IZVRŠENJE I IX 2022. GODINA	IZVRŠENJE I IX 2021. GODINA	% (6/5)	INDEX (6/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE								
TEKUĆI IZDACI ORGANA UPRAVE	6.761.992	3.492	-43.000	6.722.484	4.646.358	4.529.791	69	103
Plaće i naknade troškova zaposlenih	6.030.262	-	7.000	6.037.262	4.211.145	4.106.415	70	103
Bruto plaće i naknade	5.394.262	-	-	5.394.262	3.787.281	3.706.028	70	102
Naknade troškova zaposlenih	636.000	-	7.000	643.000	423.864	400.387	66	106
<i>Naknade troškova prevoza na posao i s posla</i>	<i>106.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>106.000</i>	<i>69.588</i>	<i>73.605</i>	<i>66</i>	<i>95</i>
<i>Naknade za topli obrok</i>	<i>347.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>347.000</i>	<i>195.328</i>	<i>187.283</i>	<i>56</i>	<i>104</i>
<i>Naknade za regres za godišnji odmor</i>	<i>76.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>76.000</i>	<i>70.623</i>	<i>69.509</i>	<i>93</i>	<i>102</i>
<i>Otpremnine zbog odlaska u penziju</i>	<i>47.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>47.000</i>	<i>32.077</i>	<i>31.946</i>	<i>68</i>	<i>100</i>
<i>Naknade u slučaju smrti i teže invalidnosti</i>	<i>60.000</i>	<i>-</i>	<i>7.000</i>	<i>67.000</i>	<i>56.248</i>	<i>38.043</i>	<i>84</i>	<i>148</i>
Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	600.548	-	-	600.548	397.665	389.133	66	102
Doprinosi poslodavca	600.548	-	-	600.548	397.665	389.133	66	102
Izdaci za materijal i usluge	131.182	3.492	-50.000	84.674	37.549	34.243	44	110
Putni troškovi	2.000	-	3.000	5.000	2.999	-	60	#DIV/0!
Izdaci za energiju	-	-	-	-	0	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Izdaci za komunalne usluge	-	-	-	-	0	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Nabavka materijala i sitnog inventara	47.000	3.492	-32.000	18.492	6.860	3.620	37	190
Izdaci za usluge prevoza i goriva	-	-	-	-	0	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Unajmljivanje imovine i opreme	-	-	-	-	0	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Izdaci za tekuće održavanje	-	-	-	-	0	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	-	-	-	-	0	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Ugovorene i druge posebne usluge	55.900	-	-21.000	34.900	13.157	17.090	38	77
Posebna naknada na dohodak za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	20.282	-	-	20.282	12.062	11.799	59	102
Posebna naknada za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	6.000	-	-	6.000	2.471	1.735	41	142
UKUPNO TEKUĆI TRANSFERI	100.100	-	-70.135	29.965	37.601	-	125	#DIV/0!
Te kući transferi	100.100	-	-70.135	29.965	37.601	-	125	#DIV/0!
Te kući transferi neprofitnim organizacijama	100.000	-	-100.000	-	-	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Vršenje analiza uzorkovanih artikala za potrebe inspeksijskog nadzora	100.000	-	-100.000	-	-	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Drugi tekući rashodi - sudske presude po tužbama uposlenika KS	100	-	29.865	29.965	37.601	-	125	#DIV/0!
UKUPNO ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA	79.140	3.493	43.000	125.633	48.690	1.977	39	2.463
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	79.140	3.493	43.000	125.633	48.690	1.977	39	2.463
Nabavka opreme	67.140	3.493	43.000	113.633	48.690	1.977	43	2.463
Nabavka uredskog namještaja	17.140	-	-10.000	7.140	-	-	-	#DIV/0!
Nabavka kompjuterske opreme	50.000	-	52.000	102.000	47.736	1.977	47	2.415
Nabavka motornih vozila	-	-	-	-	-	-	#DIV/0!	#DIV/0!
Nabavka specifične opreme za vršenje inspeksijskog nadzora	-	3.493	-	3.493	-	-	-	#DIV/0!
Nabavka elektronske i fotografske opreme	-	-	1.000	1.000	954	-	95	#DIV/0!
Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	12.000	-	-	12.000	-	-	-	#DIV/0!
Ukupno za glavu: 1109	6.941.232	6.985	-70.135	6.878.082	4.732.649	4.531.768	69	104

Tabelarni prikaz iznosa neto plaće po kategorijama posla

R.B	OPIS	Broj uposlenika	Ukupna mjesečna neto plata	UČEŠĆE (%)	Prosječna mjesečna neto plata
1	2	3	4	5	6
1.	Direktor	1	4.455,65	1,56	4.455,65
2.	Državni službenici:	117	263.047,99	92,32	2.248,27
2.1.	Rukovodeći državni službenici:	12	31.853,72	11,18	2.654,48
2.1.1.	Sekretar	1	2.410,39	0,85	2.410,39
2.1.2.	Glavni inspektor	9	24.967,00	8,76	2.774,11
2.1.3.	Pomoćnik direktora	2	4.476,33	1,57	2.238,17
2.2.	Državni službenici – Inspektori	96	216.075,09	75,83	2.250,78
2.3.	Ostali državni službenici	9	15.119,18	5,31	1.679,91
3.	Namještenici	15	17.429,15	6,12	1.161,94
3.1.	SSS	14	16.326,45	5,73	1.166,18
3.2.	KV	1	1.102,70	0,39	1.102,70
	UKUPNO	133	284.932,79	100,00	2.142,35

VI Kapitalni projekti

U 2022. godini Kantonalna uprava nije imala kapitalnih projekata.

VII Ocjena stanja i postignutih rezultata

Izveštaj o radu zasniva se na Programu rada Kantonalne uprave, mjesečnim i sedmičnim planovima rada inspektorata i sektora koji djeluju unutar ovog organa.

U godišnjem Programu rada planiran je broj inspeksijskih nadzora koje inspektori trebaju izvršiti u određenom vremenskom periodu. Broj upravnih mjera i izdatih prekršajnih naloga nije planiran jer je isti ovisan o stanju zatečenom prilikom vršenja inspeksijskog nadzora.

Izveštaj o radu se zasniva na postojećem broju inspektora u inspektoratima, koji je manji od broja izvršilaca predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave.

Inspektori Kantonalne uprave su 2022. godine izvršili ukupno **38518** inspeksijska nadzora, što je u odnosu na planiranih **34805** inspeksijska nadzora više za 3713 nadzora ili 110,67 %. Dakle, iz navedenog jasno proizilazi da je Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo realizirala i više aktivnosti i ciljeva koji su bili planirani godišnjim programom rada.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec vrši se na osnovu mjesečnog plana rada donesenog na nivou svakog inspektorata odnosno sektora. Međutim, isto je u značajnoj mjeri zavisilo i od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspeksijski nadzor vrše kantonalni inspektori, od angažmana inspektora u svojstvu svjedoka na velikom broju sudskih ročišta, te od dobijenih konkretnih, često veoma složenih zaduženja od nadležnih organa, a koji u Programu nisu bili planirani.

Hitnost inspeksijskih nadzora a samim tim i odstupanje od godišnjeg Programa rada često je uzrokovano pojavama na terenu i diktirano uslovima pojavnih oblika na tržišta, što je praćeno intenziviranjem poslova Kantonalne uprave uvođenjem dvosmjenskog rada, a povremeno u pojedinim inspekcijama i treće smjene.

U Prijedlogu mjera i aktivnosti na rješavanju problema iz oblasti Kantonalne uprave navedeni su problemi uočeni prilikom izvršenih inspeksijskih nadzora, u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine. U istom su predložene mjere i aktivnosti na rješavanju spomenutih problema, od kojih su neki u direktnoj nadležnosti ove Kantonalne uprave, a neke probleme kandidujemo nadležnim institucijama izvršne i zakonodavne vlasti, bez čijeg rješavanja po hitnom postupku inspekcije koje djeluju unutar ove Kantonalne uprave neće imati ambijent i okruženje za efikasan i efektivan rad i ne mogu se postići željeni efekti u suzbijanju negativnih pojava na području za koje je nadležna Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo. U Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, koristeći iskustva sa terena, biće stvorene pretpostavke za efikasniji rad inspeksijskih službi na nivou Kantona Sarajevo po ugledu na inspeksijske službe Evropske unije gdje se prije svega misli na uspostavu interaktivnog odnosa između inspeksijskih službi i subjekata nadzora u smislu edukativnog, preventivnog i korektivnog djelovanja

inspekcija, zatim na uspostavu sistema neselektivnog odabira subjekata nadzora, na formiranje mješovitih inspeksijskih timova i time smanjenju vremena prisustva inspekcije kod subjekata nadzora.

Kantonalna uprava će u 2023. godini, zahvaljujući postignutom i stečenom iskustvu u prethodnom periodu, dinamizirati svoje aktivnosti na obavljanju inspeksijskog nadzora utvrđenog godišnjim programom rada, bliže razrađenog kroz mjesečne planove obavljanja inspeksijskog nadzora, uz uvažavanje datih mišljenja od strane kantonalnih ministarstava iz odgovarajućih upravnih oblasti i aktuelne problematike i potreba. Takođe, za naredni period ova Kantonalna uprava će preduzeti sve radnje i mjere iz svoje nadležnosti kako bi tokom 2023. godine u cijelosti realizovala sve zacrtane strateške ciljeve, programe, rokove, realizacije i ostvarila očekivane rezultate, kako u dijelu vršenja inspeksijskog nadzora tako i dijelu koji se odnosi na povećanje kadrovske i stručne efikasnosti inspekcija, stručne obuke inspektora u dijelu primjene normative i zastupanja Kantonalne uprave po prekršajnim nalogima i zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka pred općinskim sudovima, radi sticanja znanja kao strateškog resursa ove Kantonalne uprave. Pored toga ova Kantonalna uprava će i dalje raditi na realizaciji svih Odluka i Zaključaka Vlade Kantona Sarajevo na najefikasniji i najefektivniji način, a takođe, kao i u prethodnom periodu, u najkraćem vremenskom roku davati odgovore na sva poslanička i vijećnička pitanja. Biti će poduzete aktivnosti kako bi se podigao nivo efikasnosti i efektivnosti rada javne uprave, s ciljem približavanja kako građanima, tako i privrednim subjektima koji posluju u zoni realne ekonomije. Posebne aktivnosti su planirane na suzbijanju rada na crno i kontroli izdavanja fiskalnih računa. Informisanjem građana i privrednih subjekata putem web stranice Kantonalne uprave, koja je dostupna svim zainteresovanim u cilju davanja primjedbi, prijedloga, sugestija koje se odnose na rad ovog organa, kao i postavljanja pitanja iz nadležnosti ovog organa, ostvaren je cilj dostupnosti i transparentnosti u radu. Putem zvanične web stranice građani Kantona Sarajevo se redovno informišu o aktivnostima i poduzetim mjerama inspeksijskih organa koji djeluju unutar Kantonalne uprave, o pojačanim inspeksijskim nadzorima, kao i rezultatima istih, te o najavama predstojećih planiranih aktivnosti.

Za uspješnu realizaciju predloženih mjera i aktivnosti, a u cilju unapređenja inspeksijskog nadzora, kao i unapređenja rada kompletnog javnog sektora na prostoru Kantona Sarajevo i šire, neophodno je puno jedinstvo svih ključnih subjekata, odnosno neophodno je ostvarenje imperativa jedinstva svih aktera zaduženih za efikasno provođenje mjera i aktivnosti koje su predviđene ovim prijedlogom, a koje su u njihovoj nadležnosti. Nadalje, za uspješnu realizaciju predloženih mjera i aktivnosti iz ovog prijedloga, neophodno je ostvariti ravnopravno raspoređivanje zadataka i aktivnosti na svim nivoima zakonodavne i izvršne vlasti, kao i odrediti neposredne izvršitelje istih kao nosioce, u tačno zadatim rokovima, kroz jasno definisani operativni plan rada.

Zbog nesporne činjenice da je korupcija rak rana našeg društva, Kantonalna uprava je u potpunosti opredjeljena za poštivanje vladavine prava i u tom smislu biće pružena puna podrška svim istražnim organima i agencijama za provođenje aktivnosti iz njihove nadležnosti, kojima u svakom trenutku stojimo na raspolaganju što ukazuje na jasno opredjeljenje Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajeva za kontinuitet u izgradnji povjerenja sa subjektima nadzora i građanima Kantona Sarajevo. Sve poduzete radnje u bespoštednoj borbi protiv korupcije u Kantonalnoj upravi će biti provedene u kontekstu jačanja antikoruptivnih aktivnosti i unaprijeđenja cijelog sistema, s krajnjim ciljem da se eventualne koruptivne radnje svih učesnika u nadzorima svedu na minimum, odnosno da se politika nulte tolerancije prema korupciji provede na primjeru djelovanja ovog organa.

Mjere koje su u direktnoj nadležnosti ovog organa su:

– donošenje mjera, pravilnika i procedura u cilju smanjenja rizika od koruptivnih radnji službenika i namještenika KUIP KS s ciljem jačanja antikoruptivnog sistema, pokretanje provjera i analiza postojećih procedura i postupaka unutarnjih kontrolnih mehanizama, kako bi se utvrdili eventualni propusti pri radu koji mogu olakšati eventualno koruptivno ponašanje; donošenje planova inspeksijskih nadzora svih inspektorata, na osnovu iskustava sa terena s ciljem ravnomjernije distribucije nadzora i veće pokrivenosti nadležnih inspekcija na području Kantona Sarajevo uz prethodno donesene procedure; povećanje efikasnosti rada inspektora i drugih uposlenika; donošenje internih akata – Pravilnika o radu u Sektoru interne kontrole koji bi precizirao procedure i postupke rada ovog sektora, a koji predstavlja najvrijedniji alat u unutrašnjem sistemu kontrole u borbi protiv korupcije kako bi se na taj način Sektor za internu kontrolu sistemski ojačao i povećala efikasnost koja se od ove organizacione jedinice očekuje.

Predložena mjera se planira provesti kroz pojačane inspeksijske nadzore i prisustvo inspektora na terenu kako u radne tako i u neradne dane, u dane vikenda i uvođenjem kontinuiranog dvosmjenskog rada, a sve sa ciljem jačanja discipline u primjeni propisa, a posebno iz oblasti radnog zakonodavstva i fiskalne politike kao i suzbijanje svih oblika poslovanja koji nisu u skladu sa zakonskim propisima.

Inspeksijski nadzori trebaju biti planirani, ciljani, brzi i učinkoviti.

- Stručna obuka inspektora i drugih uposlenika u segmentu primjene zakonskih propisa

Stručna obuka će se vršiti u saradnji sa Agencijom za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine. Pored navedenog u dijelu primjene Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo planirana je interna edukacija.

– Aktivna primjena informacionih tehnologija od strane inspektora i drugih zaposlenika Kantonalne uprave do nabavke novog softvera nastaviće se sa korištenjem postojećeg sistema na efikasniji način. Naime nakon decenije od implementacije informatičkog sistema e-Inspektor i nabavke adekvatne opreme za sve inspektore sa ciljem stvaranja moderne, savremene i efikasne administracije službenici Kantonalne uprave još uvijek ne koriste sve prednosti ovog informacionog sistema pri radu na terenu, te će prioritet biti korištenje postojećeg informacionog sistema u potpunosti od strane svih službenika.

Na ovaj način se povećava transparentnost u radu i smanjuje koruptivni rizik. Dodatna mjere koja je planirana je numerisanje zapisnika kako bi se smanjila mogućnost zloupotrebe na terenu.

-Organizovanje stručne -tematske edukacije uposlenika -

Navedeno ima za cilj usavršavanje državnih službenika za obavljanje poslova radnog mjesta na koji su raspoređeni, kao i poslova koje obavljaju kroz rad komisija formiranih od strane direktora Kantonalne uprave, Vlade Kantona Sarajevo ili resornih ministarstava iz određene upravne oblasti. Obzirom da je ovaj organ kao samostalni organ državne službe u toku 2019. godine preuzeo poslove koji se odnose na provođenje postupka javnih nabavki i da je došlo do izmjena zakona o javnim nabavkama krajem 2022. godine, tri državna službenika koji su članovi komisije za javne nabavke, su kroz prisustvo na seminarima iz navedene oblasti, educirani, a kako bi se otklonile poteškoće u procesu javnih nabavki u narednom periodu.

- Donošenje programa obuka za službenike i namještenike-

Članom 40. Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 2/17) propisano je da je inspektor obavezan da se neprestano stručno obrazuje i usavršava za obavljanje poslova inspeksijskog nadzora u trajanju od najmanje 40 sati godišnje iz propisa koji se odnose na oblast inspeksijskog, upravnog i prekršajnog postupka, o čemu direktor donosi program obuka. Na osnovu istog člana zakona direktor donosi program obuka kako bi se shodno navedenoj zakonskoj odredbi stručna obuka vršila na adekvatan način. Stručne obuke će se održavati u saradnji sa Agencijom za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, a po potrebi i sa drugim stručnim institucijama.

- Osigurati mjesta, objekte za izolaciju životinja

U cilju potpunog provođenja izrečenih zaštitnih mjera od strane veterinarske i poljoprivredne inspekcije potrebno je osigurati mjesta za izolaciju životinja kod oduzimanja prilikom kontrole držanja, kretanja, prijevoza i/ili smještaja životinja nepoznatog ili sumnjivog porijekla, kao i klanje životinja u slučaju iskorištavanja (kroz ugovorni odnos sa objektima za smještaj i držanje životinja, kao i objektima za klanje koji ispunjavaju potrebe uslove).

- Intenzivirati saradnju sa drugim organima na kantonalnom nivou

Posebno je potrebno intenzivirati saradnju u oblasti socijalne zaštite sa nadležnim službama socijalne zaštite i i drugim subjektima (mjesne zajednice, općina i sl), a sve sa ciljem ostvarivanja socijalne pomoći i prava na što kvalitetniji i sigurniji način. Saradnju je potrebno intenzivirati i sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo u dijelu koji se tiče primjene zakona iz ove oblasti, te inicirati donošenje propisa koji će regulisati rad predškolskih ustanova u privatnom vlasništvu. Organizovanjem stručnih tematskih edukacija, internog i eksternog karaktera unaprijedit će procese inspeksijskog nadzora i ukupan rad svih inspeksijskih službi.

- Nabavka aplikativnog softvera

Nabavkom novog aplikativnog softvera automatizirali bi se određeni procesi rada i postigla bi se efikasnost i ekonomičnost u postupanju. Trenutni kapacitet kojim raspolaže ovaj organ u softverskom domenu nije dovoljan, odnosno dešava se da zbog preopterećenosti dolazi do "pada sistema" ili je sam sistem usporen, što otežava i usporava rad uposlenika ovog organa. Iz tog razloga je neophodno izvršiti nabavku softvera. Nabavkom novog softvera stvorile bi se informatičke pretpostavke za uspostavu baze podataka i praćenje informatičkih trendova kao i unapređenje sistema rada modernom informatičkom tehnologijom, sa krajnjim ciljem povećanja efikasnosti rada inspeksijske službe, uvezanosti kako samih inspektora, tako i drugih institucija neophodnih za uvid u rad konkretnog subjekta nadzora.

- Povećati broj izvršilaca na pojedinim radnim mjestima inspektora

Nakon sagledavanje situacije u Kantonalnoj upravi vezano za broj uposlenih potrebno je istaći potrebu za popunom sistematizovanih radnih mjesta usljed potkapacitiranosti koja je prisutna u gotovo svim inspektoratima.

- Podnošenje inicijative za izmjenu zakonskih propisa –

Bez decidno regulisane pravne regulative i ispravnog pozicioniranja uloge nadzornih organa, odnosno inspeksijskih službi unutar institucije sistema ne može se stvoriti polazna platforma za efektivnu i efikasnu javnu upravu i javni sektor.

Ključni i najveći problem svake društvene zajednice od koga ponajviše zavisi uređenje jedne pravne države, predstavlja zakonska regulativa. U okviru izmjena i dopuna važećih propisa bilo bi poželjno da se u svim materijalnim propisima predvidi da inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi koje regulišu uslove za obavljanje djelatnosti, odnosno obavezu registracije kod nadležnog suda ili pribavljanje odobrenja za rad, kao i ispunjavanje minimalno-tehničkih uslova, vrši inspekcija iz bilo koje upravne oblasti, čime bi se stvorile pretpostavke da svaki inspektor bez obzira o kojoj upravnoj oblasti se radi, može izreći i zabranu obavljanja djelatnosti, ukoliko se utvrdi da određeni subjekt nadzora posluje bez registracije, odnosno bez odobrenja nadležnog organa ili ispunjavanja minimalno tehničkih uslova, uz obligatornu mjeru osiguranja izvršenja ove vrste upravne mjere putem pečaćenja objekta. Trenutno je navedeno u nadležnosti tržišne inspekcije, međutim cijeneći broj inspektora u ovoj inspekciji kao i njihovu nadležnost propisanu drugim zakonima po kojima postupaju, smatramo da isti nisu u mogućnosti posvetiti posebnu pažnju ovom pitanju.

Ono što je prisutno i što otežava rad pojedinih inspektora su trenutni važeći propisi. Naime, istim nije precizno definisana nadležnost kantonalnih inspektora u odnosu na općinske i gradske inspekcije, odnosno nije precizno definisano pitanje nadzora između inspekcije i ministarstva. Navedeno je posebno naglašeno u stambenoj i komunalnoj oblasti, iz tog razloga, u narednom periodu nakon što se još sagleda nedorečenost, nejasnost i nepreciznost pojedinih zakonskih normi namjeravamo pokrenuti inicijativu za izmjenu i dopunu zakona koji su doneseni na kantonalnom nivou.

Već duži vremenski period prisutan je problem a koji se odnosi se na tzv. "igraonice" koje pružaju usluge cjelodnevnog boravka djece. Smatramo da se navedeno može spriječiti ili ublažiti samo donošenjem jasnih i preciznih propisa kojima će se navedeno pitanje urediti. Inspeksijski nadzori na navedene okolnosti su vršeni u proteklom periodu, ali zbog nedostatka precizne zakonske regulative problem je i dalje prisutan tako da se dječiji vrtići u kojima djeca borave cjelodnovno, otvaraju bez prethodno pribavljene dokumentacije, u kućama koje su privatno vlasništvo gdje inspektor ne može ući da izvrši inspeksijski nadzor jer nema istaknuta firma i sl.

Ujedno ističemo da je prilikom donošenja propisa neophodno konsultovati inspekciju jer dosadašnja praksa je pokazala da se donesu zakoni ili podzakonski propisi kojima se propisuje nadležnost inspektora, a ista je neusklađena sa materijalnim propisima. Prilikom donošenja propisa u svim slučajevima kada je to bilo moguće, ovaj organ je učestvovao u javnoj raspravi, dostavio niz primjedbi i sugestija međutim iste od strane predlagača zakona ili podzakonskih propisa nisu prihvaćene. Aktivnim učešćem inspeksijskih službi u donošenju propisa stvorile bi se pretpostavke za lakšu i jednostavniju primjenu u praksi.

Pored navedenog predlažemo, u cilju efikasnijeg rada inspeksijskih službi, izmjenu postojećih, odnosno donošenje zakonskih propisa i to: u okviru izmjena i dopuna važećih propisa, prije svega, bilo bi poželjno da se u svim materijalnim zakonima bilo koje upravne oblasti kojima su propisani uslovi za obavljanje pojedine djelatnosti, predvidi da inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi koje regulišu uslove za obavljanje djelatnosti, odnosno obavezu registracije kod nadležnog suda ili pribavljanja odobrenja za rad, kao i ispunjavanja minimalno-tehničkih uslova vrši inspekcija iz bilo koje upravne oblasti, čime bi se stvorile pretpostavke da svaki inspektor, bez obzira o kojoj se upravnoj oblasti radi, može izreći zabranu obavljanja djelatnosti, ukoliko

određeni subjekt nadzora posluje bez registracije, odnosno odobrenja nadležnog organa ili ispunjavanja minimalno-tehničkih uslova uz obligatornu mjeru osiguranja izvršenja ove vrste upravne mjere putem pečaćenja objekta. Prema važećim rješenjima, izricanje ove upravne mjere je u isključivoj nadležnosti tržišnoturističke inspekcije, što je, uzmemo li u obzir važnost suzbijanja rada bez odobrenja i uvođenje svih subjekata nadzora u okvire pravne regulative, potpuno neopravdano i ne doprinosi njegovom efikasnom suzbijanju. Tome u prilog govori konstatacija da kontrola ovih pitanja ne iziskuje posebno stručno znanje da bi bila ekskluzivno pravo samo ove inspekcije, te bi bilo poželjno materijalnim zakonima propisati nadležnost za vršenje nadzora u ovom pogled od strane inspekcije bilo koje upravne oblasti. Poseban problem u inspeksijskom nadzoru predstavljaju i propisi koji ne definišu pitanje nadzora, sadrže kaznene odredbe i propisuju prekršaje, ali ne sadrže odredbu o upravnom nadzoru, pa samim tim i inspeksijskom nadzoru. Ukoliko jasno i precizno nije definisano koji je organ uprave nadležan za vršenje nadzora, bespredmetno i zakonski neutemeljeno je donositi provedbene propise i pojedinačne upravne akte i izricati upravne mjere. Osim toga, nepropisivanje nadzora dalje povlači i pitanje pokretanja prekršajnog postupka, jer ostavlja dilemu koji organ izriče novčane kazne i izdaje prekršajne naloge, odnosno podnosi zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje koji su propisani takvim zakonom. Slijedom navedenog, takve kaznene odredbe ostaju praktično neprimjenjive.

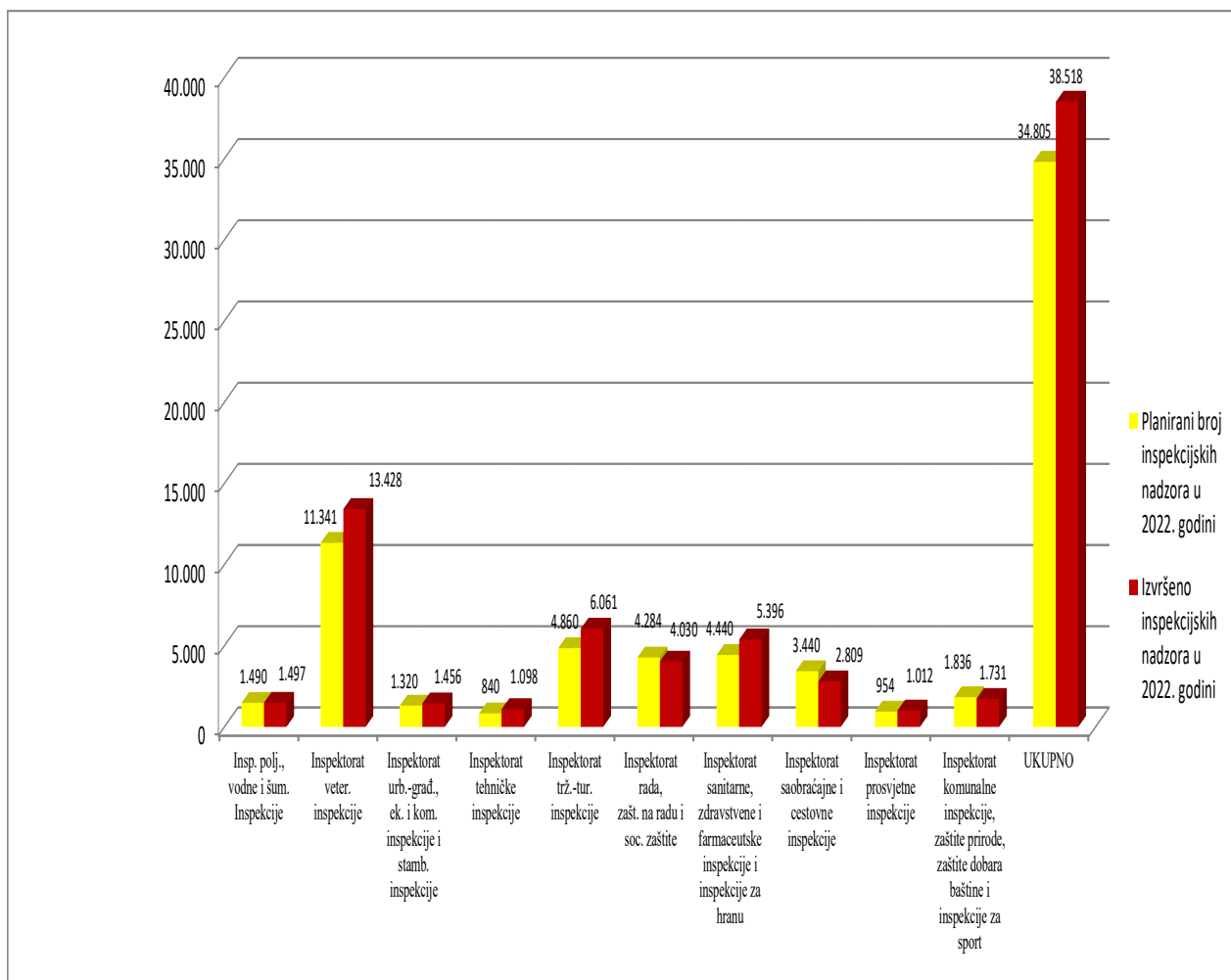
Tabela: Uporedni pregled planiranih i izvršenih nadzora u 2022. godini

R.B.	NAZIV INSPEKTORATA	Planirani broj inspeksijskih nadzora u 2022 godini	Izvršeno inspeksijskih nadzora u 2022 godini	INDEX (4/3)
1	2	3	4	5
1	Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	1.490	1.497	100,47
2	Inspektorat veterinarske inspekcije	11.341	13.428	118,40
3	Inspektorat urbanističko-građevinske, stembene i ekološke inspekcije	1.320	1.456	110,30
4	Inspektorat tehničke inspekcije	840	1.098	130,71
5	Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	4.860	6.061	124,71
6	Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	4.284	4.030	94,07
7	Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu;	4.440	5.396	121,53
8	Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	3.440	2.809	81,66
9	Inspektorat prosvjetne inspekcije	954	1.012	106,08
10	Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	1.836	1.731	94,28
	UKUPNO:	34.805	38.518	110,67

Napomena. Potrebno je naglasiti da je zbog kompleksnosti Inspektorata urbanističko - građevinske, ekološke, komunalne i stambene inspekcije od 2022. godine ovaj Inspektorat

podjeljen na dva i to : Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije i Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport.

Grafikon: Uporedni pregled planiranih i izvršenih nadzora u 2022. godini

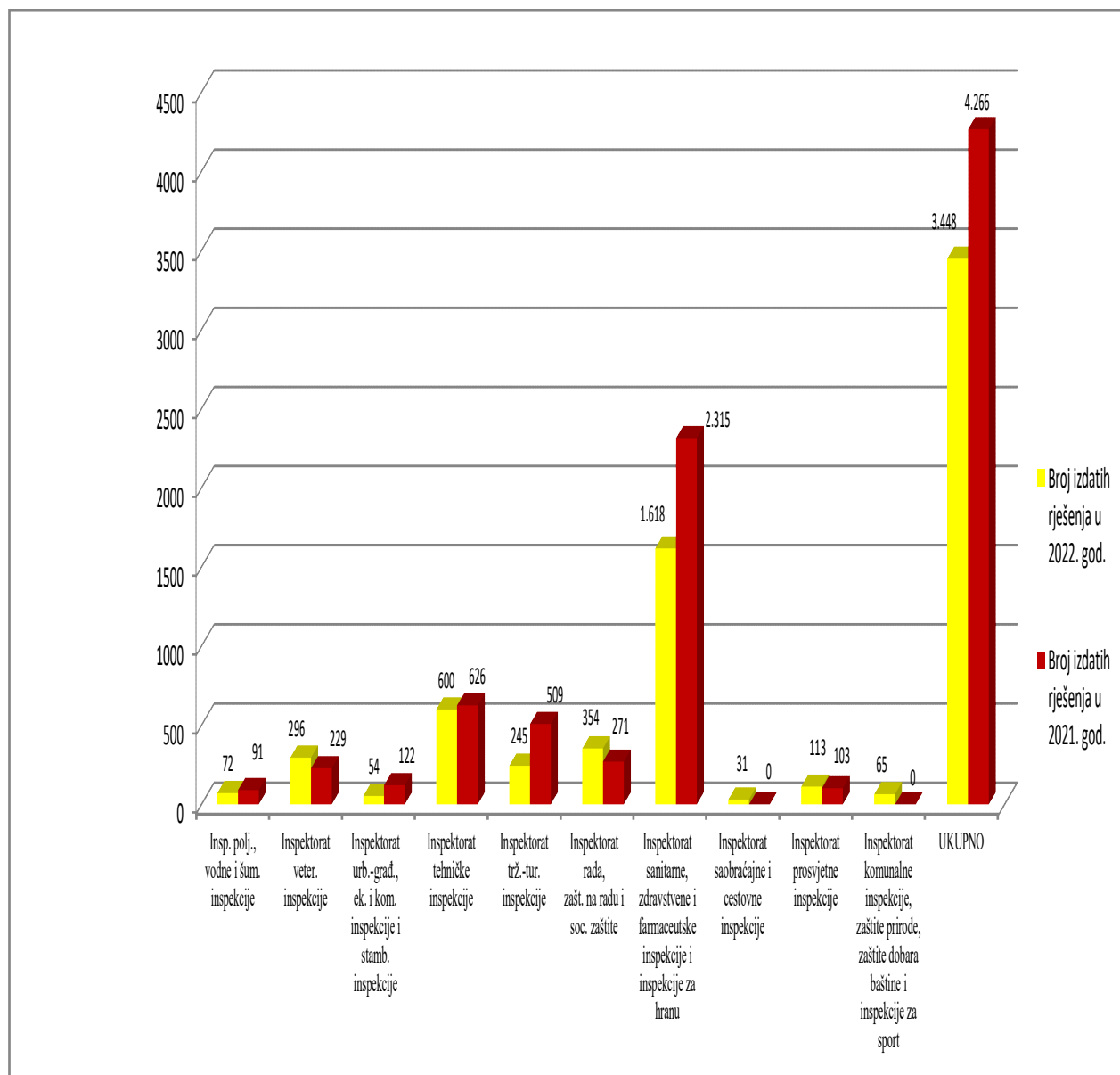
U cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka doneseno je 3.448 rješenja što je u odnosu na prethodni izvještajni period, kada je doneseno 4.266 rješenja, manje za 818 rješenja.

Tabela : Uporedni pregled donesenih upravnih mjera u 2022. /2021. godini

R.B.	NAZIV INSPEKTORATA	Broj izdatih rješenja u 2022. godini	Broj izdatih rješenja u 2021. godini	INDEX (3/5)
1	2	3	4	5
1	Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	72	91	79,12
2	Inspektorat veterinarske inspekcije	296	229	129,26
3	Inspektorat urbanističko-građevinske, ekološke i stambene inspekcije	54	122	44,26
4	Inspektorat tehničke inspekcije	600	626	95,85
5	Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	245	509	48,13
6	Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	354	271	130,63
7	Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu	1.618	2.315	69,89
8	Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	31	0	0,00
9	Inspektorat prosvjetne inspekcije	113	103	109,71
10	Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	65	0	0,00
	U K U P N O:	3.448	4.266	80,83

Od ukupnog broja izdatih rješenja donesena su u oblasti trgovine i turizma 153 rješenja o zabrani rada i to: 65 rješenja o zabrani obavljanja ugostiteljske djelatnosti izdatih pravnim i fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad ili neispunjavanja uslova za obavljanje djelatnosti, 49 rješenja o zabrani obavljanja trgovačke djelatnosti izdata pravnim i fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 26 rješenja o zabrani obavljanja obrtničke djelatnosti izdate fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 10 rješenja o zabrani upotrebe mjernih instrumenata po zakonu o mjeriteljstvu i 3 rješenja izdata pravnim i fizičkim licima zbog nepoštivanja odredbi drugih zakona, u oblasti saobraćaja 21 rješenja o privremenom isključenju vozila iz saobraćaja. Ostala rješenja odnosila su se na otklanjanje konstatovanih nedostataka prilikom vršenja inspeksijskog nadzora, kojima se djelovalo preventivno.

Grafikon : Uporedni pregled donesenih upravnih mjera u 2022./2021. godini

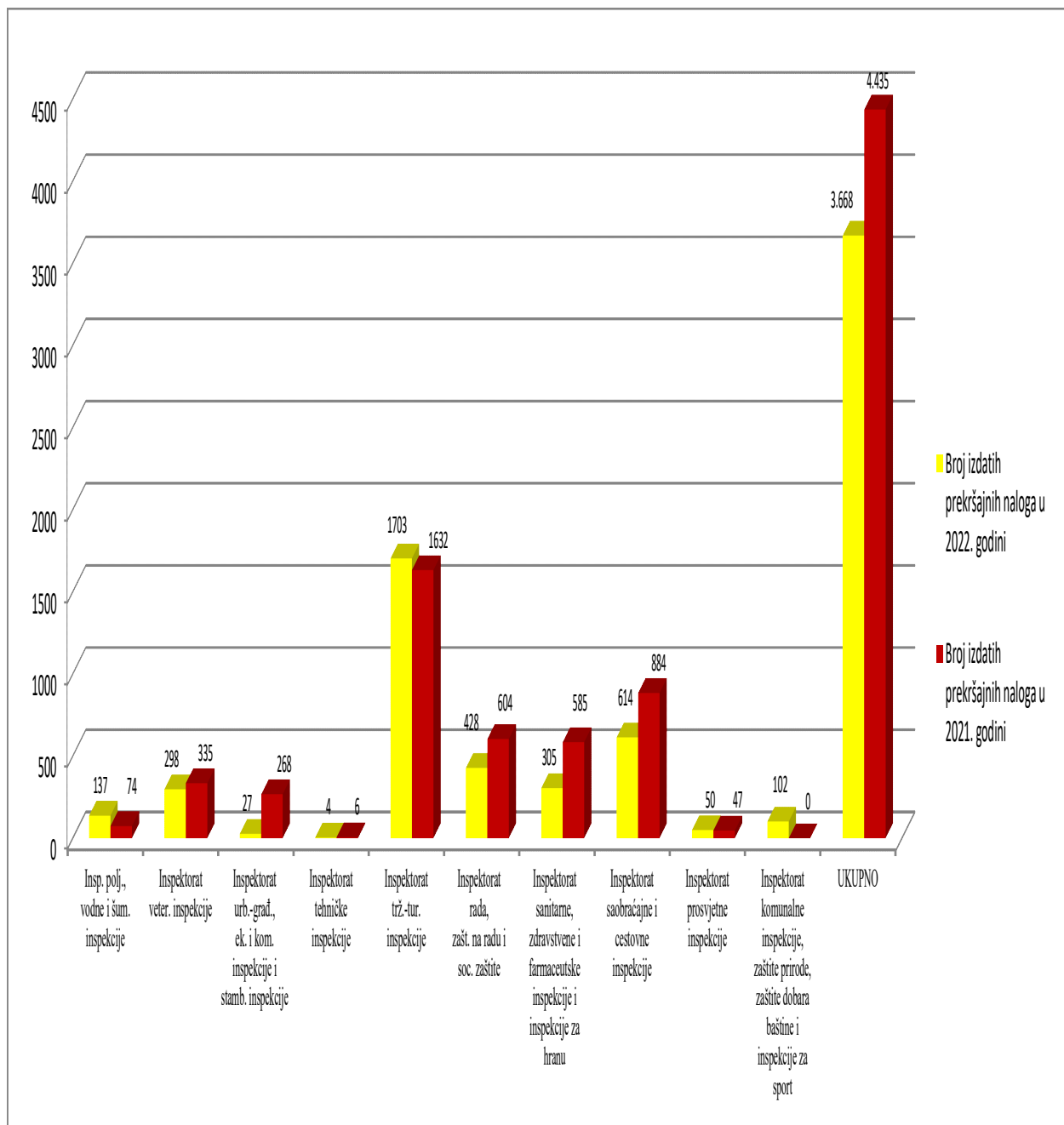

Pored navedenih upravnih mjera, inspektori su u 2022. godini izdali 3.566 prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od **3.628.068,00 KM**, što je u odnosu na prethodni izvještajni period, kada je izdato **4.435** prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti **4374.823,00 KM**, manje za 869 prekršajnih naloga, ili u novčanom iznosu manje za 746.755,00 KM.

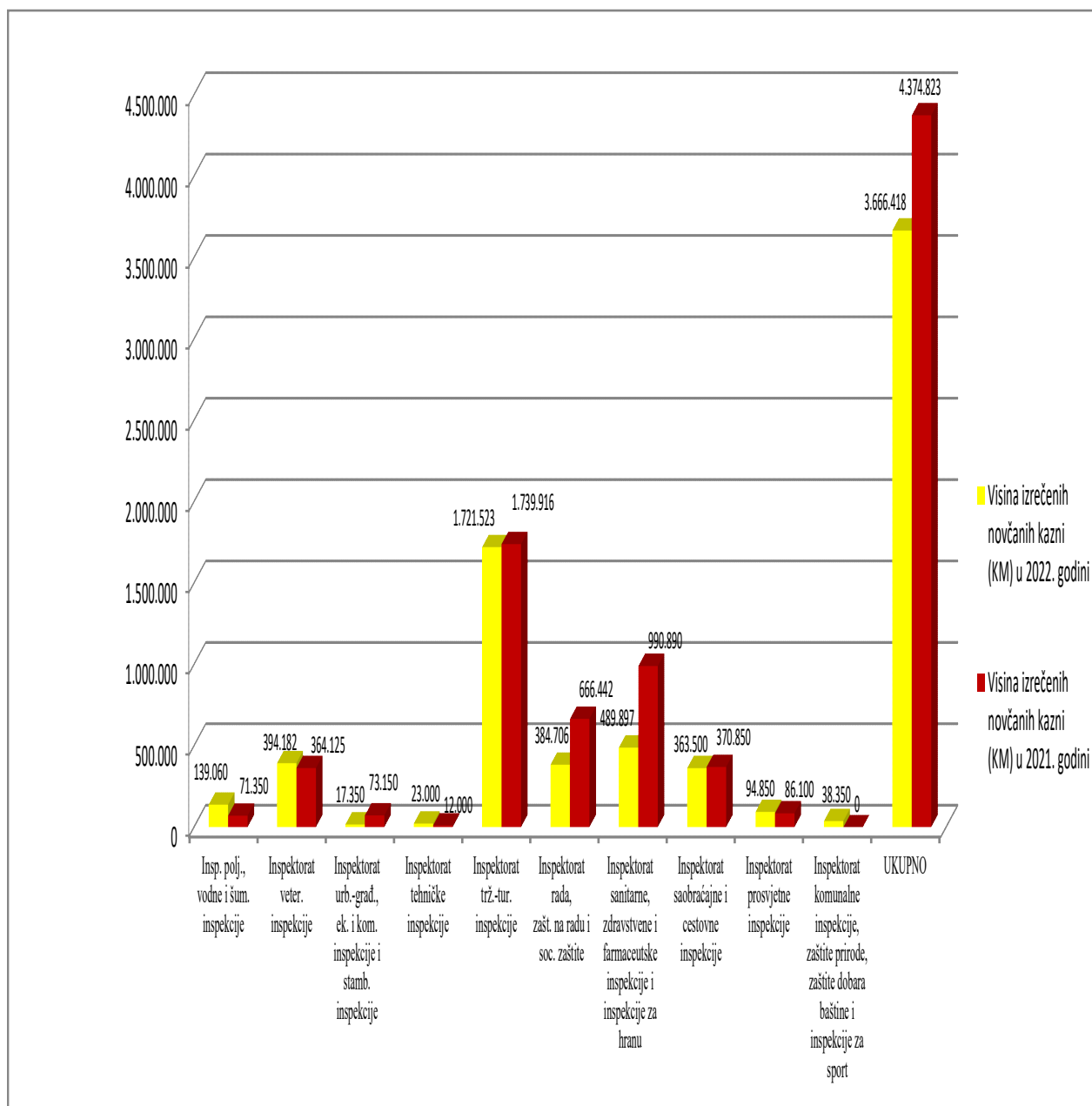
Tabela: Usporedni pregled izdatih prekršajnih naloga i novčanih kazni 2022./2021. godine

R.B.	NAZIV INSPEKTORATA	Broj izdatih prekršajnih naloga u 2022. godini	Visina izrečenih novčanih kazni (KM) u 2022 godini	Broj izdatih prekršajnih naloga u 2021. godini	Visina izrečenih novčanih kazni (KM) u 2021. godini	INDEX (3/5)	INDEX (4/6)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	137	139.060	74	71.350	185,14	194,90
2	Inspektorat veterinarske inspekcije	298	394.182	335	364.125	88,96	108,25
3	Inspektorat urbanističko-građevinske, ekološke i komunalne inspekcije	27	17350	268	73.150	10,07	100,00
4	Inspektorat tehničke inspekcije	4	23.000	6	12.000	66,67	191,67
5	Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	1703	1.721.523	1632	1.739.916	104,35	98,94
6	Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	428	384.706	604	666.442	70,86	57,73
7	Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu	305	489.897	585	990.890	52,14	49,44
8	Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	614	363.500	884	370.850	69,46	98,02
9	Inspektorat prosvjetne inspekcije	50	94.850	47	86.100	106,38	110,16
10	Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	102	38.350				
	UKUPNO:	3.668	3.666.418	4.435	4.374.823	82,71	83,81

Grafikon: Usporedni pregled izdatih prekršajnih naloga 2022/2021. godine

Grafikon: Upporedni pregled izrečenih novčanih kazni po izdatim prekršajnim nalogima u KM 2022/2021. godina

Tokom 2022. godine pred Općinskim sudom u Sarajevu, prekršajno odjeljenje, zakazana su 1315 usmena pretresa, od čega se je 222 odgođeno, vraćeno u pređašnje stanje ili se nalazi u postupku sudskog razmatranja za naredni period, okončano je 1093 usmena pretresa pokrenutih i vođenih po osnovu izdatih prekršajnih naloga i zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, što je za 257 usmena pretresa više u odnosu na 2021. godinu, što u procentima iznosi 24 % više usmenih pretresa. Obzirom na broj radnih dana u toku godine, može se konstatovati da je po danu održano u prosjeku 4,2 ročišta. Rješavajući po zahtjevu za sudsko odlučivanje Općinski sud u Sarajevu, prekršajno odjeljenje, donio je ukupno 1093 rješenje, pri čemu je 47 prekršajnih postupaka

pokrenuto od strane ovog organa podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 819 prekršajni postupak pokrenut od strane okrivljenih po izdatom prekršajnom nalogu.

U ukupno 854 donijetih rješenja od strane nadležnog suda, odnosno u 78 % prekršajnih postupaka, izrečena je novčana kazna u iznosu od 654.910 KM, u ukupno 155 donijetih rješenja od strane nadležnog suda, odnosno 14 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija uvjetna osuda u novčanoj vrijednosti od 252.843 KM, za ukupno 46 donijetih rješenja od strane nadležnog suda, odnosno 4,2 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija ukor u novčanoj vrijednosti od 22.050 KM.

Rješavajući po zahtjevu za sudsko odlučivanje nadležni sud je donio 8 rješenja kojim je obustavio prekršajni postupak protiv okrivljenih, odnosno u 0,7 % prekršajna postupka jer nije dokazano da je okrivljeni počinio prekršaj za koji se tereti, a što je manje za 1,7 % u odnosu na 2021. godinu, te je rješavajući po zahtjevu za sudsko odlučivanje donio ukupno 22 rješenja kojim je obustavio prekršajni postupak protiv okrivljenih, odnosno u 2 % prekršajna postupka jer postoje drugi razlozi predviđeni zakonom, te je u 3 prekršajnih postupaka koja su okončana donošenjem rješenja zbog propuštanja okrivljenih da se pojave na zakazani usmeni pretres, rješavajući po prijedlogu okrivljenih za povrat u pređašnje stanje, donio rješenja kojim su ista stavljena van snage i dozvolio povrat u pređašnje stanje, dok se 5, odnosno 0,45 % prekršajnih postupaka trenutno nalazi u statusu odgode.

Tabela 1: Sintetički podaci o sankcijama izrečenim u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu i zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka

INSPEKTORAT	Ukup an broj okončanih predmeta u prekršajnom postupku	Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu i zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka											Odgoda
		Novčana kazna nalog / zaht	Novčana kazna izraženo u KM	Uvjetna kazna	Uvjetna kazna izraženo u KM	Ukor	Ukor izraženo u KM	Obustava	Obustava izraženo u KM	Obustava iz drugih razloga	Obustava iz drugih razloga KM	Vraćen u pređašnje stanje	
Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	12	12	11800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inspektorat veterinarske inspekcije	73	59	54932	12	23670	2	900	0	0	0	0	0	0
Inspektorat urbanističko-građevinske, i stambene i ekološke inspekcije	14	11	6810	0	0	3	600	0	0	0	0	0	0
Inspektorat	5	4	10000	0	0	1	1000	0	0	0	0	0	0

tehničke inspekcije													
Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	358	276	240481	47	69850	20	7750	4	3000	6	6000	1	4
Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	169	114	80777	43	74501	6	6600	1	2000	4	10002	1	0
Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu	299	271	202746	14	24610	7	1700	2	5000	4	2500	0	1
Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	119	88	31463	23	28710	6	2000	0	0	1	1000	1	0
Inspektorat prosvjetne inspekcije	39	18	15401	13	29002	0	0	1	1000	7	26000	0	0
Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	5	1	500	3	2500	0	500	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	1093	854	654910	155	252843	46	21050	8	11000	22	45502	3	5

Od ukupno 47 okončana prekršajna postupaka pokrenuta zahtjevom za pokretanje prekršajnog postupka, u 35, odnosno 75 % prekršajna postupaka izrečena je novčana kazna u iznosu od 26.793 KM, u 1, odnosno 2 % prekršajna postupaka izrečena je sankcija uvjetna osuda u novčanoj vrijednosti od 100 KM, a u 8, odnosno 17 % prekršajna postupaka izrečena je sankcija ukor, 2 prekršajna postupaka obustavljeno iz drugih razloga (smrt okrivljenog, plaćen prije postupka itd.).

Tokom 2022. godine Općinski sud u Sarajevu, u prekršajnim postupcima izrekao je, rješavajući po zahtjevima pokrenutih od strane Inspektorata tržišno-turističke inspekcije, 20 zaštitnih mjera za privremeno oduzimanje robe/predmeta prekršaja, te 4 zaštitne mjere zabrane obavljanja djelatnosti od strane Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije.

Tabela 2: Sisntetički podaci o izrečenim sankcijam u prekršajnom postupku po podnesenom zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka

INSPEKTORAT	Ukupan broj okončanih predmeta u prekršajnom postupku	Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka							
		Novčana kazna	Novčana kazna izraženo u KM	Uvjetna kazna	Uvjetna kazna izraženo u KM	Ukor	Obustava	Obustava iz drugih razloga	Vraćen u predašnje stanje
Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	23	16	12242	0	0	6	0	0	1
Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	2	2	3500	0	0	0	0	0	0
Inspektorat urbanističko-građevinske, i stambene i ekološke inspekcije	2	2	1750	0	0	0	0	0	0
Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu	13	8	7251	1	100	2	0	2	0
Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	7	7	2050	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	47	35	26793	1	100	8	0	2	1

Tokom 2022. godine ukupno su okončana 1046 prekršajna postupaka pokrenuta izdavanjem prekršajnog naloga, pri čemu je od toga u 819, odnosno 78 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija novčana kazna u iznosu od 628.117 KM, u 154, odnosno 15 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija uvjetna osuda, čija vrijednost izražena u novcu iznosi 252.743 KM, u 38, odnosno 4 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija ukor čija vrijednost izražena u novcu iznos 21.050 KM, dok je 8, odnosno 0,8 % prekršajnih postupaka obustavljeno, jer nije dokazano da je okrivljeni počinio prekršaj za koji se tereti, a 20, odnosno 2 % prekršajnih postupaka je obustavljeno jer postoje drugi razlozi predviđeni zakonom, dok je u predašnje stanje vraćeno 3, odnosno 0,2 % prekršajnih postupaka, dok se 4, odnosno 0,3 % prekršajnih postupaka trenutno nalazi u statusu odgode.

Tabela 3: Sintetički podaci o sankcijama izrečenim u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu

INSPEKTORAT	Ukup an broj okončanih predmeta u prekršajnom postupku	Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu											
		Novčana kazna	Novčana kazna izraženo u KM	Uvjetna kazna	Uvjetna kazna izraženo u KM	Ukor	Ukor izraženo u KM	Obustava	Obustava izraženo u KM	Obustava iz drugih razloga	Obustava iz drugih razloga KM	Vraćeno u predašnje stanje	Odgoda
Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	12	12	11800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inspektorat veterinarske inspekcije	73	59	54932	12	23670	2	900	0	0	0	0	0	0
Inspektorat urbanističko-građevinske, i stambene i ekološke inspekcije	12	9	5060	0	0	3	600	0	0	0	0	0	0
Inspektorat tehničke inspekcije	5	4	10000	0	0	1	1000	0	0	0	0	0	0
Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	335	260	228239	47	69850	14	7750	4	3000	6	6000	1	3
Inspektorat rada, zaštite	167	112	77277	43	74501	6	6600	1	2000	4	10002	1	0

na radu i socijalne zaštite													
Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu	286	263	195495	13	24510	5	1700	2	5000	2	2500	0	1
Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	112	81	29413	23	28710	6	2000	0	0	1	1000	1	0
Inspektorat prosvjetne inspekcije	39	18	15401	13	29002	0	0	1	1000	7	26000	0	0
Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	5	1	500	3	2500	0	500	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	1046	819	628117	154	252743	38	21050	8	11000	20	45502	3	4

Općinski sud u Sarajevu, prekršajno odjeljenje u prekršajnim postupcima po prekršajnim nalogima izrekao je 819 novčanih kazni, odnosno u 75 % od ukupnog broja izrečenih kazni. u novčanoj vrijednosti od 628.117 KM.

Prilikom odlučivanja o visini i vrsti prekršajne sankcije Općinski sud u Sarajevu je potvrdio novčanu kaznu u 227 slučajeva, odnosno 28 % prekršajnih postupaka u novčanoj vrijednosti od 370.294 KM, primjenio institut ublažavanja novčane kazne u 585 slučajeva, odnosno 71 %, za novčanu vrijednost a u odnosu na prekršajne naloge u iznosu 1.197.677 KM, svojim rješenjem izrekao novčane kazne u iznosu od 146.073 KM čime je umanjena vrijednost novčanih kazni u odnosu na izdate prekršajne naloge za 951.604 KM.

Novčana kazna izrečena u prekršajnom nalogu, rješenjima Općinskog suda u Sarajevu, prekršajno odjeljenje, uvećana je u 7 odnosno 0,8 %, za novčanu vrijednost po nalogima od 6.550 KM, svojim rješenjem izrekao novčane kazne u iznosu od 11750 KM čime je uvećana vrijednost novčanih kazni u odnosu na izdate prekršajne naloge za 5.200 KM.

Tabela 4: Sintetički pregled izrečenih novčanih kazni u sudskim postupcima

Opis novčane kazne	Broj prekršajnih naloga	Izrečena novčana kazna po izdatom prekršajnom nalogu u KM	Izrečena novčana kazna po sudskom rješenju u KM	Novčana razlika u KM
Rješenjem suda potvrđena novčana kazna	227	370.29	370.29	0
Rješenjem suda ublažena novčana kazna	585	1.197.677	246.07	(-) 951.604
Rješenjem suda uvećana novčana kazna	7	6.550	11.750	(+) 5200
UKUPNO	819	157.45	628.12	(-) 946.404

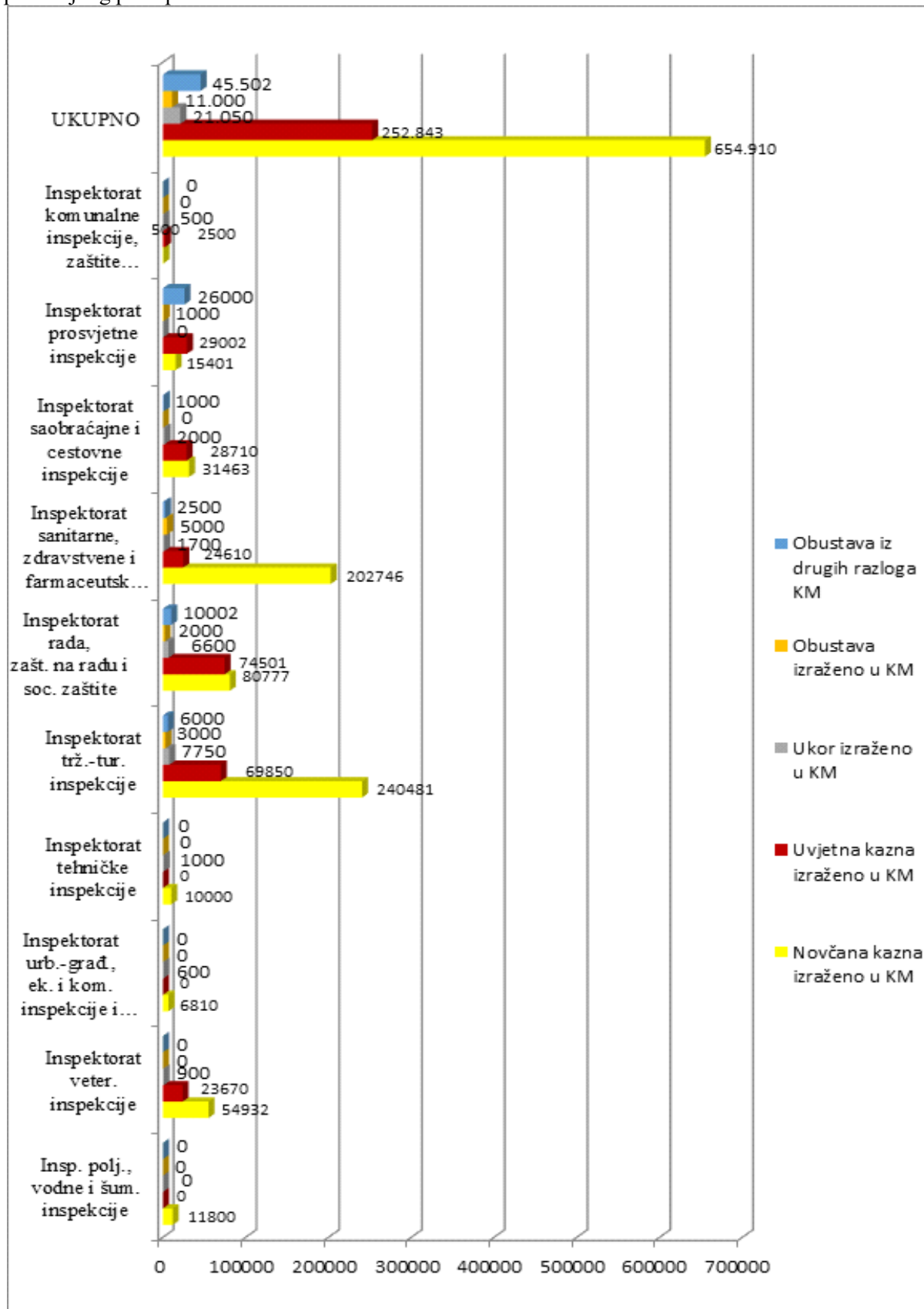
Tabela 5: Zbirni pregled donesenih sudskih rješenja po izdatim prekršajnim nalozima i podnesenim zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka

Sudska ročišta	Broj rješenja (3+7+8+9+10)	Utvrđena prekršajna odgovornost (4+5+6)	Izrečena novčana kazna	Izrečena uvjetna kazna	Izrečena kazna ukor	Povrat u pređašnje stanje	Obustavljeni postupci	Obustavljeni postupci iz drugih razloga	Odgodna ročišta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1315	1093	1055	854	155	46	3	8	22	5

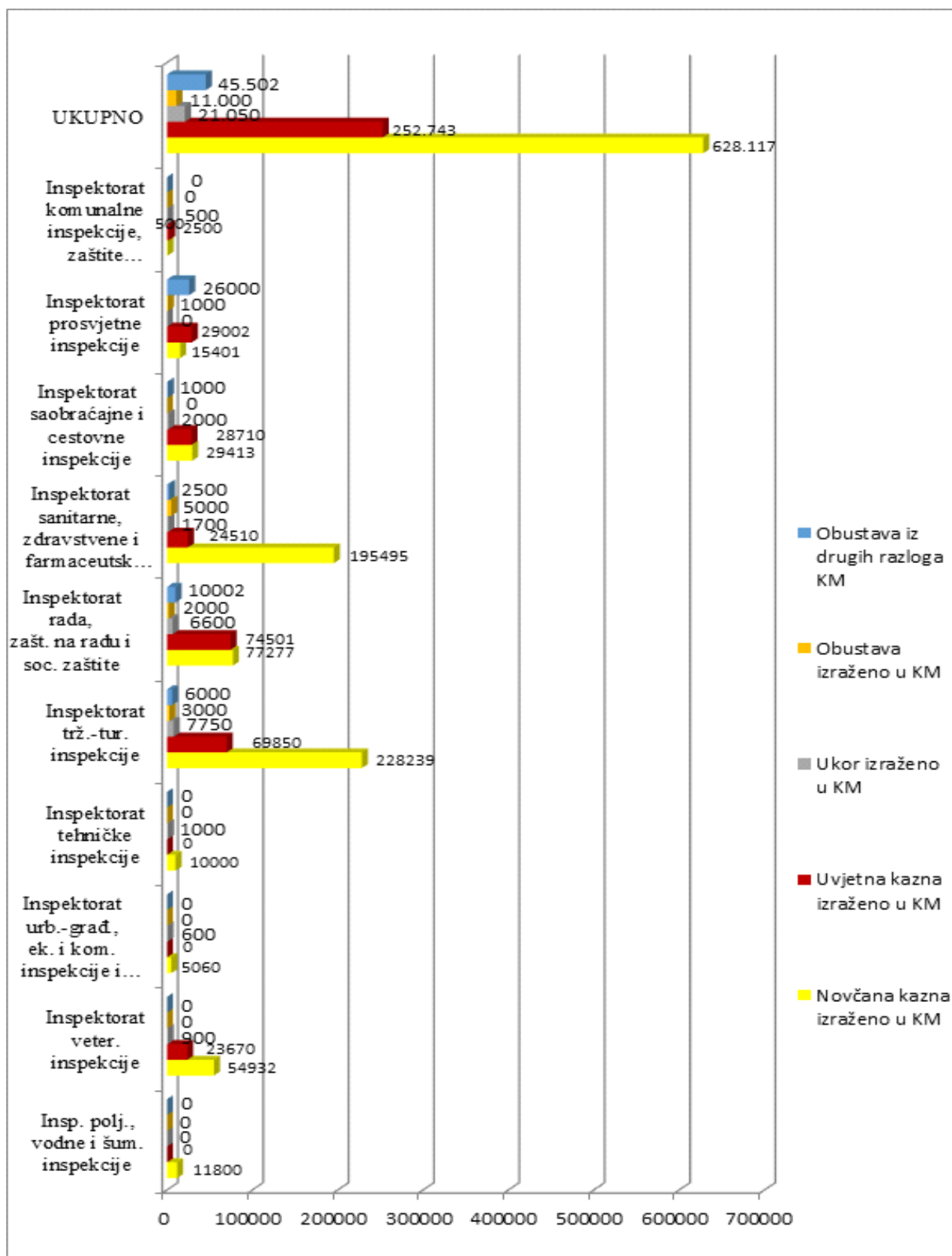
Pored navedenog, u izvještajnom periodu na prvostepena rješenja Općinskog suda u Sarajevu, prekršajno odjeljenje, izjavljeno je ukupno 13 žalbe od strane ovog organa, od čega je 7, odnosno 54 % prihvaćeno, 5 žalbi, odnosno 38% je odbijeno kao neosnovane od strane Kantonalnog suda u Sarajevu, jedna žalba je nalazi se u postupku rješavanja.

Od strane okrivljenih na prvostepena rješenja podneseno je 17 žalbi od kojih je 4, odnosno 24% prihvaćeno, 12, odnosno 71%, odbijene od strane Kantonalnog suda u Sarajevu, dok se 1 žalba nalazi u postupku rješavanja. Na sve podnesene žalbe dato je, blagovremeno, 17 pisanih odgovora.

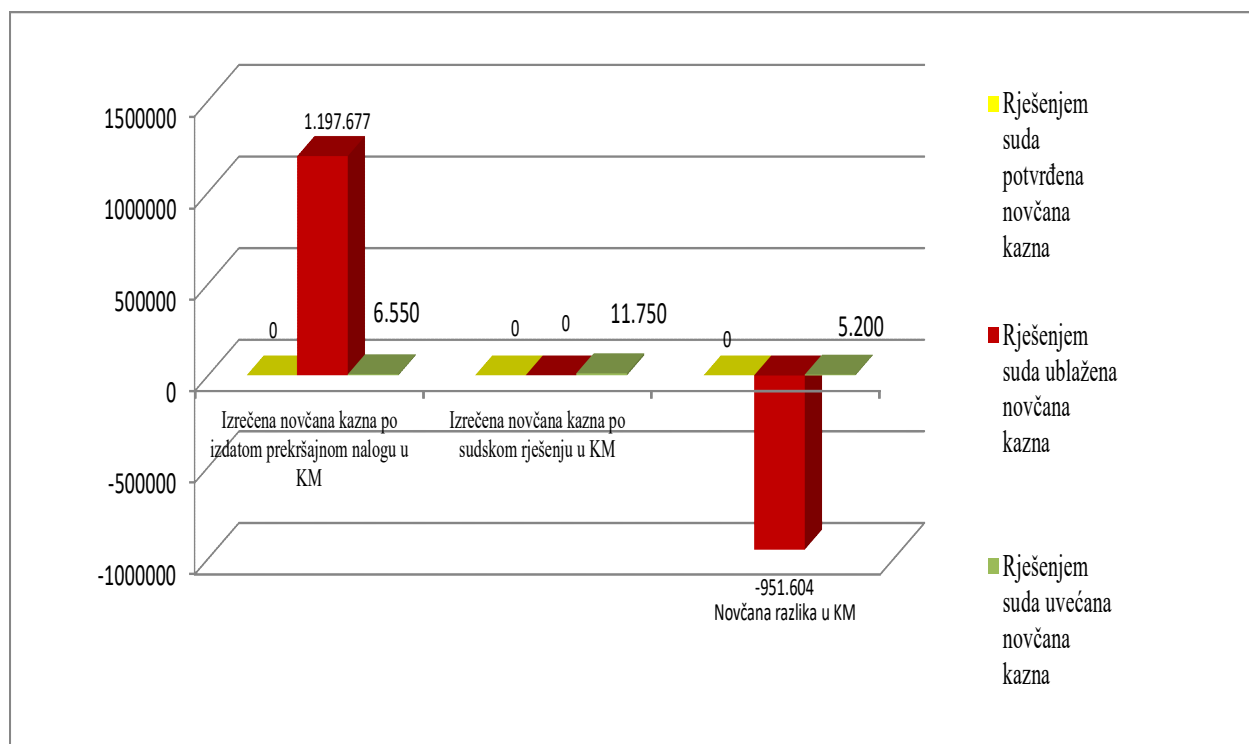
Grafikon: Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu i zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka

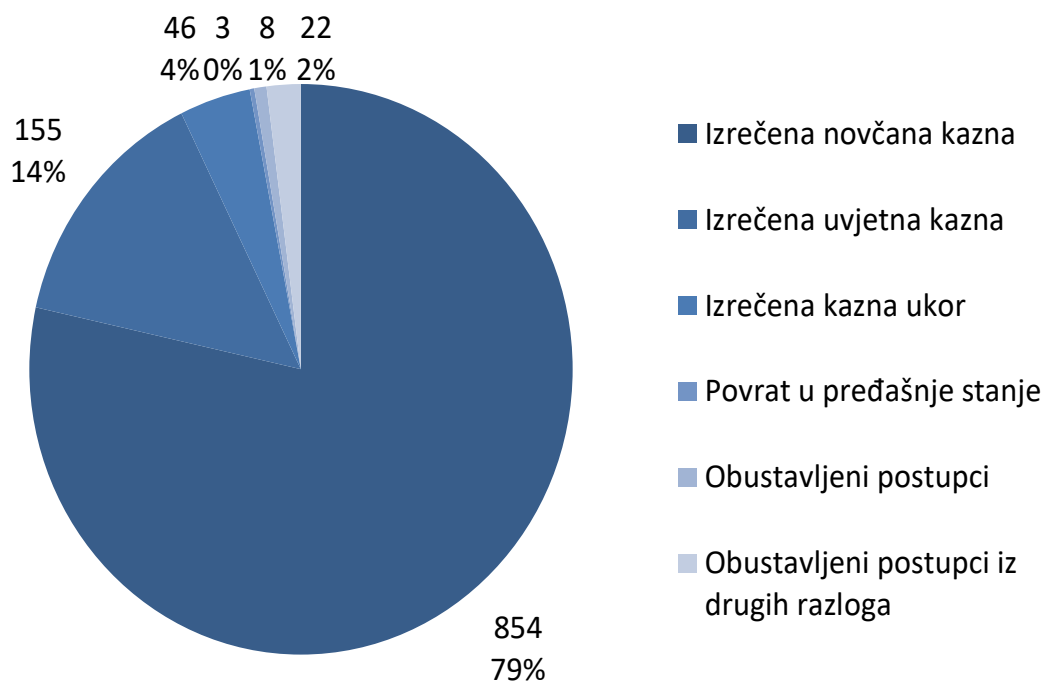
Grafikon: Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu

Grafikon: Analitički pregled izrečenih novčanih kazni u sudskim postupcima

Grafikon: Zbirni pregled donesenih sudskih rješenja

Ukupan broj formiranih i protokolisanih predmeta u izvještajnom periodu iznosi 39331 i broj zavedenih ulaznih predmeta iznosi 9504, te broj pripremljenih i otpremljenih pošiljki ukupno iznosi 17804. U izvještajnom periodu primljeno je i dato u postupak ukupno 1.753 telefonskih prijava i ukupno 646 viber prijava, te je prema procjenama putem dežurnog telefona dato cca 2.000 raznih informacija.

Po svim zaprimljenim prijavama je postupljeno na način što je blagovremeno izvršen inspeksijski nadzor, te obaviješten podnosilac predstavke o utvrđenom stanju i poduzetim mjerama.

O prijemu stranaka i razlozima obraćanja vodi se uredna evidencija po inspektoratima. Cilj vođenja evidencija je da se konstatuju najčešća kršenja prava iz određene oblasti i pojavni oblici prisutni na terenu, što u određenim slučajevima inicira inspeksijski nadzor. U ovom dijelu posebno želimo naglasiti da se određeni broj stranaka svakodnevno obraća po istom osnovu te iako dobiju usmene i pismene upute inspektora o poduzetim radnjama i nadležnostima inspekcije i dalje vrše pritisak na rad pojedinih inspeksijskih službi.

Stručni savjetnik za informisanje Kantonalne uprave za inspeksijske poslove KS u protekloj godini je za potrebe sredstava javnog informisanja (web Uprave, dnevne novine, tv, radio, portali) pripremio ukupno 204 informacije i odgovora na medijske upite o aktivnostima 28 inspekcija koje djeluju u sastavu Kantonalne uprave.

U protekloj godini, u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove, po navedenom osnovu je zaprimljeno 111 zahtjeva (dvadeset devet ili 35,36 % više u odnosu na prethodnu godinu) od kojih je 97 obrađeno u 2022.godini, dok su četiri zahtjeva za pristup informacijama pristigla krajem decembra, obrađena u januaru 2023.godine.

Na osnovu člana 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama ("Sl.novine Federaciji Bosne i Hercegovine", br.32/01 i 48/11), te člana 2. Pravilnika o pristupu informacijama Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, službenik za informisanje je u toku 2022.godine po podnesenih 111 zahtjeva za pristup informacijama donio 97 rješenja, 10 poslijedio na nadležnost inspektoratima ili drugim organima, dok su četiri zahtjeva bila predmetom rješavanja u januaru 2023. godine i biće prikazani u izvještaju za tekuću godinu.

Fizičkim licima donesena su 54 rješenja, 4 pravnim licima, 12 advokatskim kancelarijama, 6 udruženjima, 8 javnim ustanovama i organima, te 13 medijima.

Pored donesenih rješenja u postupku rješavanja zahtjeva podnesenih na osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama sačinjeno je i 12 službenih zabilješki, 8 obavijesti i jedan zaključak o spajanju predmeta.

Od ukupnog broja donesenih rješenja pristup informaciji u cijelosti je odobren u 58 slučajeva (59,79 %), u 25 (25, 77 %) je odbijen ili nije mogao biti obrađen, dok je u 14 slučajeva (14,43%) djelimično odobren pristup informacijama u posjedu Kantonalne uprave. Tražene informacije su dostavljene slanjem poštom na adresu ili je podnosiocu zahtjeva omogućen uvid u spis i/ili kopiranje u prostorijama Uprave što je ostvareno u 2 slučaja. Pristup informacijama, između ostalog, najčešće nije odobren ili je djelimično odobren, jer organ kojem se podnosilac obraća ne raspolaže traženom informacijom ili radi utvrđenih izuzetaka u zaštiti privatnosti u smislu člana 8. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH, s obzirom da se podnesenim zahtjevom tražilo otkrivanje identiteta podnosioca prijave za vršenje inspeksijskih nadzora. Navedena informacija

prema članu 25. stav (2) Zakona o inspekcijama KS (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 02/17 i 37/21) predstavlja službenu tajnu.

U skladu sa članom 16. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine i Uputstvu za provođenje ovog zakona u prošloj godini podnositeljima zahtjeva ukupno je kopirano 149 akata, ili 500 kopija (stranica) traženih informacija. To je u odnosu na prethodnu godinu, kada su ustupljena 62 različita akta za 87 ili 140, 32 % više.

Nezadovoljna stranka može protiv rješenja službenika za informisanje podnijeti prigovor rukovodiocu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove u roku od osam dana, od dana prijema rješenja. U 2022. godini od 97 donesenih rješenja ni u jednom slučaju nije izjavljena žalba na rješenje službenika za informisanje.

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove ima službeni web site <http://kuip.ks.gov.ba> putem kojeg se, osim informacija o Kantonalnoj upravi i nadležnostima inspektorata, plasiraju najaktuelnije informacije, izvještaji i obavještenja, informacije o postupku javnih nabavki, najčešće postavljena pitanja, odgovori na pitanja zastupnika u Skupštini KS, aktuelne konkursne procedure, medijski natpisi o Kantonalnoj upravi, kao i ostali informativni sadržaji u vezi sa radom organizacionih jedinica koje djeluju u sastavu Kantonalne uprave.

Prema godišnjem pregledu broja posjetilaca Internet portala koji sačinjava Zavod za informatiku i statistiku KS, portal Kantonalna uprava bilježi stalni porast broja posjetilaca.

Posebnu pažnju, putem stručnog savjetnika za informisanje, Kantonalna uprava se posvećuje promociji aktivnosti inspeksijskih organa u javnosti, što se ostvaruje svakodnevnom saradnjom sa predstavnicima medija. Cilj navedenih aktivnosti je:

- proaktivno, sistematično, kontinuirano, pravovremeno i tačno informisanje javnosti putem portala, pisanih i elektronskih medija, o aktivnostima inspektorata koji djeluju u sastavu Kantonalne uprave;
- kreiranje i promovisanje pozitivne slike o Kantonalnoj upravi i radu inspeksijskih organa.

Uzevši u obzir ove činjenice, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je i u toku 2022. godine imala stalnu saradnju sa predstavnicima portala, pisanih medija, radija i televizije, kojima smo u najkraćim rokovima nastojali obezbijediti informacije koje potražuju i na način na koji je svakome od njih potrebno, uz vođenje službene evidencije o svakom pojedinačnom zahtjevu i odgovoru.

Smatrajući da je omogućavanje javnosti da traži i prima informacije temeljni princip transparentne i otvorene vlasti, namjera nam je da i ubuduće intenziviramo razmjenu informacija s ciljnim javnostima, a sve u službi povećanja otvorenosti, ali i pravovremenog i nedvosmislenog informisanja. Ovakav pristup svakako je jedan od mehanizama koji doprinosi kreiranju atmosfere povjerenja javnosti u rad Kantonalne uprave, a odsustvo transparentnosti povećava percepciju nepovjerenja i neučinkovitosti javnih organa uopšte. Uzevši u obzir da je transparentnost u interesu društva kao cjeline, ali i interesu svih građana, primjenom odredaba Zakona oslobodi pristupa informacijama FBiH, ali i saradnjom sa medijima, ovaj organ nastoji obezbijediti proaktivno informisanje i dostupnost informacija nad kojima ima kontrolu. Time se građanima omogućava pravovremeno informisanje o radu Kantonalne uprave, o planovima i aktivnostima ovog organa, te o načinu ostvarivanja građanskih prava.

VIII Programska orijentacija

Programska orijentacija Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo usmjerena je ka kvalitetnom pristupu obavljanja inspekcijskih poslova. U Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, koristeći iskustva sa terena, biće stvorene pretpostavke za efikasniji rad inspekcijskih službi na nivou Kantona Sarajevo po ugledu na inspekcijske službe Evropske unije gdje se prije svega misli na uspostavu interaktivnog odnosa između inspekcijskih službi i subjekata nadzora u smislu edukativnog, preventivnog i korektivnog djelovanja inspekcija, zatim na uspostavu sistema neselektivnog odabira subjekata nadzora, na formiranje mješovitih inspekcijskih timova i koji time smanjenju vremena prisustva inspekcije kod subjekata nadzora.

Kantonalna uprava će u 2023. godini, zahvaljujući postignutom i stečenom iskustvu u prethodnom periodu, dinamizirati svoje aktivnosti na obavljanju inspekcijskog nadzora utvrđenog godišnjim programom rada, bliže razrađenog kroz mjesečne planove obavljanja inspekcijskog nadzora, uz uvažavanje datih mišljenja od strane kantonalnih ministarstava iz odgovarajućih upravnih oblasti i aktuelne problematike i potreba. Također, za naredni period ova Kantonalna uprava će preduzeti sve radnje i mjere iz svoje nadležnosti kako bi tokom 2023. godine u cijelosti realizovala sve zacrtane strateške ciljeve, programe, rokove, realizacije i ostvarila očekivane rezultate, kako u dijelu vršenja inspekcijskog nadzora tako i dijelu koji se odnosi na povećanje kadrovske i stručne efikasnosti inspekcija, stručne obuke inspektora u dijelu primjene normative i zastupanja Kantonalne uprave po prekršajnim nalogima i zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka pred općinskim sudovima, radi sticanja znanja kao strateškog resursa ove Kantonalne uprave. Pored toga Kantonalna uprava će i dalje raditi na realizaciji svih Odluka i Zaključaka Vlade Kantona Sarajevo na najefikasniji i najefektivniji način, a takođe, kao i u prethodnom periodu, u najkraćem vremenskom roku davati odgovore na sva poslanička i vijećnička pitanja. Biti će poduzete aktivnosti kako bi se podigao nivo efikasnosti i efektivnosti rada javne uprave, s ciljem približavanja kako građanima, tako i privrednim subjektima koji posluju u zoni realne ekonomije. Posebne aktivnosti su planirane na suzbijanju neformalnog ekonomskog sektora. Informisanjem građana i privrednih subjekata putem web stranice Kantonalne uprave, koja je dostupna svim zainteresovanim u cilju davanja primjedbi, prijedloga, sugestija koje se odnose na rad ovog organa, kao i postavljanja pitanja iz nadležnosti ovog organa, ostvaren je cilj dostupnosti i transparentnosti u radu. Putem zvanične web stranice građani Kantona Sarajevo se redovno informišu o aktivnostima i poduzetim mjerama inspekcijskih organa koji djeluju unutar Kantonalne uprave, o pojačanim inspekcijskim nadzorima, kao i rezultatima istih, te o najavama predstojećih planiranih aktivnosti.

Isto tako, kroz dugoročnu projekciju razvoja će biti naznačeni projekti na kojima će Kantonalna uprava posvetiti posebnu pažnju.

Za uspješnu realizaciju predloženih mjera i aktivnosti, a u cilju unapređenja inspekcijskog nadzora, kao i unapređenja rada kompletnog javnog sektora na prostoru Kantona Sarajevo i šire, neophodno je puno jedinstvo svih ključnih subjekata, odnosno neophodno je ostvarenje imperativa jedinstva svih aktera zaduženih za efikasno provođenje mjera i aktivnosti koje su predviđene ovim prijedlozima, a koje su u njihovoj nadležnosti. Nadalje, za uspješnu realizaciju projekata, predloženih mjera i aktivnosti iz ovog prijedloga, neophodno je ostvariti ravnopravno raspoređivanje zadataka i aktivnosti na svim nivoima zakonodavne i izvršne vlasti, kao i odrediti neposredne izvršitelje istih kao nosioce, u tačno zadatim rokovima, kroz jasno definisani operativni plan rada. Inspektori kao državni službenici sa posebnim ovlaštenjima koriste u postupcima inspekcijskih nadzora jesu zakoni i drugi propisi, prije svega Zakon o inspekcijama

Kantona Sarajevo („Službene novine KS“, br. 2/17 i 37/21) kao lex specialis zakona i Zakon o upravnom postupku Federacije BiH („Službene novine F BiH“, br. 2/98 i 48/99) kao lex regularis zakona, a zatim i svi zakoni koji reguliraju upravne oblasti nad čijom primjenom 27 inspekcija organiziranih u 10 inspektorata u sastavu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, provode inspeksijske nadzore.

U skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo donosi Godišnji program rada do 15. oktobra tekuće godine za narednu godinu i služi za definiranje i utvrđivanje ciljeva i planova rada Kantonalne uprave.

Godišnji program rada, između ostalog sadrži broj planiranih inspeksijskih nadzora za svaki inspektorat, odnosno svaku inspekciju koja djeluje u okviru nadležnog inspektorata. Sve inspekcije sačinjavaju mjesečne planove rada do 25. - og u mjesecu za naredni mjesec i sačinjavaju mjesečne izvještaje o radu do 08. u mjesecu za prethodni mjesec.

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo teži postići apsolutnu primjenu zakona i provedbenih propisa koji reguliraju oblasti iz nadležnosti Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, ekonomske odgovornosti u pogledu izvršavanja inspeksijskih poslova iz nadležnosti kantonalnih inspekcija koje djeluju u sastavu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo i etičke odgovornosti u pogledu poštivanja pravila i principa ponašanja uspostavljenih Etičkim kodeksom za državne službenike u Federaciji BiH, a zatim i odnosa prema građanima i međusobni odnos državnih službenika kao i radnog okruženja.

Iz normativnog dijela Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, preciznije sadržaja odredbi člana 4. stav (1) istog zakona, kojim je propisano da se inspeksijskim nadzorom osigurava zakonitost i zaštita javnog i privatnog interesa i stava (2) istog člana, kojim je propisano da je djelatnost inspeksijskog nadzora proglašena djelatnošću od javnog interesa za Kanton Sarajevo, jasno je da se vodilo računa o stvaranju javne vrijednosti.

Kontinuitet rada Kantonalne uprave se ogleda u članu 30. stav (3) Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, gdje je propisano da je nadležna inspekcija dužna da u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora obavi inspeksijski nadzor, a o utvrđenom činjeničnom stanju i eventualno poduzetim mjerama u roku od osam dana od dana okončanja inspeksijskog nadzora pisanim putem obavijesti podnosioca zahtjeva.

Postignuti rezultati su izvršeni inspeksijski nadzori u kojem su utvrđene činjenice i eventualno određene mjere.

Osnovna funkcija Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo utvrđena je u Zakonu o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija KS („Službene novine KS“, br. 02/12 i 13/17), kojim zakonom je propisan djelokrug rada Uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo i u Zakonu o inspekcijama Kantona Sarajevo („Službene novine KS“, broj: 02/17) kao lex specialis zakona, kojim je u članu 4. stav (1) propisano da se inspeksijskim nadzorom osigurava zakonitost i zaštita javnog i privatnog interesa, dok je stavom (2) istog člana propisano da je djelatnost inspeksijskog nadzora proglašena djelatnošću od javnog interesa za Kanton Sarajevo.

Godišnji program rada sadrži broj planiranih inspeksijskih nadzora (po kvartalima) sa utvrđenim aktivnostima za svaki inspektorat, odnosno svaku inspekciju koja djeluje u okviru nadležnog

inspektorata (po njihovoj strukturi, vrsti i kvantitetu), kao i utvrđene ciljeve inspeksijskih nadzora i to: odgovornost koja podrazumijeva odgovoran odnos prema zakonskoj regulativi i povjerenjima u oblasti inspeksijskog nadzora, te prema svim učesnicima u inspeksijskom postupku podnosiocima prijave i subjektima nadzora; racionalnost koja se odnosi na uspostavljanje ekonomične organizacione strukture u oblasti inspeksijskog nadzora i postupanja; funkcionalnost koja podrazumijeva organizaciju vršenja poslova u skladu sa njihovom prirodom, načinom obavljanja i njihovom međusobnom funkcionalnom povezanošću kao i ostvarivanje pune zaposlenosti svih izvršilaca na način adekvatan vrsti, složenosti i obimu poslova; efikasnost - organizacija rada uspostavljena na način kojim se u najvećoj mogućoj mjeri, sa optimalnim brojem zaposlenih, omogućava efikasno izvršavanje nadzora nad zakonskom regulativom i zadovoljavanje potreba građana i drugih subjekata; timski rad koji je jedna od glavnih intencija Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo kojom se istovremeno postiže cilj zaštite zakona, a subjektima nadzora pojednostavljuje i olakšava kontakt sa inspeksijskim organima.

U Godišnjem programu rada planiran je broj inspeksijskih nadzora koje će izvršiti svaki inspektorat, odnosno nadležna inspekcija koja djeluje u okviru inspektorata. Broj upravnih mjera i izdatih prekršajnih naloga se ne planira jer isti zavisi od stvarnog činjeničnog stanja koji se utvrđuje neposredno u postupku inspeksijskog nadzora.

U pogledu popunjavanja i održavanja radnih mjesta, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo se susreće sa određenim barijerama koje determiniraju uspostavljeni budžetski okviri za 2022. godinu i prema kojima su obezbjeđena novčana sredstva po osnovu plaća i naknada iz plaća za ukupno 143 zaposlena. Neophodno je istaći potrebu za potpunom sistematizovanih radnih mjesta usljed potkapacitiranosti koja je prisutna u gotovo svim inspektoratima u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove.

Članom 40. Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 2/17) propisano je da je inspektor obavezan da se neprestano stručno obrazuje i usavršava za obavljanje poslova inspeksijskog nadzora u trajanju od najmanje 40 sati godišnje iz propisa koji se odnose na oblast inspeksijskog, upravnog i prekršajnog postupka, o čemu direktor donosi program obuka. Na osnovu istog člana zakona direktor donosi program obuka kako bi se shodno navedenoj zakonskoj odredbi stručna obuka vršila na adekvatan način.

U 2022. godini Program stručne obuke inspektora nije donijet, te su se inspektori samoinicijativno prijavljivali na obuke Agencije za državnu službu Federacije BiH na osnovu interesovanja. Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine tokom cijele godine pruža usluge edukacije iz različitih upravnih oblasti, uglavnom kroz on line prezentacije čime je olakšan proces pohađanja i provođenja obuka predstavlja snažan alat u usavršavanju službenika.

Međusobni odnosi službenika su uređeni Etičkim kodeksom za državne službenike u Federaciji BiH, prema kojima se odnosi između državnih službenika temelje na poštovanju, pristojnosti, povjerenju, saradnji i strpljenju.

Nabavkom novog aplikativnog softvera automatizirali bi se određeni procesi rada i postigla bi se efikasnost i ekonomičnost u postupanju. Trenutni kapacitet kojim raspolaže ovaj organ u softverskom domenu nije dovoljan, odnosno dešava se da zbog preopterećenosti dolazi do "pada sistema" ili je sam sistem usporen, što otežava i usporava rad uposlenika ovog organa. Iz tog razloga je neophodno izvršiti nabavku softvera. Nabavkom novog softvera stvorile bi se informatičke pretpostavke za uspostavu baze podataka i praćenje informatičkih trendova kao i unapređenje sistema rada modernom informatičkom tehnologijom, sa krajnjim ciljem povećanja efikasnosti rada inspeksijske službe, uvezanosti kako samih inspektora, tako i drugih institucija neophodnih za uvid u rad konkretnog subjekta nadzora.

U Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, potrebno je obezbjediti efikasnu i kontinuiranu komunikaciju između Glavnih inspektora koji neposredno rukovode nadležnim inspektoratima i inspektora koji neposredno provode inspekcijske nadzore kod subjekata nadzora, kao i koordinacija na relaciji direktor Uprave i glavni inspektori. Glavni inspektori u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji obavljaju slijedeće poslove: vrše poslove i zadatke rukovođenja Inspektoratom; planira i na terenu organizuje vršenje inspekcijskog nadzora i u vršenju tih poslova odlučuje o pitanjima za koja je zakonom ovlašten; daje prijedlog poslova i zadataka iz djelokruga Inspektorata za godišnji program i mjesečne planove Inspektorata; daje uputstva i usklađuje rad inspektora u Inspektoratu; stara se o zakonitosti, blagovremenosti, potpunosti vršenja poslova u Inspektoratu; vrši neposredni inspekcijski nadzor u složenijim slučajevima i po naređenju direktora Uprave; utvrđuje plan i program rada inspekcije i obezbjeđuje njihovu realizaciju; učestvuje u pripremi propisa iz djelokruga Inspektorata; izvještava direktora Uprave o radu Inspektorata; predlaže ocjene o radu inspektora u Inspektoratu direktoru Uprave.

Složenost posla i težine obavljanja poslova i zadataka je predviđena Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo kojim je, između ostalog propisano da se na ime posebnih uslova rada uvećava plaća inspektora za 30%.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo u skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo donosi Godišnji program rada do 15. oktobra tekuće godine za narednu godinu, sve inspekcije sačinjavaju mjesečne planove rada do 25. - og u mjesecu za naredni mjesec, te pored toga, sve inspekcije sačinjavaju i mjesečne izvještaje o radu do 8 - og u mjesecu za prethodni mjesec, radi mogućnosti uvida u postignute rezultate na terenu i mjerenja rezultata u odnosu na planirane.

Konačno, upoređivanje ostvarenih rezultata s planiranim moguće je provoditi na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Jedna od osnovnih funkcija Kantonalne uprave za inspekcijske poslove je usmjerena na zaštitu i poboljšanje zdravlja stanovništva u Kantonu Sarajevo, kroz djelovanje Inspektorata veterinarske inspekcije i Inspektorata sanitarne, zdravstvene, farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu što je utvrđeno Programom rada Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo.

Suzbijanje neformalnog sektora u Kantonu Sarajevo je zasigurno jedan od prioriteta u radu Kantonalne uprave. Neformalniekonomske sektor ili "siva ekonomija" u najširem smislu označava ekonomske aktivnosti nad kojima državni aparat nema odgovarajući nadzor, odnosno koje se nalaze izvan zakonskih okvira. U užem smislu se pod time podrazumijevaju "normalne" ekonomske aktivnosti vezane uz obične robe i usluge, a koje nisu zakonski prijavljene, npr. angažovanje neprijavljenih radnika u poslovne svrhe. Takva ekonomija nije oporezovana, i ne pridonosi bruto domaćem proizvodu države.

Nad ovakvim ekonomskim aktivnostima država teško uspostavlja adekvatan nadzor. Naime, radi se o legalnim ekonomskim aktivnostima u vezi sa robama i uslugama, ali se iste ne prijavljuju u skladu sa zakonom. Zbog toga se i kaže da se ove ekonomske aktivnosti odvijaju na rubu zakona ili u tzv. "sivoj" zoni.

Eklatantni primjeri rada neformalnog sektora predstavlja neevidentiranje i neprijavlivanje ostvarenog prometa i po osnovu toga stečenih prihoda, angažiranje radnika bez zaključenog ugovora o radu i bez izvršene prijave na obavezno osiguranje ili tzv. "rad na crno", neplaćanje poreza prilikom ostvarenih prihoda i slično.

Jedna od osnovnih tačaka Programske orijentacija Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo fokusirana je na suzbijanje rada neformalnog sektora u Kantonu Sarajevo, gdje ključnu ulogu imaju tržišno - turistička inspekcija i inspekcija rada.

Nakon iskustava stečenih radom na terenu, prepoznate su slijedeće pojave:

1. Veliki broj subjekata obavlja registrovanu djelatnost sa bez namjere za poštivanje zakonskih propisa odnosno sa umišljajem.
2. Veliki broj registrovanih subjekata koji prekršaje čini iz neznanja.
3. Tranzicijski sistem je podložan za razvoj neformalnog ekonomskog sektora u Kantonu Sarajevo.
4. Sankcije propisane u Zakonu o fiskalnim sistemima i Zakonom o radu nemaju odvrćajući učinak za ponavljanje počinjavanja prekršaja, te se u slučaju višestrukog počinjenja prekršaja sankcije počiniocima nisu adekvatne.

Visina kazne koju inspektor može izreći prekršajnim nalogom za neizdavanje fiskalnih računa u skladu sa Zakonom o fiskalnim sistemima jeste za pravno lice u iznosu od 2.500,00 KM i za odgovorno lice u pravnom licu u iznosu od 1.000,00 KM, a za fizičko lice koje obavlja djelatnost u iznosu od 3.000,00 KM.

Također, u skladu sa Zakonom o radu visina kazne koju inspektor može izreći prekršajnim nalogom za svakog radnika koji nema zaključen ugovor o radu i ako nije izvršena prijava na obavezno osiguranje, za pravno lice 500,00 KM, za odgovorno lice u iznosu od 500,00 KM, dok za poslodavca - fizičko lice može izreći novčanu kaznu u iznosu od 200,00 KM, a za lice koje je zatečeno na radu bez zaključenog ugovora o radu, novčanu kaznu od 100,00 KM.

Isto tako, s ciljem efikasnije borbe protiv neformalnog ekonomskog sektora u Kantonu Sarajevo, nužno je razvijati i unapređivati povjerenje na relaciji inspekcije – građani i subjekti nadzora koji posluju u skladu sa zakonom, na način da isti dostavljaju potrebne informacije o uočenim nepravilnostima i nezakovitostima Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo koja će putem nadležnih inspekcijama provoditi usmjerene inspekcijske nadzore u skladu sa sadržajem odredbi člana 30. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

Predložena mjera se planira provesti kroz pojačane inspekcijske nadzore i prisustvo inspektora na terenu kako u radne tako i u neradne dane, u dane vikenda i uvođenjem kontinuiranog dvosmjenskog i noćnog rada, a sve sa ciljem jačanja discipline u primjeni propisa, a posebno iz oblasti radnog zakonodavstva i fiskalne politike kao i suzbijanje svih oblika poslovanja koji nisu u skladu sa zakonskim propisima gdje inspekcijski nadzori trebaju biti planirani, ciljani, brzi i učinkoviti.

U skladu sa Zakonom o agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije ("Službeni glasnik BiH", br. 103/09 i 58/13), korupcija označava svaku zloupotrebu moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju na državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili općinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primaoca mita.

Imajući u vidu da korupcija predstavlja krivično delo, da kao radnja izvršenja ovog krivičnog djela javlja se, gotovo po pravilu, zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja od strane nosilaca

tih ovlaštenja, neophodno je postojanje dvije strane u ovom krivičnom djelu, od kojih jednu čini ona kojoj je potrebna određena usluga, a drugu čini ona koja može i hoće da pruži tu uslugu.

Krivična djela korupcije propisana su u glavi XIX Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 3/2003, 32/2003 - ispravka 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015, 35/2018 i 46/21):

- Primanje poklona i drugih oblika koristi, član 217.,
- Davanje poklona i drugih oblika koristi, član 218.,
- Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem, član 219.,
- Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem, član 219a. i
- Zloupotreba položaja ili ovlaštenja, član 220.

Sama osnovna djelatnost Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je visoko podložna raznim oblicima koruptivnog djelovanja te je iz tih razloga, ključna uloga Sektora za internu kontrolu čija je jedna od zadaća kontrola ispravnosti, zakonitosti, profesionalnosti i etičnosti postupanja inspektora, ali i ostalih državnih službenika i namještenika u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo.

U Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove će s ciljem jačanja antikoruptivnog sistema u 2023. godini biti pokrenute provjere i analize postojećih procedura i postupaka unutarnjih kontrolnih mehanizama, kako bi se utvrdili eventualni propusti pri radu koji mogu olakšati eventualno koruptivno ponašanje.

Zbog činjenice da od osnivanja Sektora za internu kontrolu nije donesen Pravilnik o radu Sektora za internu kontrolu koji bi precizirao procedure i postupke rada ovog sektora, a koji predstavlja najvrijedniji alat u unutrašnjem sistemu kontrole u borbi protiv korupcije, jedan od prioriteta u narednom priodu će biti donošenje i stupanje na snagu ovog Pravilnika, kako bi se na taj način Sektor za internu kontrolu sistemski ojačao i pružio efikasnost koja se od ove organizacione jedinice očekuje.

Također biće izvršene i promjene u pripremi planova inspeksijskih nadzora svih inpektorata, a na osnovu iskustava sa terena s ciljem ravnomjernije distribucije nadzora i veće pokrivenosti nadležnih inspekcija na području Kantona Sarajevo. Sve planirane aktivnosti koje će biti poduzete u 2023. godini će biti provedene u kontekstu jačanja antikoruptivnih aktivnosti i unaprijeđenja cijelog sistema, s krajnjim ciljem da se eventualne koruptive radnje svih učesnika u nadzorima svedu na minimum, odnosno da se politika nulte tolerancije prema korupciji provede na primjeru djelovanja ovog organa. Dodatna mjere koja će smanjiti koruptivi rizik prilikom rada na terenu je numerisanje zapisnika, koja bi mogućnost zloupotrebe na terenu svela na najmanju moguću mjeru.

Planirano je i ažuriranje Plana integriteta Kantonalne uprave kako bi se integritet Kantonalne uprave i nadležnih inspekcija dodatno razvio i unapredio u pogledu pravilne primjene Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo i u skladu sa Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo kao lex specialis zakona, Zakona o upravnom postupku kao lex regularis zakona, koji uređuju određene upravne oblasti, kao i u skladu sa Etičkim kodeksom za državne službenike u Federaciji BiH.

IX Izvršenje kontinuiranih poslova

Izvršenje kontinuiranih poslova odnosi se na rad organizacionih jedinica koje djeluju unutar ovog organa, odnosno inspektorata i sektora.

Aktivnosti koji se odvijaju u inspektoratu, prikazane su za svaku inspekciju pojedinačno a isto između ostalog sadrži: broj inspektora koji su obavljali poslove inspekcijuskog nadzora, propise nad čijom primjenom su vršeni inspekcijuski nadzori, broj planiranih i izvršenih inspekcijuskih nadzora, broj donijetih rješenja, izdatih prekršajnih naloga i njihovu vrijednost, predmet u kojem su vršeni inspekcijuski nadzori.

1. Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije

U Inspektoratu poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije organizacijski djeluje: poljoprivredna, vodna i šumarska inspekcija.

Inspektorat pored glavnog inspektora broji 7 inspektora od čega :

- **3 poljoprivredna inspektora**
- **2 vodna inspektora**
- **2 šumarska inspektora**

U izvještajnom periodu izvršena su ukupno 1497 inspekcijuska nadzora, od čega je:

- poljoprivredna inspekcija izvršila 649 inspekcijuska nadzora;
- vodna inspekcija je izvršila 444 inspekcijuskih nadzora;
- šumarska inspekcija je izvršila 404 inspekcijuskih nadzora.

U izvještajnom periodu doneseno je ukupno 72 rješenje kojim je naloženo otklanjanje utvrđenih nedostataka u oblasti koje kontroliše. Zbog nepoštivanja zakona i propisa koji uređuju pojedinu oblast izdato je ukupno **137** prekršajna naloga u kojima su izrečene novčane kazne u iznosu 139.060,00 KM.

Aktivnost i poslovi u Inspektoratu poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije u periodu od 01.01. do 31.12.2022.godine, su se provodili u skladu sa Planom i programom rada Uprave za inspekcijuske poslove Kantona Sarajevo za 2022.godinu. Inspekcijuski nadzori i ostala aktivnost je u potpunosti podređena izvršavanju redovno planiranih i drugih aktivnosti iz nadležnosti inspekcija a provođena je uz korištenje i primjenu propisa koji uređuju pojedine oblasti, sa posebnim akcentima na primjenu onih propisa koji unapređuju stanje i štite zdravlje ljudi, životinja i ukupne imovine u pojedinoj oblasti, kao što su mjere za unapređenje stočarske proizvodnje, kontrola evidencija poljoprivrednog zemljišta i kontrola podsticajnih mjera, što je uređeno Zakonom o stočarstvu u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH" broj: 66/13), Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službene novine FBiH", broj: 42/10), Odlukom o držanju stoke na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 17/16), Zakonom o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 1/12 i 15/13), kao i drugim zakonskim i podzakonskim aktima, kada je u pitanju poljoprivredna inspekcija.

Kada je u pitanju planiranje i postupanje u nadležnosti vodne inspekcije, aktivnost je bila planirana i provodila se u kontroli mjera koje obavezuju pribavljanje vodnih akata za upravljanje vodama u Kantonu Sarajevo uz posebne kontrole otpadnih voda, zatim zaštita vodotoka, kontrola vodotoka druge kategorije i dr., što je uređeno Zakonom o vodama u Federaciji BiH ("Službene novine F BiH", broj: 70/06), Zakonom o vodama u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 18/10 i 43/16), Odlukom o zonama sanitarne zaštite vodozahvata za javno snadbijevanje stanovništva i drugim zakonskim i podzakonskim aktima kojima je uređeno postupanje vodne inspekcije.

Planirani poslovi i zadaci u šumarskoj inspekciji su bili uglavnom usmjereni sveukupnoj zaštiti šuma u Kantonu Sarajevo, a provodili su se kroz kontrolu planskih sječa šuma s posebnim osvrtom na zaštitu šuma od bespravnih sječa i bespravnog zauzimanja šumskog zemljišta, kontrole upravljanja i gospodarenja sa državnim šumama u Kantonu Sarajevo, što je uređeno Zakonom o šumama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 5/13 i 10/21) i drugim zakonskim i podzakonskim aktima, kada je u pitanju šumarska inspekcija.

Ostvareni rezultati se kreću u okviru planiranih za 2022. godinu, a približno su jednaki rezultatima kada s euporede sa ranijim rezultatima ovih inspekcija, što je rezultat pojačanog rada u svim inspekcijama u inspektoratu, prije svega zbog provođenja odluka i naredbi nadležnih organa i institucija o pojačanoj aktivnosti, a pored toga su bile planirane pojačane mjere nadzora u pojedinim oblastima kontrole, posebno u šumarskoj inspekciji koja je u toku godine provodila pojačane mjere na zaštiti šuma i sprečavanju bespravnih sječa na Kantonu Sarajevo.

Posebno je potrebno istaći da su inspekcije u toku godine sačinile i dostavile nadležnim organima znatan broj informacija, obaviještenja, odgovora na poslanička i druga pitanja, sve u skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

1.1 Poljoprivredna inspekcija

Poljoprivredna inspekcija vrši nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o zaštiti zdravlja bilja („Sl.glasnik BiH“, broj 23/03),
- Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima Bosne i Hercegovine („Sl.glasnik BiH“, broj 49/04)
- Zakon o mineralnim đubrivima („Sl.glasnik BiH“, broj 46/04),
- Zakon o genetički modificiranim organizmima ("Sl. glasnik BiH," broj: 23/09),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja („Sl.novine Federacije BiH“, broj 55/01),
- Zakon o zaštiti bilja i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju („Sl.list SFRJ“, broj 74/89),
- Zakon o stočarstvu („Sl.novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl.novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu ("Sl.novine Federacije BiH", broj 64/04),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Sl.novine Federacije BiH“, broj 42/10),
- Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji („Sl.novine Federacije BiH“, broj 8/04),
- Zakon o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području KS ("Sl.novine Kantona Sarajevo", broj 1/12),

- Pravilnik o uslovima za stavljanje u promet, kvalitetu i kontroli kvaliteta mineralnih đubriva te skladištenju i rukovanju mineralnih đubriva ("Sl.glasnik BiH", broj 90/09),
- Pravilnik o načinu i uslovima ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnje ("Sl.novine Federacije BiH", broj 56/13),
- Pravilnik o posebnim uslovima za ostvarenje prava na novčani podsticaj ("Sl.novine Kantona ", broj 21/13),
- Pravilnik o mjerama za unapređenje stočarske proizvodnje na području KS ("Sl.novine KS", broj 19/10),
- Odluka o mjerama za sprečavanje širenja i uništavanje korovske biljne vrste - ambrozije ("Sl.novine FB iH", broj 89/11).

U poljoprivrednoj inspekciji poslove su do septembra 2022. godine obavljala 3 izvršioca, a odlaskom jednog inspektora u penziju poslove obavljaju 2 izvršioca.

Poljoprivredna inspekcija je u toku 2022. godine izvršila ukupno 649 inspeksijska pregleda, što je u okvirima planiranog broja pregleda u toku godine. Ako se uporede rezultati sa brojem pregleda u prethodnoj godini, može se konstatovati da su planirani poslovi i zadaci sa planiranim brojem izvršenih pregleda bili za 3 inspektora koliko je bilo u prethodnoj godini, a u tekućoj godini je jedan inspektor otišao u penziju, tako da je broj pregleda umanjen shodno navedenom. Za utvrđene nepravilnosti inspekcija je donijela 25 rješenja kojima je naloženo otklanjanje utvrđenih nedostataka, a zbog kršenja zakonskih propisa izdato je 57 prekršajnih naloga sa izrečenim novčanim kaznama u iznosu od 13.900,00 KM, uz napomenu da je većina prekršajnih naloga uglavnom realizovana, obzirom da su lica koja su činila prekršaje prihvatala prekršajnu odgovornost. Poljoprivrednoj inspekciji u toku godine se od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva privrede Kantona Sarajevo dostavlja znatan broj zahtjeva, koji su uglavnom vezani za kontrole različitih podsticajnih mjera u poljoprivrednoj proizvodnji a koje inspekcija prioritetno uzima u rad i postupaju po dostavljenim zahtjevima, o čemu se pismeno informišu navedena ministarstva o preduzetim mjerama inspekcije. Isto tako zbog opšteg socijalnog stanja, sve veći broj lica nabavlja i drži stoku u gradskim zonama u kojima nije dozvoljeno držanje stoke, što ponekad otežava inspekciji preduzimanje mjera u skladu sa propisima, uz napomenu da se neki postupci ne mogu provesti do kraja zbog toga što nisu uređene mjere po kojima bi se stoka mogla eventualno privremeno izuzimati i držati do okončanja eventualnih sudskih postupaka.

1.2 Vodna inspekcija

Vodna inspekcija vrši nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o vodama („Sl.novine Federacije BiH“, broj 70/06),
- Zakon o vodama („Sl.novine Kantona Sarajevo“, broj 18/10),
- Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontrolu izmirivanja opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada ("Sl.novine Federacije BiH", br. 62/07,46/09,79/11 i 88/12),
- Pravilnik o uslovima i kriterijima koje mora ispunjavati pravno lice za izradu dokumentacije na osnovu kojeg se izdaje vodni akt ("Sl.novine Federacije BiH", br.17/08 i 38/12),
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencija i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode ("Sl.novine Federacije BiH", broj 83/08),

- Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru ("Sl.novine Federacije BiH", broj 26/09),
- Pravilnik o načinu i uslovima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra ("Sl.novine Federacije BiH", broj 26/09),
- Pravilnik o uslovima i kriterijima koje moraju zadovoljavati ovlaštena pravna lica za obavljanje stručno-tehničkih poslova iz nadležnosti agencije za vode i načinu izdavanja ovlaštenja ("Sl.novine Federacije BiH", br. 75/09 i 43/10),
- Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu ("Sl.novine Federacije BiH", broj 71/09).

Vodna inspekcija je u 2022 godini izvršila ukupno 444 redovnih inspeksijskih pregleda što je neznatno više u odnosu na planirani broj pregleda. Za utvrđene nepravilnosti donesena su 23 rješenja u kojima je naloženo otklanjanje određenih nepravilnosti, a zbog kršenja zakonskih propisa, izdata su 22 prekršajna naloga sa izrečenim novčanim kaznama u iznosu od 50.300,00 KM. Uporedbom podataka o rezultatima rada sa prethodnom godinom, evidentne su neznatne razlike u broju izvršenih inspeksijskih pregleda. Po pitanju stanja u oblasti nadzora i dalje je prisutna problematika ne pribavljanja vodnih akata od strane lica koja koriste vodne resurse, zatim tendencije za korištenjem vode iz vlastitih izvora i bunara bez mjernih uređaja, kao i ne provođenje adekvatnih mjera za prečišćavanje otpadnih voda i ispuštanja tih voda u postojeće vodotoke i njihov tretman, na čemu će se u narednom periodu preduzimati pojačane mjere. Isto tako sa nadležnim resornim Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo, treba usaglasiti postupke izdavanja vodnih saglasnosti i odobrenja za upotrebu voda. U toku godine na zahtjev Ministarstva privrede Kantona Sarajevo izvršen je određen broj usmjerenih inspeksijskih pregleda u kojima je vršena kontrola korištenja i plaćanja naknada za korištenje vodnih resursa, kao i kontrole ispuštanja otpadnih i oborinskih voda. Inspekcija je u toku godine, na zahtjev zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo, Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, kao i drugih organa i subjekata, izradila 26 različitih vrsta informacija u oblasti koju kontrolišu.

1.3 Šumarska inspekcija

Šumarska inspekcija vrši nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o šumama („Sl.novine Kantona Sarajevo", br. 5/13 i 10/21),
- Zakon o lovstvu („Sl.novine Federacije BiH“, br. 4/06,10/08),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Sl.novine Federacije BiH“, broj: 71/05),
- Zakon o uvjetima, načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta („Sl.novine Federacije BiH“, broj 27/97),
- Zakon o zabrani držanja koza („Sl.novine Kantona Sarajevo“, broj 7/98), te 17 podzakonskih akata pravilnika i odluka.

Šumarska inspekcija je u 2022. godini izvršila ukupno 404 redovna inspeksijska pregleda u oblasti šumarstva. Ako se podaci o broju pregleda u oblasti šumarstva uporede sa podacima o broju planiranih pregleda vidljivo je da je taj broj nešto ispod nivoa planiranih pregleda, čemu je uzrok duži period bolovanja jednog od 2 šumarska inspektora. Po pitanju mjera koje preduzimaju inspektori u oblasti kontrole, vidljivo je da su za utvrđene nepravilnosti donijeli 24 rješenja

kojima je naloženo otklanjanje utvrđenih nedostataka u oblasti šumarstva. Zbog kršenja zakonskih propisa, inspekcija je izdala ukupno 58 prekršajna naloga u kojima je izrečena novčana kazna u iznosu od 74.860,00 KM . Zbog kršenja odredaba Zakona o šumama Kantona Sarajevo od strane Kantonalnog javnog preduzeća za gospodarenje državnim šumama "Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo, u toku godine je istima izdat određen broj prekršajnih naloga za propuste u radu vezane za gospodarenje i korištenje državnih šuma u Kantonu Sarajevo. Problematika zaštite i čuvanja šuma od krađe i bespravnih sjeća, a za što su po Zakonu o šumama zaduženi lugari iz Kantonalnog javnog preduzeća "Sarajevo-šume" doo Sarajevo, ostaje i dalje najveća problematika obzirom da nova organizacija čuvarske službe nije u potpunosti zaživjela, na čemu će inspekcija u narednom periodu maksimalno insistirati. Pismena inicijativa šumarske inspekcije unutar Uprave za inspekcijske poslove koja je pokretana više puta pismeno i javno, je konačno prihvaćena i u Skupštini Kantona Sarajevo je pokrenuta i provedena aktivnost na izmjenama i dopunama Zakona o šumama Kantona Sarajevo. U navedenim izmjenama kantonalnog Zakona o šumama je propisana odgovornost čuvara šuma – lugara, ukoliko ne čuvaju državne šume i ne preduzimaju propisane mjere zaštite, sa napomenom da je i Kantonalno javno preduzeće "Sarajevo-šume" doo Sarajevo obavezno nadoknaditi eventualno neevidentirane šumske štete prema Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo, u vezi čega bi zaštita državnih šuma trebala biti povećana i podignuta na potreban nivo čuvanja

2. Inspektorat veterinarske inspekcije

U Inspektoratu veterinarske inspekcije Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, poslove inspekcijskog nadzora obavljaju kantonalni veterinarski inspektori i glavni veterinarski inspektor.

U izvještajnom periodu inspekcijske poslove obavljalo je 16 veterinarskih inspektora, uključujući glavnog veterinarskog inspektora.

Kantonalni veterinarski inspektori, uključujući glavnog veterinarskog inspektora, su u periodu 01.01.-31.12.2022. godine izvršili ukupno 13.428 inspekcijska nadzora i kontrole, uključujući planirane i neplanirane inspekcijske nadzore i kontrole, kao i veterinarsko-zdravstvene preglede po zahtjevu poslovnih subjekata, koji obavljaju djelatnosti koje podliježu stalnom veterinarsko-zdravstvenom pregledu.

U okviru provedenih inspekcijskih nadzora i kontrola doneseno je 296 upravnih mjera, rješenja, te je izrečeno 298 novčanih sankcija, izdavanjem prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od 394.182,00KM.

Inspektorat veterinarske inspekcije Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo vrši nadzor nad provođenjem niže navedenih zakona i podzakonskih akata koji su doneseni na osnovu istih.

- Zakon o veterinarstvu u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 34/02)
- Zakon o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj: 50/04)
- Zakon o genetski modifikovanim organizmima („Službeni glasnik BiH“, broj: 23/09)
- Zakon o zaštiti dobrobiti životinja („Službeni glasnik BiH“, broj: 25/09)
- Zakon o veterinarstvu u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 46/00)

- Zakon o lijekovima koji se upotrebljavaju u veterinarstvu („Službene novine FBiH“, br.15/98,70/08)
- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opće upotrebe („Službeni list SFRJ“, broj: 53/91)
- Zakon o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opće upotrebe („Službeni list SR BiH“, br.43/86,18/90)

Inspekcijski nadzor i službene kontrole iz nadležnosti veterinarske inspekcije nad izvršavanjem navedenih zakona i propisa donesenih na istih vrši se: nad radom veterinarskih organizacija, veterinarskih ustanova, samostalne veterinarske prakse i veterinarskih službi, nad objektima, opremom, sredstvima, te uslovima za držanje, uzgoj i proizvodnju životinja i proizvoda životinjskog porijekla, nad provođenjem naređenih mjera za sprječavanje, otkrivanje i suzbijanje zaraznih bolesti životinja koje provode veterinarske organizacije i vlasnici životinja, nad sredstvima za prijevoz i uvjetima prijevoza, te objektima, uvjetima i opremom za promet životinja i proizvoda životinjskog porijekla, nad objektima, opremom, uvjetima i načinom rada veterinarskih organizacija u obavljanju zdravstvene zaštite životinja, nad dobivanjem, proizvodnjom, skladištenjem sjemena za vještačko osjemenjivanje i oplodjenih jajnih ćelija, nad uvjetima skladištenja i upotrebe veterinarskih lijekova i pomoćnih ljekovitih sredstava, nad zdravstvenom ispravnošću hrane i vode za životinje, kao i nad svim objektima, sredstvima, predmetima i opremom koji mogu biti prenosnici zaraznih bolesti kod životinja ili na drugi način mogu ugroziti njihovo zdravlje i zdravlje ljudi u prometu preko teritorije Kantona.

Po službenoj dužnosti određenom učestalošću u 2022. godini veterinarski inspektori vršili redovne službene kontrole i nadzore nad radom 345 registrovanih i odobrenih objekata u veterinarstvu, subjekata na području Kantona Sarajevo, čije poslovanje, rad podliježe nadzoru veterinarske inspekcije.

U odobrenim i registrovanim objektima, u periodu izvještavanja, veterinarski inspektori su postupajući po zahtjevu za obavljanje veterinarsko-zdravstvenih pregleda vršili i veterinarsko zdravstvene preglede životinja prije i poslije klanja, veterinarsko-zdravstvene preglede u proizvodnji, preradi i distribuciji, preglede kod utovara, istovara i pretovara i dr.

Osim u odobrenim objektima, redovan inspekcijski nadzor obavlja se i u objektima registrovanim pod posebnim uslovima kod nadležnog Ministarstva privrede KS (mesnice, ribarnice i dr. prodavnice neupakovanog mesa stoke za klanje i peradi i ribe), kao i drugim objektima, mjestima i prostorima u kojima se posluje proizvodima životinjskog porijekla i životinjama (tržnice, sajmovi i sl.).

Inspekcijski nadzor nad radom objekata vrši se redovno, određenom učestalošću na osnovu analize rizika prema planu službenih kontrola za tekuću godinu radi verifikacije postupanja subjekata u skladu sa relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima i/ili po zahtjevu subjekata u vezi sa obavljanjem veterinarsko zdravstvenih pregleda kod utovara, istovara sirovina, proizvoda, lijekova i dr., pregleda životinja prije i poslije klanja radi stavljanja na tržište proizvoda ocjenjenih prikladnim za javnu potrošnju.

U okviru izvršenih inspekcijskih nadzora i kontrola, uzeto je ukupno 5.467 uzoraka proizvoda životinjskog porijekla, sirovina, hrane za životinje, vode, briseva površina u kontaktu sa hranom i drugih materijala životinjskog porijekla za različita laboratorijska ispitivanja, njih 7.941 kako je prikazano u nastavku.

Vrsta laboratorijskog ispitivanja/analize	Broj po vrsti analize
Mikrobiološka analiza	4.061
Analiza rezidua veterinarskih lijekova	364
Analiza rezidua teških metala	359
Analiza rezidua pesticida	138
Analiza rezidua radionuklida	122
Toksini, metaboliti	85
BSE	140
Tržišni kvalitet	198
Ukupno:	5.467

U izvještajnom periodu po laboratorijskom ispitivanju u slučajevima utvrđenih neusklađenosti djelovalo se upravno, izdavanjem rješenja s ciljem otklanjanja nedostataka u pogledu higijene (na osnovu ispitanih briseva), zabrane prometa proizvoda i neškodljivog uklanjanja (na osnovu ispitanih parametara zdravstvene ispravnosti i kvaliteta) kao i prekršajno, izricanjem novčanih sankcija.

Neusklađenosti koje su detektovane mikrobiološkim analizama u izvještajnom periodu odnose se na nalaz povećanog broja aerobnih mezofilnih bakterija i eneterobakterija u brisevima površina, nalaz salmonela i kampilobakterija u uzorcima od mesa peradi, nalaz kvasaca i plijesni u medu iznad dozvoljenih normi, nalaz povećanog ukupnog broja bakterija u vodi, dok se neusklađenosti detektovane fizikalno-hemijskim analizama odnose na povećan sadržaj aflatoksina M1 u mlijeku, povećan sadržaj aflatoksina B1 u hrani za muzna goveda, nalaz betalaktamskih antibiotika u mlijeku te sadržaj kokcidiostatika u hrani za perad iznad propisanih normi. U izvještajnom periodu, u pogledu kvaliteta utvrđene neusklađenosti odnose se na sadržaj masti i vezivnog tkiva iznad dozvoljenih normi u proizvodima od usitnjenog mesa, kao i fizikalno hemijskih svojstava meda u proizvodnji i prometu u pogledu sadržaja saharoze, HMF-a (hidroksimetilfurfural), sadržaja mineralnih materija i električne provodljivosti.

U okviru provedenih inspeksijskih nadzora nad zdravstvenom ispravnošću kao i kvalitetom proizvoda životinjskog porijekla u proizvodnji i prometu, u izvještajnom periodu veterinarski inspektori su u skladu sa zakonskim ovlaštenjima po činjenično utvrđenom stanju u pogledu zdravstvene neispravnosti i neprikladnosti za konzumaciju hrane, kao i neispravne hrane za životinje, naredili zabranu prometa i upotrebe te neškodljivo uništenje 191.355,26 kg proizvoda i sirovina životinjskog porijekla, kao i dodataka namijenjenih upotrebi u proizvodnji proizvoda životinjskog porijekla, te hrane za životinje.

U okviru veterinarsko-zdravstvenih pregleda u objektima za klanje prije i poslije klanja pregledano je 3.315 trupova goveda svih starosnih kategorija, 6.990 trupova ovaca svih starosnih kategorija.

U objektima za proizvodnju i promet proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje životinjskog i neživotinjskog porijekla izvršen je veterinarsko zdravstveni pregled 2.865 kamionskih pošiljki u međunarodnom prometu, odnosno uvozu/izvozu.

U objektima koji su pod stalnim veterinarsko zdravstvenim nadzorom, prilikom veterinarsko zdravstvenih pregleda i kontrole pojedinačnih pošiljki proizvoda životinjskog porijekla koje se otpremaju u unutrašnjem prometu (kod utovara) izdato je 9.792 veterinarske potvrde - 2a obrazaca za proizvode namijenjene javnoj potrošnji i 1.333 2b obrasca za proizvode namijenjene daljoj preradi ili utilizaciji. Za obavljene veterinarsko zdravstvene preglede, veterinarski

inspektori su obračunali i izdali 1.758 veterinarskih naknada/računa, a iznos obračunatih veterinarskih naknada za obavljene veterinarsko zdravstvene preglede za period izvještavanja jest 627.180,00 KM od čega je 80% - 501.744,00 KM prihod Kantona.

U periodu izvještavanja, veterinarski inspektori zbog utvrđenih prekršaja izrekli su ukupno 298 novčanih sankcija, izdavanjem prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 394.182,00 KM, u skladu sa zakonskim osnovom kako je prikazano u nastavku.

U periodu izvještavanja veterinarski inspektori su izdali 296 rješenja, zbog utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti u radu.

Zbog zanemarivanja zdravlja i dobrobiti životinja, veterinarski inspektori su u izvještajnom periodu oduzeli 3 konja, 1 mačku i 1 psa, koji su u daljem postupak predati na dalju brigu drugim zainteresiranim stranama.

Inspektorat veterinarske inspekcije je u izvještajnom periodu, osim redovnih planiranih inspekcijских nadzora i kontrola u odobrenim i registrovanim objektima, obavio značajan broj inspekcijских kontrola i pregleda po zahtjevu stranaka, što uključuje neplanirane inspekcijские nadzore i kontrole, kao i kontrolne preglede.

U periodu 01.01.-31.12.2022. godine, postupljeno je po 977 zahtjeva, prijava, predstavki ili inicijativa građana, MZ, institucija, privrednih subjekata i policije u vezi sa različitim predmetom kontrole (pojava ili sumnja na zarazne bolesti, nepravilnosti u držanju životinja, nepravilnosti u prometu proizvodima životinjskog porijekla, psi lutilice, zahtjevi za ovjeru certifikata za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca i dr.). Najveći broj zahtjeva, u izvještajnom periodu, odnosi se na zahtjeve za pregled i ovjeru certifikata za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca (794 zahtjeva), nepravilnosti kod držanja životinja (59 zahtjeva), zatim na prijave napade pasa vlasničkih i lutilica (46 zahtjeva ili prijave), pojavu ili sumnju na zarazne bolesti životinja (33 prijave), uočene nepravilnosti u prometu hrane (22 zahtjeva) te ostale zahtjeve za vršenje pregleda objekata, životinja radi zaštite zdravlja životinja, zdravstvene ispravnosti i dr. (23 zahtjeva).

Značajan udio radnih aktivnosti veterinarske inspekcije tokom 2022. godine uključuje redovne, planirane aktivnosti, rad na praćenju stanja i provođenju intenzivnih preventivnih mjera sprječavanje pojave i širenja stočnih zaraznih bolesti, posebno mjera dijagnostičkih ispitivanja i preventivnih mjera koje su određene Programom mjera zdravstvene zaštite životinja, kao i neplanirane kontrolne aktivnosti u slučajevima sumnje ili potvrde određene zarazne bolesti životinja.

U izvještajnom periodu zabilježeni su slučajevi bruceloze i Q groznice kod preživara, goveda, ovaca i koza, kao i bruceloza kod konja i pasa, američka gnjiloča pčelinjeg legla kod pčela, te trihinelozna kod divljih svinja.

U okviru naređenih mjera pod nadzorom veterinarske inspekcije u periodu 01.01.-31.12.2022. godine, izvršena je pored ostalih mjera za sprečavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti (bio-sigurnosne mjere, dodatno laboratorijsko ispitivanje i dr.) eutanazija i neškodljivo uklanjanje 124 ovce, 2 koze i 8 pasa pozitivnih na brucelozu, 3 goveda pozitivna na Q groznicu, 46 pčelinjih zajednica sa košnicama iz američkom gnjiločom zaraženih pčelinjaka.

Pored toga, kod 2 odstrijeljene divlje svinje utvrđeno je prisustvo trihinela, zbog čega su trupovi istih neškodljivo uništeni pod nadzorom veterinarske inspekcije.

Zbog sumnje u brucelozu dodatno je dijagnostički ispitano 20 goveda, 1034 ovce, 96 pasa, 12 koza i 2 konja. Zbog sumnje dodatno je laboratorijsko-dijagnostički ispitano 128 pčelinjih zajednica sumnjivih na američku gnjiloću.

Kantonalni veterinarski inspektori, uključujući glavnog veterinarskog inspektora, su u periodu 01.01.-31.12.2022. godine izvršili 13.428 inspeksijskih nadzora i kontrola, 2.087 ili 18,40% nadzora više od planiranog broja inspeksijskih nadzora za isti period, a 736 ili 5,48% manje u odnosu na broj izvršenih nadzora u 2021.godini.

U okviru provedenih inspeksijskih nadzora i kontrola doneseno je 296 rješenja, 67 ili 29,25% više rješenja o upravnim mjerama u odnosu na broj rješenja u 2021.godini.

U izvještajnom periodu izdavanjem prekršajnih naloga izrečeno je 298 novčanih sankcija u novčanoj vrijednosti od 394.182,00 KM, što je za 37 ili 12,4% prekršajnih naloga manje po broju, ali za 30.057 KM ili 8,25 % više u novčanom iznosu.

Radi zaštite zdravlja i interesa potrošača, kao i zdravlja životinja, u izvještajnom periodu veterinarski inspektori su zabranili promet i upotrebu 191.355,26 kg zdravstveno neispravnih proizvoda životinjskog porijekla i sirovina, kao i hrane za životinje, 7.267,40 kg više o odnosu na 2021.godinu, kada je van prometa i upotrebe stavljeno 184.087,86 kg neispravnih proizvoda životinjskog porijekla i sirovina, kao i hrane za životinje.

S ciljem zaštite zdravlja ljudi i životinja od zaraznih bolesti, po nalogu i pod nadzorom veterinarske inspekcije uklonjene su 134 životinje pozitivne na brucelozu, 3 životinje pozitivne na Q groznicu te 2 životinje pozitivne na trihinelozu.

Cijeneći prikazane parametre Inspektorat veterinarske inspekcije Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je u potpunosti realizovao Program rada za 2022.godinu, u pogledu broja inspeksijskih nadzora (realizacija 118,40%) uz značajan broj poduzetih upravnih i prekršajnih mjera.

Treba istaći da su u izvještajnom periodu svi programi kontrole doneseni na državnom i federalnom nivou u kojima je veterinarska kantonalna inspekcija bila izvršilac, implementirani s realizacijom 100% uključujući plan praćenja rezidua za 2022.godinu kojeg donosi Ured za veterinarstvo, Monitoring salmonela kod žive peradi kao i plan službenog uzorkovanja hrane životinjskog porijekla za 2022.godinu koje donosi federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, kao i uzorkovanja i ispitivanja koja su financirana od strane Kantona Sarajevo, odnosno Monitoring zastupljenosti *Campylobacter* spp., *Salmonella* spp, *Listera monocytogenes* i *E.coli* O157:H7 u proizvodima animalnog porijekla (sirovo mlijeko i meso peradi i goveda) i kontrola mikrobiološke čistoće površina u objektima na području Kantona Sarajevo.

Saradnja sa drugim inspekcijama ostvaruje se planiranim usmjerenim timskim radom sa inspekcijom za hranu, poljoprivrednom, tržnom, komunalnom i inspekcijom rada, kako u okviru Uprave, tako i inspekcijama na federalnom i općinskom nivou.

Inspektorat je u svakodnevnoj korespondenciji sa nadležnim tijelima u oblasti veterinarstva, Uredom za veterinarstvo BiH, Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva te Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo. Saradnja sa svim mjerodavnim veterinarskim tijelima

ostvaruje se i kroz Program obuke službenih veterinarara gdje redovno prisustvuju svi inspektori iz Inspektorata.

3. Inspektorat urbanističko - građevinske, ekološke i stambene inspekcije

Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije Kantonalne uprave organizovan je da putem nadležnih inspekcija vrši neposredni inspeksijski nadzor nad provođenjem niza federalnih i kantonalnih materijalnih i procesnih zakona i podzakonskih akata iz tri (3) oblasti:

- oblast urbanizma i građenja - urbanističko-građevinska inspekcija;
- oblast upravljanja zajedničkim dijelovima zgrade - inspekcija u stambenoj oblasti;
- oblast zaštite okoliša - inspekcija zaštite okoliša.

Inspektorat je formiran u decembru 2021.godine, nakon što je u KUIP-e došlo do reorganizacije koja je bila rezultat potrebe za rasterećenjem Inspektorata urbanističko-građevinske, ekološke, komunalne i stambene inspekcije, u kojem je veoma dugo organizaciono djelovalo ukupno 6 inspekcija: urbanističko-građevinska inspekcija, inspekcija zaštite okoliša, komunalna, stambena, inspekcija zaštite prirode i inspekcija zaštite baštine, a sve u trenutku kada je u Kantonalnoj upravi trebala početi sa radom i inspekcija za sport koja je do tada djelovala pri resornom kantonalnom Ministarstvu. Tokom tog procesa sistematizovane su dvije nove organizacione jedinice: Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije i Inspektorat komunalne inspekcije, inspekcije zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport. Inspektoratom urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije rukovodi glavni inspektor koji je te poslove obavljao i prije reorganizacije. Inspektorat je počeo sa radom 13.01.2022. godine,

Poslovi inspeksijskog nadzora u Inspektoratu urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije (u daljem tekstu Inspektorat) sistematizovani su za glavnog inspektora i 12 inspektora (po 4 u svim inspekcijama), odnosno ukupno 13 mjesta. S tim u vezi posebno napominjem da je sistematizacijom inspekcije u stambenoj oblasti i inspekcije oblasti zaštite okoliša planiran minimalan broj inspektora neophodan za funkcionisanje nadzora u predmetnim oblastima u odnosu na zakonska ovlaštenja i obim posla.

Do 01.06.2022. godine u Inspektoratu je bilo popunjeno ukupno 6 mjesta (glavni inspektor i 5 inspektora), što je predstavljalo 46% od ukupnog broja sistematizovanih radnih mjesta, a nakon prijema 1 inspektora u stambenoj oblasti 01.06. do 31.12.2022. godine popunjeno je ukupno 7 mjesta (glavni inspektor i 6 inspektora), što predstavlja 54% od ukupno sistematizovanih radnih mjesta.

-1 glavni inspektor, sistematizovano 1, popunjenost 100%

-1 urbanističko-građevinski inspektor, sistematizovano 4, popunjenost 25%

Jedan inspektor bio je na bolovanju od decembra 2021. do 17.10.2022. godine

-3 inspektora u stambenoj oblasti, sistematizovano 4, popunjenost 75% od 01.06.2022.

Jedan inspektor počeo sa radom 01.06.2022., a od 23.08.nalazi se na trudničkom bolovanju. (povratak se očekuje u aprilu 2024.godine)

-2 inspektora zaštite okoliša, sistematizovano 4, popunjenost 50%

Jedan inspektor na bolovanju od 2020.godine do 20.04.2022., drugi inspektor na bolovanju od 23.08.2022. godine

Trenutno je upražnjeno ukupno 46% sistematizovanih radnih mjesta.

Osim evidentne podkapacitiranosti izazvane nepopunjenim radnim mjestima, potrebno je istaći sljedeće:

-Tokom 2022. godine desile su su 2 promjene u odnosu na broj izvršilaca koji je planiran Planom rada za 2022. godinu, ali unatoč tome Plan nije revidiran. Naime, za 2022. godinu planiran je rad 6 inspektora (po 2 u svakoj inspekciji), ali je krajem 2021. godine jedan urbanističko-građevinski inspektor prešao na upražnjeno radno mjesto inspektora zaštite baštine, a to znači 50% manje od planiranog tokom cijele godine odnosno dupliranje norme za postojeće inspektore, a dana 01.06. počeo je sa radom novi inspektor u stambenoj oblasti.

-Tokom 2022. godine veliki broj inspektora, uključujući i glavnog inspektora, je neplanirano bio istovremeno odsutan duže vrijeme zbog bolesti. Ukupno odsustvo (bolovanje + godišnji odmor) iznosilo je 1072 dana, ili 54% u odnosu na ukupan planirani broj radnih dana (i dodatni - stambena inspekcija od 01.06.2022. godine). Iz navedenog razloga, Inspektorat je tokom 2022. godine funkcionisao sa 46% kapaciteta u odnosu na planirano. Analizom evidencije pojedinačnog prisustva/odsustva po inspekcijama tokom 2022. godine, dana 31.12.2022. godine utvrđeno je kako slijedi: urbanističko-građevinska inspekcija - prisutno 10% , odsutno 470 dana ili 90%; stambena inspekcija - prisutno 65% , odsutno 182 dana ili 35%; inspekcija zaštite okoliša - prisutno 55% , odsutno 235 dana ili 45%.

-Shodno svemu naprijed navedenom, u takvim okolnostima bilo je veoma zahtjevno organizovati rad Inspektorata na način da se prioriteto i u najvećoj mogućoj mjeri za duži period obezbijede uslovi za rad po pristiglim prijavama i zahtjevima kako je planirano. U cilju prevazilaženja ovog problema, bilo je neophodno ovlastiti inspektore da pored redovnih vrše i poslove po ovlaštenju shodno potrebama. Prioritet je predstavljala urbanističko-građevinska inspekcija u kojoj je jedina inspektorica bila na bolovanju u periodu od 01.01. do 17.10.2022. godine. Ovlaštenje za rad u ovoj inspekciji su tokom 2022. godine periodično imali inspektor zaštite baštine i inspektor u stambenoj oblasti. Istovremeno, napominjemo da su dva inspektora u stambenoj oblasti tokom 2022. godine, po ovlaštenju direktora, pored redovnih poslova, naizmjenično i po potrebi, mijenjali glavnog inspektora do povratka sa bolovanja u nivou i mjeri koja je u tom periodu obezbjeđivala osnovno funkcionisanje Inspektorata.

Inspektorat je tokom 2022. godine vršio inspeksijske nadzore nad federalnim i kantonalnim zakonskim i podzakonskim propisima iz oblasti nadzora urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije.

Inspektori u radu primjenjuju sljedeće procesne zakone:

- Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH ("Sl. novine FBiH", broj: 35/05);
- Zakon o upravom postupku ("Sl. novine FBiH", br. 35/052798 , 48/99 i 61/22);
- Zakon o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo, br. 2/17 i 37/21);
- Zakon o prekršajima u Federaciji BiH("Sl. novine FBiH", broj: 63/14)

Lex specialis propisi koji se primjenjuju u ovim oblastima inspeksijskog nadzora, navedeni su u pojedinačnim izvještajima u poglavlju 4.2. - Izvještaj o radu po inspekcijama.

Inspektorat je tokom 2022. godine vršio inspeksijske nadzore u oblasti urbanizma i građenja, stambenoj oblasti i oblasti zaštite okoliša u skladu sa zakonskim ovlaštenjima i godišnjim planom nadzora. Inspeksijski nadzori su pokretani po službenoj dužnosti i vršeni profesionalno i u skladu sa pravilima struke. Međutim, obim i vrsta planiranih inspeksijskih nadzora su u znatnoj mjeri direktno zavisili od raspoloživih kadrovskih kapaciteta. Naime, u okolnostima izrazite

podkapicitiranosti, o kojoj smo govorili u prethodnom poglavlju, prije svega bilo je neophodno osigurati kontinuitet u radu kako bi se u svim oblastima nadzora Inspektorata maksimalno obezbijedila funkcionalnost i stim u vezi zaštita života i zdravlja ljudi, odnosno zaštita javnog interesa Kantona Sarajevo i privatnog interesa građana. Iz tih razloga unutar planova postavljeni su prioriteta u inspekcijском nadzoru na osnovu kojih je planiran mjesečni rad inspektora, pri čemu glavni inspektor na naprijed navedene okolnosti konstantno vrši trijažu pristiglih zahtjeva. Istovremeno, tokom izvještajnog perioda u cilju prvazilaženja problema izazvanog malim brojem inspektora ovlaštenja inspektorima za vršenje nadzora u drugim oblastima. Takođe, u cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti glavni inspektor prema potrebi i u skladu sa mogućnostima preuzima rad na predmetima iz sve tri inspekcije kojima rukovodi.

Tokom izvještajnog perioda Inspektorat je putem nadležnih inspekcija vršio redovne, usmjerene, kontrolne i preventivne nadzore. Inspekcijски nadzori se po potrebi se vrše i kao timski. Prioritet u radu tokom izvještajnog perioda imali su usmjereni nadzori (rad po prijavama građana i pravnih lica, poslaničkim inicijativama i pitanjima, zahtjevima, ekscesima etc...), a unutar toga uvijek su prioritet nadzori kojima se štiti zdravlje, sigurnost i imovina građana, te nadzori kojima se izravno štiti javni interes, kao i zahtjevi Vlade, ministarstava, Tužilaštva, Ureda za borbu protiv korupcije i Ureda ombudsmana.

Iako svaka od ovih inspekcija ima specifičnosti u nadzorovanju zajednički im je način rada i princip postupanja, a to je da nastoje uspostaviti interaktivni odnos sa subjektima kontrole radi dugoročne saradnje i uvođenja u sistem uz istovremeni rad na formiranju kvalitetne baze podataka u cilju praćenja i unapređenja stanja u oblasti nadzora i u skladu sa opredjeljenjima Kantonalne uprave u obavljanju inspekcijских poslova. Pored toga, intencija KUIP-e i ovog Inspektorata je da se prema subjektima nadzora djeluje prije svega preventivno i edukativno kada se ukazuje na obaveze poštivanja zakona, štetne posljedice u slučaju nepoštivanja, njihova prava i obaveze u inspekcijском nadzoru, daju informacije i savjeti u pogledu pravilne primjene zakona i drugih propisa. Korektivnim i represivnim radnjama se pristupa po potrebi, odnosno na osnovu procjene postupajućeg inspektora ukoliko procjeni da ne postoji drugi mehanizam kojim bi se pod utvrđenim činjenicama i okolnostima otklonila uočena ili počinjena nepravilnost, ali uvijek na način da se prema subjektu nadzora prije svega poduzimaju one mjere predviđene propisima koje su za njih povoljnije ako se takvim mjerama postiže cilj zakona. Korektivnim djelovanjem postupajući inspektori nalažu subjektima nadzora ispravljanje uočenih nepravilnosti i nezakonitosti, a represivnim radnjama se prekršilac sankcioniše izdavanjem prekršajnih naloga ili pokretanjem prekršajnih postupaka kod nadležnog suda.

Inspekcijски nadzori se provode kao redovni, usmjereni, kontrolni i preventivni. Redovni nadzori se pokreću po službenoj dužnosti u skladu sa godišnjim i mjesečnim planom u cilju praćenja stanja i primjene postojeće regulative u okviru nadležnosti, obezbjeđenja kontinuiteta i podizanja kvaliteta u nadziranoj oblasti. Usmjereni inspekcijски nadzori se pokreću po predstavkama-prijavama građana, i veoma često povodom zastupničkih inicijativa i pitanja koje se prioritetno uzimaju u postupanje, a ciljevi su im isti kao i kod redovnih nadzora s tim što u osnovi zahtjeva primarno stoji interes za otklanjanje uočenih nepravilnosti. U skladu sa procjenom, nadzori se provode i kao timski, a mogu biti hitni ili pak kontinuirani posebno vezano za ekscesna stanja kada se vrše i preraspodjele inspektora, organizovanje dežura, pri čemu ovaj Inspektorat redovno preuzima i poslove koordinacije kantonalnih i općinskih inspekcija.

Zajednički problem svim inspekcijama je i veliki broj prijava za koje se utvrdi nenadležnost. Tokom 2022. godine ove inspekcije su zajedno prosljedila na dalju nadležnost više od 200

prijava, od čega je više od pola prosljedila urbanističko-građevinska inspekcija. Problem predstavlja to što se prijave dostavljaju besplatno, na više raspoloživih načina (lično, pismeno, telefonski, mailom, viber, ...) a da pri tome još uvijek ne postoji mogućnost istovremene adekvatne selekcije istih po nadležnostima za rješavanje istaknutih problema. Kao što je navedeno ovo do izražaja najviše dolazi kod prijave dostavljenih kantonalnoj urbanističko-građevinskoj inspekciji kada se nakon uvida u sadržaj zahtjeva utvrdi isključiva nadležnost općinske urbanističko-građevinske inspekcije shodno odredbama lex specialis. Ostale dvije inspekcije imaju isti problem, ali u manjoj mjeri, a vezan je uglavnom za sukob nadležnosti u nivou kantonalnih , gradskih i/ili općinskih inspekcija. Kod stambene inspekcije to su najčešće sukobi nadležnosti sa gradskim komunalnim inspektorom i općinskom urbanističko-građevinskom inspekcijom vezano za Kod inspekcije zaštite okoliša kao sporni se najčešće pojavljuju predmeti vezani za nadležnosti protivpožarne inspekcije i gradske komunalne inspekcije. Uzroci ovako velikog broja prijave za koje nismo nadležni vjerovatno u najvećem dijelu leži u neukosti podnosioca zahtjeva, ipak određeni dio podnosioca je upoznat sa nadležnostima ali insistira da rad na predmetu preuzme kantonalna inspekcija, kao “veći”nivo, zato što sumnja u zakonitost postupanja nadležnih općinskih organa ili se isti oglašavaju nenadležnim, preopterećenim i slično.

Područja intenziviranih inspeksijskih nadzora u 2022. godini - prioritetni nadzori i incidentne situacije (Inspektorat) Posebno ističemo aktivnosti po pitanju preventivnih radnji i vršenja nadzora vezano za praćenje provođenja obavezujućih mjera vezanih za zaštitu zraka u Kantonu Sarajevo koje sprovodi Inspektorat putem inspekcije zaštite okoliša i urbanističko-građevinske inspekcije uz saradnju ostalih nadležnih inspekcija KUIP-e, a glavni inspektor je odgovorno lice i koordinator ispred Kantonalne uprave za sprovođenje Plana inteventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti u Kantonu Sarajevo. U cilju intenziviranja i koordiniranog djelovanja kantonalnih i općinskih inspekcija, u kontekstu pravovremenog i adekvatnog sistemskog odgovora nadležnih inspekcija na propisane mjere u periodu prekomjernog zagađenja zraka, glavni inspektor održava redovnu saradnju sa resornim Ministarstvom i nadležnim inspeksijskim organima. Inspektorat je u periodu oktobar-april intenzivno angažovan u smislu provođenja preventivnih mjera organizacije, kreiranja obrazaca, prikupljanja podataka i izvještavanja o poduzetim aktivnostima.

Tokom 2022. godine Inspektorat je provodio inspeksijske nadzore po zahtjevu Ureda za borbu protiv korupcije i Tužilaštva Kantona Sarajevo, a prijave su dostavljane za sve inspekcije. O postupanju po dostavljenim zahtjevima Uredu i Tužilaštvu dostavljeno je ukupno 28 informacija. Posebno napominjemo da je riječ o predmetima koji zahtijevaju stručnost , a ponekad i duži period za rješavanje zato što se dešava da se po jednom dostavljenom zahtjevu pokreće preko 20 nadzora, kao što je npr. slučaj u predmetima urbanističko-građevinske inspekcije. Vezano za naprijed navedene zahtjeve, posebno napominjemo da kantonalna urbanističko-građevinska inspekcija tokom 2022. godine zbog dužeg odsustva jedinog postupajućeg inspektora, za kojeg nije bilo moguće pronaći adekvatnu zamjenu, nije mogla postupati na način i u zakonom utvrđenim rokovima po dostavljenim zahtjevima. O prednje navedenom blagovremeno su informisani Ured, Tužilaštvo i Vlada Kantona Sarajevo. Rad po prijavama će se nastaviti u narednom periodu čim se za isto steknu uslovi.

Tokom 2022. godine Inspektorat je zaprimao i zastupnička pitanja povodom kojih su pokretani postupci nadzora u svim inspekcijama. Na sve dostavljene inicijative dostavljen je odgovor.

Inspektorat je tokom izvještajnog perioda zaprimao i zahtjeve Sektora za internu kontrolu KUIIP-e. Tim povodom, u zavisnosti od prijave, dostavljane su informacije o provedenom postupku ili je isti po potrebi upotpunjen.

Inspektorat je redovno pružao informacije građanima, vladinom i nevladinom sektoru kao direktan odgovor na postavljena pitanja ili putem stručnog saradnika za informisanje Kantonalne uprave.

Sve prednje navedeno predstavlja opće i zajedničke elemente u radu urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije vezane za predmete vršenja nadzora. U pojedinačnim izvještajima navedeni su predmeti vršenja nadzore svake inspekcije.

Plan rada za 2022. godinu je sačinjen od strane Inspektorata urbanističko-građevinske, ekološke, komunalne i stambene inspekcije za 6 inspekcija. Iako je u međuvremenu došlo do reorganizacije i formiranja 2 inspektorata, te do promjene u broju inspektora u odnosu na planirano, korekcija Plana nije vršena tako da je isti predstavljao osnovu za rad novoformiranog Inspektorata u okviru kojeg organizaciono djeluju 3 inspekcije i u kojem je planiran rad ukupno 6 inspektora. U izvještajnom periodu inspektori ovog Inspektorata su blagovremeno postupali prema dostavljenim zahtjevima građana i institucija, a za utvrđene nepravilnosti su djelovali na zakonom predviđen način.

U 2022. godini planirano je da se izvrši 1.320 nadzora. Tokom 2022. godine izvršeno je ukupno 1.456 nadzora iz oblasti Inspektorata. Broj ukupno izvršenih nadzora (1.456) u odnosu na broj planiranih nadzora (1.320) je više za 136 ili 10% više, tako da index ispunjenja plana iznosi 1,10.

U ovim inspeksijskim nadzorima, poduzete su sljedeće upravne mjere: Donijeta su ukupno 54 upravna akta. Od ukupno donijetih upravnih mjera 43 su rješenja, a ostalo (11) su ostali upravni akti (zaključci o nenadležnosti).

Izvršenje je potvrđeno kod 54 izdatih upravnih akata, od čega su 43 rješenja. U toku je izvršenje 3 rješenja, a 1 rješenje (u oblasti zaštite okoliša) nije izvršeno. Svako utvrđeno nepostupanje po upravnim aktima sankcionisano je izdavanjem prekršajnih naloga shodno procesnom zakonu. Protiv donijetih upravnih i ostalih akata, uložene su 4 žalbe. Sve 4 žalbe su riješene, a u svim predmetima žalba je odbijena/odbačena.

Na osnovu utvrđenog stanja izdato je 27 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu 17.350 KM. Od ukupnog broja izdatih naloga 19 je plaćeno, u 5 slučajeva je zatraženo je sudsko odlučivanje, a kod 3 je prekoračen rok za plaćanje.

Na osnovu iskazanih procenata izvršenja aktivnosti po inspekcijama, može se zaključiti da je Inspektorat, unatoč niza otežavajućih okolnosti, ispunio i premašio kvantitativnu normu inspeksijskih nadzora utvrđenu planom za 2022. godinu. Naravno, procentualni i kvalitativni rezultati bili bi daleko veći od planiranih da nisu postojala objektivna ograničenja i neplanirane smetnje za realizaciju Plana na koja se nije moglo uticati, kao što su neplanirana odsustva i bolovanja radi čega je Inspektorat radio sa 46% planiranog kapaciteta. U svakom slučaju, za ostvarene rezultate isključivo je zaslužan izuzetan i pojačan angažman postojećih inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama. Nažalost, zbog velikog broja zahtjeva za inspeksijski nadzor povodom kojih se pokreću usmjereni postupci, dolazi do odlaganja planiranih redovnih nadzora.

Analizom uporednog pregleda planiranih i izvršenih nadzora u 2022. godini i uporedbom sa 2021. godinom, utvrđeno je sljedeće:

Tokom 2022. godine izvršeno je ukupno 1320 nadzora. Tokom 2021. godine u predmetnim inspekcijama izvršeno je ukupno 1869 nadzora. Broj izvršenih nadzora u 2022. (1456) u odnosu na broj izvršenih nadzora u 2021. (1869) godini manji je za 413, tako da je indeks realizacije 0,78.

Uporedno posmatrano u odnosu na prethodnu godinu i zatečeno stanje na terenu u smislu zakonitosti postupanja, uglavnom se može konstatovati poboljšanje u disciplini subjekata nadzora u pojedinim oblastima. Iako je na osnovu poređenja sa 2021. godinom, utvrđeno da je 2022. godine došlo do određenog smanjenja posmatranih parametara, bitno je istaći da su u 2022. godini ostvareni rezultati koji su izuzetni u odnosu na okolnosti pod kojima se radilo, tako da poređenje između ove 2 godine ne daje realnu sliku iz više razloga. Najbitniji razlog je to što je 2022. godine na predmetima radio znatno manji broj inspektora nego 2021. godine. Upravo stoga, ostvarene rezultate rada moguće je ispravno valorizovati jedino uvažavajući sljedeće okolnosti koje su obilježile rad Inspektorata tokom 2022. godine, vezano za broj inspektora koji su vršili nadzore, a to su:

- Podkapacitiranost uzrokovana nedovoljnim brojem inspektora prema sistematizaciji, i nemogućnost prijema novih inspektora. Tokom 2022. godine realiziran je samo prijem 1 novog inspektora u stambenoj oblasti iako je bilo potrebno primiti još minimalno po 1 inspektora u urbanističko-građevinsku i inspekciju zaštite okoliša.
- Nemogućnost korekcije (smanjenja) plana prema stvarnom broju inspektora, čime je ustvari došlo do povećanja norme za postojeće inspektore.
- Višekratna neplanirana duža odsustva inspektora po osnovu bolovanja koja su u uslovima podkapacitiranosti i velikog obima posla opterećavala kako postojeće inspektore tako i inspektore koji su se vratili sa bolovanja.
- Rad po ovlaštenju, pored obavljanja nadzora iz osnovne oblasti nadzorovanja (inspektori iz stambene oblasti)

U vezi sa naprijed navedenim ističemo da se nedostatak inspektora trenutno najviše osjeća u u urbanističko-građevinskoj inspekciji, čija popunjenost iznosi 25% u odnosu na sistematizaciju. Naravno, prioritetan je i prijem inspektora u stambenoj oblasti koja zaprima i pokreće veliki broj predmeta, a zatim u inspekciji zaštite okoliša gdje se zbog velikog broja usmjerenih nadzora odgađaju planirani redovni nadzori, tako da bi bilo neophodno što prije pokrenuti proceduru za povećanje broja sistematizovanih radnih mjesta a do tada popuniti sva trenutno sistematizovana mjesta.

Pored navedenih osnovnih poslova, glavni inspektor i inspektori su učestvovali u postupku pripreme i donošenja zakonske i podzakonske regulative na nivou Kantona, odnosno uzimali učešće u javnim raspravama vezano za zakonsku regulativu u oblastima kojima nadzoruju. Pored toga, uključeni su u rad stručnih tijela na nivou Kantona, tako da imaju priliku svojim znanjem i iskustvom uticati i na oblast zakonodavstva a u krajnjem slučaju i na oblast inspeksijskog nadzora.

Inspektorat ima korektnu i konstruktivnu saradnju sa resornim Ministarstvima koja su uključena u pravljenje planova inspeksijskih nadzora i sa istima se održava redovna komunikacija. Zahtjevi resornih Ministarstava imaju prioritet u postupanju i istima se redovno dostavljaju izvještaji o

provedenim inspekcijskim nadzorima, utvrđenom stanju i poduzetim mjerama, te predlažu mjere za unapređenje stanja u oblasti nadzorovanja. Saradnja se takođe vrši i sa resornim federalnim ministarstvima, najčešće povodom određenih problema za čije rješavanje je potreban tinski rad. Krajem novembra ovaj Inspektorat je pripremio Odgovor na Upitnik Svjetske banke vezano za aktivnosti nadležnih inspekcija Kantonalne uprave u primjeni Plana interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti od 24.11.2022. godine, a sve shodno saradnji sa resornim Ministarstvom i svjetskom Bankom- konsultacije i razmjena iskustava u cilju unapredjenja ove oblasti.

3.1. Kantonalna urbanističko-građevinska inspekcija

Poslove nadzora u ovoj oblasti obavlja 1 inspektor. Sistematizacijom su predviđena 4 mjesta. Popunjenost iznosi 25%.

Uslovi organizacije rada u 2022. godini: ukupno odsutno 470 dana ili 90% 1 mjesto planirano, ali nije popunjeno, Plan nije korigovan, a jedini inspektor bila je odsutna u periodu decembar 2021. do 17.10.2022.

U cilju prevazilaženja podkapacitiranosti i odsustva inspektora, inspektori iz drugih upravnih oblasti su tokom 2022. godine dobili ovlaštenje za rad u ovoj inspekciji:

- inspektor zaštite baštine povremeno u periodu 01.01. do 05.10.2022. godine,
- inspektor u stambenoj oblasti u periodu od 13.10.do 31.12.2022.godine.

U cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti glavni inspektor prema potrebi i u skladu sa mogućnostima preuzima rad na predmetima u skladu sa potrebama i mogućnostima.

Urbanističko-građevinska inspekcija, u bitnom, vrši nadzor nad primjenom sljedećih federalnih i kantonalnih propisa iz oblasti urbanizma i građenja:

- Zakon o prostornom uređenju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 24/17, 1/18);
- Zakon o građevinskim proizvodima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 78/09);
- Uredba o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i sudionicima u građenju ("Sl. novine Federacije BiH", br. 28/22; 42/22 i 93/22);
- Uredba o postupku i uvjetima za legalizaciju građevina izgrađenih bez građevinske dozvole ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 6/06,18/07,18/08,35/12,51/15);
- Uredba o urbanističko-tehničkim uvjetima, prostornim standardima i normativima za otklanjanje i sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje invalidnih lica koja koriste tehnička i ortopedska pomagala ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 05/00);
- Kontrola primjene Tehn. pravilnika i normativa u oblasti projekt., građenja i upotrebe objekata;
- Kontrola postupanja u skladu sa prostornim i provedbenim planovima;

Istovremeno, ova inspekcija kontroliše i kantonalne propise iz oblasti zaštite okoliša:

- Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/16)
 - Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenja zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 52/21)
- Pored navedenih zakonskih i podzakonskih akata, ova inspekcija tokom inspekcijskog nadzora primjenjuje i niz Pravilnika i tehničkih propisa.

Zakonom o prostornom uređenju ("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 24/17 i 1/18) propisano je da nadzor iz oblasti urbanizma i građenja na području Kantona Sarajevo obavljaju općinski, gradski i kantonalni urbanističko-građevinski inspektori, svaki u okviru svojih nadležnosti. Nadzori kantonalne urbanističko-građevinske inspekcije spadaju u red najsloženijih inspeksijskih nadzora. Na složenost posebno utiče činjenica da se vrši nadzor nad procesima i dokumentima koje donose organi u čijem radu učestvuju timovi stručnjaka različiti postupci nadzora nad donošenjem planske dokumentacije, koji su sami po sebi složeni, multidisciplinarni i dugoročni, zatim nadzori nad složenim postupcima odobravanja građenja, veličina objekata, obim nadzora i veliki broj učesnika u građenju koji su subjekti nadzora u postupku kontrole građenja, kao i subjekti nadzora koji pripadaju općinskim i kantonalnim organima uprave i upravnim organizacijama.

Urbanističko-građevinska inspekcija Kantonalne uprave za inspeksijske poslove tokom obavljanja inspeksijskog nadzora u oblasti urbanizma i građenja vrši nadzor nad radom učesnika u prostornom planiranju odnosno nadzor nad izradom i provođenjem planskih dokumenta koje donosi Skupština Kantona Sarajevo, nadzor nad usaglašenošću urbanističke saglasnosti, odobrenja za građenje i upotrebne dozvole koju je donijelo resorno Ministarstvo, nadzor nad primjenom urbanističko-tehničkih građevinskih normativa i propisa (kao što su: pravilnici, standardi, naredbe o obaveznom atestiranju, uredbe, i slično), nadzor nad izgradnjom i korištenjem građevina i drugih zahvata u prostoru za koje je odobravanje za građenje donijelo Ministarstvo, kvalitetom ugrađenih građevinskih materijala, etc... Pored toga, veoma važan i obiman segment nadzora ove inspekcije, u kojem se bilježi najveći broj prijava, predstavlja inspeksijski nadzor nad radom općinskih i gradskih urbanističko-građevinskih inspektora u provođenju propisa iz oblasti prostornog uređenja. Takođe, u cilju obezbjeđenja zakonitosti i harmonizacije postupanja u inspeksijskom nadzoru u ovoj oblasti, kantonalna urbanističko-građevinska inspekcije pruža pomoć općinskim inspekcijama u primjeni Zakona o prostornom uređenju i Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

U izvještajnom periodu ova inspekcija je vršila redovan nadzor nad građenjem stambeno-poslovnih objekata i stambeno poslovnih kompleksa za koje je urbanističku saglasnost i odobrenje za građenje donijelo resorno Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo. S tim u vezi, napominjemo da tokom 2022. godine nije došlo do aktiviranja novih gradilišta niti onih na kojima su ranije prekinuti radovi iz različitih razloga, ali ista se, bez obzira na njihov trenutni status, periodično kontrolišu sa aspekta bezbjednosti i zaštite života i zdravlja ljudi kao i radi preveniranja eventualnih nepravilnosti do kojih bi moglo doći ukoliko nastavak radova ne bi bio prijavljen ovoj inspekciji.

Redovan nadzor najčešće obuhvata i najmanje 1 godišnji nadzor nad radom 9 općinskih urbanističko-građevinskih inspekcija. U postupku nadzora općinske inspekcije dostavljaju Izvještaj o radu za određeni izvještajni period (polugodišnji/godišnji) sa podacima o kadrovskoj popunjenosti i materijalno tehničkim uslovima u kojima djeluju. Zbirni izvještaj općinskih inspekcija je jedinstven pokazatelj stanja u ovoj oblasti za područje Kantona i isti se po okončanju postupka dostavlja Ministarstvu. Tokom provedenih kontrola utvrđeno je da još uvijek postoje općinske inspekcije koje nisu uvezane u jedinstveni registar novčanih kazni, niti je uspostavljeno izdavanje prekršajnih naloga. Krajem decembra pokrenut je postupak pribavljanja podataka o radu 9 općinskih urbanističko-građevinskih inspekcija za 2022. godinu, nakon čega će se sačiniti zbirni izvještaj koji će se, zajedno sa analizom utvrđenog stanja i ev. poduzetih mjera, blagovremeno dostaviti resornom Ministarstvu sa prijedlogom mjera za unapređenja stanja. Posebna pažnja biće posvećena kontroli postupanja vezano za segment kontrole primjene

represivnih mjera propisanih Zakonom o prostornom uređenju (krivična prijava, prekršajna prijava, prekršajni nalog), s obzirom da je u prethodnom periodu kod skoro svih općinskih inspekcija uočen izraziti nesrazmjer u broju izdatih rješenja o rušenju i poduzetih represivnih mjera koje su propisane zakonom. Ova inspekcija je do sada u više navrata na navedene okolnosti djelovala preventivno i pismeno upozoravala općinske inspekcije i nadležne općinske organe na naprijed navedeno i obavezu poštivanja zakonskih propisa.

Analiza inspekcijskih postupaka pokazuje da više od 90 % pokrenutih nadzora ove inspekcije tokom 2022. godine predstavljaju usmjereni nadzori koji se pokreću po službenoj dužnosti po dostavljenim prijavama građana-fizičkih lica, pravnih lica te po anonimnim predstavkama. Takođe, uočeno je da se ovoj inspekciji obraća sve veći broj stranaka zahtjevima za prvostepeni nadzor nad radovima ili procesima za koje je nadležna općinska inspekcija što ev. može govoriti o nepovjerenju u rad općinskih inspekcija odnosno u povjerenju u rad ovog organa. Ove godine je procenat takvih zahtjeva posebno bio pojačan sredinom godine, a analiza je pokazala da je tokom 2022. godine više od polovine dostavljenih zahtjeva.

Nadzor nad radom općinskih urbanističko-građevinskih inspektora, koji se pokreće povodom dostavljenih prijava, najčešće je vezan za sljedeće okolnosti:

-postupci koji se odnose na kontrolu bespravnog izvođenja radova na prostoru općine,
-kontrola radova na objektima koji se izvode na osnovu odobrenja nadležnog općinskog organa a postoji opravdana sumnja ili je utvrđeno odstupanja od odobrene urbanističko- tehničke dokumentacije ili nastavak radova nakon obustave,

-kontrola donijetih rješenja o urbanističkoj saglasnosti, odobrenju za građenje i upotrebnoj dozvoli vezano za pretpostavljene ili utvrđene nepravilnosti u odnosu na usvojenu prostorno-plansku dokumentaciju.

Takođe, stranke se često žale da postupci općinskih urbanističko-građevinskih inspektora traju jako dugo te iz tog razloga nezadovoljni traže nadzor nad radom općinske inspekcije. Veoma često, podnosioci zahtjeva od ove inspekcije traže intervenciju za prinudno izvršenje rješenja općinske inspekcije, iako nadzor nad istim nije u našoj nadležnosti s obzirom da se radi o izvršnom postupku koji se vodi na osnovu Zakona o upravnom postupku ("Sl. novine FBiH", broj 2/98, 48/99 i 61/22) i isti kontroliše upravna inspekcija. Zahtjevima se takođe traži rješavanje pitanja uzurpacije, korištenja i pretvaranja zemljišta, što u bitnom nije u nadležnosti ovog organa. Tokom 2022. godine uočeno je da se zahtjevima sve češće traže inspekcijski nadzori nad izradom i provođenja planskih dokumenta koji se donose na nivou općine ili se zahtjeva kontrola usaglašenosti urbanističke saglasnosti, odobrenja za građenje i/ili upotrebne dozvole koje se donose u postupku odobravanja građenja u općinskim organima. Veoma često se zahtjeva nadzor nad radom općinske inspekcije vezano za nadzore nad objektima koji su u postupku legalizacije, nad objektima koji se nalaze u zaštićenim pojasevima, objektima čijom gradnjom se narušava privatnost, izgradnjom ograda, i sl. Nažalost, znatan dio prijava posljedica je neriješenih imovinsko-pravnih odnosa i narušenih međuljudskih i rodbinskih odnosa, što dodatno u svim segmentima otežava postupanje nadležne inspekcije.

Na osnovu dosadašnjeg iskustva, možemo konstatovati da svaka od općinskih inspekcija ima specifičnosti koje utiču na postupke inspekcijskog nadzora. Bespravna gradnja predstavlja najveći problem svih općinskih inspekcija i prioritet u njihovom postupanju. Poseban problem predstavlja bespravna gradnja u zaštićenim pojasevima i područjima (putni, aerodromski, vodozaštitni, etc) u čije rješavanje je potrebno uključiti i stale inspekcije koje imaju isključivu nadležnost za nadzor u zaštićenim pojasevima ili područjima u cilju njihove zaštite (cestovna inspekcija, vodna inspekcija, inspekcija zaštite baštine, inspekcija zaštite prirode, etc..). U općini

Stari Grad i Centar česte su dileme vezano za provođenje Odluke o proglašenju historijskog urbanog krajolika Sarajevo nacionalnim spomenikom ("Službeni glasnik BiH", broj 1/21, 10/21) . Općinski inspektori u svim slučajevima kada se radi o objektima koji se nalaze u obuhvatu nacionalnog spomenika Historijski urbani krajolik Sarajevo, predmete prosljeđuju nanadležno postupnje FUZIP-e shodno odredbama člana 89. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH("Sl. novine Federacije BiH", broj 2/06; 72/07,32/08,4/10,13/10, 45/10,, 85/21 i 92/21) kada se dostavljene predstavke sprovođenje i na poseban problem predstavlja nadležnosti u inspekcijskom nadzoru vezano za Pored toga, neke od općinskih inspekcija se susreću sa učestalim nepravilnostima nadležnih općinskih organa vezano za postupke odobravanja građenja. Prema podacima kojima raspolažemo sa ovim su se u proteklom periodu najviše susretale inspekcije Općine Ilidža i inspekcija Općine Trnovo. Inspekcija Općine Ilidža je identifikovala veliki broj nepravilnosti te stim u vezi pokrenula zakonom predviđene postupke i o istom upoznala nadležne organe te intenzivirala nadzore nad tekućim upravnim aktima čiju zakonitost nadziru. Inspekcija Općine Trnovo je takođe tokom 2022. godine, prema podacima kojima raspolažemo, provodila nadzore nad izdatom dokumentacijom i za utvrđene nepravilnosti u najvećem broju slučajeva poduzimala zakonom predviđene mjere. Kantonalna urbansitičko-građevinska inspekcija je u svim slučajevima kada je utvrdila određene nepravilnosti u radu općinskog inspektora, djelovala u skaldu sa ovlaštenjima na način da je ukazano na uočeno kao i na zakonske propise i obavezu provođenja istih, date upute za dalje postupanje ili smo djelovali donošenjem upravnog akta. Međutim, unatoč naprijed navedenom, na osnovu dosadašnjeg iskustva nadzora na području Općine Trnovo, a posebno na lokalitetu Igman-Bjelašnica, mišljenja smo da trenutni kapacitet ove inspekcije sa 1 inspektorom, koja je uspostavljena nakon dužeg perioda u kojem, iz različitih razloga, nije bilo adekvatnog nadzora, nije dovoljan da bi se nadoknadilo propušteno niti da bi se vršio kvalitetan nadzor nad tekućim upravnim aktima koje donosi nadležni općinski organ u postupku odobravanja građenja a čiju zakonitost isključivo nadzire općinska inspekcija. S tim u vezi podsjećamo na sljedeće:

Zakonom o prostornom uređenju propisano je da ukoliko stvarno nadležni općinski inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon, odnosno u slučaju kada utvrdi da doneseno rješenje sadrži nepravilnosti koje su ovim zakonom predviđene kao razlog ništavosti, ima obavezu da obavijesti nadležni organ o postojanju razloga za proglašenje ništavosti. Istim zakonom je propisano da organ koji je donio rješenje koje je u suprotnosti sa zakonom i podzakonskim aktima ista oglašava ništavim, a u skladu sa odredbama propisa iz oblasti upravnog postupka. Obnovu postupka, pod zakonom propisanim uslovima, može tražiti stranka, odnosno organ koji je donio rješenje po službenoj dužnosti (247. stav.1. Zakona o upravnom postupku ("Sl. novine FBIH", br. 2/48, 48/99, 61/22). Takođe, sporna rješenja može po pravu nadzora poništiti ili ukinuti i drugostepeni organ u skladu sa čl. 261.st.1. istog zakona.

Takođe, aktuelni su i nadzori vezani za probleme u pristupu rješavanja odobravanja građenja vezano za primjenu okolinskih propisa, odnosno primjenu Uredbe o strategijskoj procjeni planova i programa na okoliš ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 32/11) i seta okolinskih propisa. Na osnovu utvrđenog stanja, a u odnosu na trenutni i planirani intenzitet građenja, neophodno je u cilju zaštite okoliša i unapređenja prostora hitno usaglasiti i ažurirati prostorno plansku dokumentaciju, interese i postupanje Kantona i Općina uz istovremeno jačanje inspekcijskih kapaciteta.

Pored naprijed navedenog ova inspekcija je tokom 2022. godine nadzirala i primjenu Plana inteventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti u Kantonu Sarajevo, vezano za

ograničenje ili zabranu izvođenja građevinskih radova u periodima proglašanih epizoda, za objekte za koje je odobrenje izdalo resorno Ministarstvo.

Nakon svega, podsjećamo da se i tokom 2022. godine nastavlja nepoštivanje Zakona o prostornom uređenju od strane općinskih službi za privredu vezano za odobravanje početka djelatnosti u prostorima koji se nalaze unutar objekata kolektivnog stanovanja za koje nije proveden postupak promjene namjene što je bila obaveza shodno odredbama Zakona o prostornom uređenju s obzirom da se u istima bitno mijenjaju ranije odobreni uslovi korištenja prostora. Činjenica da postoje Komisije za početak obavljanja ugostiteljske djelatnosti u praksi se nije pokazala kao dovoljan garant ispravnosti rada poslovnog prostora tako da se i dalje javlja niz problema koji se često reflektuju u oblasti nadzora inspekcije zaštite okoliša i inspekcije zaštite kulturne baštine ukoliko se isto dešava na objektima pod zaštitom. Takođe, kontinuiran problem predstavlja upotreba bespravno izgrađenih objekata ili objekata koji su u postupku legalizacije, objekata koji su promijenili namjenu ili uveli nove instalacije a da ne posjeduju upotrebnu dozvolu odnosno objekata na kojima nije izvršen tehnički prijem izvedenih radova. Takođe, veliki dio problema uzrokovan je i nedostatkom prostorno-planske dokumentacije

Takođe, smatramo da se posebna pažnja treba posvetiti problematici priključaka bespravnih objekata na komunalnu infrastrukturu, a kao važan segment borbe protiv bespravne gradnje odnosno obaveze poštivanja postojeće zakonske legislative iz oblasti urbanizma i građenja.

S obzirom da je jedina postupajuća inspektorica bila odsutna zbog bolesti skoro 10 mjeseci, nakon njenog povratka postavilo se pitanje daljeg rada na predmetima koji su primljeni u Upravu u periodu dok je bila na bolovanju, te je u tom smislu zatraženo od Kantonalne uprave da se hitno očituje o istom vezano za način i dalje ispravno postupanje u odnosu na čl. 30. Zakona o inspekcijama KS.

U 2022. godini planirano je da se izvrši 440 nadzora.

Tokom 2022. godine izvršena su ukupno 355 nadzora. Broj ukupno izvršenih nadzora (355) u odnosu na broj planiranih (440) je manji za 85, tako da index ispunjenja plana iznosi 0,81. U naprijed navedenim inspeksijskim nadzorima, poduzete su sljedeće upravne mjere: Donijet je 1 upravni akt -1 rješenje upozorenja. Kontrola izvršenja rješenja se odvija u kontinuitetu. Na izdata rješenja nije bilo uloženi žalbi. U izvještajnom periodu nisu izricane sankcije. Svi započeti a nezavršeni inspeksijski nadzori se nastavljaju po službenoj dužnosti. Poređenje sa 2021. godinom pokazuje smanjenje u segmentu provedenih nadzora. Tokom 2022. godine provedeno je 355 nadzora, što je u odnosu na 574 nadzora iz 2021. godine smanjenje za 219, a uporedni index iznosi 0,62.

Poređenje sa 2021. godinom pokazuje i smanjenje u segmentu izdatih rješenja. Tokom 2022. godine izdato je 1 rješenje, a 2021. godine izdato je 8 rješenja, a uporedni index iznosi 0,12. Uvažavajući sve naprijed navedeno, konstatovano je da je ova inspekcija tokom 2022. postigla izuzetan rezultat. Nadamo se da će se tokom narednog perioda poboljšati zdravstveno stanje inspektora, otkloniti uočeni problemi i, prije svega, hitno povećati broj inspektora u ovoj inspekciji.

3.2 Kantonalna inspekcija u stambenoj oblasti

Poslove nadzora u ovoj oblasti obavljaju 3 inspektora. Sistematizacijom su predviđena 4 mjesta. Popunjenost do 01.06. Iznosi 50%, a nakon toga 75%.

Uslovi organizacije rada u 2022. godini: ukupno odsutno 182 dana ili 35% Jedan inspektor počeo sa radom 01.06.2022. godine, a od 23.08.nalazi se na trudničkom bolovanju (povratak se očekuje u aprilu 2024.godine).

U cilju prevazilaženja podkapacitiranosti i odsustva inspektora (bolovanje) unutar Inspektorata ,ova inspekcija je, unatoč tome što je i sama opterećena velikim obimom posla i podkapacitirana, morala preuzeti i i sljedeće poslove odnosno rad po ovlaštenju:

- jedan i stambeni inspektor od 13.10. do 31. 12. 2022. godine, i dalje, po ovlaštenju obavlja poslove urbanističko-građevinskog inspektora.
- dva stambena inspektora su tokom 2022. godine po potrebi i po ovlaštenju direktora, povremeno i u različitim periodima mijenjali glavnog inspektora u periodu odsustva, ukupnog trajanja 185 dana.

U cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti glavni inspektor prema potrebi i u skladu sa mogućnostima preuzima rad na predmetima u skladu sa potrebama i mogućnostima. Inspekcija u stambenoj oblasti u bitnom, vrši nadzor nad primjenom sljedećih kantonalnih propisa (zakonskih i podzakonskih akata) iz oblasti kojom nadzoruje:

-Zakon o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade ("Službene novine KS", br. 19/17 i 17/18)

Podzakonski akti ("Sl. novine Kantona Sarajevo",br. 30/17 i 17/18):

- Pravilnik o uvjetima za obavljanje poslova upravnika
- Pravilnik o određivanju prinudnog predstavnika etažnih vlasnika
- Uputstvo o preuzimanju zajedničkih dijelova zgrade na upravljanje i načinu promjene upravika
- Uputstvo o sadržaju obrasca "Godišnji izvještaj o radu upravnika
- Uputstvo o sadržaju obrasca"Evidencija zgrada, stanova, sam.prostorija i etažnih vlasnika
- Uputstvo o zapisniku o odlučivanju etažnih vlasnika
- Upute za popunjavanje zapisnika na obrascu ZS-1
- Upute za popunjavanje zapisnika na obrascu ZS-2
- Instrukcije o načinu prijave i otklanjanju kvara.

Za kvalitetno vršenje inspekcijuskog nadzora u ovoj oblasti inspektori moraju poznavati i niz drugih propisa, kao što je npr. Zakon o stvarnim pravima, propisi u oblasti urbanizma i građenja, propisi u oblasti zaštite baštine, propisi kojima se reguliše kućni red u stambenim zgradama, propisi iz oblasti komunalnih poslova kojima se reguliše održavanje čistoće, te postupanje i održavanje vik instalacija, instalacija grijanja, kao i propisi vezano za dimnjačarsku djelatnost, sanitarnu oblast, elektroinstalacije, itd...)

Ova inspekcija ima veliki obim posla i nadležnosti, a u Kantonalne uprave je formirana 2017. godine. Podaci iz evidencije resornog Ministarstva o broju zgrada, broju predstavnika etažnih vlasnika te broju upravnika, sami po sebi govore o složenosti ove oblasti i velikom broju

subjekata nadzora. Radi boljeg razumijevanja složenosti ove oblasti ističemo da ove inspekcija nadzire održavanje cca 4.200 ulaza u Kantonu Sarajevo, kojim trenutno upravlja 10 upravnika i preko 2.000 predstavnika etažnih vlasnika. Pored naprijed navedenih, inspekcijskim nadzorima obuhvaćeni su i svi etažni vlasnici čiji objekti se nalaze pod upraviteljstvom.

Kao posebna problematika javlja se činjenica da etažni vlasnici, koristeći pogodnosti prijavljivanja i zahtjevanja inspekcijskih nadzora, vrše prijave kvarova putem Kantonalne uprave ne poštujući odredbe Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade, pa preskaču PEV i prijave dostavljaju direktno ovoj inspekciji čime se ista bespotrebno opterćuje i dovodi u ulogu servisa upravnika.

Inspekcija u stambenoj oblasti konstantno zaprima veliki broj zahtjeva za inspekcijski nadzor uključujući i zahtjeve resornog Ministarstva te zastupnička pitanja. Veliki broj zastupničkih pitanja i inicijativa predstavljao je u prethodnom periodu veliku obavezu za postupanje ove inspekcije s jedne strane, a sa druge strane svim zainteresovanim je omogućeno ubrzano sagledavanje stanja u ovoj oblasti. Prema raspoloživoj evidenciji tokom 2022. godine dostavljeno je 6 zastupničkih pitanja/inicijativa, po svim inicijativama je odgovoreno. Shodno činjenici da u ovoj oblasti već duže vrijeme rade samo 2 inspektora, u zavisnosti od složenosti predmeta ponekad nužno dolazi do pomjeranja rokova koji su predviđeni za dostavu odgovora. O ovome su blagovremeno upoznati nadležni u Kantonalnoj upravi kao i podnosioci inicijative/pitanja, a sa resornim Ministarstvom je dogovoreno postupanje u cilju racionalizacije postupaka i podizanja efikasnosti. Rad na preostalim zastupničkim pitanjima/inicijativama je u toku i po okončanju istih će biti dostavljena informacija. Naglašavamo da se ostima nerijetko traže inspekcijski nadzori po pitanju rashoda na računima etažnih vlasnika na svim zgradama na kojima pojedini upravnici obavljaju poslove upravljanja zajedničkim dijelovima zgrade, tako da se jednom zastupničkom inicijativom otvara na desetine predmeta, a koji ujedno zahtjevaju nadzor nad upravicima i PEV-ovima.

Veoma često ova inspekcija uzima učešće u Timu Kantonalne uprave kada na rješavanju određenih problema zajednički rade srodne inspekcije. Uglavnom se radi o saradnji sa komunalnom i sanitarnom inspekcijom. Inspektori redovno primaju stranke, a upute strankama se daju pismeno, mailom ili telefonom. Redovni nadzori se vrše po zahtjevu Ministarstva. Usmjereni nadzori vrše se po zahtjevima stranaka, a inspektori određuju prioritet u postupanju. Najmanje jednom godišnje nakon što Ministarstvo izvrši godišnje kontrole u ovoj oblasti inspektori pokreću postupke radi utvrđenih nepravilnosti. U cilju prevazilaženja uočenih nedostataka u zakonskoj regulativi i poboljšanja stanja, održavani su redovni kontakti sa Ministarstvom te dogovoren način postupanja.

Najveći broj nadzora ove inspekcije u izvještajnom periodu vezan je za oštećenja objekta izazvana procurenje atmosferilija odnosno kvarove na unutrašnjim VIK instalacijama, atmosferilija, kontrolu i pregled liftova, stanje PP zaštite odnosno opreme (PP aparata i gromobranske instalacije), izradu i dostavu plana i izvještaja, zaključivanje Ugovora o osiguranju na osnovu odluke EV i ugovora o pozajmici, poziv na godišnji skup EV, postupak postavljanja reklama na fasadi zgrade, usklađivanje ugovora i drugo.

Zakonom o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 19/17 i 17/18) nisu razgraničene nadležnosti MKPIPUGZO i inspekcije u stambenoj oblasti, kao ni drugih inspekcija, a posebno inspektorata za zaštitu od požara. Naredbom o sigurnosti liftova ("Službeni glasnik BiH", broj: 99/12) nisu jasno propisani organi nadležni za vršenje nadzora nad

primjenom iste, te se kroz nadzor nad primjenom Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade traže se nadzori i nad propisima koji uređuju oblast PP zaštite, tako i Naredbe o sigurnosti liftova. Zakonom o upravljanju zajedničkim dijelovima je propisana obaveza PEV-a da postavlja na vidnom mjestu u zgradi, godišnje prijedloge planova i izvještaje, kao i kvartalne izvještaje, međutim u praksi se dešava da se isti skidaju, a nije propisan način vođenja evidencije ili drugi vid dokazivanja izvršavanja obaveza PEV-a, te se inspekcijski nadzori provode na osnovu izjava tokom postupka, a što predstavlja problem prilikom provođenja inspekcijskih nadzora i utvrđivanja činjeničnog stanja. Znatni problemi se dešavaju prilikom utvrđivanja vjerodostojnosti podataka na zapisniku o odlučivanju etažnih vlasnika (ZS-1 i ZS-2) posebno vezano za činjenicu da u znatnom broju zahtjeva potpise etažnih vlasnika ne prikupljaju lica koja su navedena na zapisniku ili je to samo jedno lice, najčešće PEV, pored toga Ministarstvo ne raspolaže ažurnom evidencijom etažnih vlasnika, kao ni upravnici, te je veoma teško utvrđivati stvarno činjenično stanje, te ovakvi zahtjevi, iziskuju saslušanje znatnog broja etažnih vlasnika i lica koja su prikupljala potpise. Poseban problem vezano za zapisnike predstavljaju navodi da su potpisi pojedinih etažnih vlasnika krivotvoreni, a inspektori nemaju ovlaštenja u skladu sa članom 22. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo za utvrđivanje eventualnog krivotvorenja potpisa, odnosno dokumenta u konkretnim slučajevima Zapisnika o odlučivanju etažnih vlasnika, te se u tom slučaju podnosioci upućuju na nadležno tužilaštvo. Pored toga Zakonom nije propisano u kom periodu se može izjaviti žalba na Mišljenje MKPIPUGZO vezano za odluke etažnih vlasnika prilikom promjene PEV-a i upravnika, kao ni lica koja su aktivno legitimisana za podnošenje prigovora, tako da se zna dešavati da se traži utvrđivanje vjerodostojnosti podataka na zapisniku po proteku i nekoliko godina od donošenja Mišljenja Ministarstva.

U vezi sa naprijed navedenim ističemo da je Vlada Kantona još ranije prepoznala problem protivpožarne zaštite u stambenom sektoru u Kantonu Sarajevo, te da je potrebno nastaviti aktivnosti na uklanjanju uočenih nepravilnosti nakon što je Radna grupa krajem 2020. godine završila informaciju o stanju u ovoj oblasti. Takođe, i dalje je prisutan problem sistemskog uređenja u oblasti održavanja liftovskih postrojenja te sim u vezi smatramo da bi hitno trebalo pristupiti izmjenama i dopunama zakona i donošenju podzakonske regulative kako bi se na jasan način odredili postupanje svih učesnika (EV, PEV i upravnici) te jasno propisalo postupanje u inspekcijskom nadzoru.

Pored toga, podsjećamo na neophodnost uređenja oblasti kojom se propisuje kućni red i mir u stambenim zgradama. Naime, zahtjevi koji su prosljeđivani drugim organima u najvećem broju se odnose na Odluku o kućnom redu u stambenim zgradama ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 17/08) i dostavljani su gradskom komunalnom inspektoratu na nadležno postupnje u skladu sa članom 30. Zakona o inspekcijama i članom 65. stav 4. ZUP-a. Međutim, iako je predmetna Odluka na snazi, gradski komunalni inspektori vraćaju predmete, uz obrazloženje da je Stupanjem na snagu Zakona o stvarnim pravima predmetna Odluka stavljena van snage. Ne želeći dalje polemizirati o ovome, ovaj Inspektorat će u narednom periodu zatražiti mišljenje/tumačenje nadležnih organa odnosno inicirati donošenje nove Odluke. Razlozi za ovo su veoma jasni: ne može se desiti da etažni vlasnici sami uređuju navedenu oblast. Zakonskim propisom mora biti uređen minimum neophodan za zadržavanje standarda življenja u urbanim sredinama i objektima kolektivnog stanovanja.

Svoje prijedloge za izmjenu zakonske regulative u ovoj oblasti Inspektorat je podnio još 2020. godine, a krajem 2021. godine isto je dostavljeno i Vladi KS. Shodno uočenoj problematici u nadzoru nad primjenom Zakona o upravljanju zajedničkih dijelova zgrade, i podzakonskim aktima, pripremljene su primjedbe i sugestije, te iste dostavljene resornom Ministarstvu, kako bi

se razmotrile i eventualno uvrstile u novi zakon. Prema informacijama kojima raspolažemo izrada nacrtu zakona je završena i isti bi trebao da ide u dalju proceduru radi usvajanja.

U svakom slučaju mišljenje postupajućih inspektora je da je neophodno što prije donijeti novi Zakon, u kom bi se jasno razgraničile nadležnosti svih učesnika, kao i nadležnosti inspekcijskih organa u segmentu održavanja zajedničkih dijelova zgrada. Pored toga neophodno je upošljavanje dodatnih inspektora u stambenoj oblasti, a kako bi se stvorili uslovi za postupanje u zakonom propisanim rokovima, a posebno s obzirom na broj predmeta koji se zaprime, te na činjenicu da su postojeći inspektori opterećeni preko svake mjere u osnovnoj oblasti te da pored toga još obavljaju i poslove po ovlaštenju zbog čega takvo stanje nije održivo.

U 2022. godini planirano je da se izvrši 440 nadzora.

Tokom 2022. godine izvršeno je ukupno 729 nadzora. Broj ukupno izvršenih nadzora (729) u odnosu na broj planiranih (440) je veći za 289, tako da index ispunjenja plana iznosi 1,66. U naprijed navedenim inspekcijskim nadzorima, poduzete su sljedeće upravne mjere: Donijet je ukupno 21 upravni akt, i to 6 rješenja, 9 rješenja upozorenja i 6 zaključaka o nenadležnosti.

Kontrola izvršenja rješenja se odvija u kontinuitetu. Sva rješenja su izvršena. Na izdata rješenja uložena je 1 žalba. Žalba je riješena (odbijen zahtjev).

U izvještajnom periodu za utvrđene nepravilnosti izdata su 24 prekršajna naloga u ukupnom iznosu 13.050KM.

Svi započeti a nezavršeni inspekcijski nadzori se nastavljaju po službenoj dužnosti. Na osnovu iskazanih procenata izvršenja aktivnosti po inspekcijama, može se zaključiti da je ova inspekcija unatoč niza otežavajućih okolnosti, ispunila u svemu povjerene zadatke i dužnosti. I planirane inspekcijske nadzore realizovala sa indeksom ispunjenja 1,66, odnosno sa ličnim indeksom 2,10. Ovo je postignuto unatoč objektivnih ograničenja i neplaniranih smetnji za realizaciju Plana na koja se nije moglo uticati, kao što su neplanirana odsustva i bolovanja radi čega je Inspektorat radio sa 35% planiranog kapaciteta. Za ostvarene rezultate isključivo je zaslužan izuzetan i pojačan angažman postojećih inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama. Naravno, procentualni i kvalitativni rezultati bili bi daleko veći od planiranih da nisu postojale navedene smetnje. Nažalost, i u ovoj inspekciji zbog velikog broja zahtjeva za inspekcijski nadzor povodom kojih se pokreću usmjereni postupci, dolazi do odlaganja planiranih redovnih nadzora.

Komparativna analiza sa 2021. godinom pokazuje smanjenje u segmentu provedenih nadzora. Tokom 2022.godine provedeno je 729 nadzora, što je u odnosu na 846 nadzora iz 2021. godine manje za 117 nadzora, a uporedni index iznosi 0,86.

Poređenje sa 2021. godinom pokazuje povećanje broja izdatih upravnih akata. Tokom 2022. godine izdat je 21 upravni akt, a 2021. godine izdato je 18 upravnih akata, a uporedni index iznosi 1,17.

Tokom 2022. godine smanjen je i broj izdatih PN i izrečenih novčanih kazni u odnosu na 2021. godinu. 2022. godine izdata su 24 PN u iznosu 13.050KM, a 2021. godine izdata su 44PN u

iznosu 15.450KM. To je manje za 20 PN (indeks realizacije 0,55) i iznos od 2.400KM (indeks realizacije 0,84).

Inspektorat je zbog nepredviđenih okolnosti tokom 2022. godine radio pod otežanim okolnostima, tako da je ostvarene rezultate moguće ispravno valorizovati jedino uvažavajući sljedeće okolnosti koje su obilježile rad Inspektorata tokom 2022. godine, vezano za broj inspektora koji su vršili nadzore, a to su:

-Podkapacitiranost uzrokovana nedovoljnim brojem inspektora prema sistematizaciji. Iako je tokom 2022. godine realiziran samo prijem 1 novog inspektora u stambenoj oblasti, inspektorica je počela sa radom 01.06., međutim 23.08.2022. godine stupila je na trudničko bolovanje (povratak istog se očekuje u martu 2024. godine).

-Višekratna neplanirana odsustva inspektora po osnovu bolovanja koja su u uslovima podkapacitiranosti i velikog obima posla opterećavala kako postojeće inspektore tako i inspektore koji su se vratili sa bolovanja.

- Rad po ovlaštenju, pored obavljanja nadzora iz osnovne oblasti nadzorovanja (inspektori iz stambene oblasti su pored redovnih poslova vršili i poslove po ovlaštenju u urbanističko-građevinskoj inspekciji i po potrebi mijenjali glavnog inspektora u periodu odsustva.

Zahvaljujući pojačanom angažmanu inspektora ova inspekcija je postigla veoma dobre kvantitativne i kvalitativne rezultate tokom 2022. godine, i u svemu opravdala svoj rad i postojanje. Analiza postupanja ove inspekcije pokazuje svu složenost izvršenih nadzora i pozitivan kvalitativni učinak. Postignuti rezultati mogu se afirmativno posmatrati i mjeriti brojem donijetih upravnih mjera i brojem izdatih prekršajnih naloga u izvještajnom periodu, ali isti govore istovremeno o velikom trudu i posvećenosti inspektora. Rad ove inspekcije će benefite pokazivati u narednom periodu te bi u tom smislu bilo dobro da na nivou Kantonalne uprave postoje utvrđeni sistemi nagrađivanja.

3.3 Kantonalna inspekcija zaštite okoliša

Poslove nadzora u ovoj oblasti obavljaju 2 inspektora. Sistematizacijom su predviđena 4 mjesta. Popunjenost iznosi 50%.

Uslovi organizacije rada u 2022. godini: ukupno odsutno 235 dana ili 45%

2 inspektora odsutna u različitim periodima : bolovanje 01.01.do 20.04.2022. +go, (120dana); bolovanje 23.08. do 31.12.2022. i do daljeg + go (115dana)

U cilju prevazilaženja podkapacitiranosti i odsustva inspektora, glavni inspektor prema potrebi i u skladu sa mogućnostima preuzima rad na predmetim.

Inspekcija zaštite okoliša u skladu sa nadležnostima vrši nadzor nad primjenom sljedećih federalnih i kantonalnih propisa:

-Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", broj: 15/21)

-Uredba o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš ('Službene novine FBiH", broj: 51/21)

-Uredba kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu ("Službene novine FBiH", broj: 51/21)

-Pravilnik o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine FBiH", broj: 51/21)

-Pravilnik o sadržaju studije uticaja na okoliša ("Službene novine FBiH", broj: 63/21)

- Pravilnik o registrima postrojenja i zagađivanjima (“Službene novine FBiH”, broj: 82/07)
- Pravilnik o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 08/11)
- Zakon o zaštiti zraka (“Službene novine FBiH”, br. 33/03 i 4/10)
- Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 23/16)
- Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenja zraka u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 44/19)
- Pravilnik o monitoringu kvalitete zraka (“Službene novine FBiH”, br. 12/05 i 9/16)
- Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak (“Službene novine FBiH”, br. 9/14 i 97/17)
- Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja (“Službene novine FBiH”, broj: 12/05)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (“Službene novine FBiH”, br. 3/13 i 92/17)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak (“Službene novine FBiH”, broj: 12/05)
- Pravilnik o uvjetima mjerenja i kontrole sadržaja sumpora u gorivu (“Službene novine FBiH”, 6/08)
- Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvalitete zraka (“Službene novine FBiH”, broj: 1/12, 50/19 i 3/21)
- Zakon o zaštiti od buke (“Službene novine FBiH”, broj: 110/12)
- Zakon o zaštiti od buke (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 23/16)
- Zakon o upravljanju otpadom (“Službene novine FBiH”, br. 33/03, 72/09 i 92/17)
- Pravilnik o kategorijama otpada sa listama (“Službene novine FBiH”, broj: 9/05)
- Uredba o proizvodima koji poslije upotrebe postaju posebna kategorija otpada i kriterijima za obračun i način plaćanja naknada (“Službene novine FBiH”, broj: 51/21)
- Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i o kategorijama otpada sa listama (“Službene novine FBiH”, broj: 9/05)
- Pravilnik o građevinskom otpadu (“Službene novine FBiH”, broj: 93/19)
- Pravilnik o upravljanju otpadom iz proizvodnje titan dioksida (“Službene novine FBiH”, 20/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim gumama (“Službene novine FBiH”, broj: 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim vozilima (“Službene novine FBiH”, broj: 94/21)
- Pravilnik o postupanju sa uređajima i otpadom koji sadrže poliklor. jod. (“Službene novine FBiH”, broj: 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim baterijama i akumulatorima (“Službene novine FBiH”, broj: 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim uljima (“Službene novine FBiH”, broj: 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda (“Službene novine FBiH”, br. 87/12, 107/14, 8/16, 79/16 i 12/18)
- Pravilnik koji određuje postupanje sa opasnim otpadom koji se ne nalazi na listi otpada ili čiji je sadržaj nepoznat (“Službene novine FBiH”, broj: 9/05)
- Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom (“Službene novine FBiH”, br. 88/11, 28/13, 8/16, 54/16, 103/16, 84/17, 85/20)
- Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog porijekla koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe (“Službene novine FBiH”, broj: 8/08)
- Zakon o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala (“Službene novine FBiH”, broj: 35/98)

- Uredba o načinu prikupljanja, odlaganja, razvrstavanja i obavljanja otkupa sekundarnih sirovina i otpadnog materijala ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 16/02)
- Uredba o obavezi dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjenju uvjeta iz dozvole za upravljanje otpadom ("Službene novine FBiH", broj: 31/06)
- Uredba o naknadama za plastične kese tregerice ("Službene novine FBiH", broj: 9/14)

Pored navedenih zakonskih i podzakonskih akata, ova inspekcija tokom inspeksijskog nadzora primjenjuje i niz pravilnika te tehničkih propisa.

U 2022. godini inspekcija zaštite okoliša vršila je redovne, usmjerene, preventivne i kontrolne nadzore nad sprovođenjem propisa iz oblasti zaštite okoliša, zaštite zraka, zaštite od buke i upravljanja otpadom. Ova inspekcija učestvuje u radu EU programa - Radna grupa za životnu sredinu/okoliš, Poglavlje 27. Glavni inspektor učestvuje kao imenovani predstavnik po funkciji.

Redovan nadzor ove inspekcije tokom 2022. godine vršen je u skladu sa ovlaštenjima u oblasti primjene zakona i podzakonskih akata, pri čemu su prioritet nadzori iz oblasti zaštite zraka. Međutim, nadzori su bitno reducirani u odnosu na plan sa aspekta redovnih nadzora zbog podkapacitiranosti inspekcije. Tokom 2022. godine pokrenut je veliki broj usmjerenih nadzora na osnovu dostavljenih prijava, a isti su vršeni su po zahtjevu stranaka i uglavnom su se odnosili na okolnosti kontrole primjene zakona o zaštiti zraka, zakona o zaštiti od buke, a dio i na kontrole upravljanja otpadom.

Izvršeni nadzori iz oblasti zaštite zraka uglavnom su vezani za kontrolu obaveznog godišnjeg monitoringa emisija u zrak, a vršeni su povodom prijava koje se odnose na emisije iz ugostiteljskih objekata, emisije iz postrojenja za proizvodnju toplotne energije i postrojenja za tehnološke procese, loženje vatre na otvorenom i drugo.

Pored toga, veliki broj nadzora pokreće se povodom prijava koje se odnose na buku: buku od rashladnih uređaja, buku od rada na vanjskom prostoru uključujući gradilišta, buku od manifestacija na otvorenom, buku od muzike sa uređaja za reprodukciju zvuka unutar ugostiteljskih objekata ili na buku od muzike uživo. Građani su prijavljivali i buku unutar stambenih zgrada, iako ista nije u nadležnosti ove inspekcije. Takođe, ucestalo smo zaprimali primjedbe na glasnoću ezana ili zvona sa vjerskih objekata. Predmeti inspeksijskih nadzora su i mirisi i buka koje emituju pekare, buregdžinice, fast-food objekti, nargile, ali i objekti uslužne djelatnosti kao što se autolakirnica i sl. Problem povećanog intenziteta buke i neugodnih mirisa, pojačano se javlja dolaskom proljeća i toplijeg vremena, s tim što pojam "neugodnih" mirisa, nije dovoljno definisan postojećim propisima niti postoje granične vrijednosti u odnosu na koje se može vršiti monitoring. Za priličan broj prijava zaprimljenih u ovoj inspekciji, inspektor nije mogao odrediti u čijoj su nadležnosti (npr. mirisi iz kuhinje iz susjednog stana u stambenoj zgradi i sl.) a takođe se zaprimaju NN prijave koje se odnose na NN subjekta te je nemoguće izvršiti inspeksijski nadzor. Za određeni broj prijava utvrđeno je da rješavanje istih nije obuhvaćeno zakonskom regulativom odnosno da su postupanja u nadležnosti drugih organa pa su takve prosljeđene na dalje postupanje stvarno nadležnim organima.

Poučeni iskustvom ranijih godina kada je Kanton Sarajevo bio izložen enormnom zagađenju zraka u zimskom periodu, ovaj Inspektorat je najveći dio aktivnosti tokom 2022. godine usmjerio ka preventivnom djelovanju vezano za zaštitu zraka. Ove sezone, prva epizoda je proglašena krajem novembra, zatim je tokom decembra više puta dolazilo do proglašavanja epizoda Pripravnost u Upozorenje. U tom smislu, kantonalni inspektori su shodno odredbama Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka Kantona Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 23/16)

i Plana interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenja zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 44/19) poduzimali usmjerene i preventivne nadzore s ciljem zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo. Kontrole inspekcije zaštite okoliša su vršene prema spisku koje je dostavilo resorno Ministarstvo. Kod subjekata kontrole je na osnovu utvrđenog stanja naređeno vršenje monitoringa kako bi se provjerile emisije u zrak. Rezultati monitoringa nisu pokazali povećane vrijednosti polutanata. Posebno napominjemo da ova inspekcija ni tokom 2022. godine, kao ni ranijih godina, nije zaprimila nijedan negativan izvještaj o izvršenom monitoringu uključujući i postrojenja koja se nalaze na Listi Ministarstva. Inspekcija zaštite okoliša ima ulogu koordinatora aktivnosti Kantonalne uprave tokom izvještajnog perioda 15.oktobra-16.aprila. Rad Kantonalne uprave na ovim aktivnostima je timski, a Tim su činile sve inspekcije Kantonalne uprave koje se pominju kao nosioci aktivnosti u Odluci (komunalna, građevinska, tržišna i saobraćajna) svaka u skladu sa nadležnostima. O izvršenim nadzorima i provedenim mjerama dostavlja se informacija Ministarstvu. U cilju uređenja ove oblasti, neophodno je što prije u saradnji sa općinama okončati rad na bazi podataka vezano za vrstu i kapacitet ložišta i energenta, te ostvariti kvalitetniju saradnju sa FUZIP-e koja na području Kantona Sarajevo nadzire objekte koji posjeduju federalnu okolinsku dozvolu, odnosno formirati Registar zagađivača kako je planirano. Ovaj Inspektorat ima redovnu saradnju sa resornim Ministarstvom tokom koje se dostavljaju i razmjenjuju podaci bitni za rad oba organa. S obzirom da je sačinjavanje baze podataka o subjektima kontrole jedan od najvažnijih elemenata za uspješan nadzor, nadamo se da će se u postupak ažuriranja podataka uključiti i ostali nadležni organi kako bi se prije sljedeće sezone stvorila što potpunija, tačnija i kvalitetnija osnova za dalje postupanje. Takođe, očekujemo da će i druge sugestije Kantonalne uprave koje su istaknute u cilju efikasnosti biti blagovremeno razmotrene.

Takođe, u zimskom periodu, Inspektorat zaprima veliki broj prijava kojima se traži kontrola kućnih ložišta. Uglavnom, sumnja se stavlja na korištenje nekvalitetnog uglja, loženje raznih materija, neispravne i neodržavane dimovodne kanale. Iako je poznato da ova problematika kućnih ložišta shodno postojećoj regulativi nije u nadležnosti Kantonalne uprave, odnosno kantonalne inspekcije zaštite okoliša, apelujemo na sve nadležne organe da u cilju zaštite zdravlja građana i kvalitete življenja poduzimaju sve mjere koje su im na raspolaganju kako bi se omogućilo korištenje povoljnijih energenata. Iz izvještaja je vidljivo da je veliki broj prijava (49) koje su zaprimljene u inspekciji zaštite okoliša, prosljeđen na nadležno postupanje drugim inspekcijama.

Kao i uvijek, ističemo zadovoljstvo saradnjom sa komunalnim redarima "KJKP" Rad" i "KJKP" Park" koji su velika pomoć Kantonalne uprave. Međutim, u cilju efikasnijeg funkcionisanja ovog sistema radujemo se da što prije zaživi projekat komunalne policije uz određivanje većih oblasti nadzora u odnosu na sadašnje oblasti rada komunalnih redara, uključujući i segmente zaštite okoliša, pogotovo što su komunalni redari već prepoznati kao eko policija i određeni za kontakte prilikom ekscenčnih ekoloških dešavanja na području Kantona Sarajevo. Prema iskustvu i mišljenju ovog organa postojeći kapacitet službe komunalnih redara bi svakako trebalo prepoznati i iskoristiti na način njihovog direktnog djelovanja.

Kao poseban segment u oblasti zaštite okoliša potrebno je izdvojiti upravljanje otpadom. Predstavnik Inspektorata je u ranijem periodu učestvovao u radu Kantonalnog odbora za upravljanje otpadom. U cilju poboljšanja stanja u navedenoj oblasti, Inspektorat ostvaruje sinergiju u postupanju inspekcije zaštite okoliša i komunalne inspekcije. Tokom izvještajnog perioda ova inspekcija je u vrhu prioriteta imala redovne kontrole vezane za odlaganje otpada iz proizvodnih procesa i odlaganje građevinskog otpada. U tom smislu, identifikovani su problemi

vezano za tretman navednog otpada i nepostojanje lokacije za odlaganje zemlje iz iskopa i građevinskog otpada na području Kantona Sarajevo. Veliki problem predstavlja i postojanje velikog broja divljih deponija, deponija koje se prave oko napuštenih objekata te formiranje deponija na privatnom zemljištu, a sve može biti ili jeste povezano sa nelegalnim odlaganjem građevinskog ili proizvodnog otpada, odnosno nepostojanjem lokacije za legalno odlaganje istog. Međutim, zbog podkapacitiranosti ove inspekcije, tokom 2022. godine nadzori na navedene okolnosti se nisu vršili kako je planirano, nego isključivo samo u okviru usmjerenih nadzora.

I tokom 2022. godine u ovoj oblasti i dalje je aktuelan problem uzrokovan odobravanjem građenja ili namjene prostora odnosno promjene namjene prostora bez preciziranja uslova zaštite okoliša koje je potrebno ispuniti za konkretan objekat ili djelatnost, kao i bez provjere ispunjavanja propisima određenih uslova prije donošenja odobrenja za obavljanje neke djelatnosti, posebno u kontekstu namjene prostora, a prema karti namjene. Najveći problem predstavlja odobravanje ugostiljskih i sličnih sadržaja (kafana, restoran, picerija, etc...) , a posebno odobravanje obavljanje pekarske i slične djelatnosti (buregdžinica, čevabdžinica, fast-food i sl.) u poslovnom prostoru stambeno-poslovnih zgrada koje su projektovane za opću namjenu (trgovina, kancelarije i sl.), a da prije izdavanja odobrenja za obavljanje konkretne djelatnosti nije izvršena prehodna provjera ispunjavanja uslova određenih posebnim zakonima (toplotna izolacija, zvučna izolacija, odvodnja toplote i mirisa) odnosno nije izvršena promjena namjene shodno odredbama Zakona o prostornom uređenju iako u je cilju obavljanja posebne djelatnosti potrebno ispuniti određene minimalno tehničke i sanitarne uslove, odnosno izvršiti rekonstrukciju prostora i/ili uvođenje novih instalacija čime se bitno mijenjaju uslovi korištenja postojećeg prostora. Takvo postupanje rezultira velikim nezadovoljstvom stanara radi neadekvatne odvodnje mirisa i povećane buke koju proizvode novi uređaji, uređaji za klimu-ventilaciju, odnosno uređaji za reprodukciju muzike. Iz tog razloga se dešava da inspekcija zaštite okoliša, umjesto da vrši nadzor nad stvarnim zagađivačima i velikim objektima (industrijska postrojenja, proizvodnja, etc), rješava probleme koji su mogli i trebali biti riješeni u prethodnom postupku, a stranke korisnici prostora se dovode u situaciju pravne nesigurnosti. Za rješavanje navedenog problema potrebno je sistemsko djelovanje.

Tokom 2022. godine se kao posljedica stupanja na snagu novog Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", broj 15/21) pojavio veliki broj problema vezanih za utvrđivanje dalje nadležnosti inspeksijskog nadzora nad objektima za koje je ranije Federacija davala okolinsku dozvolu i nadzirala isto putem FUZIP-e, a sada su spuštene na kantonalni nivo ili je prestala zakonska obaveza za izdavanje iste pa se segment zaštite okoliša tretira kroz propisivanje urbanističko tehničkih uslova u postupku odobravanja građenja, a zakon se nije decidno odredio vezano za nadležnosti nego je čak uveo određene dileme uvođenjem novih pojmova. U cilju prevazilaženja nastalih problema vezano za primjenu ovog krovnog zakona polovinom decembra održani su sastanci sa Federalnim ministarstvom okoliša i turizma, pa se nadamo da će se isto u skoro i riješiti. Ovo bi savakako morao biti prioritet zato što je većina nadzora koji su bili u nadležnosti Federalne inspekcije, prešla na kantonalnu inspekciju zaštite okoliša koja bi sada, ako se drugačije ne riješi, trebala da vrši nadzore iz prijašnje federalne nadležnosti, kantonalne nadležnosti kao i veliki broj nadzora koje bi, prema mjesnoj nadležnosti trebala vršiti općinska inspekcija.

Shodno tim novim okolnostima mišljenje ove inspekcije je da, s obzirom na sve naprijed navedeno, poslove iz oblasti zaštite okoliša, zaštite zraka, zaštite od buke i upravljanja otpadom koje vrši inspektor zaštite okoliša nemoguće u potpunosti kvalitetno obavljati u uslovima kada su u Inspektoratu već dugi niz godina zaposlena samo dva inspektora zaštite okoliša.

U 2022. godini planirano je da se izvrši 440 nadzora.

Tokom 2022. godine izvršena su ukupno 372 nadzora. Broj ukupno izvršenih nadzora (372) u odnosu na broj planiranih (440) je manji za 68, tako da index ispunjenja plana iznosi 0,85. U naprijed navedenim inspekcijskim nadzorima, poduzete su sljedeće upravne mjere: Donijeta su ukupno 32 upravna akta, i to 20 rješenja, 7 rješenja upozorenja i 5 zaključaka o nenadležnosti.

Kontrola izvršenja rješenja se odvija u kontinuitetu: 1 rješenje nije izvršeno, a 3 izvršenja rješenja su u toku. Za neizvršeno rješenje subjektu nadzora izdat je prekršajni nalog shodno procesnom zakonu. Na izdata rješenja uložene su 3 žalbe. Sve žalbe su riješene (odbijen zahtjev)

U izvještajnom periodu za utvrđene nepravilnosti izdata su 4 prekršajna naloga u ukupnom iznosu 4.300KM.

Svi započeti a nezavršeni inspekcijski nadzori se nastavljaju po službenoj dužnosti.

Na osnovu iskazanih procenata izvršenja aktivnosti po inspekcijama, može se zaključiti da je ova inspekcija unatoč niza otežavajućih okolnosti, ispunila u svemu povjerene zadatke i dužnosti. I planirane inspekcijske nadzore realizovala sa indeksom ispunjenja 0,85. Ovo je postignuto unatoč objektivnih ograničenja i neplaniranih smetnji za realizaciju Plana na koja se nije moglo uticati, kao što su neplanirana odsustva i bolovanja radi čega je Inspektorat radio sa 55% planiranog kapaciteta. Za ostvarene rezultate isključivo je zaslužan izuzetan i pojačan angažman postojećih inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama Naravno, procentualni i kvalitativni rezultati bili bi daleko veći od planiranih da nisu postojale navedene smetnje. Nažalost, i u ovoj inspekciji zbog velikog broja zahtjeva za inspekcijski nadzor povodom kojih se pokreću usmjereni postupci, dolazi do odlaganja planiranih redovnih nadzora.

Poređenje sa 2021. godinom pokazuje smanjenje u segmentu provedenih nadzora. Tokom 2022. godine provedena su 372 nadzora, što je u odnosu na 449 nadzora iz 2021. godine smanjenje za 77, a uporedni index iznosi 0,55.

Poređenje sa 2021. godinom pokazuje i smanjenje u segmentu izdatih rješenja. Tokom 2022. godine izdata su 32 upravna akta, a 2021. godine izdat je 61 upravni akt, uporedni index iznosi 0,52.

Takođe, tokom 2022. godine smanjen je i broj izdatih PN i izrečenih novčanih kazni u odnosu na 2021. godinu. 2022. izdata su 3 PN u iznosu 4.300KM, a 2021. godine izdata su 4PN u iznosu 6.000KM. To je manje za 1 PN (indeks 0,75) i iznos od 1.700KM (indeks realizacije 0,72).

Iako je na osnovu poređenja sa 2021. godinom, utvrđeno da je 2022. godine došlo do smanjenja posmatranih parametara, bitno je istaći da su u 2022. godini ostvareni rezultati koji su izuzetni u odnosu na okolnosti pod kojima se radilo, tako da poređenje između ove 2 godine ne daje realnu sliku iz više razloga.

Ostvarene rezultate rada moguće je ispravno valorizovati jedino uvažavajući sljedeće okolnosti koje su obilježile rad ove inspekcije tokom 2022. godine, vezano za broj inspektora koji su vršili nadzore, a to su:

-Podkapacitiranost uzrokovana nedovoljnim brojem inspektora prema sistematizaciji, i nemogućnost prijema novih inspektora (popunjenost ove inspekcije iznosi 50%);

-Višekratna neplanirana duža odsustva inspektora po osnovu bolovanja koja su u uslovima podkapacitiranosti i velikog obima posla opterećavala kako postojeće inspektore tako i inspektore koji su se vratili sa bolovanja ukupno odsutno 235 dana ili 45%

Tokom 2022.godine Inspektorat je ostvario saradnju sa brojnim organima : vlasti iz srodnih oblasti na svim nivoima, uključujući Federaciju (resorna ministarstva, fondovi i zavodi,

uprave), susjedne Kantoni, Kanton Sarajevo uključujući Vladu, Skupštinu Kantona, resorna ministarstva, zatim saradnja sa inspekcijama koje nisu u sastavu KUIP-e, Zavode (Zavod za izgradnju, Zavod za planiranje, Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog nasljeđa), KJKP ViK, KJKP Rad, KJKP Park, kao i sve općine na području Kantona. Također, saradnja je ostvarena i sa Uredom za borbu protiv korupcije, sa institucijom Ombudsmana, sa sudom i Tužilaštvom. Saradnja se sporadično ostvaruje i sa velikim brojem udruženja, vladinog i nevladinog sektora. S obzirom na oblasti nadzorovanja, apsolutno se zalažemo za jačanje saradnje sa zemljama okruženja u pogledu eventualnih susreta, timskih edukacija, razmjene posjeta.

Podkapacitiranost Inspektorata i niz navedenih neplaniranih okolnosti je ove godine uslovio i ograničio postupanje svih inspekcija, ali ukupni angažman inspektora je u svemu bio pozitivan afirmativan, nesebičan i veoma produktivan. Shodno svemu naprijed navedenom, konstatovano je da je Inspektorat ispunio kumulativnu normu inspekcijских nadzora utvrđenu planom za 2022. godinu. Nažalost, zbog malog broja inspektora i velikog broja zahtjeva za inspekcijски nadzor povodom kojih se pokreću usmjereni postupci, često smo prisiljeni odlagati planirane redovne nadzore, koji su u stvari jedini ispravan način kojim se uređuje oblast nadzorovanja. Tokom 2022. godine ove inspekcije su prije svega bile servis građanima i svim podnosiocima zahtjeva za pokretanje inspekcijского nadzora. Svim dostavljenim zahtjevima pristupali smo nepristrasno, profesionalno bez obzira da li se radi o prijavama malih ili velikih nepravilnosti, i bez obzira koliki obim posla iste zahtijevaju. Takođe, sve prijave su uzete u postupanje, bez obzira da li su potpisane ili su ih dostavljali naši sugrađani koji žele da ostanu anonimni. Prema istima smo postupali blagovremeno koliko je to bilo u našoj mogućnosti, a za utvrđene nepravilnosti inspektori su djelovali na zakonom predviđen način. Svim našim sugrađanima smo uvijek na raspolaganju i veoma cijenimo povjerenje koje nam ukazuju kada se susreću sa nepravilnostima u oblastima kojima nadzorujemo. Veoma često, podnosice zahtjeva doživljavamo našim pomoćnicima i saradnicima koji nam ukazuju na nepravilnosti čije uklanjanje može u znatnom promijeniti ambijent u kojem živimo.

Za ovakve rezultate zaslužan je pojačan individualni odgovorni angažman svih inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama. Postignuti rezultati su bez svake sumnje u rangu rezultata ostvarenih prethodnih godina, i mogu se veoma afirmativno posmatrati. Nadamo se da će se dio problema navedenih u ovom izvještaju sinergijom svih koji mogu pomoći otkloniti u narednom izvještajnom periodu.

4. Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport

Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport KUIPa je organizovan da vrši inspekcijски nadzor nad primjenom kantonalnih i federalnih materijalnih i procesnih zakona u sljedećih 4 oblasti :

- **oblast komunalnih djelatnosti - komunalna inspekcija,**
- **oblast zaštite prirode - inspekcija zaštite prirode,**
- **oblast zaštite dobara baštine - inspekcija za zaštitu dobara baštine,**
- **oblast sporta - inspekcija za sport.**

Poslovi inspeksijskog nadzora u Inspektoratu su sistematizovani za glavnog inspektora i ukupno 9 inspektora, a nisu popunjena mjesta glavnog inspektora i 3 inspektora.

Tokom 2022. godine u Inspektoratu je radilo 6 inspektora što je 33.33% manje od planiranog broja (9) odnosno 33.33% manje od ukupnog broja sistematizovanih mjesta (9).

- **3 komunalna inspektora**, *planirano odnosno sistematizovano 6 inspektora*
- **1 inspektor zaštite prirode**, *planiran 1 inspektor*
- **1 inspektor zaštite dobara baštine**, *planiran 1 inspektor*
- **1 inspektor za sport**, *planiran 1 inspektor*

Oblasti u kojima nadzoruje Inspektorat predstavljaju bitan segment kontrole stanja kvaliteta života građana Kantona Sarajevo. Ove oblasti su istovremeno kompatibilne, interaktivne i transparentne te kao takve podložne stručnoj i svakoj drugoj analizi. Međutim, napredak u ovim oblastima nije brz i lagan i zahtijeva dugoročan kontinuitet u planiranju i postupanju. Iako se kroz brojne normativne definicije afirmiše se napredak u ovim oblastima, suštinski problemi u ovim oblastima su već godinama isti. Za efikasno otklanjanje uočenih nepravilnosti i poboljšanje stanja neophodna je sveukupna podrška i kontinuiran rad na podizanju svijesti svih učesnika u procesu odlučivanja u ovoj oblasti, a prvenstveno rad na otklanjanja uzroka koji dovode do problema, pri čemu inspeksijski nadzor predstavlja samo jedan od elemenata koji utiču na krajnji efekat.

Kvalitetna analiza postojećeg stanja uređenosti ovih oblasti, pravovremena razmjena informacija, planiranje poboljšanja stanja i kvalitetna zakonska regulativa su osnovni preduslovi za kvalitetan rad inspekcija i poduzimanje odgovarajućih zakonom predviđenih mjera, pri čemu je broj inspektora koji kontrolišu određenu oblast realan pokazatelj zainteresovanosti nadležnih organa da se ista uredi i ovim putem. U tom smislu neophodno je, prije svega, kadrovski i materijalno ojačati ove inspekcije, a zatim obezbijediti još kvalitetniju međusobnu saradnju sa općinskim i federalnim inspekcijama kao i ostvariti sinergiju sa resornim ministarstvima, zavodima, kantonalnim javnim preduzećima, javnim ustanovama i lokalnom zajednicom, kao i sa svima koji svojim djelovanjem utiču ili mogu uticati na stanje u prostoru.

Inspeksijski nadzori su tokom 2022. godine vršeni u skladu sa pravilima struke, ali su zavisili od raspoloživih kadrovskih kapaciteta i trenutne zdravstvene kao i higijensko-epidemiološke situacije izazvane post pandemijom COVID 19. U takvim okolnostima, prije svega je bilo neophodno osigurati kontinuitet u radu kako bi se u svim oblastima nadzora Inspektorata maksimalno obezbijedila zaštita života i zdravlja ljudi, odnosno zaštita javnog interesa Kantona Sarajevo i privatnog interesa građana. Iz tih razloga unutar planova postavljeni su prioriteti u inspeksijskom nadzoru na osnovu kojih je planiran rad inspektora i vršena trijaža pristiglih zahtjeva, a rad se usklađivao sa trenutnim stanjem i potrebama, a u skladu sa potrebama prilazilo se i davanju novih ovlaštenja inspektorima za vršenje nadzora u drugim oblastima. Inspeksijske nadzore je po potrebi obavljao i glavni inspektor.

Inspeksijski nadzori se provode kao redovni, usmjereni, kontrolni i preventivni. Redovni nadzori se pokreću po službenoj dužnosti u skladu sa godišnjim i mjesečnim planom u cilju praćenja stanja i primjene postojeće regulative u okviru nadležnosti, obezbjeđenja kontinuiteta i podizanja kvaliteta u nadziranoj oblasti. Usmjereni inspeksijski nadzori se pokreću po predstavkama-

prijavama građana, i veoma često povodom zastupničkih inicijativa i pitanja koje se prioritetno uzimaju u postupanje, a ciljevi su im isti kao i kod redovnih nadzora s tim što u osnovi zahtjeva primarno stoji interes za otklanjanje uočenih nepravilnosti. U skladu sa procjenom, nadzori se provode i kao timski, a mogu biti hitni ili pak kontinuirani posebno vezano za ekscesna stanja kada se vrše i preraspodjele inspektora, organizovanje dežura, pri čemu ovaj Inspektorat redovno preuzima i poslove koordinacije kantonalnih i općinskih inspekcija te koordinaciju sa kantonalnim javnim komunalnim preduzećima. Takođe, u cilju efiksnosti neophodno je upoznati građane i organe uprave o nadležnostima Kantonalne uprave odnosno nadležnostima općina, grada, kantona i federacije u inspeksijskom nadzoru kako bi se izbjeglo da se svi zahtjevi dostavljaju Kantonalnoj upravi iako ista nema nadležnosti za postupanje.

U skladu sa opredjeljenjima Kantonalne uprave u obavljanju inspeksijskih poslova Inspektorat djeluje prema subjektima nadzora prije svega preventivno (ukazuje na: obaveze poštivanja zakona, štetne posljedice u slučaju nepoštivanja, njihova prava i obaveze u inspeksijskom nadzoru, daje informacije i savjete u pogledu pravilne primjene zakona i drugih propisa), korektivno (nalaže subjektima nadzora ispravljanje uočenih nepravilnosti i nezakonitosti), ali i represivno, u pogledu sankcioniranja prekršilaca izdavanjem prekršajnih naloga ili pokretanjem prekršajnih postupaka kod nadležnog suda. Iako je osnovna funkcija inspekcije da vrši nadzor nad primjenom propisa iz određene upravne oblasti, inspekcija ima i obavezu da kroz svoj rad utvrđuje manjkavost propisa nad čijom primjenom vrši nadzor te predlaže izmjene istih s ciljem povećanja sigurnosti i efikasnosti na terenu, što je i činjeno tokom izvještajnog perioda uvijek kada se za to ukazala potreba.

S obzirom na specifičnosti oblasti nadzorovanja Inspektorat nastoji uspostaviti interaktivni odnos sa subjektima kontrole radi dugoročne saradnje i uvođenja u sistem uz istovremeni rad na formiranju kvalitetne baze podataka u cilju praćenja stanja u oblasti nadzora. Iz tog razloga u prvi plan se stavlja edukativno i preventivno djelovanje, čiji cilj je prije svega otkloniti nepravilnosti i urediti oblast, odnosno dugoročno riješiti problem. Korektivnim i represivnim radnjama se pristupa po potrebi, odnosno na osnovu procjene postupajućeg inspektora, ali prvo na način koji je blaži po subjektu kontrole a kojim se postiže cilj.

U 2022. godini izvršeno je ukupno 1.731 nadzora iz oblasti Inspektorata. Donijeto je ukupno 65 upravnih akata od ukupno donijetih upravnih mjera 65 su rješenja. Izvršena su 42 rješenja a 3 rješenja nisu izvršena. Svako utvrđeno nepostupanje po svakom od navedena 3 rješenja tj. neizvršenje po rješenju sankcionisano je izdavanjem prekršajnih naloga shodno procesnom zakonu. Protiv donijetih upravnih i ostalih akata, nije bilo uloženo žalbi.

Na osnovu utvrđenog stanja izdato je 102 prekršajna naloga u ukupnom iznosu 38.350,00 KM. Od ukupnog broja izdatih naloga u 40 ih je naplaćeno a za ostale slučajeve zatraženo je sudsko odlučivanje ili je prekoračen rok za plaćanje. Za utvrđene nepravilnosti nije bilo podnošenja prekršajnih prijava.

Istovremeno, ovlašteni inspektori ovog Inspektorata su iz radne i prosvjetne oblasti izvršili ukupno 14 nadzora po ovlaštenju Direktora Uprave, tom prilikom nisu imali utvrđene nepravilnosti tj. nisu djelovali upravnim mjerama odnosno nisu izdali rješenja i PN. Podaci o izvršenim nadzorima inspektora po ovlaštenju dati su u izvještaju informativno i uvršteni u zbirni izvještaj Inspektorata, a zbirno se prikazuju kroz izvještaj i kod inspektora u izvještajima.

U izvještajnom periodu inspektori ovog Inspektorata su blagovremeno postupali prema dostavljenim zahtjevima građana i institucija, a za utvrđene nepravilnosti su djelovali na zakonom predviđen način. Za ovakve rezultate zaslužan je pojačan angažman inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama.

Ističemo da se nedostatak inspektora trenutno najviše osjeća u komunalnoj oblasti koja zaprima i pokreće veliki broj predmeta. Pored toga, nedostatak inspektora je bitno uticao i na rad komunalne inspekcije, a posebno sa aspekta kontrole komunalne čistoće. U ovoj oblasti već dugi niz godina postoji ozbiljan problem koji je vezan za neadekvatnu zakonsku regulativu odnosno za neadekvatnu organizaciju rada komunalnih redara KJKP "Rad" i KJKP "Park", njih više od 50, koji nemaju zakonsku mogućnost da sankcionišu nepravilnosti koje utvrde na terenu pa sl. zabilješke i dalje dostavljaju Kantonalnoj upravi na nadležnost iako su svi upoznati da je nemoguće da se to uradi zbog malog broja inspektora kojima je to samo jedna od nadležnosti. Takvo stanje dovodi do nemogućnosti obrade dostavljenih sl. zabilješki u zakonom predviđenim rokovima, čime se zapravo obesmišljava ukupan provedeni postupak komunalnih redara. U cilju efikasnosti, vrši se trijaža dostavljenih sl. zabilješki, pri čemu se prioritarno u rad uzimaju hitne. Najbolje rješenje ovog problema je davanje većih ovlasti komunalnim redarima odnosno formiranje komunalne policije sa većim ovlastima. Ovo rješenje se predlaže više od 10 godina, ali je Kanton tek sad isto prepoznao i konačno su 2020. godine pokrenute aktivnosti u tom smislu.

•
Pored naprijed navedenih osnovnih poslova, glavni inspektor ujedno po ovlaštenju i kao inspektor za sport je učestvovao u postupku pripreme i donošenja zakonske i podzakonske regulative na nivou Kantona, odnosno uzimao učešće u javnim raspravama vezano za zakonsku regulativu u oblasti koju nadzire. Pored toga, inspektori su uključeni u rad stručnih tijela na nivou Kantona, tako da imaju priliku svojim znanjem i iskustvom uticati i na oblast zakonodavstva a u krajnjem slučaju i na oblast inspeksijskog nadzora.

U tom smislu, posebno ističemo učešće inspekcije u komunalnoj oblasti u komunikaciji sa nadležnim organima i radnim grupama u Kantonu Sarajevo-

Inspektorat ima korektnu i konstruktivnu saradnju sa resornim Ministarstvima koja su uključena u pravljenje planova inspeksijskih nadzora i sa istima se održava redovna komunikacija. Zahtjevi resornih Ministarstava imaju prioritet u postupanju i istima se redovno dostavljaju izvještaji o privedenim inspeksijskim nadzorima, utvrđenom stanju i poduzetim mjerama, te predlažu mjere za unapređenje stanja u oblasti nadzorovanja od strane Direktora Uprave.

Shodno opredjeljenju Kantonalnoj upravi inspektori su tokom izvještajnog perioda imali mogućnost da prisustvuju dodatnim edukacijama i tematskim radionicama iz oblasti kojima nadzoruju, ali su iste zbog epidemiološke situacije bile u mnogo manjem obimu nego prethodnih godina i uglavnom su održavane u on-line formatu što još uvijek nije prihvaćeno od strane inspektora kao optimaln model te iste i nisu posjećene.

Svaka oblast inspeksijskog nadzora je tokom 2022. godine imala specifičnosti o kojima će se govoriti u sljedećim poglavljima ovog Izvještaja.

U vezi sa naprijed navedenim, potrebno je naglasiti da je zbog kompleksnosti ovog Inspektorata i početka rada nove inspekcije u okviru Kantonalne uprave u smislu inspekcije za sport,

prethodilo odnosno došlo do reorganizacije tako da od 2022. godine ove inspekcije djeluju u ovom Inspektoratu a koje su dezintegrisane iz sastava jednog Inspektorata kojom dezintegracijom je došlo do formiranja dva nova i to Inspektorata urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije i Inspektorata komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport.

4.1 Kantonalna komunalna inspekcija

Tokom 2022. godine poslove inspekcije u ovoj oblasti obavljaju 3 inspektora, a inspeksijski nadzori planirani su na bazi 5 inspektora.

Kantonalna komunalna inspekcija vrši nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službene novine KS", br. 14/16;43/16;10/17 i 19/17, 20/18 i 22/19)
- Zakon o komunalnoj čistoći ("Službene novine KS", br. 14/16, 43/16; 10/17 i 19/17, 20/18 i 22/19)
- Zakon o obavezama i ovlaštenjima kontrolora operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 37/14)
- Odluka o uslovima i načinu prokopavanja javnih površina na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/10,22/05,30/08)
- Odluka o uređivanju i održavanju gradskih grobalja ("Sl. novine Grada Sarajeva", broj: 27/84)
- Uredba o opštim uslovima za snadbijevanje vodom za piće, obradu i odvođenje otpadnih i atmosferskih voda ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 22/16)
- Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo ("Službene novine KS", broj: 22/16)
- Uredba o održavanju javne rasvjete ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 22/16)
- Uredba o uređivanju i održavanju zelenih i rekreativnih površina u KS ("Sl. novine KS", broj: 22/16)
- Uredba o opšt. uslovima za proizvodnju i korištenje topl.energije ("Službene novine KS", broj: 22/16)

Pored toga, ova inspekcija postupa u skladu sa sljedećim:

- Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine KS", broj: 23/16)
- Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenja zraka u KS ("Sl.novine KS", broj: 44/19)

Pored navedenih zakonskih i podzakonskih akata komunalna inspekcija Kantonalne uprave Kantona Sarajevo tokom inspeksijskog nadzora primjenjuje više pravilnika i tehničkih propisa. Inspeksijski nadzor u ovoj oblasti na području Kantona vrše kantonalni, gradski i općinski komunalni inspektori. Kantonalnim inspektorima u radu pomažu komunalni redari KJKP "Rad" i KJKP "Park". Nadzori ove inspekcije su vršeni kao redovni, usmjereni i preventivni.

Redovan nadzor tokom 2022. godine vršen je u oblasti komunalnih djelatnosti čije obavljanje obezbjeđuje Kanton, u prvom redu nadzor nad komunalnim djelatnostima i nadzor nad komunalnom čistoćom. Ovaj nadzor obuhvata postupanje po službenim zabilješkama i zapisnicima komunalnih redara KJKP "Rad" i KJKP "Park" koji se redovno dostavljaju ovoj inspekciji na dalje postupanje. Disproporcija u broju redara i inspektora već godinama predstavlja problem u radu ove inspekcije sa kojim su svi upoznati, a čije se rješenje nazire u

najavljenom formiranju komunalne policije na nivou Kantona. Usmjereni inspekcijski nadzori odnosili su se na zahtjeve za sanaciju kvarova na vodovodnim i kanalizacionim instalacijama, te na manipulacijama n aunutrašnjim instalacijama grajanja. Zahtjevi ove vrste su u stalnom porastu i dijelom su uzrokovani neblagovremenom sanacijom već evidentiranih kvarova od strane nadležnih službi KJKP ViK.

Također, u prethodnom periodu inspekcija je postupala i po prijavama vezanim za održavanje javne rasvjete. Najveći broj prijava odnosi se na segment komunalne čistoće kojem je posvećena velika pažnja. Predmeti u kojima se prijavljuju problemi vezani za Zakon o komunalnoj čistoći su prioritet u rješavanju. Veliki problem u ovoj oblasti predstavlja nepostojanje propisa kojima bi bilo regulisano održavanje čistoće na privatnim posjedima, a posebno u slučajevima nepoznatog ili nedostupnog vlasnika. Iako je veliki napredak u oblasti komunalne čistoće predstavljalo usvajanje Elaborata o lokacijama reciklažnih dvorišta, niša i zelenih otoka sa lociranjem u prostorno-planskoj dokumentaciji i investicijskom planu , i dalje se veliki broj predstavlki odnosi na problem lociranja posuda za odlaganje otpada . Shodno naprijeje navedenom, neophodno je hitno iznaći drugačije i logičnije rješenje od postojećeg lociranja i nabavki posuda.

Poučeni iskustvom ranijih godina kada je Kanton Sarajevo bio izložen enormnom zagađenju zraka u zimskom periodu, kantonalna komunalna inspekcija je veliki dio aktivnosti usmjerila ka kontinuiranom preventivnom djelovanju vezano za kontrolu primjene Zakona o komunalnoj čistoći ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 14/16;43/16; 10/17 i 19/17, 20/18 i 22/19), a sve vezano za odredbe Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka Kantona Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 23/16) i Plana interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenja zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 44/19). Intenzivirane su i preventivne inspekcijske kontrole.

Kao i uvijek, ističemo zadovoljstvo saradnjom sa komunalnim redarima "KJKP" Rad" i "KJKP" Park" koji su velika pomoć ovoj inspekciji. Međutim, u cilju efikasnijeg funkcionisanja ovog sistema bilo bi neophodno da što prije zaživi projekat komunalne policije. Potreba za formiranjem komunalne policije je po uzoru i u skladu sa pozitivnim iskustvima iz okruženja, uz određivanje većih oblasti nadzora u odnosu na sadašnje oblasti rada komunalnih redara, uključujući i segmente zaštite okoliša, pogotovo što su komunalni redari već prepoznati kao eko policija i određeni za kontakte prilikom eksczesnih ekoloških dešavanja na području Kantona Sarajevo. Prema iskustvu i mišljenju ovog organa postojeći kapacitet službe komunalnih redara bi svakako trebalo prepoznati i iskoristiti na način njihovog direktnog djelovanja .

Takođe, smatramo da se posebna pažnja treba posvetiti problematici priključaka bespravnih objekata na komunalnu infrastrukturu, a kao važan segment borbe protiv bespravne gradnje odnosno obaveze poštivanja postojeće zakonske legislative iz oblasti urbanizma i građenja. Takođe, evidentan problem u ovoj oblasti predstavlja i nepostojanje propisa kojima bi bilo regulisano održavanje čistoće na privatnim posjedima, a posebno u slučajevima nepoznatog ili nedostupnog vlasnika.

Tokom 2022. godine izvršen je ukupno 1439 inspekcijski nadzor, od čega 277 redovnih, 1162 usmjerenih. U istom periodu donijeto je 35 upravnih akata i to: 35 rješenja od čega 26 rješenja o upozorenju, 9 rješenja o naređenju. Svi upravni akti su izvršeni, nije bilo uloženi žalbi niti pokrenutih upravnih sporova.

Tokom izvještajnog perioda inspektori su izdali su ukupno 77 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 20.400KM.

4.2 Inspekcija zaštite prirode

Kantonalna inspekcija zaštite prirode vrši nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

- Zakon o zaštiti prirode ('Službene novine FBiH', broj: 66/13)
- Zakon o proglašenju šireg područja Vodopada "Skakavac" Spomenikom prirode ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 11/10)
- Zakon o proglašenju Spomenika prirode "Vrelo Bosne" ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 6/10-Prečišćeni tekst)
- Zakon o proglašenju zaštićenog pejzaža "Bijambare" ("Službene novine KS", br. 6/10)
- Zakon o proglašenju Zaštićenog pejzaža "Trebević" ("Službene novine KS", br.15/14)
- Pravilnik o sadržaju i načinu izrade Plana upravljanja zaštićenim područjima

Inspeksijski nadzor u ovoj oblasti obavljaju federalni i kantonalni inspektori zaštite prirode, svaki u okviru zakonom određenih nadležnosti.

Na osnovu procjene potreba, a u cilju efikasnosti i funkcionalnosti rada Kantonalne uprave inspektor zaštite prirode je tokom 2022 godine obavljao prema svome planu redovne i usmjerene nadzore u svojoj oblasti. Oblast nadzora ove inspekcije obuhvata prije svega redovnu kontrolu svih zaštićenih područja na području Kantona Sarajevo kojima upravlja KJU za zaštićena prirodna područja, a to su: Vrelo Bosne, Bijambare, Skakavac, Trebević i Bentbaša. Nadzor nad radom KJUJP obuhvata kontrole planova upravljanja, kontrolu programa rada i promocije zaštićenih područja. Ovaj nadzor obuhvata i oblast sanitarne sječe te poduzimanje mjera vezano za kontrolu prisustva invazivnih biljnih vrsta na ZP nelegalnu sječu šume unutar zaštićenih područja. Pored toga, vršeni su i nadzori upotrebe motornih sanki u prirodni- lokalitet Igman, Bjelašnica, Trebević. U cilju očuvanja prirodnih staništa vršena je kontrola paljenja otpada i očuvanje prirode u smislu kontrole općih uslova, kontrole poljoprivrednih djelatnosti. Također, vršene su i kontrole odvodnje otpadnih voda na ZP Trebević.

Naglasak u inspeksijskim nadzorima je prije svega stavljen na upoznavanje subjekata nadzora sa zakonskim obavezama odnosno na preventivno djelovanje u skladu sa Zakonom o inspekcijama. Ovaj način se pokazao veoma učinkovit i prihvatljiv za subjekte nadzora koji su u bitnim stvarima u svemu pokazali visok stepen odgovornosti i postupali u skladu sa upozorenjima i uputama. Prisustvo inspektora na terenu rezultiralo je ranije pokretanjem postupaka prvokupa zemljišta kod prometovanja zemljištem unutar zaštićenih područja. Kontrole ove inspekcije na ZP Vrelo Bosne uticale su na prestanak ili smanjenje prometovanja zemljištem na tom lokalitetu, a u konačnici i smanjenim brojem novozapočetih objekata. Inspeksijski nadzori se po potrebi vrše u koordinaciji sa općinskom urbanističko-građevinskom inspekcijom.

Ova inspekcija održava redovnu i aktivnu saradnju sa resornim Ministarstvom prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, Zavodom za planiranje, Zavodom za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, Zavodom za izgradnju grada Sarajeva, Federalnom upravom za inspeksijske poslove, kao i sa srodnim inspekcijama. Posebno napominjemo da, iako je to predviđeno zakonom, još uvijek nije formiran Zavod za zaštitu prirode tako da primarnu ulogu o stanju u ovoj oblasti ima isključivo resorno Ministarstvo- Sektor zaštite okoliša. Posebno skrećemo pažnju da je u cilju poboljšanja stanja u ovoj oblasti potrebno pokrenuti postupke upisa zaštićenih područja u ZK čime bi se postigao adekvatan stepen zaštite i obezbijedila zabilježba da se nekretnine i zemljište nalaze unutar ZP i kao takve potpadaju pod poseban režim.

Analiza postupanja ove inspekcije pokazuje da je riječ o složenim, planiranim nadzorima koji će benefite pokazivati u narednom periodu. Posebno ističemo doprinos inspektora koji je pružio u oblasti zaštite okoliša. Tokom izvještajnog perioda inspektor je aktivno učestvovao u pripremi zakona, na okruglim stolovima i radionicama koji su organizovane.

Veliki dio problema koji se javlja na zaštićenim područjima uzrokovan je i nedostatkom prostorno-planske dokumentacije, koja iako obavezna, još uvijek nije donijeta. To se, prije svega, odnosi na prostorne planove. Takođe, potrebno je posvetiti pažnju planovima upravljanja šumskim sortimentom odnosno pojačati nadzor nad zdravstvenim stanjem i sječom šuma. Opći stav je da je u cilju poboljšanja stanja neophodno jačati vještine nadzorničke službe koja djeluje pri JUZP.

Prikazuje se sljedeće:

Tokom 2022. godine planirano je 180 inspeksijskih nadzora, a izvršeno je ukupno 113 nadzora, od čega 132 redovnih i 77 usmjerenih. Index realizacije je umanjen.

U istom periodu donijeta su 2 upravna akta-rješenja i to jedno rješenje o naređenju i jedna zabrana a koja oba akta su izvršena, nije bilo uloženi žalbi niti pokrenutih upravnih sporova.

Tokom izvještajnog perioda inspektor je izdao ukupno 15 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 2.350 KM

Ukupan broj izvršenih pregleda, poduzetih mjera u naprijed navedenim okolnostima rezultat je odgovarajućeg selektivnog pristupa koji je u navedenom periodu bio usklađen sa prioritetima i potrebama KUIP-e. Okolnosti su ove godine uslovile i ograničile postupanje svih inspekcija, ali ukupni angažman inspektora je u svemu bio veoma produktivan ali je u narednom periodu potrebno je isto u naprijediti na odgovarajući način.

4.3 Inspekcija za zaštitu dobara baštine

Kantonalna inspekcija za zaštitu dobra baštine vrši nadzor nad primjenom sljedeće zakonske regulative:

-Zakon o zaštiti kulturne baštine ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/00, 37/08),

-Zakon o muzejskoj djelatnosti ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 13/17),

-Zakon o provedbi odluke Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema aneksu 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH ("Službene novine FBH" br. 2/02, 8/02, 6/04, 51/07)

-Provedbena planska prostorna dokumentacija kojom se određuju prostori pod zaštitom i propisuju mjere zaštite (regulacioni planovi, urbanistički projekti,...)

Pored toga, ova inspekcija u svom radu koristi i sljedeće propise:

-Zakon o prostornom uređenju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 24/17 i 1/18)

Inspeksijski nadzor u ovoj oblasti obavljaju federalni i kantonalni inspektor, svaki u okviru zakonom propisanih nadležnosti.

Pored inspekcije, poslove zaštite u ovoj oblasti na području Kantona vrši i Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog nasljeđa Kantona Sarajevo kao relevantna institucija koja daje stručna mišljenja za potrebe nadležnih službi u postupku odobravanja građenja, odnosno za potrebe građana, prati stanje na terenu, pruža stručnu pomoć i nadzire izvođenje radova. Putem Zavoda ova inspekcija dolazi do vjerodostojnih podataka bitnih za vršenje inspeksijskog nadzora, uključujući i bazu subjekata kontrole i stručne podatke o nivou zaštite. Istovremeno, shodno odredbama Zakona o zaštiti kulturne baštine i Zakona o muzejskoj djelatnosti ova inspekcija

kontroliše rad Zavoda i lica koji se bave muzejskom djelatnošću vezano za postojanje zakonom propisanih uslova za obavljanje navedenih poslova.

U cilju ispravnog postupanja Inspektorat i ova inspekcija su tokom 2022. godine nastavili redovnu i aktivnu saradnju sa resornim Ministarstvom kulture i sporta Kantona Sarajevo, Zavodom za planiranje Kantona Sarajevo, Federalnom upravom za inspeksijske poslove, Komisijom za očuvanje nacionalnih spomenika FBiH, općinama kao i sa srodnim inspekcijama.

Oblast nadzora ove inspekcije obuhvata prije svega redovne nadzore po zahtjevu Zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Kantona Sarajevo, te redovne nadzore nad zaštićenim pojedinačnim objektima i lokalitetima u cilju preveniranja negativnih uticaja na stanje zaštićenih objekata i lokaliteta. Usmjereni nadzori vrše se po zahtjevima stranaka ili po službenoj dužnosti.

Posebno su specifični nadzori ove inspekcije nad objektima koji su u vlasništvu ili posjedu Općine a na kojima radove izvodi pravno ili fizičko lice koje je sa Općinom sklopilo ugovor o zakupu poslovnog prostora nakon čega je pristupljeno radovima konstruktivne sanacije bez saglasnosti Zavoda. Također, inspeksijski nadzori su vršeni i na okolnosti izvođenja građevinskih radova u zaštićenim cjelinama.

Potrebno je naglasiti da su se donošenjem odluke Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH kojom se historijski urbani krajolik Sarajeva proglašava nacionalnim spomenikom BiH ("Sl. glasnik BiH", broj 1/21), pojavile nejasnoće vezano za nadležnosti u inspeksijskom nadzoru u ovoj oblasti, te očekujemo da će se iste van svake sumnje otkloniti u narednom periodu kako ne bi dolazilo do zastoja u radu.

S obzirom na sve naprijed navedeno, u izvještajnom periodu naglasak je prije svega stavljen na upoznavanje subjekata nadzora sa zakonskim obavezama odnosno na preventivno djelovanje u skladu sa Zakonom o inspekcijama. Ovaj način se pokazao kao veoma učinkovit i prihvatljiv za subjekte nadzora, zato što je cijeli postupak pribavljanja saglasnosti veoma složen i često ovisi o nizu faktora, a ne samo o dobroj volji subjekta nadzora.

U odnosu na planirani broj pregleda i realizovanih 25 od čega 6 redovnih i 27 usmjerenih i dva kontrolna, nije izvršeno ispunjenje plana. U istom periodu donijeto je 1 upravni akat i to 1 rješenja o naređenju. Od ukupnog broja izvršeno je 1 rješenja. Protiv 1 rješenja je uložena žalba. U ovom periodu inspektor nije izdavao prekršajne naloge.

4.4 Inspekcija za sport

Poslove nadzora u ovoj oblasti obavlja 1 inspektor.

Kantonalna inspekcija u oblasti sporta vrši inspeksijski nadzor nad primjenom sljedeće zakonske regulative

Zakon o sportu (Prečišćeni tekst)	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 45/12 – Prečišćeni tekst i broj 36/21
Zakon o javnim skijalištima	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 54/12
Pravilnik o kategorizaciji sportista prema ostvarenim rezultatima	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 1/22
Pravilnik o kriterijima za podršku finansiranju javnog interesa u sportu Kantona Sarajevo	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 8/22
Pravilnik o kriterijima za sufinansiranje troškova treninga za seniorske ekipe premijerligaških klubova Kantona Sarajevo u ekipnim sportovima	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/20
Pravilnik o sigurnosti na uređenim kupalištima	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 28/17
Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja matičnih evidencija u sportu na području Kantona Sarajevo	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03
Pravilnik o zdravstvenom nadzoru sportista na području Kantona Sarajevo	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/03
Pravilnik o kategorizaciji i namjeni sportskih objekata na području Kantona Sarajevo	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03
Pravilnik o bližim uslovima stručne spreme stručnog kadra u sportu	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03
Pravilnik o bližim uslovima za organizovanje sportskih priredbi na području Kantona Sarajevo	"Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03
Program obuke i osposobljavanja spasilaca na uređenim kupalištima	"Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/18 i 8/21
Zakon o sportu u Bosni i Hercegovini	"Službeni glasnik BiH", br. 27/08, 102/09 i 66/16

Ova inspekcija ima veliki obim posla i nadležnosti, u Kantonalnoj upravi je formirana 2022. godine. Inspeksijskim nadzorima obuhvaćeni su sportske organizacije (klubovi, društva, savezi, udruženja, preduzeća) u smislu pravnih lica i sva fizička lica koja učestvuju svojim radom, aktivnostima i djelatnostima u oblasti sporta, te sportsko-rekreativni objekti. Podaci iz evidencije Ministarstva o broju, broju registrovanih sportskih organizacija, sami po sebi govore o koliko složenosti ove oblasti i velikom broju subjekata nadzora. Ova inspekcija konstantno zaprima veliki broj zahtjeva za upute ili stručni, upravni ili inspeksijski nadzor uključujući i zahtjeve Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo kao i zastupnička pitanja. Veliki broj interesovanja zastupnika ostavlja prostora za naredna zastupničkih pitanja i inicijative pa time predstavlja

veliku obavezu za postupanje ove inspekcije s jedne strane, a sa druge je omogućeno ubrzano sagledavanje stanja u ovoj oblasti. Shodno prednje navedenom i činjenici da u ovoj oblasti radi samo 1 inspektor, te da je u skupštinskoj proceduri novi Zakon o sportu Kantona Sarajevo koji propisuje obavezu KUIP-e odnosno Direktora Uprave da od stupanja na snagu tog Zakona u roku od 30 dana organizuje i uspostavi Inspektorat za sport u zavisnosti od složenosti predmeta i potreba kao i mogućnosti potrebno je računati na nova planirana radna mjesta inspektora za sport. O ovome su blagovremeno upoznati nadležni u KUIP-e kao i predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti Kantona Sarajevo, a sa resornim Ministarstvom je dogovoreno postupanje u cilju racionalizacije postupaka i podizanja efikasnosti.

Prioritetne aktivnosti navedene inspekcije će biti usmjerene na redovan nadzor/kontrolu obaveza zatečenih pravnih lica u sportu, redovan nadzor/kontrolu klubova, sportskih društava, sportskih saveza i organizacija za podršku sportu, ustanova u sportu, sportskih aktivnosti, sportskih objekata, obaveza vlasnika i lica koja upravljaju sportskim objektima, u kom cilju će biti organizovani pojačani inspeksijski nadzori u prvoj smjeni, drugoj smjeni, u dane vikenda i dane praznika (državnog i vjerskog), u toku kojih će se kontrolisati zakonitost djelovanja organizacija u sportu, privrednih društava i ustanova u sportu, ispunjavanje uslova za obavljanje zadataka u sportu, obavljanje sistematskih i zdravstvenih pregleda, ispunjavanje propisima određenih pravila za organizaciju takmičenja, ostvarivanje prava sportista i stručnih kadrova i sportskih organizacija, upravljanje i namjensku upotrebu sportskih objekata, vođenje propisane evidencije i dokumentacije. Po potrebi organizovanje navedenih aktivnosti će se vršiti u organizaciji sa drugim inspekcijama u sastavu inspektorata u okviru Kantonalne uprave za inspeksijske poslove i iste će biti organizovane neovisno od sličnih akcija koje su bile u 2022. godini i koje će biti u toku 2023. godine.

Radi ostvarenja planiranih ciljeva, u mjesečnim planovima rada će se detaljnije utvrditi potrebne aktivnosti, kao i minimalan broj izvršenih inspeksijskih pregleda i potrebe poduzimanja odgovarajućih mjera, uzimajući u obzir određene nezakonite pojave na terenu, zahtjeve i sugestije Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo, Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo, drugih organa i službi nadležnih za organizovanje i praćenje sportske djelatnosti radi ostvarivanja javnih interesa Kantona, Grada i općina, kao i ostalih institucija i građana, te kada je to svrsishodno i potrebno poduzimati hitne mjere s ciljem sprječavanja nezakonitih pojava na terenu..

Zavisno od stanja na terenu, odnosno od uočenih nezakonitosti i nepravilnosti u primjeni propisa kojima je uređena oblast nadzora navedene inspekcije, kao i od broja podnesenih predstavlki i zahtjeva zbog povreda odredbi propisa kojima je uređena navedena oblast, inspektor će dobivati posebne naloge za izvršenje određenih inspeksijskih pregleda.

Najveći broj nadzora ove inspekcije u izvještajnom periodu vezan je za sukladivanje i poštivanje propisa koji regulišu rad pravnih i fizičkih lica u oblasti sporta a na osnovu Zakona o sportu. Svoje prijedloge za izmjenu zakonske regulative inspektor je podnio još početkom 2022. godine.

Tokom 2022 godine postupajući kantonalni inspektori u oblasti sporta izvršio je ukupno 126 nadzora, od čega 83 redovnih i 13 usmjerenih i 30 kontrolnih. U istom periodu donijeto je ukupno 27 upravnih akata od čega 27 rješenja i to 3 upozorenja i 24 naređenja. Ukupno tri upravna akta tj. Rješenja o naređenju nisu izvršena a zbog čega je inspektor djelovao novčanim sankcijama izdavanjem prekršajnog naloga u skladu sa odnosnim odredbama Zakona o inspekcijama KS. U ovom periodu inspektor je izdao 10 PN u ukupnom iznosu 15.600 KM. Zahvaljujući pojačanom angažmanu inspektora ova inspekcija je postigla veoma dobre kvantitativne i kvalitativne rezultate tokom 2022. godine, iako je na postupanje u izvještajnom

periodu, uticala činjenica da je inspektor u oblasti sporta vršio i poslove inspektora rada kao i glavnog Inspektora po ovlaštenju te da je mijenjao glavnog inspektora u periodu odsustva, a također je evidentirano i korištenje cijelog godišnjeg odmora za 2022. godinu kao i bolovanja. Shodno naprijed navedenom, ova inspekcija je u svemu opravdala svoj rad i postojanje. Analiza postupanja ove inspekcije pokazuje svu složenost izvršenih nadzora i pozitivan kvalitativni učinak. Postignuti rezultati mogu se veoma afirmativno posmatrati i mjeriti brojem donijetih upravnih mjera i izdatim prekršajnim nalogima u izvještajnom periodu, ali isti govore istovremeno o velikom trudu i velikoj opterećenosti inspektora.

5. Inspektorat tehničke inspekcije

Inspektorat pored glavnog inspektora broji 5 inspektora od čega:

- **1 elektroenergetski inspektor**
- **2 termoenergetska inspektora**
- **1 rudarski inspektor**
- **1 geološki inspektor**

Inspektori Inspektorata tehničke inspekcije u 2022. godini imali su za cilj vršenje inspeksijskog nadzora nad provođenjem zakona i podzakonskih akata, tehničkih normativa i standarda kod pravnih i drugih lica u okviru nadležnosti ovoga Inspektorata, koji se odnose na oblasti:

- elektroenergetike;
- termoenergetike;
- geoloških istraživanja i
- oblasti rudarstva.

Inspektori Inspektorata tehničke inspekcije inspeksijskim nadzorom preduzimali su i preventivne mjere u skladu sa Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo i drugim propisima.

Inspektorat tehničke inspekcije planirao je za 2022. godinu ukupno 840 nadzora, a ostvario 1098 nadzora.

U Inspektoratu tehničke inspekcije djeluje: elektroenergetska, termoenergetska, rudarska i geološka inspekcija.

Inspektorat tehničke inspekcije u 2022. godini je izvršeno ukupno 1098 nadzora i to:

- 127 redovna nadzora (R);
- 82 nadzora po zahtjevu stranaka (U) i
- 13 kontrolnih nadzora (K).

5.1 Elektrotehnička inspekcija

Elektroenergetska inspekcija je u 2022. godini imala za cilj vršenje inspeksijskih nadzora nad provođenjem zakona, podzakonskih akata, tehničkih normativa i standarda kod pravnih i drugih lica u okviru svoje nadležnosti, propisane članom 98 stav (2) Zakona o električnoj energiji u

Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 66/19, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22).

Elektroenergetska inspekcija vrši nadzor nad primjenom:

I zakona:

- Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, br. 66/13, 94/15, 54/19 1/22 i 61/22);
- Opšti uslovi za isporuku električne energije („Službene novine FBiH”, br. 89/14, 7/18 i 84/19);
- Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 61/22);
- Zakon o prekršajima ("Službene novine FBiH", broj: 63/14);
- Zakon o inspekcijama u Kantonu Sarajevo ("Službene novine KS", br. 2/17 i 37/21);
- Zakon o mjeriteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/01 i 75/14);
- Naredba o mjerilima u zakonskom mjeriteljstvu i rokovima verifikacije ("Službeni glasnik BiH", br. 67/12 i 75/14).

II Pravilnicima o tehničkim normativima koji se odnose na oblast elektroenergetike:

- Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju niskonaponskih nadzemnih vodova ("Sl.list SFRJ" broj: 6/92);
- Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1kV do 400 kV ("Sl.list SFRJ" broj: 65/88 i "Sl. list SRJ", broj: 18/92);
- Pravilnik o tehničkim normativima za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja i vodova ("Sl. list SRJ", broj: 41/93);
- Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu objekata od atmosferskog pražnjenja ("Sl. list SRJ", broj: 11/96);
- Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona ("Sl.list SFRJ", br. 53/88, 54/88, 28/95);
- Pravilnik o utvrđivanju uvjeta za obavljanje periodičnih pregleda, mjerenja i ispitivanja na elektroenergetskim postrojenjima, električnim uređajima, električnim instalacijama i izdavanju isprava ("Službene novine FBiH", broj: 18/15);
- Pravilnik o tehničkim normativima za uzemljenja elektroenergetskih postrojenja nazivnog napona iznad 1000 V ("Sl. list SRJ", broj 61/95) i
- Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadajućih i transformatorskih stanica ("Sl.list SFRJ", broj: 13/78 i "Sl. list SRJ", broj: 37/95).

U Kantonu Sarajevo instalirano 648 dionice DV 20(10) kV sa svim odcjepima i 1905 trafostanica sa RP, nadzemnom/podzemnom niskonaponskom mrežom, koji opslužuju 239.211,00 registrovana kupca električne energije u JP Elektroprivreda BiH d.d Sarajevo, Podružnica "Elektrodistribucija" Sarajevo, koji su u nadležnosti kantonalne elektroenergetske inspekcije.

Elektroenergetska inspekcija u izvještajnom periodu 2022. godini, sa 1 (jednim) inspektorom, izvršila je 222 inspeksijski nadzor i to: 127 redovnih inspeksijskih nadzora (R); 82.nadzora po zahtjevu stranaka (Z) i 13 kontrolni inspeksijski nadzori izvršenja rješenja (K), čime je ispunjen 110 % godišnji plan pregleda u 2022. godini.

U 2022. godini izdato je ukupno 14 rješenja i to: Četrnaest (14) rješenja o otklanjanju nedostataka i nepravilnosti u skladu sa članovima 105. i 106. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne

i Hercegovine („Službene novine FBiH”, broj: 66/13, 94/15, 54/19 1/22 i 61/22) i člana 67. stav 1. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, ("Službene novine KS", broj: 2/17 i 37/21).

Na izdata rješenja, doneseno je šest (6) Zaključaka o produženju roka u skladu sa članom 87. Zakona o inspekcijama u Kantona Sarajevo ("Službene novine KS", broj: 2/17 i 37/21), jer izvršenje rješenja o upravnoj mjeri nije izvršeno zbog objektivnih okolnosti kao što su dozvole za građane izdate od nadležnih općinskih organa, te okončanje procedura javnih nabavki neophodnih za izvršenje istih.

Nije bilo izdatih prekršajnih naloga

Napomena: U 2022. godine su prenesena 2 rješenja u roku iz ranijeg perioda 2021. godine, a ista izvršena i kontrolisana u 2022. godini.

Nadzori elektroenergetske inspekcije su vršeni prema planu i programu koji obuhvata:

- pogonsku sigurnost i ispravnost elektroenergetskih objekata / postrojenja u cilju ocjene njihove tehničke ispravnosti, pogonske spremnosti, bezbjednosti pogona, pogonskog i drugog osoblja;
- rješavanje žalbi građana, koje se odnose na primjenu Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine FBiH”, br. 89/14, 7/18 i 84/19):
 - prigovor korisnika distributivnog sistema na kvalitet napona električne energije;
 - sigurnost isporuke i snabdjevanja;
 - održavanje mjernog mjesta,
 - kontrola mjernih uređaja (brojila);
 - promjene na postojećem priključku i obračunskom mjernom mjestu kao i na bilo kojem drugom dijelu distributivne mreže i dr.

Predmet nadzora u 2022. godini bili su:

- Niskonaponska 0,4 kV i srednje naponska mreža 10 kV i 20 kV.....53 nadzora;
- Transformatorske stanice TS 10 (20)/0,4 kV..116 nadzora;
- Mjerna mjesta krajnjih kupaca27 nadzora i
- Ostalo (rješavanje žalbi građana, koje se odnose na primjenu Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine FBiH”, broj: 89/14, 7/18 i 84/19):26 nadzora.

Obzirom na programske ciljeve elektroenergetske inspekcije u planu i programu rada za 2022. godinu, može se konstatovati da su isti u potpunosti ostvareni po realizaciji zahtjeva stranaka.

U svom radu kantonalni elektroenergetski inspektorje vršio inpekcijske nadzore nad primjenom gore navedenih zakona i drugih propisa koji se odnose na:

- Izvršenje zakona, propisa, standarda, tehničkih normativa i opštih akata u postupku projektovanja, planiranja, izgradnje, rekonstrukcije, eksploatacije i održavanje elektroenergetskih objekata, postrojenja, instalacija, uređaja i opreme koja nisu stavljena u nadležnost federalnog inspektora;
- Elektroenergetske tehničke standarde i normative;
- Proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije;
- Korištenje, održavanje i unapređenje elektroenergetskih postrojenja;
- Tehničko upravljanje elektroenergetskim sistemom;
- Kontrolu elektroenergetske opreme, aparata i uređaja koji su uvezani;

- Upotrebe i održavanja elektroenergetskih postrojenja u cilju ocjene njihove tehničke ispravnosti, pogonske spremnosti, sigurnosti pogona, pogonskog i drugog osoblja;
- Prati i proučava izmjene zakona i drugih propisa, sprečavanja nastajanja štetnih posljedica i otklanjanja uzroka koji mogu dovesti do štetnih posljedica i o tome donosi rješenje;
- Upoznaje subjekte nadzora o pravima i obavezama koja imaju u postupku inspekcijskog nadzora u skladu sa zakonom;
- Daje informacije i savjete subjektima nadzora o djeotvornijem načinu izvršenja zakona i drugih propisa;
- Gradi povjerenje sa subjektima nadzora, koji mu se obraćaju zbog povrede zakona i drugih propisa;
- Permanentno i stručno se obrazuje i usavršava za vršenje poslova inspekcijskog nadzora iz propisa koji se odnose na oblast inspekcijskog, upravnog i prekršajnog postupka;

U izvještajnom periodu elektroenergetska inspekcija je radila i u saradnji sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove. Saradnja se ogleda u kontaktima sa elektroenergetskim inspektorima, razmjeni mišljenja i iskustava o pojedinim pitanjima koja nisu jasno precizirana zakonima iz određenih upravnih oblasti kao i u povremenim zajedničkim inspekcijskim nadzorima.

Neophodno je uraditi izmjene i dopune Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 66/19, 94/15 i 54/19), kako bi se otklonili propusti i nedostaci koji su napravljeni u navedenom Zakonu.

U ovoj godini urađene su izmjene i dopune Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, broj: 66/13, 94/15, 54/19 1/22 i 61/22), kako bi se otklonili propusti i nedostaci koji su napravljeni u navedenom Zakonu.

Zahtjev za inspekcijski nadzor (žalbe) je dostavljala JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Podružnica “Elektrodistribucija” Sarajevo koji se odnose na nepropisno izgrađene objekte u blizini, pored, iznad ili ispod elektroenergetskog objekta i postrojenja čijim izvođenjem ili upotrebom se ugrožava njihov pravilan rad ili dovodi u opasnost život i zdravlje ljudi, ili ako to može prouzrokovati materijalnu štetu većeg obima.

U pojedinim dijelovima grada uočene su loše naponske prilike za krajnjeg kupca. Razlog lošeg kvaliteta napona je izgradnja novih objekata čiji priključak se vrši na postojeću distributivnu mrežu bez izgradnje novih elektroenergetskih objekata i postrojenja. Elektroenergetski inspektor inspekcijskim nadzorom na terenu i uvidom u predočenu dokumentaciju uslova kvaliteta isporuke električne energije krajnjem kupcu postupa u skladu sa članom 15. stav (5) Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine FBiH”, broj: 89/14, 7/18 i 84/19);

U pojedinim slučajevima postojećih korisnika distributivnog sistema u udaljenim područjima sa dužim vodovima, odstupanja pokazatelja kvaliteta napona mogu biti veća od propisanih, a dovođenje pokazatelja kvaliteta napona na propisani nivo rješava se u skladu sa rokovima koje odobri FERK, ukoliko JP Elektroprivreda BiH d. d. Sarajevo, podružnica Elektrodistribucija Sarajevo nije u mogućnosti riješiti taj problem u trogodišnjem planu razvoja i izgradnje.

Stanje elektroenergetske distributivne mreže je pogoršano i bespravnom izgradnjom objekata, koji su u blizini, pored, iznad ili ispod elektroenergetskog objekta i postrojenja čijim izvođenjem ili upotrebom se ugrožava njihov pravilan rad ili dovodi u opasnost život i zdravlje ljudi, a isti objekti mogu prouzrokovati materijalnu štetu većeg obima.

5.2 Termoenergetska inspekcija

Termoenergetska inspekcija je u 2022. godini imala za cilj vršenje inspekcijskih nadzora nad provođenjem zakona, podzakonskih akata, tehničkih normativa i standarda kod pravnih i drugih lica u okviru svoje nadležnosti.

Termoenergetska inspekcija vrši nadzor nad primjenom sljedećih zakona i pravilnika

Zakoni:

1. Zakon o termoenergetskoj inspekciji (“Sl. novine R BiH”, br. 23/92 i 13/94),
2. Zakon o privrednim društvima (“Sl. novine FBiH”, broj: 81/15),
3. Zakon o upravnom postupku (“Službene novine FBiH”, br. 2/98 i 48/99)
4. Zakon o prekršajima u FBiH (“Službene novine FBiH”, broj: 63/14)

Uredba:

Uredba sa zakonskom snagom o termoenergetskoj inspekciji (“Službeni list R BiH”, br. 23/92 i 113/94)

Pravilnici:

- Pravilnik o tehničkim propisima za izradu i upotrebu parnih kotlova, parnih sudova, pregrijača pare i zagrijača vode (“Sl. list SFRJ”, br. 07/57, 23/57, 56/72 i 61/72),
- Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne posude pod pritiskom (“Sl. list SFRJ”, broj: 16/83),
- Pravilnik o tehničkim normativima za pokretne zatvorene sudove za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove (“Sl. list SFRJ”, br. 25/80 i 9/86), i drugih podzakonskih akata i propisa koji uređuju navedenu oblast.
- Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne posude pod tlakom za ukapljene atmosferske plinove (kisik, dušik i argon) (“Službeni list SFRJ”, broj: 9/86)
- Pravilnik o tehničkim normativima za pregled i ispitivanje tlačnih posuda za tekući ugljični dioksid (“Službeni list SFRJ”, broj: 76/90)
- Pravilnik o tehničkim normativima za radove pri čišćenju i odmašćivanju opreme za kisik (“Službeni list SFRJ”, broj: 74/90)
- Pravilnik o izgradnji stanica za snabdjevanje gorivom motornih vozila i o uskladištenju i pretakanju goriva (“Službeni list SFRJ”, broj: 27/71)
- Pravilnik o tehničkim normativima za pokretne zatvorene sudove za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove (“Službeni list SFRJ”, br. 25/80 i 9/86)
- Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne posude pod pritiskom (“Službeni list SFRJ”, broj: 16/83)
- Tehnički propisi za izradu i upotrebu parnih kotlova, parnih sudova, pregrijača pare i zagrijača vode (“Službeni list FNRJ”, br. 7/57, ispravka 22/57, dopuna 3/58)
- Tehnički propisi za izradu i upotrebu zatvorenih sudova za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove (“Službeni list R BiH”, broj: 2/92)
- Tehnički normativi za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove („Službeni list SFRJ”, broj 25/80);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama tehničkih propisa za izradu i upotrebu parnih kotlova, pregrijača pare i zagrijača vode („Službeni list SFRJ”, broj 56/72).

Instrukcija ili naredba

- Naredba o opremi pod pritiskom (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 52/11)

Stanje u oblasti termoenergetike se najbolje ogleda u činjenici da u ovoj godini u oblasti koju nadgledamo nije bilo havarija koje su izazvale teške posljedice odnosno ugrozile život i zdravlje ljudi, ili izazvale veću materijalnu štetu. Uglavnom je oprema koja se kontroliše stara ili uvezena bez odgovarajuće dokumentacije, što prouzrokuje potrebu za složenim i dugim pregledima od strane termoenergetske inspekcije, a da bi se ispunio glavni cilj, a to je siguran rad opreme i postrojenja. Oprema koja se kontroliše radi i sa pritiscima do 450 bara, a fluidi kojima je napunjena su povremeno otrovni ili zapaljivi.

Povećan broj zahtjeva za pregled dovodi do potreba za bržom obradom nego što su stručni normativi, iako se radi o oblasti gdje može doći do havarija sa teškim posljedicama. Kako su u pitanju upotrebne dozvole obrada mora biti blagovremena, jer drugačije izazivamo zastoje u proizvodnji i na taj način materijalnu štetu vlasnicima opreme.

Obzirom na ciljeve u planu i programu rada termoenergetske inspekcije za 2022. godinu, a iz tabele 2.1. je vidljivo da se uglavnom radilo po zahtjevima stranaka, a broj nadzora po zahtjevima je nadmašio i ukupni planirani broj nadzora.

Termoenergetska inspekcija u svom sastavu ima 2 termoenergetska inspektora (prema sistematizaciji treba biti tri inspektora), a u 2022. godine je izvršila 604 nadzora i to: 7 redovnih pregleda (R); 583 pregleda po zahtjevu stranaka (U) i 14 kontrolnih pregleda (K).

Planirani broj nadzora za 2022. godinu je bio 400, a ostvareni 605. Izvršenje plana je 151%. U dogovoru sa glavnim inspektorom i odobrenjem od direktora Uprave radilo se i u neradnim danima (subote, nedelje, praznici, popodnevni sati), kako bi se stiglo sve uraditi. Razlog za takav rad je bio da bi se stigli ispuniti zahtjevi stranaka i da ne bi trpio proces proizvodnje u privrednim subjektima.

Izrečene su upravne mjere, kako slijedi:

- Izdato ukupno 583 rješenja ;
- izdato je 7 rješenja o otklanjanju nedostataka
- Zabrane 17 rješenja
- Rješenja o upotrebi 559

Izdato je 7 rješenja o otklanjanju nedostataka, Izdato je 17 rješenja o zabrani upotrebe:

Problemi koji su obilježili ovu oblast u 2022. godini su :

1. Pokretne posude pod pritiskom

Problem se manifestovao dolaskom na naše područje boca koje su atestirali na drugim područjima ili nisu uopće atestirali. Takve slučajeve kada smo našli odmah smo odstranjivali i promptno vraćali vlasnicima. Ono što je atestirano na području Kantona Sarajevo nije izazvalo nikakva problem sa bezbjednostnog aspekta.

2. Zastarjela oprema

Problem je što većina korisnika nije u stanju da zanovi opremu, pa tak na području Kantona Sarajevo smo u situaciji da radimo pojačane kontrole, tako da dio opreme koji može dobiti po pravilniku 3 godine upotrebe, zbog sigurnosti, pregledamo svake godine. Dio opreme koji ne može zadovoljiti bezbjednosne zahtjev se zabranjuje i izbacuje.

3. Uvoz korištene opreme

Dosta čest slučaj je uvoz korištene opreme koja dovodi do problema od puštanja u rad, do kasnije eksploatacije. Tu je naročito veliki problem kod rezervoara TNP-a koji spadaju u opremu visokog stepena opasnosti, te zahtjevaju složene preglede.

Rješenja o zabrana su izdata u cilju sigurnosti postrojenja i opreme, jer bi njihov rad ili upotreba mogla dovesti u opasnost živote ili zdravlje ljudi, te prouzrokovati materijalnu štetu većeg obima.

Izdato je 559 rješenja odobrenja za upotrebu koja su izvršna

- Izdato je 47 isprava za posude pod pritiskom;
- Pregledano je 35 kotlova;
- Pregledano je 107 stabilne posude pod pritiskom;
- Pregledano je 123 rezervoara komprimiranog zraka (kompresorski agregati)
- Pregledano je 338 pokretnih posuda pod pritiskom

Ispitano i dato u promet je 4027 boca za medicinski kiseonik za potrebe cijele Bosne i Hercegovine.

Kao što je ranije naglašeno Termoenergetska inspekcija uglavnom radi po zahtjevima stranaka, za inspeksijski pregled opreme pod pritiskom, a da bi dobili rješenja o upotrebi iste, od strane ove inspekcije. Za navedene preglede se naplaćuje administrativna taksa i to po tarifnom stavu 29. Zakona o administrativnim taksama – prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 30/01, 22/02, 10/05 i 26/08) u iznosu od 15 KM za rješenja o upotrebi i za isprave posuda, a po tarifnom stavu 1. istog zakona, u iznosu od 2 KM na podnešeni zahtjev. Taksa se lijepi na pomenute akte i poništava. Administrativna taksa je naplaćena u ukupnom iznosu od 4.941,00+4892,00 =9.833,00 KM

Pregledi po vrstama opreme su u direktnoj vezi sa zahtjevima vlasnika ili korisnika opreme, koji zavisi od toga kada im ističe upotrebna dozvola (dužina rješenja za upotrebu opreme se izdaju zavisno od stanja opreme i potrebe za kontrolom, i pravilnika za pojedinu vrstu opreme koji regulišu najduži period odobravanja korištenja). Iz toga proizilazi da se samo može upoređivati ukupni broj pregleda, a upoređivanje po vrstama opreme ne daje stvarne rezultate zbog velike različitosti opreme pod pritiskom.

Jedan Inspektor je pored svojih poslova iz nadležnosti termoenergetske inspekcije radio i po ovlaštenju Direktora Kantonalne uprave kao kantonalni inspektor zaštite na radu.

5.3 Geološka inspekcija

Geološka inspekcija vrši nadzor nad provođenjem:

1. Zakon o rudarstvu FBiH (“Sl. novine FBiH”, broj: 26/10),
2. Zakon o privrednim društvima (“Sl. novine FBiH”, broj: 81/15),
3. Zakon o upravnom postupku (“Službene novine FBiH”, br. 2/98 i 48/99),
4. Zakon o rudarstvu (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 29/12)
5. Zakon o prekršajima u FBiH (“Službene novine FBiH”, broj: 63/14)
6. Zakon o geološkim istraživanjima (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 41/12)

Tokom 2022. godine, kantonalni geološki inspektor izvršio je 141 inspekcijski nadzor. Izvršeno je 130 redovnih inspekcijskih nadzora, 9 usmjerenih i 2 kontrolni inspekcijski nadzor. Izdato je 1 (jedno) Rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti, što je sa aspekta primjene Zakona o inspekcijama KS kao *lex specialis* propisa koji primjenjuje ovaj inspektorat i Zakona o geološkim istraživanjima.

Kada je riječ o subjektima nadzora koji se bave geološkim istražnim radovima, u suštini nije bilo nekih značajnijih promjena, osim povećanja broja istih i upošljavanje novih inženjera geologije. Važno je istaći da svako privredno društvo koje je registrovano za obavljanje poslova iz oblasti geologije u Kantonu Sarajevo ne počinje izvođenje geoloških istražnih radova, a da pri tom ne posjeduje uredno rješenje od Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, kojim se odobrava izvođenje detaljnih geoloških istražnih radova za određenu lokaciju. Naravno, sve ovo podrazumjeva da posjeduju urednu i ostalu dokumentaciju. Subjekti nadzora poštuju važeće zakone a posebno se poštuje Zakona o geološkim istraživanjima Kantona Sarajevo, (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 41/12).

Tokom 2022. godine, geološka istraživanja na području Kantona Sarajevo su izvođena u značajno manjem obimu u odnosu na prethodne godine. Inspektor je kontrolisao rad na svim lokacijama, za koje je imao informaciju da se obavljaju poslovi iz oblasti geoloških istraživanja.

Kod subjekata nadzora koji se bave eksploatacijom mineralne sirovine su prisutni problemi druge prirode, mada se mora istaći da je i sa ovim privrednim društvima nastavljen veoma dobar odnos u smislu komunikacije i poštivanja Zakona o geološkim istraživanjima Kantona Sarajevo, (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 41/12). Naime svako privredno društvo koje se bavi eksploatacijom mineralne sirovine, ako nema svoju geološku službu, dužno je poslove geološke djelatnosti povjeriti privrednom društvu ili javnoj ustanovi koja ispunjava uslove za obavljanje tih poslova za period dok traje eksploatacija. Dakle, u prošloj godini, svako privredno društvo koje je vršilo eksploataciju mineralne sirovine se pridržavalo ovog zakonskog načela. Tako se može istaći da nije bilo eksploatacije mineralne sirovine a da pri tom nisu vršena određena geološka istraživanja i nije izrađena potrebna geološka dokumentacija.

Na području Kantona Sarajevo nalaze se 23 eksploataciona polja, odnosno pozajmišta koja su nekada bila aktivna i na kojima se vršila eksploatacija mineralne sirovine.

Na kraju ovog izvješta treba dodati da je neophodno uraditi izmjene i dopune Zakona o geološkim istraživanjima Kantona Sarajevo, (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 41/12), kako bi se otklonili propusti i nedostaci koji su napravljeni u navedenom Zakonu i Zakonu o geološkim istraživanjima Federacije Bosne i Hercegovine, (“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj:9/10). Takođe je neophodno uraditi Zakon o klizištima Kantona Sarajevo.

U toku 2022. godine geološki inspektor je izvršio ukupno 141 inspekcijskih nadzora i to: 130 redovnih nadzora (R); 9 nadzor po zahtjevu stranaka (U) i 2 kontrolna pregleda (K).

Plan za 2022. godinu bio je 120 nadzora. Izdato je 1 Rješenja o otklanjanju nedostataka u 2021.godini, a otklonjeno u martu 2022.godine: Izdato je 1 Rješenje o zabrani izvođenja radova, privrednom društvu “AMINA TRADE” d.o.o. Sarajevo. Pored Rješenja, istom privrednom društvu je izdat i prekršajni nalog broj: 107.164.584.5 u iznosu od 10.000,00 KM. Odgovornom licu u privrednom društvu “AMINA TRADE” d.o.o. Sarajevo, je izdat prekršajni nalog broj: 107.178.527.4 u iznosu od 2.000 KM.

5.4 Rudarska inspekcija

Rudarska inspekcija vrši nadzor nad provođenjem:

1. Zakon o rudarstvu FBiH (“Sl. novine FBiH”, broj: 26/10),
2. Zakon o privrednim društvima (“Sl. novine FBiH”, broj: 81/15),
3. Zakon o upravnom postupku (“Službene novine FBiH”, br. 2/98 i 48/99)
4. Zakon o rudarstvu (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 29/12)
5. Zakon o prekršajima u FBiH (“Službene novine FBiH”, broj: 63/14)
6. Zakon o geološkim istraživanjima (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 41/12)
7. Zakon o prometu eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova („Službeni list SRBIH”, br. 39/89 i 36/90);
8. Zakona o zaštiti na radu (“Sl. novine FBiH”, broj: 79/20) i
9. Pravilnika, koji se odnose na tehničke normative zaštite na radu i protiv požarne zaštite pri izvođenju rudarskih radova iz oblasti rudarstva na površinskim kopovima.

Predmet inspekcijskog nadzora bila su 23 objekta nadzora, a svaki od njih je bio predmet nadzora od 3-5 puta u toku godine. To su kamenolomi (pozajmišta) na kojima se vršila eksploatacija u ranijem periodu, shodno Uredbi sa zakonskom snagom o rudarstvu („Službeni list RBiH”, br. 24/93 i 13/94), kao i kamenolomi koji su eksploataciju obavljali u skladu sa odobrenjima i dozvolama u skladu sa Zakonom o rudarstvu Kantona Sarajevo, („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 29/12).

Isto tako u nadležnosti rudarskog inspektora su i privredna društva koja se bave bušenjem i miniranjem na rudarskim kopovima.

Svrha ovog nadzora je upravljanje mineralnim sirovinama s ciljem:

- postizanja racionalne i održive eksploatacije mineralnih sirovina;
- postizanje društvenog i privrednog razvoja;
- zaštite rudnog blaga;
- osiguranje učestvovanja javnosti u donošenju odluka koje se odnose na rudna bogatstva i
- upravljanje mineralnim sirovinama obuhvata sve postupke i radnje potrebne za optimalnu eksploataciju i korištenje mineralnih sirovina koje će vršiti kantonalna vlast.

Predmet inspekcijskog nadzora rudarskog inspektora bili su kamenolomi na teritoriji Kantona Sarajevo koji su aktivni kao i pozajmišta (kamenolomi), na kojim su se u predhodnom periodu izvodili radovi eksploatacije a koji su bili predmet eksploatacije ostalih mineralnih sirovina shodno Uredbi o rudarstvu od 1993.godine, do izrade Federalnog zakona o rudarstvu 2010. odnosno kantonalnog zakona 2012.godine.

U 2022.godini rudarski inspektor je izvršio 131 (stotrideset jedan) inspekcijski nadzor, 119 (stodevetnaest) redovnih, 3 (tri) kontrolna i 9 (devet) usmjerenih inspekcijskih nadzora.

Predmet inspekcijskog nadzora rudarskog inspektora bili su kamenolomi na teritoriji Kantona Sarajevo koji su aktivni kao i pozajmišta (kamenolomi), na kojim su se u predhodnom periodu izvodili radovi eksploatacije a koji su bili predmet eksploatacije ostalih mineralnih sirovina shodno Uredbi o rudarstvu od 1993. godine, do izrade Federalnog zakona o rudarstvu 2010. odnosno Kantonalnog 2012. godine. Rudarski inspektor je pri vršenju inspekcijskih nadzora izdao 3 (tri) rješenja, od toga 2(dva) rješenja o otklanjanju nedostataka i 1(jedno) rješenje o zabrani obavljanja rudarskih djelatnosti, do pribavljanja potrebne dokumentacije i dozvola u skladu sa zakonom.

U toku 2022.godine, izvršena je i kontrola sprovođenja mjera naloženim navedenim rješenjima.

Inspektor je u toku 2022. godine podnio 2 (dva) prekršajna naloga privrednom društvu "Amina trade" d.o.o. Sarajevo", zbog prekršaja iz člana 69-71 Zakona o rudarstvu Kantona Sarajevo, ("Službene novine KS", broj 29/12), u iznosu od 10.000,00 KM za pravno lice 1.000,00 KM za odgovorno lice u pravnom licu.

U toku 2022.godine održano je pet sudskih ročišta u predmetima iz 2020.godine, i to: 3 (tri) sudska ročišta protiv privrednog društva **Amina trade d.o.o. Sarajevo**, zbog ne zakonitog rada na Pk-Duboki do u Rakovici, općina Ilidža, za period 10.07.2020. i 24.11.2020.godine, Rješenjem 65 0 Pr 857077 20 Pr od 18.10.2022.godine, Općinski sud u Sarajevu, je pravno lice "Amina trade" d.o.o. Sarajevo, kaznio sa 3.000,00 KM, zbog prekršaja iz člana 8.stav 1. ZOR KS. Rješenjem 65 0 Pr 880356 20 Pr od 01.02.2022.godine, Općinski sud u Sarajevu, je odgovorno lice u pravnom licu "Amina trade" d.o.o. Sarajevo, kaznio sa 1.000,00 KM, zbog prekršaja iz člana 94.ZOR KS.

Rješenjem 65 0 Pr 880355 20 Pr od 08.02.2022.godine, Općinski sud u Sarajevu, je pravno lice "Amina trade" d.o.o. Sarajevo, kaznio sa 5.000,00 KM, zbog prekršaja iz člana 8. a u vezi sa članom 9. ZOR KS.

Protiv privrednog društva "**Rudex**"d.o.o. Sarajevo, zbog izvođenja rudarskih radova bušenja i miniranja na Pk-kamenolomu "Duboki do" u Rakovici, bez odobrenja i projektne dokumentacije, dana 24.11.2020.godine, Rješenjem 65 0 Pr 881237 21 Pr od 16.02.2022.godine, Općinski sud u Sarajevu, je odgovorno lice u pravnom licu Rudex d.o.o. Sarajevo, kaznio Ukorem zbog prekršaja iz člana 57. ZOR KS, a pravno lice za isti prekršaj, Rješenjem 65 0 Pr 881283 20 Pr od 18.10.2022.godine, Općinski sud u Sarajevu, je pravno lice "Rudex" d.o.o. Sarajevo, kaznio sa 5.000,00 KM.

Stanje kamenoloma na kraju 2022.godine:

PK-Kamenolom "Rudnik-Vinjage":

Inspektor je rješenjem UP-1-14-07-18.2-12407/18-07/11-003 od 03.07.2018.godine zabranio izvođenje rudarskih radova eksploatacije na Pk-kamenolomu Rudnik-Vinjage. Na navedeno rješenje izjavljena je Žalba Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo, ali ista još nije razmatrana.

U toku 2022.godine na navedenom kopu nisu izvođeni rudarski radovi.

PK-Kamenolom "Duboki do" u Rakovici:

Privredno društvo **NEXE d.o.o. Sarajevo** je do 21.11.2019.godine na kopu izvodilo rudarske radove eksploatacije mineralne sirovine kamena dolomita, (kada je isteklo odobrenje odnosno dozvola za eksploataciju) angažovanjem shodno članu 11. ZoR KS, privredno društvo Amina trade d.o.o. Kao izvođača radova. Nije bilo miniranja niti se radilo na drobljenju i klasiranju mineralne sirovine. Nije bilo rezervi u osnovnom polju.

Uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo, dana 15.11.2019.godine, privredno društvo "**Amina trade**"d.o.o. Sarajevo je potpisalo ugovor o koncesijama za eksploataciju mineralnih sirovina kamena dolomita na PK-kamenolomu "Duboki do" u Rakovici, sa rokom važenja 5 (pet) dana i sa mogućnošću produženja.

Rješenjem Ministarstva privrede KS, izjavljeno na Žalbu Nexe doo Sarajevo, od 21.11.2019.godine, privredno društvo "**Amina trade**" d.o.o. Sarajevo, postaje subjekt nadzora na PK-kamenolomu "Duboki do"u Rakovici, iako je ugovor o koncesiji prestao da važi 21.11.2019.godine, kao i sva odobrenja i dozvole za eksploataciju mineralne sirovine kamena-dolomita na ovom ležištu, koja su prenesena sa Nexe d.o.o. Sarajevo.

Treba napomenuti da se od 21.11.2019.godine do kraja 2022.godine, nije produžio ugovor o koncesiji za eksploataciju mineralne sirovine kao ni pribavilo odobrenje i dozvole iz člana 8. ZoR KS, a da privredno društvo povremeno Amina trade d.o.o. Sarajevo, povremeno u većem obimu, vrši iskop i izvoz (eksploataciju) skladno svojim potrebama.

Pri izvođenju tih i takvih radnji društvo ugrožava živote uposlenih, radova obavlja bez stručnog nadzora pri obavljanju istih, vrši iste bez projektne dokumentacije a sami radovi su takvi da su sada u stanju da isti prijeti obrušavanje (kosine ežaža su visine 25-30m), a projektovane su 15m. Ne postoji važeći projekat na osnovu koga se izvode radovi.

Za izvođenje radova subjekt nadzora prisiljavan prekršajnim nalogima da obustavi radove, ali ne baš uspješno.

Na žalost i u 2022.godini privredno društvo je nastavilo da izvodi radove iako za obavljanje istih nema pravo na eksploataciju iz člana 8 Zakona o rudarstvu Kantona Sarajevo, (Službene novine Kantona sarajevo, broj 29/12), a bez odobrenja i projektne dokumentacije (samo na osnovu razgovora u Ministarstvu privrede KS), privredno društvo je počelo da vrši sanaciju dubinskog dijela eksploatacionog polja, dovoženjem građevinskog otpada, iako je aktom broj: 409-10/22 od 21.10.2022.godine, prijavio stalnu obustavu izvođenja radova Ministarstvu privrede KS i Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove KS.

PK-Kamenolom “**Rijeka Rača-Visojevići**” u Srednjem, sud krajem 2013.godine donio mjeru zabrane eksploatacije do završetka sudskog spora. U međuvremenu društvo Kunovac Company d.o.o. Sarajevo završilo sa stečajem i isto je izbrisano iz sudskog registra.Nije radio u toku 2022.godine.

PK-Kamenolom “**Zenik**” u Misoči, zabrana obavljanja rudarskih radova od strane Fuip-e od 2011.godine.Nije radio u toku 2022.godine.

-PK-kamenolom “**Zobov do**”. Privredno društvo House Milos d.o.o. Ilidža-u stečaju je Ministarstvo privrede obavjestilo da im ustupa kamenolom ali nije dostavilo projektnu dokumentaciju jer je nije posjedovalo, ista nije data od strane vlasnika. Nije radio u toku 2022.godine.

PK-Kamenolom “**Hadžići**”: Hidrogradnja d.d. Sarajevo-u stečaju, izvodi rudarske radove eksploatacije mineralne sirovine kamena dolomita na kopu, iako je inspektor svojim rješenjem UP-1-14-07-18.2-07004/18-07/11-003 od 18.04.2018.godine zabranio rad a Ministarstvo privrede svojim rješenjem broj:07-04-18-799/18 od 28.05.2018.godine, odbilo Žalbu Hidrogradnje i potvrdilo rješenje inspektora o zabrani izvođenja rudarskih radova. Na rješenje je pokrenut upravni spor pred Kantonalnim sudom.

Kantonalni sud po zahtjevu Hidrogradnje d.d. Sarajevo-u stečaju do okončanja upravnog spora donosi Rješenje broj: 09 0 U 031454 18 U od 06.07.2018.godine o odlaganju izvršenja osporenog rješenja tuženog, a od 30.07.2018.godine po obavješetenju Hidrogradnje, se nastavljaju radovi na Pk-kamenolomu Hadžići.

PK-kamenolom Hadžići u toku 2022.godine je radio na eksploataciji mineralnih sirovina. **Čeka se upravni spor.**

PK-Kamenolom “**Puhovik**”: Nosioc odobrenja i dozvola je privredno društvo Amina trade d.o.o. Sarajevo, radove shodno ugovoru a vezano za član 11. stav 2. ZOR KS, izvodi privredno društvo Citarprodukt d.o.o. Visoko. Naručilac radova posjedovanje potrebne dozvole i projektno tehničke dokumentacije za eksploataciju tehničkog kamena krečnjaka i krečnjačkog dolomita na kopu. U toku 2020.godine na kopu je instalirana kamionska vaga a proizvodnja se obavljala po potrebi izvođača radova. U toku 2022.godine radovi su se odvijali po potrebi i planu izvođača radova. Nije pribavljena upotrebna dozvola za objekte, postrojenje, uređaje i instalacije, izrađene shodno rudarskom projektu.

PK opekarske gline “**Rapailo**” u Rakovici, subjekt nadzora je Tvornica opeke d.o.o. Sarajevo, je aktivan samo u toku sušnih mjeseci godine, kada je moguće vršiti eksploataciju ove mineralne sirovine i njeno deponovanje u krugu fabrike opeke. Radove izvodi uz svu neobhodnu dokumentaciju. U toku 2022.godine rudarski radovi eksploatacije mineralne sirovine opekarske gline obavljani su od 16.05.2022.godine do 17.10.2022.godine, kada je subjekt nadzora po

obavještenju Ministarstva privrede KS i KUIP-a stupio u privremenu plansku obustavu izvođenja rudarskih radova, shodno članu 51. ZOR KS.

Nije pribavljena upotrebna dozvola za objekte, postrojenje, uređaje i instalacije, izrađene shodno rudarskom projektu.

Lokalitet istražnog prostora **“Šabanci”** Nišićka visoravan, općina Ilijaš. Društvo Halilović d.o.o.- Sarajevo, Ilijaš je sa Vladom KS potpisalo ugovor o koncesijama za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine kamena krečnjaka na lokalitetu Šabanci, broj: 02-05-31662/18 od 07.09.2018.godine.

Društvo je sa Vladom Kantona Sarajevo, potpisala Anex 1. Ugovora o koncesiji iz 2018.godine, broj: 02-14-46017/20 od 18.11.2020.godine.

Poslije pribavljanja odobrenja i dozvola shodno zakonu društvo je u decembru 2020.godine krenulo sa izvođenjem radova na navedenom PK-kamenolomu.

U toku 2022.godine društvo je radove izvodilo povremeno u skladu sa svojim potrebama.

Nije pribavljena upotrebna dozvola za objekte, postrojenje, uređaje i instalacije, izrađene shodno rudarskom projektu.

Kamenolomi (pozajmišta):

“Zovik”, **“Ormanj”**, **“Oštrik-izvorište Danac”**, **“Presadla”** i **“Žunovnica”**, na teritoriji općine Hadžići, **“Vrela”**, **“Tavni do”** na teritoriji općine Ilijaš, **“Rudnik-Krečana”** općina Ilidža, **“Presjenica”** i **“Bijele vode”**, **“Donja Grkarica”**, na teritoriji općine Trnovo, **“Nova Hreša”**, na kojim se u proteklom periodu vršila eksploatacija mineralnih sirovina nisu više aktivna na eksploataciji u 2022.godini. Sami lokaliteti navedenih pozajmišta ostavljeni su u takvom stanju da im je potrebna sanacija i rekultivacija.

Lokalitet **“Obhodža”**, općina Stari grad, lokalitet koji je potencionalni lokalitet na kome se vrši nelagalna eksploatacija. Radi se o privatnoj imovini, postavljena rampa na pristupnom putu. Na navedenom lokalitetu su izgrađeni objekti i parkirane mašine Trans kiko doo Sarajevo.

Nisu primjetne aktivnosti na iskopu i izvozu u 2022.godini, ali su vidljive promjene na terenu.

Šljunkara **“Butmir”** u Butmiru, općina Ilidža, nije aktivna što se tiče eksploatacije šljunka iz korita rijeke Željeznice, ali je predmet stalnog odlaganja građevinskog otpada na navedenom lokalitetu uz granicu sa entitetom a promjene su svakodnevne. Nije bilo aktivnosti na iskopu i izvozu 2022.godine.

Stanje sudskih ročišta po prekršajnim nalogima:

Još nisu zakazana sudska ročišta, prema izdatim prekršajnim nalogima u 2022.godini.

U toku 2022.godine, nije bilo izjavljenih žalbi na rješenje kantonalnog rudarskog inspektora, prema Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo, kao II stepenom organu i to:

Još uvijek nije završen Upravni spor **“Hidrogradnja”d.d. Sarajevo, u stečaju**, pokrenut protiv rješenja Ministarstva prirede Kantona Sarajevo, broj: 07-04-18-799/18 od 28.05.2018.godine u vezi rješenja o zabrani eksploatacije minerale sirovine kamena dolomita na ležištu “Hadžići” u Hadžićima, od strane kantonalnog rudarskog inspektora broj: UP-1-14-07-18.2-07004/18-07/11-003 od 18.04.2018.godine.Upravni spor **“Amina trade”d.o.o. Sarajevo**, pokrenut protiv rješenja Ministarstva prirede Kantona Sarajevo, broj: 07-03-14-1069-2/20 od 13.08.2020.godine u vezi rješenja o zabrani eksploatacije minerale sirovine kamena dolomita na ležištu “Duboko do” u Rakovici, od strane kantonalnog rudarskog inspektora broj: UP-1-14-07-14.1-16168/20-07/11-003 od 07.07.2020.godine.Upravni spor KJP **“Sarajevo šume”d.o.o. Sarajevo**, pokrenut protiv rješenja Ministarstva prirede Kantona Sarajevo, broj: 07-03-22-1305-1/21 od 23.07.2021.godine u vezi rješenja o zabrani eksploatacije minerale sirovine kamena dolomita na ležištu “Vrela” u Čevljanovićima, od strane kantonalnog rudarskog inspektora broj: UP-1-14-07-14.1-13457/21 od 23.06.2021.godine.Rudarska inspekcija sa jednim (1) izvršiocem u 2022. godine izvršila je 133

pregleda, plan je bio 120, te je ispunjen sa 110 %, i to: 121 redovna pregleda (R); 9 po zahtjevu stranaka (U) i 3 kontrolna pregleda (K).

Rezultat poduzetih mjera su:

- U potpunosti je spriječena bespravna eksploatacija mineralnih sirovina na teritoriji Kantona Sarajevo.
- Mogu se pojaviti pojedinačni slučajevi, gdje se poduzimaju mjere odmah po saznanju.

Izrečene su upravne mjere kako slijedi:

- izdata 2 rješenja o otklanjanju nedostataka;
- izdata 1 rješenje o zabrani obavljanja rudarskih radova zbog nedostatka dokumentacije, i dozvola u skladu sa zakonom.

U toku 2022. godine kontrolisana su 3 rješenja o otklanjanju nedostataka i rješenja o zabrani izvođenja rudarskih radova.

Inspektorat tehničke inspekcije u 2022. godini je izvršeno ukupno 1098 nadzora i to: 383 redovna nadzora (R); 683 nadzora po zahtjevu stranaka (U) i 32 kontrolnih nadzora (K).

Izdato je 602 rješenja i to: 23 rješenja o otklanjanju nedostataka; 19 rješenja o zabrani upotrebe: 559 odobrenja za upotrebu postrojenja i posuda pod pritiskom.

Zaključaka: 9 .zaključaka

Izdato je 47 isprave za postrojenja i posude pod pritiskom koji se prvi put puštaju u upotrebu.

Administrativna taksa je naplaćena u ukupnom iznosu od 9.833,00 KM

6. Inspektorat tržišno – turističke inspekcije

U Inspektoratu tržišno-turističke inspekcije nadzor nad primjenom zakona iz oblasti trgovine, turizma, ugostiteljstva i obrta obavljaju tržišno-turistički inspektori.

Inspektorat pored glavnog inspektora broji

- **19 tržišno-turističkih inspektora**

U izvještajnom periodu, u ovom Inspektoratu izvršen je 6061 inspeksijski nadzor, što je u odnosu na planiranih 4860 nadzora više za 1201 odnosno 24,72 %, od čega su 4097 redovna nadzora i 1964 nadzora po zahtjevu stranke. Od ukupnog broja naprijed navedenih nadzora, evidentirano je 4358 urednih, te 1703 subjekata nadzora koji su zatečeni u momentu nadzora u prekršaju. Po svim podnesenim zahtjevima za vršenje inspeksijskog nadzora blagovremeno je izvršen inspeksijski nadzor.

U navedenim inspeksijskim nadzorima poduzete su slijedeće mjere: doneseno je 245 rješenja, od čega 153 rješenja o zabrani rada, i to: 65 rješenja o zabrani obavljanja ugostiteljske djelatnosti izdatih pravnim i fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 49 rješenja o zabrani obavljanja trgovačke djelatnosti izdatih pravnim i fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad izdatog od nadležnog organa ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 26 rješenja o zabrani obavljanja obrtničke djelatnosti izdatih fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 10 rješenja o zabrani upotrebe mjernih instrumenata po zakonu o mjeriteljstvu i 3 rješenja o zabrani rada izdata pravnim i fizičkim licima zbog nepoštivanja odredbi drugih Zakona.

Od ukupnog broja rješenja donesena su i 92 rješenja o otklanjanju nedostataka.

Pored navedenog, izdata su 1703 prekršajna naloga u novčanoj vrijednosti od 1.721.523,00 KM i podneseno je 16 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pri čemu je izrečena zaštitna mjera, privremeno oduzimanje robe - predmeta prekršaja u vrijednosti od 6615,50 KM

6.1 Tržišno-turistička inspekcija

Tržišno-turistička inspekcija vrši nadzor nad primjenom zakona, i to:

- Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 25/06),
- Zakon o autorskim i srodnim pravima („Službeni glasnik BiH“, broj 63/10),
- Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava („Službeni glasnik BiH“, broj 63/10),
- Zakon o javnim skijalištima („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 54/12),
- Zakon o poticaju razvoja male privrede („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 29/15),
- Zakon o privrednim društvima („Službene novine FBiH“, br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03,68/05, 91/07 i 84/08,81/15, 75/21),
- Zakon o fiskalnim sistemima ("Sl.novine Federacije BiH", broj 81/09),
- Zakon o unutrašnjoj trgovini („Službene novine FBiH“, br. 40/10, 79/17),
- Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine FBiH“, broj 32/09),
- Zakon o turističkoj djelatnosti („Službene novine FBiH“, broj 32/09),
- Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ br. 35/09, 75/21),
- Zakon o kontroli cijena („Službene novine FBiH“, broj: 2/95 i 70/08),
- Zakon o kontroli predmeta od plemenitih metala („Službene novine FBiH“, br. 6/98, 35/9 i 11/99,76/04),
- Zakon o ograničenoj upotrebi duhanskih prerađevina („Službene novine FBiH“, br. 23/06, 50/11),
- Zakon o načinu prikupljanja, odlaganja, razvrstavanja i obavljanja otkupa sekundarnih sirovina i otpadnog materijala („Službene novine FBiH“, broj 16/02),
- Zakon o mjeriteljstvu u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 8/05),
- Zakon o standardizaciji („Službene novine FBiH“, broj 19/01),
- Zakon o turizmu („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 19/16, 31/17, 13/21),
- Zakon o posredovanju u prometu nekretnina ("Sl.novine Federacije BiH", broj 75/21),
- Zakon o žigu („Sl.glasnik BiH”, broj 53/10)

Podzakonski akti koji regulišu navedenu oblast koji se primjenjuju u vršenju inspeksijskog nadzora:

- Pravilnik o uslovima minimalne tehničke opremljenosti poslovnih prostora za obavljanje trgovine i trgovinskih usluga ("Sl. novine Federacije BiH", broj 49/12),
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja trgovačke knjige ("Sl. novine FBiH", broj 28/06),
- Pravilnik o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupine "Restorani", "Barovi", "Catering objekti" i "objekti jednostavnih usluga" ("Sl. novine FBiH", broj 40/10),
- Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u pokretnim objektima ("Sl. novine Federacije BiH" broj 40/10),
- Pravilnik o količini brašna utrošenog za proizvodnju pekarskih proizvoda ("Sl. glasnik BiH", broj 76/10),
- Pravilnik o pekarskim proizvodima ("Sl. glasnik BiH", broj 77/10),

- Pravilnik o minimalnim tehničkim i drugim uslovima za obavljanje registrovane djelatnosti iz oblasti prerađivačke industrije ("Sl. novine FBiH", broj 112/12),
- Pravilnik o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u Federaciji BiH ("Sl. novine FBiH", br. 84/11 i 39/11),
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige žalbi ("Sl. novine FBiH", broj 40/10),
- Pravilnik o minimalnim tehničkim i drugim uslovima za obavljanje obrtničkih i srodnih djelatnosti ("Sl. novine FBiH", br. 47/09 i 72/11),
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige gostiju i popisa gostiju ("Sl. novine FBiH" broj 40/10), kao i drugi podzakonski akti (odluke i uredbe).- Pravilnik o iskaznici za turističke vodiče ("Sl. novine FBiH" broj 30/10), - Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra izdatih licenci ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 31/17) - Pravilnik o postupcima u provođenju programa razvoja male privrede("Službene novine Kantona Sarajevo" broj, 17/16)- Pravilnik o obliku ,sadržaju i načinu vođenja imenika agenata posredovanja u prometu nekretnina ("Sl. novine FBiH", broj 105/21), - Pravilnik o obliku ,sadržaju i načinu vođenja registra posrednika u prometu nekretnina ("Sl. novine FBiH", broj : 105/21), - Pravilnik o izmjeni pravilnika o djelatnostima obaveznih članova Turističke zajednice Kantona Sarajevo("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/18), - Odluka o visini boravišne takse na području Kantona Sarajevo("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 54/18), - Odluka o zaštiti i poboljšanju kvalitete zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16),- kao i drugi podzakonski akti (odluke i uredbe).

Aktivnosti u Inspektoratu tržišno-turističke inspekcije u izvještajnom periodu odvijale su se na osnovu unaprijed planiranih godišnjih i mjesečnih zadataka koji su zasnovani na širokom spektru nadležnosti, vrlo čestim pojavnim oblicima na terenu, zahtjevima stranaka, kao i nadležnih institucija iz ove upravne oblasti te u skladu sa stanjem u kojem se društvo nalazilo na području Kantona Sarajevo.

Vlada FBiH je donijela Odluku o izmjeni odluke o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži za pojedine osnovne životne namirnice i druge proizvode V.broj: 596/2021 od 08.04.2021. godine kojom je utvrdila postojanje uslova za propisivanje mjera neposredne kontrole cijena, a kao mjeru ove kontrole propisuje za pojedine proizvode obavezno utvrđivanje i primjenjivanje marže tako da iste ne prelaze visinu marži tih proizvoda u procentualnom iznosu na dan 31.12.2020. godine. Dana 01.04.2021.godine Vlada F BiH je donijela Odluku o propisivanju mjere neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži za naftne derivate V.broj: 528/21 kojom je utvrdila postojanje uslova za propisivanje mjere neposredne kontrole cijena na području Federacije Bosne i Hercegovine, a kao mjeru ove kontrole propisuje utvrđivanje maksimalne visine marži u trgovini (kalkulativne cijene), i to privrednim društvima koja obavljaju djelatnost trgovine na veliko naftnim derivatima propisuje se maksimalna visina marže u apsolutnom iznosu od 0,06 KM/litru derivata,dok se privrednim društvima koja obavljaju djelatnost trgovine na malo naftnim derivatima propisuje maksimalna visina marže u apsolutnom iznosu od 0,25KM/litru derivata. Dana 10.11.2022. godine Vlada FBiH je donijela Odluku o propisivanju mjere neposredne kontrole cijena određivanjem najvišeg nivoa cijena za pelet V.broj: 1569/2022 kojom se propisuje mjera neposredne kontrole cijena određivanjem najvišeg nivoa prodajne cijene peleta od drveta u trgovini na malo na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. Vlada Kantona Sarajevo je 18.12.2008. godine donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o mjerama neposredne kontrole cijena određenih proizvoda od interesa za Kanton Sarajevo, utvrđivanjem marži kojom se propisuju mjere neposredne kontrole cijena određenih proizvoda od interesa za Kanton Sarajevo i utvrđuju najviše veleprodajne i maloprodajne marže.

Redovni inspekcijski nadzori u periodu važenja predmetnih odluka su odabrani tako da se omogući i realizira što efikasnija kontrola nad sprovođenjem zakona i podzakonskih akata čiju provedbu nadzire ovaj organ u svim subjektima koji su predmet inspekcijskog nadzora. U izvještajnom periodu prioriteta inspekcijskog djelovanja bili su fokusirani na kontrolu primjene odredaba naprijed navedenih Odluka o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena kojom je propisano kao mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanje marže u trgovini (kalkulativne cijene) za pojedine proizvode. Inspekcijski nadzor je vršen kod pravnih lica koji imaju benzinske pumpne stanice na području Kantona Sarajevo, u dijelu koji se odnosi na kontrolu ispunjenosti propisanih uslova, opreme i uređaja u skladu sa Pravilnikom o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, br. 84/11 i 39/12) kojim je propisan postupak i način evidentiranja i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpnim stanicama putem elektronskih mjernih sistema, tehnički zahtjevi za ugrađenu opremu i ovlaštenu servisnu, način uvezivanja ugrađene opreme i njeno stavljanje u upotrebu te Uputstvom Federalnog ministra trgovine, vezano za informacije od Federalnog ministarstva trgovine o benzinskim pumpnim stanicama koji ne dostavljaju AMN i XML izvještaje. Također se vršio nadzor i po Odluci o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena V.broj: 528/2021 od 01.04.2021.godine kojom je propisana kao mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanje marži u trgovini za naftne derivate. Privrednim društvima koja obavljaju djelatnost trgovine na veliko naftnim derivatima propisana je se maksimalna veleprodajna marža u apsolutnom iznosu u visini od 0,06 KM/litru derivata, te se privrednim društvima koja obavljaju djelatnost trgovine na malo naftnim derivatima propisuje maksimalna maloprodajna marža u apsolutnom iznosu u visini od 0,25 KM/litru derivata. Poseban angažman ostvaren je i u inspekcijskim nadzorima nad primjenom Zakona o zaštiti potrošača u BiH, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli cijena te Zakona o unutrašnjoj trgovini a koji su bili usmjereni prevashodno na kontrolu cijena proizvoda prije i nakon sniženja a sve u interesu zaštite potrošačkih prava. Obzirom da je akcenat predmetnih inspekcijskih nadzora bila zaštita potrošačkih prava, inspektori ovog inspektorata su prilikom vršenja nadzora posebnu pažnju posvetili kontroli istaknutih maloprodajnih cijena artikala koji su zatečeni u prodaji, odnosno da li istaknuta maloprodajna cijena artikla zatečena u prodaji odgovara kalkuliranoj maloprodajnoj cijeni istih artikala te da li je jasno i vidljivo označen proizvod koji je na rasprodaji cijenom prije i cijenom nakon sniženja. Poduzete aktivnosti su podrazumijevale praćenje i analiziranje kretanja cijena pojedinih proizvoda i njihov uticaj na stabilnost tržišta i cijena kao i životni standard stanovništva, te analiziranje djelovanja ekonomske politike na visinu cijena i opskrbljenost tržišta sa primarnim ciljem stabilizacije tržišnih i ekonomskih prilika.

U izvještajnom periodu zapaženo je da je oblik trgovine putem online platformi sve više zastupljen a što predstavlja i specifičan vid trgovine (tzv. "virtualne prodavnice"). Naime, članom 47. Zakona o unutrašnjoj trgovini u FBiH precizirana je prodaja na daljinu kao oblik trgovine na malo robom i uslugama koje trgovac vrši ponudom putem sredstava za komunikaciju potrošaču koji nije neposredno prisutan. Prodaju na daljinu može organizovati samo trgovac registriran za tu vrstu trgovine. Prodaja na daljinu - daljinska trgovina je trgovina robom na malo, kao i pružanje usluge potrošačima, koju trgovac organizira upotrebom sredstava za komunikaciju između fizički udaljenih lica i za tu vrstu trgovine trgovac mora biti registrovan i mora posjedovati odgovarajući poslovni prostor za obavljanje administrativnih poslova kao i odgovarajuća sredstva i opremu, zavisno od oblika daljinske trgovine koju obavlja. Za obavljanje ovog oblika trgovine trgovac je dužan da osigura odgovarajuće skladište robe koju prodaje i robom rukuje na način da osigura očuvanje njenog kvaliteta. Razvojem informacionih tehnologija proces trgovine se sve češće završava na internetu. Ovdje moramo napraviti razliku između registrovanih subjekata koji pored prodaje u poslovnom prostoru nude potrošačima i mogućnost kupovine putem njihovih internet

stranica, ili putem drugih internet stranica i fizičkih lica koja putem društvenih mreža, u vlastitim domovima nelegalno nude različite proizvode i usluge, čije korišćenje za same građane predstavlja veliki potrošački rizik. Napominjemo da je pitanje ulaska u privatne prostorije i vršenje pretresa istih prioritarno u nadležnosti istražnih organa. Za suzbijanje nelegalnog rada u stambenim prostorijama neophodno je da se intenzivnije angažuju nadležni organi koji su ovlašteni da vrše istrage i da ulaze u privatni prostor građana. Veliki problem predstavlja i mogućnost identifikacije lica koja vrše internet prodaju. Imajući u vidu navedeno primarno je donijeti, odnosno izmjeniti i dopuniti postojeće pozitivne zakonske propise koji samo donekle razrađuju ovaj oblik trgovine poznat kao djelatnost oglašavanja preko medija koja uključuje prodaju vremena i prostora za različite vrste medijskog oglašavanja i kojim će se preciznije regulisati nadležnost za provođenje inspeksijskog nadzora nad ovim subjektima.

U izvještajnom periodu, kontinuirano su vršeni inspeksijski nadzori koji podrazumijevaju kontrolu obavljanja trgovine bez odobrenja nadležnog organa i kontrolu prometa robe bez vjerodostojne dokumentacije, sa akcentom na prometovanje akcizne robe cigareta i rezanog duhana, koji su bili organizovani u prijednevima i u popodnevnim turnusima, kao i u danima vikenda na frekventnim lokalitetima Kantona Sarajevo, sa ciljem sprječavanja bespravnog prometa. Inspektori inspektorata tržišno-turističke inspekcije su u toku svojih aktivnosti koje su obavljene u skladu sa akcionim planom, ostvarili saradnju sa drugim inspekcijama uprave kroz rad u mješovitim timovima, uz asistenciju službenika MUP-a Kantona Sarajevo.

Istakli bi da se u toku ovih kontrolnih aktivnosti akcenat stavio na prometovanje akcizne robe. Roba u vrijednosti od 6615,50 KM koja je bila predmetom prekršaja je oduzeta i predata u Direkciju robnih rezervi Kantona Sarajevo do okončanja prekršajnog postupka koji je pokrenut kod nadležnog suda. Također želimo istaći da se od strane ovog organa aktivnosti na suzbijanju bespravnog prometa na svim frekventnim lokalitetima Kantona Sarajevo, u saradnji sa pripadnicima policije MUP-a, vrše u kontinuitetu, u skladu sa raspoloživim resursima i drugim aktivnostima koje smo obavezni vršiti, te da samo ovaj organ ne može eliminirati pojavu nelegalnih uličnih prodavača, obzirom da je to kompleksnija problematika koja predstavlja opšti društveni problem.

U toku redovnih kontrolnih aktivnosti, posebna pažnja je data i kontroli ispunjenosti minimalno-tehničkih uvjeta za obavljanje obrtničke djelatnosti i obavljanja djelatnosti trgovine u pogledu uređenja i opreme poslovnog prostora, kao i drugih uvjeta utvrđenih važećim zakonima i podzakonskim propisima (minimalni uvjeti).

U izvještajnom periodu vršeni su nadzori i u oblasti turizma obzirom da je Kanton Sarajevo prepoznat kao turistička destinacija. Prihodi od turizma daju veliki doprinos razvoju privrede pa je prilikom planiranih aktivnosti rada ovog organa akcenat bio na ovoj integralnoj oblasti i ostalim komplementarnim djelatnostima kako bi se osiguralo efikasnije korišćenje turističkih potencijala. U ovom periodu izvršen je nadzor nad radom subjekata koji obavljaju turističku djelatnost odnosno koji pružaju turističke usluge i koji posreduju u turističkom prometu. Kontrolama su obuhvaćena pravna i fizička lica koja su registrovana za obavljanje turističke djelatnosti kao i pružaoci turističkih usluga u smještajnim objektima. Smještajnim objektom, u smislu zakona se smatra hotel, motel, pansion, turistički apartman, odmaralište, kamp, planinarski dom, soba za iznajmljivanje i svi drugi objekti u kojima se pružaju usluge smještaja. Nadzor se izvršio u 359 objekata koji pružaju uslugu smještaja u Kantonu Sarajevo, s tim što se poseban akcenat stavio na prijavu boravka lica koja se koriste uslugama noćenja, odnosno na obračun, naplatu i uplatu boravišne takse. U izvršenim inspeksijskim nadzorima utvrđeno je da je obračunata i uplaćena boravišna taksa u iznosu od 781.970,73 KM. U slučajevima gdje su inspektori utvrdili prekršaje,

poduzete su zakonom predviđene mjere, odnosno izdato je 7 prekršajnih naloga i izdato je 3 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Intenziviranim djelovanjem inspekcije po pitanju kontrola plaćanja članarine Turističkoj zajednici koju su dužni plaćati obavezni i dobrovoljni članovi zavisno od pravnog statusa obveznika (fizičko ili pravno lice) je uplaćena članarina u iznosu od 613.800,77 KM

Za utvrđene nepravilnosti izdata su 48 prekršajna naloga i 3 rješenja o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti. U postupku izvršenih inspekcijskih nadzora na predmetne okolnosti tržišno-turistički inspektori su utvrđivali i kontrolu pružanja usluga smještaja i boravka migranata kroz poslovnu dokumentaciju ugostiteljskog objekta za smještaj, odnosno putem evidencije u Knjizi gostiju u skladu sa odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH. Inspektorat je informaciju o zatečenom stanju proslijedio Ministarstvu sigurnosti BiH, Službi za poslove sa strancima na dalje nadležno postupanje obzirom da su sve druge aktivnosti koje se odnose na migranta propisane postojećim procedurama Ministarstva sigurnosti BiH, Službe za poslove sa strancima koja provodi sve postupke u vezi kretanja migranata koji imaju ili nemaju prijavu boravka niti identifikacione dokumente. Pojačani inspekcijski nadzori su ostvareni u pogledu kontrole primjene Zakona o fiskalnim sistemima sa posebnim akcentom na neizdavanje računa i neposjedovanje fiskalnog sistema. Pojačane aktivnosti najavljujane su i putem medija, sa ciljem da pravna i fizička lica koja posluju na području Kantona Sarajevo preispitaju poslovanje i blagovremeno ga usklade sa zakonskim propisima, te na taj način izbjegnu represivne mjere. Inspekcijski nadzori su vršeni u timu u periodu od 08,00 do 24,00 sata. Prilikom vršenja ovih kontrola imala se u vidu Odluka o određivanju drugih djelatnosti koje ne podliježu obavezi evidentiranja prometa putem fiskalnih uređaja, kojom su određene djelatnosti kod čijeg obavljanja, polazeći od tehničkih i funkcionalnih karakteristika fiskalnog sistema i specifičnosti obavljanja tih djelatnosti ne postoji obaveza evidentiranja prometa preko fiskalnih uređaja propisana u Zakonu o fiskalnim sistemima. Pojačani inspekcijski nadzori nastavljani su u kontinuitetu do 31.12.2022. godine, sa napomenom da je vršena pojačana kontrola organizovana kroz rad više timova nad povratnicima u činjenju prekršaja po ovom osnovu. U toku ovih aktivnosti izvršeno je 545 inspekcijskih nadzora i izdato je 174 prekršajna naloga u vrijednosti novčane kazne u iznosu od 400.844,00 KM. Imajući u vidu intenzitet, odnosno broj izvršenih inspekcijskih nadzora u izvještajnom periodu, koji su vršeni kod određenih subjekata više puta sedmično, prema objektivnim potrebama jer se radilo o povratnicima u činjenju prekršaja neizdavanja računa, a shodno izvještajima na ove okolnosti, procijenjeno je da su postignuti zadovoljavajući rezultati, odnosno da se smanjio broj prekršaja po osnovu neizdavanja računa. U cilju suzbijanja obavljanja ugostiteljske djelatnosti bez odobrenja nadležnog organa, u ovom izvještajnom periodu vršeni su nadzori subjekata koji su nakon što su izvršili odjavu, nastavili sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti, kao i kod subjekata koji su prije dobijanja odobrenja nadležnog organa započeli sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti (tzv. "radnje u pripremi"). Predmetni inspekcijski nadzor je izvršen kod 669 subjekata pri čemu je doneseno 47 rješenja o otklanjanju nepravilnosti te 65 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i izdat je 279 prekršajnih naloga u vrijednosti od 88.100,00 KM. U toku ovih kontrolnih aktivnosti, posebna pažnja je data i kontroli usluživanja alkoholnih pića osobama mlađim od 18 godina. Na lokalitetima Općina Centar i Stari Grad te Novi grad, Novo Sarajevo i Ilidža vršene su kontrole koje su bile organizovane u popodnevnom turnusima u vezi sa primjenom Odluke o radnom vremenu u određenim djelatnostima, sa akcentom na radno vrijeme ugostiteljskih objekata u poslijepodnevnom satima i danima vikenda. Zbog nepoštivanja istih izdato je 50 prekršajnih naloga u vrijednosti od 27.000,00 KM. Također je od strane ovog organa vršena kontrola u pogledu primjene Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o posebnim uvjetima evidentiranja i obilježavanja brašna koje se stavlja na tržište, sa posebnim osvrtom na kontrolu

korištenja, prijevoza brašna i netačnog vođenja propisane evidencije. Od strane ovog organa vršeni su inspekcijski nadzori u kontekstu primjene Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo. Kontrola je vršena u objektima koji se bave prometom uglja u skladu sa odobrenjem nadležnog organa za rad te provjerom posjedovanja certifikata o zadovoljavanju uslova o prodaji i upotrebi uglja koji ima ukupni sadržaj gorivog sumpora iznad 1% i toplotnu moć nižu od 12000 kJ/kg. Za trgovce koji nisu posjedovali dokaz o ispunjavanju uslova o ukupnom sadržaju gorivog sumpora iznad 1% i toplotnu moć nižu od 12000 kJ/kg izdat od akreditovane agencije prema BAS EN ISO 17025, izdato je rješenje kojim se zabranjuje obavljanje djelatnosti maloprodaje uglja i prekršajni nalog pravnim licima i nalog odgovornim licima u tim pravnim licima.

Problem u radu tržišno-turističke inspekcije je neusklađenost važećih zakonskih propisa, zakoni doneseni na različitim nivoima (državni, federalni), koji nisu sinhronizovani za primjenu; neosnovane predstavke (prijave) građana i obiman prateći administrativni dio inspekcijskog posla. Naime, Zakonom o inspekcijama Federacije BiH je definisano kada federalnim propisom nije određeno koji organ će vršiti inspekcijski nadzor, nadzor iz odgovarajuće upravne oblasti će vršiti federalna inspekcija. Također je propisano da će federalna inspekcija vršiti inspekcijski nadzor i u slučaju kada je propisom BiH utvrđeno, da inspekcijski nadzor vrše entitetske inspekcije, s tim da je data mogućnost da po ovlaštenju direktora Federalne uprave nadzor vrši i nadležni kantonalni inspektor te upravne oblasti, uz suglasnost rukovodioca kantonalnog organa za inspekcijske poslove ili premijera vlade Kantona. Dakle, iz navedenog jasno proizilazi da kantonalni inspektori nisu nadležni da vrše nadzor nad primjenom federalnih zakonskih propisa u kojima nije određeno koji će organ vršiti inspekcijski nadzor, a takvih propisa je veliki broj, kao i propisa BiH u kojima je utvrđeno da inspekcijski nadzor vrše entitetske inspekcije, tako da tržišno-turistički inspektori zasnivaju svoju nadležnost na pojedinačnim rješenjima, odnosno ovlaštenjima direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove. Naprijed navedeno ukazuje da se hitno mora krenuti u proceduru izmjene niza materijalnih propisa kojima će se jasno definisati inspekcijski nadzor i nadležnost inspekcije za vršenje tog nadzora. Mišljenja smo da bi trebalo donijeti lex specialis zakone, kojima će se na kantonalnom nivou urediti upravne oblasti u kojima nadzor vrše tržišno-turistički inspektori i kojim bi se jasno propisala nadležnost za postupanje kao i ovlaštenja.

U izvještajnom periodu naglašena je saradnja sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove. Saradnja se ogleda u čestim kontaktima sa inspektorima, razmjeni mišljenja i iskustva o pojedinim pitanjima koja nisu jasno precizirana zakonima iz određenih upravnih oblasti. Saradnja sa MUP-om ogleda se u zajedničkom radu inspektora sa pripadnicima PU Kantona Sarajevo, kad je u pitanju rad subjekata bez validnog odobrenja za rad izdatog od strane nadležnog organa i postupanju inspektora po službenim zabilješkama policajaca o bespravnom prometu roba. Osim navedenih kontrola, u saradnji sa pripadnicima MUP KS rađene su i pojačane kontrole bespravne prodaje na javnim površinama. Zajednička saradnja se očitovala i u radu u ugostiteljskim objektima u kojima je bilo višestruko narušavanje javnog reda i mira, a koji su kršili propisano radno vrijeme. Saradnja sa Općinskim organima ogleda se u razmjeni informacija bitnih za kontinuirano poslovanje, te postupanje po zahtjevima i prijedlozima upućenih od strane istih. Važno je istaći i uspješnu saradnju i sa Direkcijom za robne rezerve Kantona Sarajevo, koja je dala podršku prilikom oduzimanja robe koja je predmet prekršaja, te uskladištenja i čuvanja iste.

7. Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite

Inspektorat pored glavnog inspektora broji 13 inspektora od čega:

- **9 inspektora rada**
- **2 inspektora rada u oblasti zaštite na radu**
- **2 inspektora socijalne zaštite**

Pravnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo na nivou Inspektorata rada, zaštite na radu i socijalne zaštite predviđeno je ukupno 27 inspektora plus 1 glavni inspektor od čega 20 kantonalnih inspektora rada, 5 kantonalnih inspektora rada u oblasti zaštite na radu i 2 kantonalna inspektora socijalne zaštite. Iz navedenog proizlazi da je popunjenost ovog Inspektorata 48,14 %.

Aktivnosti Inspektorata rada, zaštite na radu i socijalne zaštite u izvještajnom periodu bile su usmjerene na provođenju nadzora nad primjenom Zakona o radu i na osnovu njega donesenih propisa, Zakona o zaštiti na radu, Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, obezbjeđenja prava zaposlenim licima u gore navedenim zakonskim propisima i nadzor nad izvršenjem zakona i drugih propisa i općih akata u javnim ustanovama.

Sve aktivnosti iz naprijed navedenih oblasti su se odvijale na osnovu unaprijed planiranih godišnjih i mjesečnih zadataka, koji predstavljaju osnovne funkcije ovog Inspektorata, odnosno poslovi koji proizilaze iz djelokruga rada Inspektorata rada, zaštite na radu i socijalne zaštite.

Izvještaj o radu se zasniva na postojećem broju inspektora u Inspektoratu. Međutim, broj izvršilaca je još uvijek manji od broja izvršilaca koji je predviđen Pravnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, posebno broj izvršilaca u inspekciji rada i zaštite na radu.

Napominjemo, da se prilikom izrade normativa rada (minimalni broj inspeksijskih pregleda) koje je trebalo izvršiti, uzela u obzir i činjenica da svi inspektori u toku 2022. godine neće raditi svih 12 mjeseci, već cca 10 mjeseci, zbog korištenja godišnjih odmora iz prethodne godine u toku prve polovine 2022. godine, kao i zbog korištenja prvog dijela godišnjeg odmora za 2022. godinu i korištenja plaćenog odsustva po osnovu vjerskih i državnih praznika.

Izvještaj o radu za 2022.godinu zasniva se na Programu rada i kvartalnim planovima rada kojim je određen minimalan broj inspeksijskih pregleda koje su inspektori trebali izvršiti u određenom vremenskom periodu, a broj upravnih i kaznenih mjera nije planiran. Prilikom izrade Plana, u vidu se imala zakonska obaveza inspektora za poduzimanjem svih propisanih mjera iz njihove nadležnosti u slučaju utvrđivanja određenih nedostataka i nepravilnosti tokom inspeksijskog nadzora, kao i obaveza prijavljivanja uočenih krivičnih dijela. Izvršeni broj pregleda inspeksijskih nadzora može se smatrati utvrđenom normom za svaku vrstu inspekcije, odnosno za svakog pojedinog inspektora.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec, u značajnoj mjeri zavisilo je od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspeksijski nadzor vrše kantonalni inspektori, te od konkretno dobijenih posebnih zaduženja od nadležnih organa, prisustva inspektora na radu, a koji u Programu rada nisu konkretno utvrđeni za svaki pojedini mjesec, već je u istom utvrđena samo polazna osnova. Pored gore navedenog, izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka u prvoj polovini 2022. godine uveliko je zavisio od epidemiološke situacije obzirom na prisustvo corona virusa.

Inspeksijski nadzor se vršio na području devet općina i to: Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Hadžići, Vogošća, Ilijaš i Trnovo.

Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite Kantonalne uprave za inspeksijske poslove u 2022. godini učestvovao je u projektu ESAP 2 /Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja/ kojeg implementira Međunarodna organizacija rada, a finansira Evropska unija. Međunarodna organizacija rada pruža podršku sprovođenju analize funkcionalnosti i efikasnosti inspektora rada u oblasti neprijavljenog rada, a u okviru Mreže inspektorata rada na Zapadnom Balkanu.

Kantonalni inspektori rada uzeli su učešća i u obukama realizovanim od strane Evropske unije, a koje se odnose na borbu protiv trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije.

U toku 2022-e godine, jedan dio radnog vremena inspektori su proveli u radu na LOTUS programu, te prisustvu komisijama, zastupanje u prekršajnim postupcima pred Općinskim sudom u Sarajevu u svojstvu svjedoka ili zastupnika, sačinjavanja izvještaja nadležnim organima, davanje izjava po pozivima Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo, Tužilaštva Kantona Sarajevo, i sl.

Zaključno sa 31.08.2022. godine jedan inspektor rada u oblasti zaštite na radu, pored navedenih poslova, obavljao je i poslove i iz nadležnosti druge inspekcije /Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije/. Također, u 2022. godini na osnovu ovlaštenja direktora Kantonalne uprave jedan inspektor na radnom mjestu kantonalni termoenergetski inspektor je po osnovu ovlaštenja direktora obavljao poslove inspekcijskog nadzora iz nadležnosti kantonalnog inspektora rada u oblasti zaštite na radu. Nadalje, počev od 01.09.2022. godine jedan inspektor rada u oblasti zaštite na radu je Rješenjem direktora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo interno premješten u drugi inspektorat i to na neodređeno vrijeme na radno mjesto kantonalnog inspektora za ceste. Počev od 01.06.2022. godine nakon provedene konkursne procedure u radni odnos primljen je jedan inspektor rada u oblasti zaštite na radu. Rješenjem direktora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo jednom inspektoratu rada je zaključno sa danom 09.08.2022. godine sporazumno prestao radni odnos u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo radi prelaska na rad kod drugog poslodavca. Rješenjem direktora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo jedan inspektor rada je interno premješten na neodređeno vrijeme u drugi inspektorat i to na radno mjesto kantonalnog inspektora za sport počev od 17.01.2022. godine. Rješenjem direktora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo jedan prosvjetni inspektor je interno premješten na neodređeno vrijeme u ovaj Inspektorat na radno mjesto kantonalnog inspektora rada počev od 01.11.2022. godine. U izvještajnom periodu inspektori ovog Inspektorata su proveli ukupno 689 radnih dana, odnosno 5512 radnih sati na bolovanju. Treba istaći da je u ovoj godini zabilježen značajan rast odsustva s rada po osnovu privremene spriječenosti za rad u odnosu na prošlu godinu kada su inspektori proveli 432 radnih dana, odnosno 3456 radnih sati na bolovanju.

Planom rada za 2022. godinu planirano je da se na nivou Inspektorata izvrši 4284 inspekcijskih nadzora sa ukupno 14 izvršilaca /10 inspektora rada, 2 inspektora rada u oblasti zaštite na radu i 2 inspektora socijalne zaštite/.

U 2022. godini realizovano je 4030 inspekcijски nadzora ili 94,07 %, iz čega proizilazi da ovaj Inspektorat nije ispunio planirane zadatke, za 254 inspekcijски nadzora, odnosno 5,93%.

Ukupno je izdato 428 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 384.706,00 KM.

Od strane inspektora ovog Inspektorata izdato je ukupno 354 rješenja, od toga 182 rješenja o naređenju, 41 rješenje o zabrani rada i 131 rješenje o upozorenju. Utvrđeno da je izvršeno ukupno 121 rješenje, a četiri (4) rješenja nisu izvršena.

7.1 Inspekcija rada vrši nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o radu („Službene novine Federacije BiH“, br. 26/16, 89/18 i 44/22);
- Zakon o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 111/12);
- Zakon o vijeću uposlenika („Službene novine Federacije BiH“, broj 38/04);
- Zakon o štrajku („Službene novine Federacije BiH“, broj 14/00);
- Zakon o reprezentativnosti sindikata i udruga poslodavaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 103/21);

- Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine Federacije BiH“, broj 49/21);
- Uredba o metodologiji izračuna i usklađivanja najniže plaće („Službene novine Federacije BiH“, broj 106/21);
- Zakon o plaćama i naknadama u javnim ustanovama iz oblasti socijalne zaštite u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 17/15 i 18/22);
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 19/21 i 10/22);
- Uredba o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica u institucijama u Kantonu Sarajevo, gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 37/20 i 27/21);
- Zakon o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 10/16);
- Uredba o određivanju visine plaća i naknada organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 13/16);
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu („Službene novine Federacije BiH“ broj 92/16);
- Pravilnik sa kriterijima za prijem radnika u radni odnos u osnovnim kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 12/22 i 22/22);
- Pravilnik sa kriterijima za proglašenja radnika za čijim radom je potpuno ili djelimično prestala potreba u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 9/22);
- Pravilnik o izboru, imenovanju i razrješenju direktora osnovnih škola u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 2/18, 32/18 i 30/19).
- Kolektivni ugovori;

Ciljevi inspekcije rada koji su planirani Programom rada za 2022. godinu/3000 inspeksijskih nadzora/ realizovani su u procentu od 92,96%, iz čega proizilazi da ova inspekcija nije ispunila planske zadatke za 211 inspeksijskih nadzora, odnosno 7,04%. Naime, u toku 2022. godine, inspektori rada su izvršili 2789 inspeksijskih nadzora, kako kod poslodavaca pravnih lica, tako i kod fizičkih lica, od kojeg broja je izvršeno 721 redovnih inspeksijskih nadzora /513 manje u odnosu na prošlu godinu/, 1694 usmjerenih nadzora /55 više u odnosu na prošlu godinu/, te 374 kontrolnih inspeksijskih nadzora, po kom osnovu je izdato 71 rješenje o naređenju, 131 rješenje o upozorenju, 428 prekršajnih naloga u iznosu od 384.706,00 KM. U izvještajnom periodu evidentiran rad 106 lica bez zaključenog ugovora o radu i prijave na osiguranje. Razlog neispunjavanja planiranih ciljeva jeste činjenica da je ukupan broj inspeksijskih nadzora temeljen na radu 10 izvršilaca, ali da je ovaj Inspektorat već u januaru 2022. godine ostao bez dva inspektora rada. Jednom inspektoratu rada radni odnos je prestao polovinom mjeseca januara 2022. godine, dok je drugi inspektor rada u mjesecu januaru imao tešku povredu na radu zbog čega je sve do mjeseca avgusta 2022. godine, kada mu je radni odnos prestao radi prelaska na rad kod drugog poslodavca, bio privremeno spriječen za rad.

Također, jedan inspektor rada je u periodu od 18.07. do 12.08.2022. godine privremeno obavljao poslove sekretara Uprave, a u periodu od 01.08. do 12.08.2022. godine i poslove direktora Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, dok su dva inspektora rada, ne

računajući inspektora sa povredom na radu, u ovoj godini bili privremeno spriječeni za rad u trajanju od po tri mjeseca, što se odrazilo na broj inspekcijskih nadzora.

U izvještajnom periodu ciljevi inspekcije rada realizovani su i na način preventivnog djelovanja na poslodavce u pogledu dosljedne primjene odredbi Zakona o radu i drugih propisa kojima je uređena oblast radnih odnosa, te omogućavanje radnicima ostvarivanje prava iz radnog odnosa.

Također, ciljevi Inspekcije rada se odnose i na blagovremeno postupanje po podnesenim pismenim predstavkama, zahtjevima za vršenje inspekcijskog nadzora, prijavama građana i sl., a koje se odnose na nezakonite pojave i radnje iz nadležnosti ove inspekcije. Na osnovu saznanja, kako od građana, a posebno od radno angažovanih lica u proizvodnoj i trgovinskoj djelatnosti, da radnici rade veći broj sati od radnog vremena (40 sati sedmično) i da se prekovremeni rad ne plaća, odnosno da je uveden suprotno Zakonu u radu, izvršeni su inspekcijski nadzori, poduzete mjere, te na taj način u znatnoj mjeri usklađeno poslovanje sa odredbama navedenog zakona. Inspekcija rada, poučena dosadašnjim iskustvima sa terena, u okviru Programa rada za 2022. godinu, planirala je pojačane inspekcijske nadzore, a posebno u periodu trajanja turističke sezone i održavanja Sarajevo Film Festivala. Pojačani inspekcijski nadzori su najavljeni putem službene web stranice, kao i putem medija, sa ciljem da pravna i fizička lica koja posluju na području Kantona Sarajevo preispitaju svoje poslovanje i blagovremeno ga usklade sa zakonskim propisima, te na taj način izbjegnu represivne mjere. U periodu od 12.08. do 19.08.2022. godine u okviru radnog vremena i van radnog vremena, odnosno za vrijeme održavanja Sarajevo Film Festivala, od strane direktora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove organizovan je pojačan inspekcijski nadzor, između ostalog, i na kontroli radno pravnog statusa radnika. Rad u drugoj smjeni i rad u dane vikenda organizovan je u skladu sa potrebama i mogućnostima, obzirom na odsustva inspektora po osnovu privremene spriječenosti za rad, te velikog broj prijave koje su prioritet u postupanju, a posebno prijava koje su se odnosila na kontrolu konkursne procedure.

Inspektori rada su i u ovoj godini, pored svih teškoća s kojima su se susretali vršili pojačane inspekcijske nadzore u dane praznika /Nova godina, Dan nezavisnosti, Praznik rada, Dan državnosti/ uglavnom u objektima koji se bave trgovinom i ugostiteljstvom, odnosno većim trgovačkim lancima marketa, na način evidentiranja radnika koji su radili na dan praznika, te poslodavcima nalagali dostavljanje dokaza o uvećanju plaće radnicima koji su radili na dan praznika. Na ovaj način omogućeno je radnicima ostvarivanje uvećanja plaće po osnovu rada u dane praznika. Za rad na dan praznika kontrolisano je ukupno **97** poslodavaca sa svim poslovnim jednicima koje posluju na području Kantona Sarajevo, **sa oko 12.000 radnika.**

Obzirom da je Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo propisana nadležnost inspektora rada u dijelu koji se odnosi na konkursnu proceduru i zaštitu prava iz radnog odnosa, to su inspektori rada vršili inspekcijske nadzore u osnovnim školama na području Kantona Sarajevo u dijelu koji se odnosi na provođenje konkursne procedure i procedure izbora direktora, te osnovnim i srednjim školama na području Kantona Sarajevo u dijelu koji se odnosi na iskazivanje tehnološkog viška. U 2022. godini, po ovom osnovu, zaprimljeno je oko **240** prijava za vršenje inspekcijskog nadzora. Najveći broj zaprimljenih prijave odnosio na okolnosti ispravnosti bodovanja kandidata prilikom provođenja konkursne procedure u osnovnim školama kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo, a koji nadzori se smatraju veoma složenim obzirom da su inspektori bili obavezni i sami bodovati kandidate, kako bi utvrdili da li je ustanova pravilno primjenila odredbe Pravilnika ministarstva. Kao jedna od teškoća s kojom se susrela inspekcija rada u 2022. godini je i činjenica da se konkursi u svim školama na području Kantona Sarajevo objavljuju u gotovo istom periodu tako da je naprimjer u mjesecu julu 2022. godine kada i inspektori koriste godišnje odmore zaprimljeno 85 prijave za vršenje inspekcijskog nadzora, a zakonski rok za rješavanje istih je 15 dana od dana zaprimanja prijave.

I u 2022. godine ova inspekcija je zaprimala prijave koje su se odnosile na provedbu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, a koja je stupila

na snagu dana 11.05.2021. godine, te je po ovom osnovu zaprimljeno preko **170** prijava koje su se odnosile na provjeru ispravnosti provođenja konkursne procedure.

Također, 18.09.2020. godine na snagu je stupila Uredba Vlade Kantona Sarajevo o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica u institucijama u Kantonu Sarajevo, gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo, što je svakako doprinijelo povećanju broja prijava za kontrolu konkursne procedura.

U izvještajnoj godini inspekcija rada je zaprimila preko **360** prijava koje su se odnosile na kršenje prava iz radnog odnosa u javnim ustanovama, javnim preduzećima, zavodima i drugim pravnim licima, odnosno javnom sektoru koje su u nadležnosti ove inspekcije.

Inspekcija rada u izvještajnom periodu, pored naprijed navedenog, imala je i slijedeće aktivnosti:

- zajedničke aktivnosti /timski rad/, najviše sa tržišno – turističkom, sanitarnom inspekcijom i prosvjetnom inspekcijom, a po potrebi i sa drugim inspekcijama unutar Uprave;
- Postupanje po zahtjevu Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo, a kojih je prema evidencijama bilo oko **25**,
- Postupanje po zahtjevima Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, a kojih je prema podacima kojima raspolažemo bilo oko **130**,
- Postupanje po zahtjevima Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, Ministarstva rada i socijalne politike Kantona Sarajevo, Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo - Sektor kriminalističke policije, Federalne uprave policije i drugih institucija
- Informacije po zastupničkim pitanjima
- postupanje po pismenim predstavkama od strane pravnih i fizičkih lica, kao i sindikalnih organizacija;
- dostava informacija po zahtjevima Tužilaštva Kantona Sarajevo, Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo - Sektor kriminalističke policije, Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, Institucije Ombudsmena/Ombudsmana Federacije BiH, Federalnog MUP-a, Ministarstva sigurnosti BiH, Transparency International BiH i drugih institucija.
- druge aktivnosti po zahtjevu nadležnih organa.

U skladu sa Programom rada ovog Inspektorata za 2022. godinu, inspeksijski nadzori inspektora rada za oblast radnih odnosa su kontinuirano vršeni u svim oblastima rada subjekata nadzora, pri čemu je prioritet, kako je to predviđeno Programom rada, posvećen kontroli rada “na crno”, odnosno kontroli radnog angažovanja zatečenih osoba, zatim na kontroli zakonskih odredbi koje se odnose na prekovremeni rad i isplatu plaća u zakonom propisanom roku. Međutim, veliki broj zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora koji se odnose na kontrolu provođenja konkursnih procedura u javnom sektoru uveliko je uticao na manji broj redovnih inspeksijskih nadzora u privatnom sektoru posvećen suzbijanju sive ekonomije.

Kao što je već navedeno inspektori rada za oblast radnih odnosa su u svim aktivnostima prvenstveno bili usmjereni na suzbijanje radnog angažovanja osoba bez zaključenih ugovora o radu, odnosno suzbijanja svih oblika nezakonitog radnog angažovanja. Ovdje je bitno napomenuti da se inspeksijski nadzor može obavljati samo kod subjekata nadzora koji posjeduju uredne isprave za obavljanje djelatnosti, bez obzira da li se radi o subjektima nadzora koji se registruju kod nadležnog suda ili nadležnih općinskih službi.

Na osnovu važećih zakonskih propisa, a prvenstveno na osnovu Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, inspektori su u svom radu primjenjivali i odredbe koje se odnose na izricanje preventivnih mjera /izricanje upozorenja, davali upute i informacije vezane za nove zakonske propise/.U izvještajnom periodu inspektori rada su proveli ukupno **419 radnih dana**, odnosno 3352 radnih sati na bolovanju, što je značajni porast u odnosu na prošlu godinu kada su inspektori rada bili odsutni 298 radnih dana, odnosno 2384 radnih sati.

7.2 Inspekcija zaštite na radu vrši nadzor na primjenom zakona i to:

- Zakon o zaštiti na radu (“Sl. novine FBiH broj”, broj 79/20);
- Zakon o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta (“Sl. novine FBiH”, broj 27/97);
- Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona („Službeni list SFRJ“, broj 53/88);
- Pravilnik o uslovima za utvrđivanje radnih mjesta sa posebnim uslovima rada i ljekarskim pregledima radnika na tim radnim mjestima („Službeni list SRBiH“, broj 2/91);
- Pravilnik o postupku skraćivanja radnog vremena na poslovima sa povećanim rizikom („Službene novine FBiH“, broj 24/21);
- Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati ovlaštene organizacije za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite na radu („Službene novine FBiH“, broj 23/21);
- Pravilnik o vođenju evidencija, čuvanju isprava i sadržaju godišnjeg izvještaja iz oblasti zaštite na radu („Službeni list SRBiH“, broj 2/91);
- Pravilnik o načinu, postupku i rokovima vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu („Službene novine FBiH“, broj 23/21);
- Pravilnik o pružanju prve pomoći u slučaju povrede i oboljenja radnika na radu („Službeni list SRBiH“, broj 38/86);
- Pravilnik o načinu i uvjetima obavljanja poslova zaštite na radu kod poslodavca („Službene novine FBiH“ broj 34/21);
- Pravila o procjeni rizika („Službene novine FBiH“, broj 23/21);
- Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati radnici za zaštitu na radu, programu, sadržaju, načinu i troškovi polaganja stručnog ispita (Službene novine FBiH“, broj 83/21);
- Opći pravilnik o higijensko-tehničkim zaštitnim mjerama pri radu („Službeni list FNRJ“, br. 16/47, 18/47 i 36/50);
- Pravilnik o higijensko i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu u kudeljarama („Službeni list FNRJ“, broj: 46/47);
- Pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu u grafičkim preduzećima („Službeni list FNRJ“, broj 56/47);
- Pravilnik o higijenskim i tehničkim mjerama pri radu u kamenolomima i ciglanama, kao i kod vađenja gline, pijeska i šljunka („Službeni list FNRJ“, broj: 69/48);
- Pravilnik o tehničkim i zdravstveno - tehničkim zaštitnim mjerama na radu pri hemijsko - tehnološkim procesima (prilog br. 8. uz „Službeni list FNRJ“, broj: 55/50);
- Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri ronilačkim radovima („Službeni list FNRJ“, broj: 36/58);
- Pravilnik o higijenskim i tehničkim mjerama pri radu na preradi i obradi metala („Službeni list FNRJ“, broj: 40/61);
- Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prijevozu motornim vozilima („Službeni list SFRJ“, broj: 55/65);
- Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila („Službeni list SFRJ“, broj: 17/66);
- Pravilnik o zaštiti na radu u poljoprivredi („Službeni list SFRJ“, broj: 34/68);
- Pravilnik o zaštiti na radu u građevinarstvu („Službeni list SFRJ“, br. 42/68 i 45/68);
- Pravilnik o tehničkim normativima za dizalice („Službeni list SFRJ“, broj 65/91);

- Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni list SFRJ“ broj 35/69)
- Pravilnik o posebnim mjerama i normativima za zaštitu na radu pri preradi i obradi kože, krzna i otpadaka kože („Službeni list SFRJ“, broj: 47/70);
- Pravilnik o općim mjerama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Službeni list SFRJ“, broj: 29/71);
- Pravilnik o mjerama i normativima zaštite na radu na oruđima za rad („Službeni list SFRJ“ broj 18/91)
- Pravilnik o zaštiti na radu u šumarstvu („Službeni list SRBiH“, broj: 20/85);
- Pravilnik o zaštiti na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala („Službeni list SRBiH“, broj: 5/86);
- Pravilnik o zaštiti na radu u željeznicama („Službeni list SRBiH“, br. 42/86 i 3/87)
- Pravilnik o opštim mjerama zaštite na radu za građevinske objekte namjenjene za radne i pomoćne prostorije i radne prostore („Službeni list SRBiH“, broj: 5/88);
- Pravilnik o zaštiti na radu pri korištenju električne energije („Službeni list SRBiH“ broj: 34/88);

Ciljevi inspekcije rada u oblasti zaštite na radu koji su planirani Programom rada za 2022. godinu /900 inspeksijskih nadzora/, realizovani su u procentu od 112,11%, iz čega proizlazi da je ova inspekcija prebacila planske zadatke za 109 inspeksijskih nadzora, odnosno 12,11%. U toku 2022. godine, inspektori rada u oblasti zaštite na radu izvršili su 1009 inspeksijskih nadzora, od kojeg broja je izvršeno 706 redovnih inspeksijskih nadzora, 171 usmjerenih inspeksijskih nadzora, te 132 kontrolna inspeksijska nadzora, po kom osnovu je izdato 147 rješenja, od kojih 106 rješenja naređenja i 41 rješenje o zabrani rada. Utvrđeno da je izvršeno ukupno 69 rješenja. U izvještajnom periodu evidentirano 531 povreda na radu i to 519 lakših, 10 težih povreda i dvije (2) povrede sa smrtnim ishodom. Od strane inspektora rada u oblasti zaštite na radu obavljeno je ukupno 28 uviđaja nesreće na radu.

Ciljevi ove inspekcije su se ogledali kroz djelovanje na poslodavce u pogledu dosljednog provođenja propisanih mjera zaštite na radu, blagovremeno postupanje i vršenja uviđaja po prijavljenim težim povredama na radu.

Ovako iskazani rezultati inspekcije rada za oblast zaštite na radu odraz su niza isključivo objektivnih razloga. Naime, zbog zakonske obaveze izlaska na teren u slučajevima prijavljenih težih povreda na radu, ova inspekcija je u izvještajnom periodu bila limitirana, kako ljudskim tako i vremenskim kapacitetima, da ostvari veći broj redovnih inspeksijskih nadzora iz oblasti zaštite na radu, a koji se ne odnose na povrede na radu.

Dakle, inspektori rada za oblast zaštite na radu su u ovom izvještajnom periodu vršili inspeksijske nadzore koji su bili usmjereni na kontrolu subjekata nadzora, posebno u segmentu izrade akta o procjeni rizika, provođenja mjera lične zaštite radnika od mehaničkih povreda od strane sredstava rada, kontrolu u djelu koja se odnosi na obuke i provjere znanja radnika iz oblasti zaštite na radu, kontrola ispravnosti sredstava rada /blagovremeni periodični pregledi i upotrebne dozvole/, kontrola vršenja periodičnih ljekarskih pregleda radnika koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, kao što su rad na visini, rad u vlazi, buci, zatim rad na radnim mjestima koja imaju štetno djelovanje na zdravlje radnika, bilo da se radi o radnim ili pomoćnim prostorijama.

Inspektori rada u oblasti zaštite na radu su po potrebi učestvovali i u zajedničkim mješovitim timovima unutar Uprave vršeći nadzor iz svoje oblasti. Nakon izvršenih uviđaja i drugih radnji vezano za povrede na radu blagovremeno su sačinjavali zapisnik, koji je dostavljan Federalnoj upravi za inspeksijske poslove i drugim nadležnim organima.

Dakle, inspeksijski nadzori ove inspekcije su bili usmjereni na kontrole svih mjesta gdje se prema procjeni inspektora rada u oblasti zaštite na radu pojavljuju visoki rizici po zdravlje i život radnika. U izvještajnom periodu inspektori rada u oblasti zaštite na radu su proveli ukupno 130 radnih dana, odnosno 1040 radna sata na bolovanju, što je puno više u odnosu na prošlu godinu godinu kada su po ovom osnovu odsustvovali 4 radna dana, odnosno 32 radnih sati.

7.3 Inspekcija socijalne zaštite vrši inspeksijski nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o socijalnoj zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 38/14 - Prečišćeni tekst, 38/16, 44/17, 28/18, 52/21 i 40/22);
- Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom („Službene novine FBiH“, broj 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18);
- Zakon o ustanovama („Službeni list RBiH“ broj :6/92, 8/93 i 13/94);
- Porodični zakon Federacije BiH ("Službene novine Federacije", broj: 35/05, 41/05 i 31/14);
- Zakon o materijalnoj podršci porodicama s djecom u FBiH („Službene novine FBiH, broj 52/22);
- Zakon o hraniteljstvu („Službene novine FBiH, broj 19/17);
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji osoba sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Fedearcije Bosne i Hercegovine“, broj 09/10);
- Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH“ broj 45/02);
- Uredba o subvencioniranju troškova boravka djece u predškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj:09/20, 16/21, 22/22 i 46/22);
- Uredba o subvencioniranju troškova grijanja („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 4/05, 7/08, 37/13, 51/14, 8/18 i 9/19, 5/20);
- Uredba o regulisanju troškova dženaze – sahrane – ukopa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 31/17 i 1/22);
- Uredba o priznavanju prava na topli obrok u javnim kuhinjama Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/17, 22/19 i 19/22);
- Uredba o dodjeli novčanog iznosa za lične potrebe lica koja su smještena u ustanove socijalne zaštite („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 29/14 i 31/21);
- Pravilnik o učešću u troškovima smještaja korisnika smještenih u ustanove socijalne zaštite i srodnika obaveznih na izdržavanje („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 22/13, 34/14 i 8/15);
- Pravilnik o općim i posebnim uslovima za osnivanje ustanova socijalne zaštite („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 24/10, 46/15 i 9/16 i 9/22);
- Pravilnik o normativu namirnica za jedan topli obrok („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 21/17);
- Instrukcija o iznosima novčanih davanja po Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 20/17, 45/17, 28/18, 18/19 , 44/19, 17/20, 45/20, 17/21, 4/22, 13/22, 21/22 i 43/22);
- Instrukcija o visini mjesečnog novčanog iznosa subvencioniranja troškova grijanja, („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 10/19, 44/19, 7/20, 42/20, 6/21, 43/21 i 8/22);

- Uputstvo o vođenju evidencije o korisnicima i pruženim uslugama u javnim ustanovama („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 34/05).

Ciljevi Inspekcije socijalne zaštite koji su planirani Programom rada za 2022. godinu /384 inspeksijska nadzora/, realizovani su u procentu od 60,41%, iz čega proizilazi da je inspekcija izvršila 152 inspeksijska nadzora manje u odnosu na planirano. Naime, u toku 2022. godine, inspektori socijalne zaštite su izvršili 232 inspeksijska nadzora, i to 178 redovnih, 26 usmjerenih nadzora, te 28 kontrolna inspeksijska nadzora, po kom osnovu je izdato pet /5/ rješenja o naređenju, te utvrđeno da su četiri /4/ rješenja izvršena.

Razlog neizvršavanja planiranih zadataka ove inspekcije je duže odustvo s rada jednog inspektora socijalne zaštite ukupno u trajanju od oko šest mjeseci.

Ciljevi su uglavnom realizovani kroz preventivno djelovanje na poslodavce u pogledu primjene Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom i drugih propisa iz ove oblasti, prava iz oblasti zaštite porodice s djecom, isl.

Inspeksijski nadzori inspektora socijalne zaštite bili su posebno usmjereni na kontrolu rada ustanova socijalne zaštite, vođenje službene evidencije i dokumentacije ustanova, kontrolu korištenja prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, udruženja i drugo. U izvještajnom periodu postupajući inspektori socijalne zaštite su proveli ukupno 140 radnih dana, odnosno 1120 radnih sati na bolovanju, što je bitno utjecalo na rezultate koje je postigla ova inspekcija i što je više u odnosu na prošlu godinu kada su po ovom osnovu odsustvovali 130 radnih dana, odnosno 1040 radnih sati.

I ovaj izvještajni period, kao i prethodne godine, upućuje na neke karakteristične pojave, kao što je kontinuirano povećanje broja pismenih predstavlki upućenih od strane pravnih i fizičkih lica, koje se ogledaju u podnošenju više pismenih podnesaka u relativno kratkom vremenskom periodu, od strane istih podnosioca, pa se može zaključiti da se radi o jedinstvenom predmetu inspeksijskog nadzora. U ovoj godini inspekcija rada je zaprimila 1 prijavu više u odnosu na prethodnu godinu, odnosno ukupno **1694 prijave**.

Ono što je karakteristično je da se od ukupno 1694 prijava za vršenje inspeksijskog nadzora, 770 prijava odnosilo na poslodavce iz javnog sektora.

I u ovoj godini zaprimljeni su zahtjevi od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo, Institucije ombudsmana za ljudska prava, kao i zahtjevi od strane Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo, Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova i Poslanička pitanja. Također, zaprimljen je određeni broj zahtjeva po Zakonu o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 32/01).

Rad na crno kao konstantan pojavni oblik je i dalje prisutan, ali u puno manjem obimu nego prethodnih godina, te je prestao biti masovna pojava u društvu. Inspektori rada u izvještajnom periodu u kontrolisanim subjektima su zatekli **106 lica** na području Kantona Sarajevo bez zaključenog ugovora o radu i prijave na osiguranje, što je u odnosu na prethodnu godinu za 64 lica manje (170).

Također, “rad na crno” i dalje je zastupljen najčešće u djetnostima registrovanim kao ugostiteljska djelatnost, a koji rad se pretežno odvija u poslijepodnevnim i noćnim satima i koji rad će od strane ovog organa u narednom periodu biti i dalje tretiran. Pored “rada na crno”, kao konstantni pojavni oblik je i prekovremeni rad, rad u dane sedmičnog odmora, rad na državne praznike sa posebnim osvrtom na tržne centre.

Razlozi koji su negativno utjecali na stanje u ovoj oblasti je prije svega posljedica globalne ekonomske krize, zbog kojih se radnicima daje veći broj otkaza, odnosno radnicima angažovanim po osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme se ne nude na zaključivanje novi ugovori o radu. Jedan od razloga uvođenja prekovremenog rada za radnike kao i nemogućnost ostvarivanja osnovnih prava iz radnog odnosa /pravo na odmor, posebno odmor u minimalnom zakonskom trajanju, dnevni i sedmični odmor/ jeste činjenica da je od strane poslodavaca radno angažovan minimalan broj radnika potrebnih za obavljanje poslova radnog mjesta.

Ovaj Inspektorat, u čijem sastavu su tri inspekcije raspolaže sa pet motorna vozila, što je još uvijek nedovoljno za brzo i efikasno obavljanje planiranih zadataka, posebno imajući u vidu činjenicu da se radi o tri različite oblasti vršenja inspeksijskih nadzora. Dakle, suočeni smo sa svakodnevnim problemom nedostatka službenih vozila, što stvara dodatne poteškoće pri radu. Navedeni problemi se djelimično prevazilaze organizovanjem poslova u poslijepodnevnom i noćnim satima, te u dane vikenda i kroz timski rad.

I u narednom periodu kao primarni zadatak inspekcije rada će biti poduzimanje svih potrebnih mjera s ciljem da se nastavi trend smanjenja nezakonitog radnog angažmana, odnosno rada "na crno". U tom smislu, a u zavisnosti od broja inspektora i zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora, će se odvijati pojačane aktivnost i u tekućoj godini, na način što će se rad organizirati u poslijepodnevnom i noćnim satima, kao i u neradne dane i za vrijeme državnih praznika.

Inspekcija rada se na terenu susreće sa pojavnim oblikom "iznajmljivanje radne snage", a što nije prepoznato odredbama radnog zakonodavstva na području Federacije BiH. S toga potrebno je što prije zakonski propisati uslove i način angažovanja radnika po ovom osnovu, što bi doprinjelo sprječavanju zloupotrebe ovog pojavnog oblika.

Stanje u oblasti zaštite na radu zahtijeva odgovorniji odnos poslodavaca prema zaštiti na radu, organizovanje sprovođenjem mjera zaštite na radu, bolju saradnju poslodavaca sa inspeksijskim organima, te veći stepen discipline poslodavaca u pogledu prijavljivanja nesreće na radu. Cjelokupna situacija u ovoj oblasti ima za posledicu nezadovoljavajući nivo organizovanja i primjene mjera zaštite na radu, zbog čega inspektori u cilju podizanja sigurnosti radnika djeluju preventivno i edukativno, u smislu ukazivanja na neophodnost poduzimanja adekvatnih mjera zaštite na radu, u skladu sa obavezama iz propisa koji regulišu navedenu oblast.

Obzirom da se u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu otpočelo sa procesom procjene rizika na radnim mjestima i mjestima rada u radnoj okolini kod poslodavaca, a da se radi o institutu koji nije bio predviđen ranijim propisima iz oblasti zaštite na radu, to je od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike date preporuke za postupanje, a sve s ciljem da ne bi došlo do različitog postupanja prema poslodavcima koji su odgovorni za organizovanje poslova i provođenje mjera zaštite sigurnosti i zdravlja na radu.

Uzimajući u obzir činjenicu da ova inspekcija ima samo dva inspektora, te da je i novousvojenim Zakonom o zaštiti na radu ostala obaveza da inspektori rada u oblasti zaštite na radu izvrše uviđaj svakog smrtnog slučaja, nesreće koja je zadesila jednog ili više radnika i teže povrede na radu kod poslodavca, što podrazumjeva i rad nakon radnog vremena i u dane vikenda i praznika, kao i činjenicu da Kanton Sarajevo broji puno subjekata nadzora koji su u nadležnosti ove inspekcije, u tom smislu **nephodno je pod hitno povećati broj izvršilaca inspekcije zaštite na radu**, kako bi se stvorile pretpostavke za obavljanje što više redovnih inspeksijskih nadzora s ciljem preventivnog djelovanja na poslodavce u poštivanju mjera zaštite na radu, a što bi eventualno moglo dovesti do smanjenja broja povreda na radu.

U toku obavljanja poslova kantonalnih inspektora socijalne zaštite, uočeni su određeni propust uprijemi zakonskih i podzakonskih akata u ustanovama socijalne zaštite, te je u tom smislu idjelovano od strane inspektora socijalne zaštite.

Potrebno je inicirati veću saradnju na terenu od strane nadležnih socijalnih službi i drugih subjekata (mjesnih zajednica, općina i sl.) kako bi se socijalne pomoći i prava ostvarivala na što kvalitetniji i sigurniji način u cilju zaštite socijalnih prava građana Kantona Sarajevo i njihovih porodica.

Inicirati na potpunoj primjeni zakona da službe socijalne zaštite, odnosno subjekti koji provode postupak za priznavanje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite po službenoj dužnosti pribavljaju dokaze, kao materijalne dokaze, koji su neophodni za ostvarivanje određenih prava, te da stranke dobiju informaciju, javno obavještenje od nadležnih službi u općinama o početku isplate materijalnih davanja.

Inspektori rada u oblasti zaštite na radu, pored redovnih i usmjerenih inspeksijskih nadzora, po potrebi su vršili uviđaje nesreće koja je zadesila jednog ili veći broj radnika i teže povrede na radu, u organizaciji odnosno kod poslodavca. Pored naprijed spomenutih aktivnosti, inspektori rada u oblasti zaštite na radu su nakon radnog vremena i u dane vikenda i praznika u pripravnosti za slučaj vršenja uviđaja nesreće na radu.

Neophodno je napomenuti da je ovaj Inspektorat u toku izvještajnog perioda sarađivao sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstvom za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, Ministarstvom finansija Kantona Sarajevo, Ministarstvom za boračka pitanja Kantona Sarajevo, Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, Institucijom ombudsmana za ljudska prava, kao i Kantonalnim tužilaštvom Kantona Sarajevo, Federalnim ministarstvom unutrašnjih poslova, Kantonalnim ministarstvom unutrašnjih poslova i drugim institucijama na način da je blagovremeno postupano po zahtjevima naprijed navedenih institucija, kao i blagovremeno odgovarano na zastupnička pitanja.

8. Inspektorat prosvjetne inspekcije

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, propisano je da Inspektorat prosvjetne inspekcije kao organizacionu jedinicu čini 11 izvršilaca i to:

1. Glavni inspektor – 1 izvršilac
2. Kantonalni prosvjetni inspektor – 7 izvršilaca
3. Kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje – 3 izvršioca.

Tokom 2022. godine popunjenost Inspektorata prosvjetne inspekcije bila je sa 7 izvršilaca. Međutim, potrebno je istaći da je Glavni inspektor Inspektorata prosvjetne inspekcije privremeno spriječena za rad (na bolovanju) cijeli izvještajni period odnosno cijelu kalendarsku 2022. godinu.

Nadalje, jedan prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje obavljao je do 1.5.2022. godine (u tom periodu pored poslova Kantonalnog prosvjetnog inspektora po ovlaštenju direktora obavljao je i poslove sekretara Uprave), nakon čega je imenovan na osnovu sporazumnog preuzimanja započeo radni odnos u Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo. Kantonalni prosvjetni inspektor od 1.5.2022. godine do 1.11.2022. godine po ovlaštenju direktora Kantonalne uprave obavljala je i poslove sekretara Uprave dok od 1.11.2022. godine na osnovu rješenja direktora o internom premještanju obavlja poslove kantonalnog inspektora rada.

Shodno naprijed navedenom može se reći da su u izvještajnom periodu poslove iz nadležnosti ovog Inspektorata obavljala ukupno četiri inspektora, s tim da inspektora za visoko obrazovanje pored poslova Kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje obavlja i poslove Glavnog inspektora Inspektorata prosvjetne inspekcije za cijeli izvještajni period, i kantonalni prosvjetni inspektor pored poslova kantonalnog prosvjetnog inspektora obavlja i poslove kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje za cijeli izvještajni period

Aktivnosti Inspektorata prosvjetne inspekcije u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, te oblasti visokog obrazovanja i obrazovanja odraslih u izvještajnom periodu bile su usmjerene na provođenje nadzora nad primjenom Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju, Zakona o srednjem obrazovanju, Zakona o obrazovanju odraslih, Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti kao i na osnovu ovih zakona donesenih podzakonskih akata, u ustanovama obrazovanja i Institutima.

Programirani poslovi i zadaci Inspektorata prosvjetne inspekcije iz naprijed navedenih oblasti planirani su godišnjim Programom rada Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, te se isti realizuju putem pojedinačnih mjesečnih planova i zadataka inspektora.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec, u značajnoj mjeri zavisio je od broja zaprimljenih zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora od strane fizičkih i pravnih lica, nadležnih organa i institucija, broja prisutnih inspektora na radu, i ovlaštenja direktora za obavljanje poslova drugog radnog mjesta.

Inspektori prosvjetne inspekcije za oblast predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja vršili su nadzore nad primjenom Zakona i na osnovu njega donesenih propisa i to:

- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 26/08, 21/09, 33/21);
- Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 23/17, 33/17, 30/19, 34/20, 33/21)
- Zakon o srednjem obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 23/17, 30/19, 33/21)
- Zakon o obrazovanju odraslih (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 40/15, 40/20)
- Zakon o udžbenicima u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 31/19, 34/20, 33/21)
- Odluka o Pedagoškim standardima i normativima za predškolski odgoj i obrazovanje (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 46/16, 12/21 i 20/22)
- Odluka o pedagoškim standardima i normativima za osnovnu školu (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 30/18, 9/22 i 20/22)
- Pedagoški standardi i normativi za srednje obrazovanje (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 23/04, 27/08, 45/20, 7/21 i 20/22)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dokumentacije u predškolskoj ustanovi (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 22/16)
- Pravilnik o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 46/18, 3/20 i 25/21)

- Pravilnik o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 4/19, 9/19 i 25/21)
- Pravilnik o izboru i imenovanju upravnih i nadzornih odbora predškolskih ustanova Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 3/11)
- Pravilnik o izboru, nadležnostima i načinu rada školskih odbora osnovnih škola u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo” broj 35/17)
- Pravilnik o izboru, nadležnostima i načinu rada školskih odbora srednjih škola Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 42/17 i 23/18)
- Pravilnik o izboru, kriterijima za izbor, nadležnostima i radu direktora srednjih škola (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 46/18)
- Pravilnik s kriterijima za prijem radnika u radni odnos u srednjim školama kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 12/22 i 22/22)
- Pravilnik o ocjenjivanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja odgajatelja, profesora/nastavnika i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama, osnovnim, srednjim školama i domovima učenika (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 19/04)
- Pravilnik o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 24/18 i 13/20)
- Pravilnik o organizaciji i realizaciji izleta, studijskih posjeta, ekskurzija, kampovanja/logorovanja, društveno/korisnog rada, škole u prirodi i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada u osnovnoj i srednjoj školi (“Službene novine Kantona Sarajevo” broj 15/22)
- Pravilnik o polaganju ispita u srednjim školama (“Službeni list R BiH”, broj 29/95)
- Pravilnik o neopravdanom izostajanju sa nastave (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 2/20 i 24/20)
- Pravilnik o primjeni informacionog sistema EMIS u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 34/12)
- Pravilnik o inkluzivnom obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 32/19)
- Pravilnik o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštite učenika (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 29/19 i 38/22)
- Odluka o standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 27/21)
- Pravilnik o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 3/22)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 3/22)
- Pravilnik o načinu organiziranja i provođenju ispita (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 24/16)

Inspektori prosvjetne inspekcije za oblast visokog obrazovanja vršili su nadzore nad primjenom Zakona i na osnovu njega donesenih propisa i to:

- Zakon o visokom obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 33/17, 35/20, 40/20 i 39/21)

- Zakon o visokom obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 36/22)
- Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 26/16)
- Statut Univerziteta u Sarajevu iz 2018.godine
- Statuti privatnih visokoškolskih ustanova
- Pravila studiranja za prvi, drugi ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu iz 2018.godine
- Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu Sarajevu – doktorski studij iz 2018.godine
- Standardi i normativi za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 17/19)
- Pravilnik o sticanju i korištenju akademskih titula, stručnih i naučnih zvanja na visokoškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 50/16, 5/18)
- Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa na visokoškolskim ustanovama u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 21/19)
- Propisi Univerziteta u Sarajevu koji su doneseni na osnovu Zakona o visokom obrazovanju.

Kao i prethodnih godina najveći broj zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja odnosio se na konkursne procedure prijema radnika u srednjim školama, konkursne procedure izbora direktora srednjih škola i predškolskih ustanova, ocjenjvanje nastavnika i stručnih saradnika, rad školskog odbora i nastavničkog vijeća, vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije, ocjenjivanje učenika, broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole, kontrola subjekata nadzora koja obavljaju djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja bez upisa u registar predškolskih ustanova, broj učenika i broj odjeljenja u osnovnim školama.

Pored naprijed navedenog, od strane prosvjetnih inspektora u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo vršeni su usmjereni inspeksijski nadzori i na druge okolnosti, kao što su izricanje odgojno disciplinskih mjera učenicima, kontrola vrednovanja i praćenja rada učenika, profil i stručna sprema nastavnog osoblja kao i ostale povrede zakona, standarda i normativa, te pravilnika koje donosi ministar.

Najveći broj zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora u oblasti visokog obrazovanja odnosio se na konkursnu proceduru izbora akademskog osoblja (uslovi za raspisivanje konkursa i ispunjavanje uslova za izbor kandidata), realizacija nastavno-naučnog procesa od strane akademskog osoblja, poštivanje Pravila studiranja za sva tri ciklusa studija, rokovi za objavljivanje rezultata ispita, provjera postupka sticanja diploma, oslobađanje od plaćanja školarina.

U izvještajnom periodu u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja ukupno je izvršeno 25 redovnih inspeksijskih nadzora, a u skladu sa planiranim inspeksijskim nadzorima, odnosili su se na kontrolu ljekarskih uvjerenja zaposlenih u ustanovama obrazovanja, opterećenost učenika, iskazivanje kadrovskih potreba, godišnji programi rada ustanova, ljekarska uvjerenja djece upisane u predškolske ustanove, broj djece upisane u predškolske ustanove po grupama, dok u oblasti visokog obrazovanja nije izvršen nijedan redovan inspeksijski nadzor,

kako zbog velikog broja zahtjeva za vršenje inspekcijskih nadzora tako i zbog činjenice kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje obavlja po ovlaštenju direktora i poslove glavnog inspektora i kantonalni prosvjetni inspektor po ovlaštenju direktora obavlja i poslove kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje.

Programom rada za 2022.godinu planiran je broj inspekcijskih nadzora za četiri (4) prosvjetna inspektora i za 2 (dva) prosvjetna inspektora za visoko obrazovanje, a kako je već ranije navedeno u izvještajnom periodu poslove iz nadležnosti ovog Inspektorata obavljala ukupno četiri inspektora, s tim da su dva inspektora za cijeli izvještajni period pored poslova svog radnog mjesta po ovlaštenju direktora obavljali i poslove drugog radnog mjesta.

Programom rada za 2022.godinu planirano je da se izvrši ukupno 954 inspekcijska nadzora na nivou Inspektorata i to 660 inspekcijskih nadzora od strane prosvjetne inspekcije za oblast predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i 294 inspekcijska nadzora od strane prosvjetnih inspektora za visoko obrazovanje.

U 2022. godini izvršeno je ukupno 1.012 inspekcijskih nadzora ili 106,07 %, i to 25 redovnih inspekcijskih nadzora, 854 usmjerenih inspekcijskih nadzora i 133 kontrolnih inspekcijskih nadzora.

Inspektori u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, od ukupno planiranih 660 inspekcijskih nadzora, izvršili su ukupno 794 inspekcijska nadzora (120,3%) i to 25 redovnih inspekcijskih nadzor, 673 usmjerenih i 96 kontrolni inspekcijskih nadzora.

Inspektori u oblasti visokog obrazovanja, od ukupno planiranih 294 inspekcijska nadzora, izvršili su ukupno 218 inspekcijskih nadzora (74,14%) i to 181 usmjerenih i 37 kontrolnih inspekcijskih nadzora.

Na nivou Inspektorata, u 2022.godini, doneseno je ukupno **113** rješenja, od čega je 69 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka i 44 rješenja o upozorenju. Od ukupno 69 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, 62 rješenja su izvršena, dok 3 rješenja nisu izvršena. Ukupno je uloženo 12 žalbi na rješenja inspektora, te je drugostepeni organ po žalbama donio 14 rješenja.

Inspektori u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja izdali su ukupno 92 rješenja, od čega je 60 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka i 32 rješenja o upozorenju. Od 60 izdatih rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, 55 rješenja je izvršeno, 1 rješenje nije izvršeno, a za 4 rješenja rok za izvršenje je u toku. Uloženo je ukupno 9 žalbi na rješenja inspektora, a drugostepeni organ donio je 9 rješenja po predmetnim žalbama.

Inspektori u oblasti visokog obrazovanja izdali su ukupno 21 rješenja, od čega je 9 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka i 12 rješenja o upozorenju. Od 9 donesenih rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, 7 rješenja je izvršeno, dok 2 rješenja nisu izvršena. Uloženo je ukupno 7 žalbi na rješenja inspektora, a drugostepeni organ donio je 9 rješenja po žalbi, od kojih se neke odnose na rješenja iz 2021.godine.

U izvještajnom periodu izdato je ukupno **50** prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od **94.850,00 KM** i to 35 prekršajnih naloga u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja u ukupnom novčanom iznosu od 47.850,00 KM, dok su u oblasti visokog obrazovanja inspektori izdali 15 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 47.000,00 KM.

Imajući u vidu naprijed navedeno, te cijeneći da je Programom rada za 2022.godinu planirano da se izvrši ukupno 954 inspeksijskih nadzora na nivou Inspektorata, a ukupan broj izvršenih inspeksijskih nadzora za 2022.godinu je **1.012 (106,07%)**, može se zaključiti da su inspektori svojim maksimalnim zalaganjem uspjeli izvršiti više inspeksijskih nadzora na nivou Inspektorata, u odnosu na broj planiranih Programom rada za 2022.godinu, iako je Inspektorat u cijelom izvještajnom periodu funkcionisao u smanjenom kapacitetu, odnosno poslove kantonalnog prosvjetnog inspektora do 1.11.2022.godine obavljala su četiri inspektora s tim da su dva inspektora pored poslova svog radnog mjesta po ovlaštenju direktora obavljali i poslove drugog radnog mjesta, te se može reći da su samo dva prosvjetna inspektora za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje obavljala poslove u punom kapacitetu u izvještajnom periodu. Isto tako poslove kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje do 1.5.2022.godine obavljala su tri inspektora, te su svi inspektori pored poslova svog radnog mjesta obavljali po ovlaštenju direktora i poslove drugog radnog mjesta, iz čega jasno proizilazi da kompletan izvještajni period poslove kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje nije obavljao nijedan inspektor u punom kapacitetu, što se u konačnici odrazilo i na ostvarene rezultate odnosno da je izvršen manji broj inspeksijskih nadzora u odnosu na broj planiranih inspeksijskih nadzora u oblasti visokog obrazovanja.

Pored velikog broja zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora, ovaj Inspektorat je u izvještajnom periodu zaprimao i veliki broj upita za postupanje kako od samih subjekata nadzora, tako i od pravnih i fizičkih lica. Na sve upite je pravovremeno odgovoreno, s tim da je određen broj istih koji se odnosio na tumačenje zakonskih i podzakonskih akata prosljeđivan nadležnom Ministarstvu. Značajan broj stranaka zatražio je i savjetodavno mišljenje inspektora u prostorijama ovog Inspektorata u pogledu pravilne primjene propisa iz oblasti prosvjetne inspekcije.

U izvještajnom periodu inspektori Inspektorata prosvjetne inspekcije kontinuirano su pristupali na zakazna sudska ročišta po izdatim prekršajnim nalozima u svojstvu svjedoka, od strane Inspektorata pravovremeno su sačinjavani mjesečni planovi rada i mjesečni izvještaji o radu, dok su pojedini inspektori obavljali zadatke u skladu sa rješnjima o imenovanju u komisije (Disciplinska komisija Vlade Kantona Sarajevo).

Također, u izvještajnom periodu inspektori su obavljali i poslove koji se tiču redovnog održavanja i servisiranja službenih automobila koja koristi ovaj Inspektorat.

U proteklom periodu pojačana je saradnja prvenstveno sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo i Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstvom za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo, zatim sa Kantonalnim tužilaštvom Kantona Sarajevo, Ministarstvom pravde i uprave Kantona Sarajevo, Institucijom Ombudsmena za ljudska prava BiH, na način da je prioritarno postupano po zahtjevima naprijed navedenih institucija, te istima na traženje dostavljane detaljne informacije o utvrđenim činjeničnim stanjima i poduzetim mjerama od strane prosvjetnih inspektora u konkretnim predmetima.

9. Inspektorat sanitarne, zdravstvene, farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu

U Inspektoratu u 2022. godini organizacijski su djelovale 4 inspekcije: sanitarna, zdravstvena, farmaceutska inspekcija i inspekcija za hranu.

Dakle, broj zaposlenih u Inspektoratu na kraju izvještajne godine je 16 inspektora, od čega :

- 1 glavni inspektor
- 7 sanitarnih inspektora

- 4 zdravstvena inspektora
- 1 farmaceutski inspektor i
- 3 inspektora za hranu.

Program rada Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu provodio se neposrednim inspeksijskim nadzorom kod subjekata nad pridržavanjem propisa i mjera proisteklih iz zakona i podzakonskih akata s ciljem zaštite i unapređenja zdravlja stanovništva na području Kantona Sarajevo.

U skladu sa planom i programom rada Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu (u daljem tekstu Inspektorata), za 2022. godinu inspektori su vršili redovne inspeksijske kontrole u okviru propisane nadležnosti.

Pored planiranih nadzora, inspekcije su postupale po zahtjevima i inicijativama fizičkih i pravnih lica, institucija, kao i po obavještenjima o zdravstveno neispravnim proizvodima na tržištu, (usmjereni inspeksijski nadzori), uz napomenu da se trend rasta broja zahtjeva nastavio u izvještajnoj godini, u svjetlu pojave pandemije izazvane koronavirusom.

Veći dio izvještajnog perioda je obilježila pandemija izazvana koronavirusom (Covid 19), što je u značajnoj mjeri odredilo rad Inspektorata, jer kontrola poštivanja svih donesenih naredbi Kriznog štaba Federalnog Ministarstva zdravstva i Kriznog štaba Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo je imala apsolutni prioritet u radu, a sve u cilju sprečavanja zarazne bolesti i zaštite zdravlja stanovništva u Kantonu Sarajevo.

U nadzoru nad primjenom materijalnih propisa iz svoje nadležnosti, inspekcije su postupale u skladu sa Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo, Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o prekršajima.

Rad inspekcija uređen je i posebnim propisima, Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakonom o sanitarnoj inspekciji, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i Zakonom o hrani i drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

Nadzori su vršeni i organizovanjem zajedničkih, mješovitih kontrola kojima se postižu višestruki efekti, počev od bolje iskorištenosti resursa, preko manje opterećenosti subjekata kontrole, do povećanja kvaliteta kontrola zbog kompleksnosti i sljedivosti inspeksijskih nadzora.

Inspeksijski nadzori vršili su se i:

- preduzimanjem preventivnih radnji (u skladu sa zakonom) u cilju upoznavanja subjekata u poslovanju s hranom sa zakonskim odredbama koje se odnose na njihovu konkretnu djelatnost i poticanje obveznika u izvršavanju propisima određenih obaveza, upozorenje subjektima nadzora na obaveze iz propisa, ukazivanje na štetne posljedice, predlaganje mjera za otklanjanje njihovih uzroka.
- preduzimanjem korektivnih mjera radi sprečavanja i otklanjanja nezakonitosti u izvršavanju zakona i drugih propisa (upravne mjere).

Izvještajna godina prošla je i u znaku koordiniranog pristupa inspekcija u sprovođenju brojnih strateških dokumenata Vlade Kantona Sarajevo nastavak Akcionog plana za suzbijanje infekcije izazvane koronavirusom do saradnje sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo i Agencijom za državnu službu FBIH (CAF projekat ili Zajednički okvir procjene u sklopu Evropskog modela za unapređenje javnih organizacija i uprava kroz samoprocjenu).

Svakako treba naglasiti, da je izvještajnu godinu karakterisao nastavak otvorenosti Uprave prema javnosti, u dijelu koji se odnosio na službene kontrole, u cilju podizanja svijesti subjekata nadzora o potrebi poštivanja propisa i stvaranja kvalitetnog životnog i poslovnog ambijenta, odnosno priprema subjekata za inspeksijski nadzor, posebne najave specifične za naredbe.

Program rada za 2022. godinu je sačinjen za 11 inspektora i realiziran je najvećim dijelom izvještajnog perioda u skladu s planom, uz napomenu da zbog malog broja sanitarnih inspektora i enormno uvećanog broja zahtjeva za inspeksijski nadzor u pandemijskoj godini, inspektori za hranu i zdravstveni inspektori po ovlaštenju direktora su obavljali poslove i sanitarnog inspektora. Imajući u vidu potkapacitiranost Inspektorata sanitarne, zdravstvene, farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu kao ključnog inspektorata u čijoj nadležnosti je nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, u pogledu popunjenosti radnih mjesta (dvanest)inspektora s glavnim inspektorom, od čega samo pet sanitarnih i dva zdravstvena inspektora) u odnosu na sistematizirani broj radnih mjesta (23), realizirani su konkursi prijema dva sanitarna i dva zdravstvena inspektora, koji su započeli sa radom 01.6.2022. godine (zdravstveni inspektori), odnosno 15.08. 2022. godine (sanitarni inspektori).

Inspeksijski timovi, raspoređeni na području svih devet općina, provodili su nadzore kod subjekata koji su u svom poslovanju obavezni primjenjivati donesene naredbe i specifične mjere kriznih štabova, a posebno mjesta okupljanja većeg broja posjetilaca, odnosno ugostiteljske objekte, trgovačke centre i trgovine, javni gradski prijevoz, zdravstvene ustanove, ustanove socijalne zaštite, bazene, vrtiće, škole i druge objekte, te sportske manifestacije posebno u prvom kvartalu izvještajne godine kada je broj oboljelih u KS bio povećan.

Nadzori nad proedbom Naredbi kriznih štabova oba nivoa vlasti su se nastavili tokom godine i trenutno se provode u zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne zaštite.

Dosadašnje iskustvo u ostvarivanju nadležnosti inspekcija i obaveza usklađivanja procedura sa standardima EU, posebno u pojedinim oblastima nadzora, kao i pandemija nužno upućuju na potrebu daljeg jačanja inspeksijskog kadra, kao i kadra koji mu pruža logističku podršku, a što se posebno odnosi na sanitarne inspektore u vanrednim uslovima.

Inspekcije Inspektorata su u izvještajnoj godini realizovale svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa svojim dinamičkim planovima i godišnjim programom rada provodile su inspeksijske nadzore na cijeloj teritoriji Kantona Sarajevo u sljedećim oblastima nadzora: zaštita zdravlja stanovništva u KS primjenom opštih i posebnih mjera, zaštita zdravlja stanovništva sa akcentom na pružanje zdravstvenih usluga, proizvodnju i promet namirnica i predmeta opšte upotrebe, promet lijekova, mjere zaštite životne sredine, praćenje zdravstvene ispravnosti vode za piće iz distributivne mreže, bazenskih i lokalnih izvora.

U navedenim oblastima u izvještajnoj godini inspekcije Inspektorata izvršile su ukupno 8984 inspeksijska nadzora po programu rada, zahtjevima pravnih, fizičkih lica i institucija.

U izvještajnom u Inspektoratu izvršeno je 5396 inspeksijska nadzora, što je u odnosu na planiranih 4440 nadzor, više za 956 nadzora ili 121,53 %.

Od navedenog broja inspeksijskih nadzora obavljeno je 1674 redovnih, 1014 usmjerenih i 1362 kontrolnih nadzora.

Izdato je 269 rješenja-sanitarnih saglasnosti na projektnu dokumentaciju, izvršen je nadzor nad 107 prijenosa umrlih lica (spirovodičnice), od toga 41 ekshumacije, izvršene 599 kontrola nad kliconošama (rješenja o privremenoj zabrani rada do obesklješčenja), 518 rješenja o početku rada-obesklješčenja.

Doneseno 1618 rješenja za otklanjanje nepravilnosti u radu, 30 rješenja-privremene zabrane rada objektima, 19 rješenja zabrane prometa zdravstveno neispravnom hranom, 102 uništenja zdravstveno neispravne hrane.

Dalje, za utvrđene nepravilnosti izdato je 305 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu 489.897,00 KM.

U izvještajnom periodu inspektori Inspektorata izdali ukupno 1618 rješenja o otklanjanju nedostataka sa dužim ili češće kraćim rokom izvršenja naređenih mjera .

Nadzori ugostiteljskih objekata vršeni su kontinuirano, ali su aktivnosti inspekcije u ovoj oblasti pojačane tokom ljetne i zimske turističke sezone, kada je organizovan i zajednički, timski inspeksijski nadzori od strane više inspekcija (tržišno-turističke, inspekcije rada), posebno kod najava događaja, uz asistenciju policijskih službenika MUP-a KS.

Dalje, sanitarna i inspekcija za hranu, po ovlaštenju sanitarni inspektori su provodile pojačane inspeksijske nadzore, u dane vikenda i praznika tokom izvještajne godine kao i nadzore prije i za vrijeme održavanja sportskih i kulturnih manifestacija u KS (28. Sarajevo Film festival, parada ponosa, sanitarno-higijenski nadzor objekata gdje su boravile VIP-delegacije i niz drugih događaja), a sve u cilju zaštite zdravlja i života građana.

9.1 Sanitarna inspekcija i inspekcija za hranu (po ovlaštenju sanitarna inspekcija)

Sanitarna inspekcija vrši nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o sanitarnoj inspekciji ("Sl. list SRBiH", br. 23/77, 16/82, 13/83 i 15/90, 2/92);
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine FBiH", broj 29/05);
- Zakon o hrani ("Sl. glasnik BiH", broj 50/04);
- Zakon o općoj sigurnosti proizvoda ("Sl. glasnik BiH", broj 102/09);
- Zakon o ograničenoj upotrebi duhanskih prerađevina ("Sl. novine FBiH", br. 6/98, 35/98, 11/99 i 50/11) odnosno Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u FBiH ("Sl. novine FBiH" broj 38/22);
- Zakon o zaštiti potrošača ("Sl. glasnik BiH", broj 25/06);
- Zakon o nadzoru nad tržištem ("Sl. glasnik BiH", br. 45/04, 44/07, 102/09);
- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", broj 53/91), preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom (Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94);
- Zakon o zdravstvenom nadzoru životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Sl. list SRBiH", br. 43/86, 18/90) preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom (Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94).

Inspekcija za hranu nadzore obavlja u skladu sa nadležnostima koje su određene Zakonima:

- Zakon o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04);
- Zakon o genetički modifikovanim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09);
- Zakon o zaštiti potrošača u BiH ("Sl. glasnik BiH", broj 25/06);
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine FBiH", broj 29/05);
- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", broj 53/91), preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom (Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94);

- Zakon o zdravstvenom nadzoru životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe (Sl. list SRBiH, br. 43/86, 18/90) preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom (Službeni list RBiH”, br. 2/92 i 13/94).

Planom rada za 2022. godinu predviđeno je da sanitarna inspekcija izvrši 2770 inspekcijskih nadzora, inspekcija za hranu 908 inspekcijskih nadzora (ukupno 3678 nazora). Zbog trajanja pandemije i podkapacitiranosti Inspektorata inspektori za hranu rade i kao sanitarni inspektori, po ovlaštenju, izvještaj je neodvojiv i u sastavu je izvještaja sanitarne inspekcije.

U 2022. godini ukupan broj nadzora koje je izvršila sanitarna inspekcija i inspekcija za hranu odstupa od planiranog zbog pandemije izazvane koronavirusom, povećanog broja zahtjeva s jedne strane i broja izvršioaca, s druge strane.

Djelokrug rada sanitarne inspekcije ostvaruje se neposrednim inspekcijskim nadzorom nad pridržavanjem propisa i mjera proisteklih iz zakona i podzakonskih akata s ciljem zaštite i unapređenja zdravlja stanovništva na području Kantona Sarajevo.

Sanitarna inspekcija vrši nadzor nad općom higijenskom i epidemiološkom situacijom u Kantonu Sarajevo; nadzor nad snabdijevanjem stanovništva higijenski ispravnom vodom za piće i ispunjavanje higijensko-sanitarnih zahtjeva objekata i uređaja, uređaja i opreme za vodosnabdjevanje; osiguranje zdravstvene ispravnosti hrane i sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u objektima za proizvodnju i promet hrane; nadzor u objektima za smještaj i ishranu ljudi, hotelima i sl., socijalnim i azilantnim ustanovama; održavanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u javnim zgradama i javnim mjestima, nadzor nad javnim prevoznim sredstvima; nadzor u zdravstvenim ustanova i to bolnice i domovi zdravlja, kao i privatna praksa; sanitarno-tehničkim i higijenskim uslovima u školama, vrtićima, igraonicama; nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja svojom djelatnošću mogu ugroziti zdravlje drugih ljudi; preventivni inspekcijski nadzor nad izgradnjom objekata koji su pod sanitarnim nadzorom; nadzori nad ekshumacijom i izdavanjem sprovodnice za umrla lica; nadzor nad provođenjem ostalih propisanih higijenskih zahtjeva radi sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti, i postupanjem u skladu sa propisima kako bi se ostvario što veći stepen zaštite zdravlja ljudi i interesa potrošača.

Obzirom na šarolikost, obimnost nadzora i potrebu za primjenom najveće moguće stručnosti i odgovornosti jer se uglavnom radi o zaštiti ili unapređenju zdravlja, djelovanje inspekcije je ograničeno zbog malog broja inspektora u odnosu na rastući broj djelatnosti i objekata koje treba kontrolisati, te preuzete obimne i kompleksne zakonske legislative iz EU, a koju je trebalo do sada već implementirati.

Nadzor se provodio u objektima u kojima se vrši proizvodnja i promet hrane, kao i nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja dolaze u kontakt s hranom, nadzor materijala koji dolaze u kontakt s hranom, zatim timski inspekcijski nadzori-ulična prodaja hrane i nadzor bespravnog prometa na području Općina Kantona Sarajevo.

Usmjereni pregledi uglavnom su se odnosili na: nezadovoljavajući higijenski uslovi u objektima, promet zdravstveno neispravnim namirnicama, hrana promjenjena organoleptički, prisustvo primjesa i onečišćenja, protekli rok namirnica, obavijesti od nadležnih institucija o zabrani prometa hrane neodgovarajućeg kvaliteta putem EU RASFF sistema za brzo uzbunjivanje za hranu i hranu za životinje, nehigijenski uslovi u objektima za proizvodnju, promet i distribuciju hrane, neodgovarajući temperaturni uslovi čuvanja lakokvarljivih namirnica, alimentarne intoksikacije, kao prioritet u postupanju.

Osim vršenja senzorskog pregleda i kontrole sljedivosti hrane, posebnim planom i programom uzorkovanja izvršeno je i planirano uzimanje uzoraka hrane na mikrobiološko ispitivanje, kao i uzimanje briseva ruku, radnih površina, opreme i pribora koji dolaze u kontakt s hranom, radi utvrđivanja higijenskog stanja u objektima. Sanitarni inspektori i inspektori za hranu su u

izvještajnom periodu vršili nadzor nad bezbjednošću hrane, uređaja, opreme i objekata u kojima se vrši proizvodnja i promet hrane, kao i nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja dolaze u kontakt s hranom.

Najčešće nepravilnosti su se odnosile na: nepridržavanje higijensko epidemioloških mjera, neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme, nehigijensko postupanje sa hranom, neobezbjeđivanje adekvatnih rashladnih uređaja, neprovođenje preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u skladu sa Pravilnikom, pojava žohara i miševa i slično. U manjem broju slučajeva evidentirano je i neposjedovanje propisane dokumentacije i deklaracija na proizvodima u momentu nadzora u ugostiteljskim objektima, trgovinama, pekarama i drugim objektima pod sanitarnim nadzorom, odnosno neprovođenje postupaka i principa vezano za HACCP/DHP/DPP.

Dalje, kao posebna vrsta usmjerenog nadzora, sve je veći broj zahtjeva za prisustvo sanitarne inspekcije pri uništenju robe proteklog roka.

Izvršenje poslova i radnih zadataka za period od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine odnosilo se na rad kantonalnih inspektora, zavisno od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspekcijski nadzor vrše kantonalni inspektori Inspektorata, te od konkretnih dobijenih posebnih zahtjeva od nadležnih organa, a koji u Programu nisu bili planirani.

Hitnost inspekcijskih nadzora, a samim tim odstupanje od Programa rada često je diktirano pojavama na terenu i uslovima tržišta, a najčešće nepoštivanjem propisanih higijensko epidemioloških mjera i nezadovoljavajućih sanitarno higijenskih uslova i hrane koja je neprikladna za ljudsku upotrebu.

Aktivnosti u vrijeme pandemije COVID 19

Aktivnosti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove u pogledu angažmana u borbi protiv koronavirusa nastavljene su kontinuirano u toku 2022. godine.

U toku 2022. godine svaka poduzeta mjera kod subjekata nadzora bila je u funkciji nastojanja da se upravlja kriznom situacijom izazvanom epidemijom i porastom broja oboljelih na početku godine, a radi zaštite zdravlja stanovništva u Kantonu Sarajevo, uključujući naravno i sve zaposlene u Upravi za inspekcijske poslove KS.

Naložene higijensko epidemiološke mjere u pogledu broja ljudi, VPT pravila, držanje distance, nošenje maske preko nosa i usta u zatvorenom i druge mjere su se svakodnevno kontrolisale kako slijedi kroz mjesece, hronološki:

Januar, Februar do 24.2.2022. godine

Naredbe Kriznog štaba Federalnog Ministarstva zdravstva (nošenje maski, uz distancu u zatvorenom prostoru i na otvorenom prostoru, gdje nije moguće držati distancu od 2 m, zabrana okupljanja više od 50 (30) lica u zatvorenom i 100 na otvorenom ili izuzetno 150 (60) u zatvorenom i 300 (200) na otvorenom uz jedan od uslova, negativan antigenski test, potvrdu o prebolovanom Covid 19 ne stariji od 6 mjeseci ili potvrdu o vakcinaciji, tzv. VPT pravilo;

Zaključak Vlade Kantona Sarajevo (produženje naredbi, dozvola za organizovani doček Nove godine i uslovi, vakcinacija, pojačan nadzor ugostiteljskih objekata i skijališta).

Od 24.2.2022. godine ostaje na snazi nošenje maski i ograničenje u smislu okupljanja u zatvorenom preko 300 ljudi, uz VPT pravilo.

Mart, April

Od 10.3.2022. godine Naredbom Kriznog štaba FMZ ostaje na snazi obvezno nošenje zaštitnih maski preko usta i nosa za zaštitu respiratornog sistema u zatvorenom prostoru i uz poštivanje razdaljine od minimalno 2 metra u svim zdravstvenim ustanovama bez obzira na oblik vlasništva, ustanovama koje zbrinjavaju starije osobe, ustanovama koje zbrinjavaju i smestaju osobe sa poteškoćama u razvoju i osobe sa duševnim smetanjama, kaznenoporavnim ustanovama i drugim

ustanovama socijalne zaštite, kao i sredstvima javnog prijevoza. Izuzetno, zaštitne maske nisu obvezni nositi: korisnici navedenih ustanova koje imaju probleme s disanjem zbog hroničnih bolesti ili koje ne mogu skinuti masku bez pomoći druge osobe, ukida se VPT pravilo i ograničen broj ljudi.

Maj-Juli

Od 12.5.2022. godine Naredba Kriznog štaba FMZ kojom se ukidaju mjere i nalaže revidiranje kriznih planova pripravnost, koje je ponovno propisano 14.07.2022. godine.

Avgust-Decembar 2022. godine

Naredbom Kriznog štaba FMZ od 04.8.2022. godine nalaže se nošenje respiratorne zaštitne maske u svim zdravstvenim ustanovama (uposlenici, pacijenti i svi posjetitelji) reduciranje posjete u zdravstvenim ustanovama u skladu s kriznim planom pripravnosti i odgovora na pojavu COVID19, ponovno propisano 8.9.2022. godine i 10.11. 2022. godine i na snazi sa rokom važenja od 60 dana. Krizni štab ministarstva zdravstva KS dozvolio posjete u bolničkim ustanovama, uz mjere zaštite.

Zbog dugog trajanja pandemije, velikog broja naredbi i preporuka zdravstvene struke, na oklonosti izazvane pandemijom koronavirusa COVID 19, inspektori su kroz inspekcijske nadzore, prema subjektima nadzora preduzimali isključivo mjere preventivnog i korektivnog karaktera.

S tim u vezi, prema subjektima nadzora djelovalo se, prije svega preventivnim mjerama propisanim Zakonom o inspekcijama KS i korektivnim mjerama, rješenjima sa kratkim rokom izvršenja, a sve u cilju sprečavanja širenja zarazne bolesti. Pogoršanjem epidemiološke situacije, kod grubih kršenja higijensko-epidemioloških mjera i kod subjekata koji su "ponavljači" u vršenju prekršaja, izricane su i represivne mjere-izdavanjem prekršajnih naloga. Pojačani inspekcijski nadzori, posebno u danima vikenda i u noćnim satima, postali su prioritet u djelovanju sanitarne inspekcije, s obzirom da je u ovim periodima utvrđeno najčešće kršenje propisa i mjera od strane subjekata nadzora. Tokom izvještajnog perioda, (najvećim dijelom u prvom kvartalu) pri vršenju složenih inspekcijskih nadzora, posebno noću (u dane vikenda) nadzori v su ršeni u mješovitim timovima, sa tržišno-turističkim inspektorima, u ugostiteljskim objektima, uz asistenciju policijskih službenika Jedinice za podršku MUP-a KS.

Najčešće utvrđene nepravilnosti propisanih mjera nadležnih organa, oba nivoa vlasti:

- Ugostiteljstvo (nepoštivanje Naredbe Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva i Zaključka Vlade KS); distanca između stolova, socijalna distanca, veći broj gostiju od dozvoljenog, nepravilno i/ili nenošenje zaštitne maske, odsustvo minimum higijenskih sredstava, odnosno nedostatak adekvatnog dezinfekcionog sredstva, preokobrojnost;
- Tržni centri (posjetioci ne nose zaštitne maske unutar objekta, nadržanje distance, odsustvo Covid redara);
- Javni gradski prijevoz nije osigurana distanca između putnika, nepravilno/nenošenje maski, nedostatak dezinfekcionog sredstva u manjem broju;
- Škole, vrtići (nedostatak evidencije o sanitacijskim postupcima);
- Trgovine nepravilno i/ili nenošenje zaštitne maske, neposjedovanje dezinfekcionog sredstva;
- Pekare nepravilno nošenje ili nenošenje zaštitne maske uposlenika, nisu osigurana dezinfekciona sredstva;
- Banke, pošte i druge šalterske institucije nepravilno/nenošenje maski, socijalna distanca;
- Zdravstvene ustanove i ustanove socijalne zaštite

uposlenici bez maski, nepoštivanje kriznog plana pripravnosti, novi štíćenici primljeni bez PCR testa;

- Ostali subjekti nadzora (institucije, sportski objekti, pravna lica) (distanca, maske, krizni plan pripravnosti);
- Skijališta (nedržanje distance na šestosjedu);

U periodu povećanog broja oboljelih u KS (januar-mart) kontrolom sanitarnih inspektora izvršeno je 1148 inspeksijska nadzora, za utvrđene nedostake izdato 369 rješenja o otklanjanju nedostataka (od čega 6 privremenih zabrana rada ugostiteljskim objektima) i 46 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 73.615,00 KM.

U ovom periodu, što se tiče najčešće izrečenih represivnih mjera i izdavanja prekršajnih naloga subjektima u postupcima inspeksijskog nadzora ugostiteljski objekti, trgovine, tržni centri i javni gradski prijevoz su najčešće sankcionisani subjekti nadzora zbog nepoštivanja donesenih higijensko-epidemioloških mjera za prevenciju širenja koronavirusa COVID 19.

Početak godine, tačnije za novogodišnje praznike (31.12.2021. godine do 02.01.2022. godine sanitarni inspektori Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo su, u mješovitim timovima, uz asistenciju Jedinice za podršku Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo tokom novogodišnjih praznika izvršili 35 inspeksijskih nadzora u ugostiteljskim objektima na području KS, nad primjenom i poštivanjem naredbi i mjera Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva, te Zaključka Vlade KS od 9. decembra 2021. godine. Za utvrđene nedostatke (nepoštivanja distance i nenošenja maski) u 17 objekata izdate upravne mjere, rješenja, sa rokom izvršenja odmah, što znači da je uspostavljanje mjera izvršeno još u momentu nadzora, te prekršajni nalozi nisu izricani. Napominjemo, da su u svim kontrolisanim objektima organizatori proslave osigurali poštivanje pravila VTP, odnosno "vakcinisan-testiran-prebolio".

Nadzori su nastavljeni na skijalištima kontrolom specifičnih mjera za skijališta Zavoda za javno zdravstvo FBiH, koje su obavezujućeg karaktera u smislu distance, ugostiteljskim objektima, tržnim centrima i drugim objektima.

Izvajamo pojačane nadzore vezano za Naredbe i Zaključke, kada je za tri mjeseca izvršeno 338 inspeksijskih nadzora ugostiteljskih objekata, za utvrđene nepravilnosti izdato 171 rješenja o otklanjanju nedostataka i 26 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 40.020,00 KM KM, uz **6 privremenih zabrana rada**.

Izricanjem ukupno 6 rješenja-privremenih mjera o zabrani rada:

- 3 u januaru (jedno rješenje privremene zabrane rada od 8 dana ugostiteljskom objektu, Ilidža), i dva rješenja zabrana rada na 48 sati (Centar, Novi Grad) u kojima je tokom rada u dane vikenda zatečeno cca 100-150 gostiju, bez poštivanja higijensko-epidemioloških mjera,

- 3 u februaru; zbog grubog kršenja epidemioloških mjera. Izricanjem 3 rješenja-privremenih mjera o zabrani rada (jedno rješenje privremene zabrane rada od 15 dana ugostiteljskom objektu, Centar), i dva rješenja zabrana rada na 48 sati (Ilidža) u kojima je tokom rada u dane vikenda zatečeno cca 100-180 gostiju, bez poštivanja higijensko-epidemioloških mjera sanitarni inspektori nastavili su sa primjenom hitne mjere privremenog zatvaranja objekata u skladu sa dopunama Zakona o inspekcijama KS od 24.9.2021. godine.

U naprijed navedenom periodu, zbog pogoršanja epidemiološke situacije, kantonalni sanitarni inspektori, ulažući maksimalne napore, uz angažman svih raspoloživih kapaciteta, pored ostalih subjekata nadzora, vršili su pojačan nadzor u vozilima javnog gradskog prijevoza i izvršili 51 inspeksijski nadzor, oba prijevoznika (sve vrste vozila). Radi utvrđenih nepravilnosti je izdato je ukupno 19 rješenja o otklanjanju nedostataka. Kako se situacija na terenu i u vozilima nije poboljšala, odnosno kako rješenja sa korektivnim mjerama nisu dala rezultate, izdate su i

represivni mjere, ukupno 6 prekršajnih naloga/11.000,00 KM (2/3.500,00 KM KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo i 4/7.500,00 KM Centrottrans d.d. Sarajevo). Utvrđene nepravilnosti su: prekobrojnost putnika u vozilima javnog prevoza, kršenje propisane fizičke distance između putnika, a ostale naložene mjere glede čišćenja i dezinfekcije vozila su ispoštovane.

Nadzori su nastavljani kroz izvještajni period, smanjenim intenzitetom, zbog "popuštanja mjera" i smanjenog broja oboljelih u KS, kontrolom zdravstvenih ustanova i ustanova socijalne zaštite, detaljnije u sklopu izvještaja zdravstvene inspekcije.

Tokom izvještajnog perioda, redovnim planom Inspektorata kontinuirano su vršene kontrole sanitarno higijenskih uslova objekata pod sanitarnim nadzorom. Najavom i početkom ljetne turističke sezone vršeni su pojačani nadzori hotela, hostela (uz obaveznu kontrolu provedbe preventivnih mjera na prisustvo Legionelle spp), SPA-prostora, bazena, kako smještajnih kapaciteta, tako i kuhinja u sklopu istih. Kontrolisani su i saloni ljepote, pekare, trgovine, veletrgovine, proizvodnje, upravnici i drugi objekti.

Dalje, pojačani nadzori ugostiteljskih objekata, u timu sa tržišno-turističkim inspektorima vršeni su i u vrijeme održavanja SFF-a (Sarajevo film festivala), u noćnim satima, sa akcentom na noćne barove i klubove u kojima se okuplja veći broj ljudi. Tokom održavanja 28. Sarajevo Film festivala u KUIP-u je izvršena preraspodjela radnog vremena (08:00-02:00) kako bi se adekvatno izvršili nadzori na vanfestivalskim lokacijama, u pratećim ugostiteljskim objektima. Represivne mjere nisu izricane.

Aktivnosti su se nastavili provoditi početkom školske 2022/2023 godine vršenjem inspekcijских nadzora prioritarno u javnim i privatnim školskim i predškolskim ustanovama na području KS, u ciljem zaštite zdravlja učenika, nastavnog i drugog osoblja, kao i članova njihovih porodica.

Predmet inspekcijских nadzora u odgojno-obrazovnim ustanovama su: sanitarno-higijenski uslovi, organizacija produženog boravka, organizacija i vrsta ishrane, kao i zdravstvena ispravnost namirnica koje se uslužuju na nivou ustanova.

Vršeni su timski inspekcijски nadzori iz nadležnosti sanitarne i zdravstvene inspekcije u JU Dom zdravlja KS, a vezano za provođenje obavezne imunizacije i u bolnicama na okolnosti suzbijanja, sprečavanja intrahospitalnih infekcija i obaveznog prijavljivanja zaraznih bolesti.

Najčešći nedostaci utvrđeni u objektima, kako slijedi:

1. Ugostiteljski objekti

- nezadovoljavajuće sanitarno higijensko stanje u objektu u kojem se posluje s hranom, neredovno čišćenje i dezinfekcija, nepotpune evidencijske liste čišćenja, iste se ne popunjavaju redovno
- subjekt u poslovanju s hranom nije osigurao primjenu preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse; nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH
- hrana bez deklaracije, nije predočena dokumentacija o porijeklu-sljedivost za hranu i dokumentacija o zdravstvenoj ispravnosti i kvalitetu
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i vode
- nedostatak plana i mjera za prevenciju legionelle
- nisu osigurani sanitarno-tehnički i higijenski uslovi bazenskih kupališta i zdravstvena ispravnost bazenskih voda
- uposlenici bez zdravstvenog pregleda na kliconoštvo

- uposlenici bez obavljene edukacije iz oblasti zdravstvenog vaspitanja
- nije izvršena dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija prostora od strane ovlaštene firme
- nije postupljeno po rješenju-neizvršenje naložene upravne mjere.

U prethodnoj godini izvršeno ukupno 932 inspeksijska nadzora u ugostiteljskim objektima, uključujući hotele. Za utvrđene nedostatke izdato 428 rješenja o otklanjanju nedostataka i 73 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 125.780,00 KM (nehigijena i edukacija uposlenika, neizvršenje rješenja, zdravstveno neispravna hrana i predmeti koji dolaze u dodir sa hranom, uposlenici bez sanitarnih knjižica).

2. Trgovine, veleprodaja

- prometovanje sa robom koja nije usklađena sa zakonskom regulativom u BiH
- prostori u kojima se vrši manipulacija sa hranom ne zadovoljavaju minimalne sanitarne, tehničke i higijenske uslove-površine zida i plafona oštećene i zaprljane
- neusklađene informacije o hrani na izloženim deklaracijama sa zakonskim regulativama u BiH-nisu naznačene sve obavezne informacije ili nisu naznačene
- zaprljani rashladni uređaji u kojima se čuvaju namirnice za promet kao i hrana koja nije za promet
- u istim rashladnim uređajima se čuvaju zdravstveno ispravne i zdravstveno neispravne namirnice.
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

U izvještajnom periodu sanitarni inspektori izvršili ukupno 647 inspeksijskih nadzora trgovinama i veleprodaji. Za utvrđene nedostatke izdato 260 rješenja o otklanjanju nedostataka i 51 prekršajnih naloga u novčanom iznosu 79.115,00 KM (neizvršenje rješenja, zbog prodaje namirnica i predmeta opće upotrebe proteklog roka upotrebe, nepropisno deklarirani proizvodi, nehigijenski uslovi čuvanja i skladištenje namirnica).

3. Obrazovne ustanove (škole i školska ishrana)

- edukacija uposlenika nije izvršena
- loši sanitarno-higijenski uslovi (dotrajala stolarija, oštećene zidne i podne površine, sredstava za pranje i sušenje ruku nedostaju)
- protekli rokovi namirnica u kantinama
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i vode.

U izvještajnom periodu izvršeno 215 inspeksijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 115 rješenja o otklanjanju nedostataka i 4 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 7.000,00 KM (nehigijena, protekli rokovi namirnica u dvije kantine).

4. Predškolske ustanove, vrtići, udruženja

- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i vode
- uposlenici bez obavljene edukacije iz oblasti zdravstvenog vaspitanja
- neizvršenje rješenja.

U izvještajnom periodu izvršeno 79 inspeksijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 37 rješenja o otklanjanju nedostataka i 10 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 19.022,00 KM (nehigijena i edukacija uposlenika, neizvršenje rješenja).

5. Dostava hrane

- nezadovoljavajuća higijena
- neusklađenosti sa zakonskim odredbama u poslovanju s hranom, nema implementiran ili je neadekvatan sistem samokontrole.

U izvještajnom periodu izvršeno 17 inspekcijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 7 rješenja o otklanjanju nedostataka i 4 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 7.520,00 KM (neizvršenje rješenja, nedostatak sanitarnih knjižica i loši sanitarno higijenski uslovi).

6. Socijalne i zdravstvene ustanove

- nehigijena, prisustvo glodara, nema implementiran sistem samokontrole
- uposlenici bez sanitarnih knjižica
- nepostupanje po rješenju.

U izvještajnom periodu izvršeno 51 inspekcijski nadzor. Za utvrđene nedostatke izdato 23 rješenja o otklanjanju nedostataka i 8 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 14.700,00 KM (nehigijena, prisustvo glodara, nema implementiran sistem samokontrole, uposlenici bez sanitarnih knjižica, nepostupanje po rješenju inspektora).

7. Bazeni, lokalni vodovodi

- nisu osigurani sanitarno-tehnički i higijenski uslovi bazenskih kupališta i zdravstvena ispravnost bazenskih voda i vode sa lokalnog izvora

Izvršeno 192 inspekcijska nadzora, od čega 32 nadzora nad lokalnim vodovodima. Za utvrđene nedostatke izdato 96 rješenja o otklanjanju nedostataka, uz dostavljene nalaze koji odgovaraju Pravilniku.

8. Frizerski, kozmetički saloni i saloni ljepote

- nezadovoljavajuće sanitarno higijensko stanje u objektima u kojima se pružaju frizersko kozmetičke usluge: podne, radne površine i pribor prljavi
- preparati nepotpuno delarisani.
- neizvršenje rješenja.

U izvještajnom periodu sanitarni inspektori izvršili ukupno 207 inspekcijskih nadzora u salonima ljepote. Za utvrđene nedostatke izdato 94 rješenja o otklanjanju nedostataka i 17 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 25.200,00 KM (neizvršenje rješenja, prometovanje zdravstveno neispravnim proizvodima, nepotpune deklaracije).

9. Pekare

- prostori u kojima se vrši manipulacija sa hranom ne zadovoljavaju minimalne sanitarne, tehničke i higijenske uslove (oštećene zidne i podne površine, oštećena oprema)
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse. Nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH
- nisu istaknute informacije o hrani za pekarske proizvode ili nisu navedene sve informacije
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

Izvršeno ukupno 202 inspekcijska nadzora u pekarama (kontrole izvršenja rješenja redovni nadzori i usmjereni nadzori). Za utvrđene nedostatke izdato 100 rješenja o otklanjanju nedostataka i 11 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 16.280,00 KM (neizvršenje rješenja, sanitarno higijenski uslovi, nedostatak sanitarnih knjižica).

10. Higijena stanovanja, upravnici, privatni posjedi

- pojava glodara u naselju i žohara u objektu i nehigijena uopćeno
- nevršenje DDD u skladu sa Pravilnikom

Izdato 4 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu 7.500,00 KM (naprijed navedeno).

11. Fizička lica

Izvršeno ukupno 30 inspekcijskih nadzora Izdato 24 prekršajnih naloga u ukuupnom novčanom iznosu od 2.410,00 KM.

12. Javni gradski prijevoz

Izvršeno 51 inspekcijski nadzor, oba prijevoznika (sve vrste vozila). Radi utvrđenih nepravilnosti je izdato je ukupno 19 rješenje o otklanjanju nedostataka i 6 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 11.000,00 KM (higijensko epidemiološke mjere).

13. Proizvodnja

- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse. Nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH.

Za utvrđene nedostatke izdato 4 rješenja i 3 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 4.780,00 KM.

Saradnja sa laboratorijama

U 2022. godini, kontinuirano prema izvještajima o laboratorijskom ispitivanju uzoraka vode lokalnog vodovoda od strane ovlaštene laboratorije o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, a zbog hitnosti postupka, uz zabranu korištenja vode, izvršeno 32 nadzora, nalagane su korektivne mjere (18) radi osiguranja zdravstvene ispravnosti vode za piće lokalnih vodovoda i javnih česmi, za 18 lokalnih vodovoda izvršeni kontrolni nadzori, uz dostavljeni kontrolni nalaz usaglašen sa Pravilnikom.

Nadalje, prema izvještajima o laboratorijskom ispitivanju uzoraka vode bazena (160 nadzora) od strane ovlaštene laboratorije o zdravstvenoj ispravnosti, a zbog hitnosti postupka, uz zabranu korištenja bazena, naložene su korektivne mjere i ponovne kontrole vršene po službenoj dužnosti (78), uz dostavljeni kontrolni nalaz usaglašen sa Pravilnikom.

Inspektor za hranu, Kantonalne uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, dana 26.10.2022. godine zaprimio je akt broj: S-06-02-4-1345/22 od 18.10.2022. godine Zavoda za javno zdravstvo FBiH, u vezi sa informacijom o izvršenom monitoringu flaširanih voda za piće na tržištu Federacije BiH. U dostavljenoj informaciji navedene su, između ostalog, vode koje nisu bile mikrobiološki ispravne: Prirodna mineralna voda Princess MG, proizvodi i puni: Prirodni kiseljak "Princess"d.o.o. Tešanj, rok upotrebe 02.06.2022. godine; Prirodna negazirana izvorska voda Leda, proizvodi Lukas TP Nakić d.o.o. Široki brijeg, rok upotrebe 02.08.2022. godine; Prirodna gazirana mineralna voda Oaza, proizvodi i puni: "Oaza" Tešanj; rok upotrebe 08.09.2022. godine; Prirodna izvorska voda Jazak, proizvedeno u Srbiji, uvoznik za BiH Galeb

Komerc, B. Luka za G-Petrol d.o.o., rok upotrebe 13.08.2022. godine; Prirodna izvorska voda "Bistrica", proizvodi i puni Gemex d.o.o. Sarajevo, rok upotrebe 21.10.2022. godine; Prirodna izvorska voda "Bistrik", proizvođač Papago d.o.o. Lukavac, rok upotrebe 17.11.2022. godine; Prirodna negazirana voda "Ledena", proizvođač Gakom d.o.o. Gračanica, rok upotrebe 18.04.2022. godine.

Shodno podnesenom zahtjevu, izvršeni su inspekcijski nadzori u objektima maloprodaje i veleprodaje u KS, te je utvrđeno da uzorci flaširanih voda koje su bile predmetom monitoringa sprovedenog od strane Zavoda za javno zdravstvo FBiH i koji nisu mikrobiološki odgovarali prema važećim pravilnicima, nisu zatečeni u prometu. Kod svih navedenih flaširanih voda iz dostavljenog spiska koje su bile pozitivne na patogene, rok upotrebe je istekao prije zaprimanja naprijed navedenog akta, izuzev Prirodna izvorska voda "Bistrik", proizvođač Papago d.o.o. Lukavac, rok upotrebe 17.11.2022. godine.

Prema navedenom, kantonalni inspektori za hranu su imali jedino mogućnost, izvršiti preventivni inspekcijski nadzor flaširanih voda koje se trenutno nalaze u prometu u Kantonu Sarajevo, u cilju provjere zdravstvene ispravnosti/usklađenosti sa mikrobiološkim kriterijima, svih sedam proizvoda koji su navedeni u informaciji.

S tim u vezi, izvršeni su nadzori kod subjekata nadzora, te su u prometu zatečene i kontrolisane zatečene flaširane vode, urednog roka upotrebe, istog naziva, kako slijedi:

Prirodna mineralna voda Princess MG, proizvodi i puni: Prirodni kiseljak "Princess" d.o.o. Tešanj; Prirodna negazirana izvorska voda Leda, proizvodi Lukas TP Nakić d.o.o. Široki brijeg; Prirodna gazirana mineralna voda Oaza, proizvodi i puni: "Oaza" Tešanj; Prirodna izvorska voda Jazak, proizvedeno u Srbiji, uvoznik za BiH Galeb Komerc B. Luka za G-Petrol d.o.o.; Prirodna izvorska voda "Bistrica", proizvodi i puni Gemex d.o.o. Sarajevo.

Od subjekta nadzora koji su imali navedenu flaširanu vodu u prometu, zatraženi su dokumenti o zdravstvenoj ispravnosti (mikrobiološki izvještaji ispitivanja voda) i porijeklo vode-sljedivost.

U skladu sa zahtjevom postupajućih inspektora, subjekti nadzora su dostavili traženu dokumentaciju - izvještaji ispitivanja mikrobiološke ispravnosti vode, koji su vršeni od strane proizvođača u predhodnom periodu, a koje se odnose na serije zatečene u prometu u momentu nadzora. Provjerom dostavljenih izvještaja o ispitivanju vode i rezultata analiza utvrđeno da zatečene flaširane vode odgovaraju parametrima za vodu shodno odredbama Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama, u pogledu mikrobiološke ispravnosti.

Dalje, inspekcijskim kontrolama u prometu nisu nikako zatečene dvije flaširane vode, a koje su prema dostavljenom aktu Zavoda za javno zdravstvo FBiH, bile mikrobiološki neispravne. Radi se o vodama: Prirodna izvorska voda "Bistrik", proizvođač Papago d.o.o. Lukavac i Prirodna negazirana voda "Ledena", proizvođač Gakom d.o.o. Gračanica.

Napominjemo da zatečenu vodu Prirodna izvorska voda BISTRICA, proizvođač: GEMEX d.o.o. Sarajevo izdata upravna mjera: rješenje-zabrana prometa i povlačenje sa tržišta zbog neposjedovanja rješenja nadležnog tijela o registraciji, na koje je uložena žalba drugostepenom organu. Informacija proslijeđena Kantonalnom tužilaštvu.

Dalje, u prometu su zatečene vode koje nisu prošla proces registracije kod Agencije za sigurnost hrane BiH, i to: Prirodna negazirana voda Alkaline, Ivorell gazirana mineralna voda, Fructal First alkaline water, stolna voda bez ugljikovog dioksida, Malak Regency, prirodna izvorska voda, i Bistrica prirodna izvorska voda".

Shodno utvrđenoj neusklađenosti, izdata je rješenja za povlačenje navedene vode iz prometa kod subjekata kontrole do pribavljanja rješenja za prometovanje vodama izdato od Agencije.

Stadioni

Izvršena su dva usmjerena inspekcijska nadzora, po zahtjevu, na dva gradska stadiona, Asim Ferhatović Hase i Grbavica, u vezi ispunjavanja sanitarno higijenskih uslova sanitarnih čvorova i

svlačionica, a radi odigravanja prvenstvenih utakmica na istim i dato je pozitivno mišljenje u oba slučaja.

Imunizacija

Sanitarna inspekcija Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutске inspekcije i inspekcije za hranu, a na osnovu dostavljenih potvrda o nekompletnom vakcinalnom statusu zdrave djece JU Dom zdravlja KS i upućenih poziva roditeljima/starateljima da se izjasne o razlozima nepoštivanja zakonske obaveze i izdaje prekršajne naloge u slučaju nepoštivanja zakonske obaveze, a sve u cilju povećanja kolektivnog imuniteta u KS.

Od januara do kraja decembra 2022. godine, a na osnovu dostavljenih potvrda o nepotpunom vakcinalnom statusu iz organizacionih jedinica JU Dom zdravlja KS, sanitarni inspektori KUIP-a su po službenoj dužnosti dostavili ukupno 56 poziva roditeljima/starateljima da se izjasne o razlozima odbijanja vakcinacije. Pozivu inspektora do sada se odazvalo 30 roditelja, od kojih je 23 roditelja odbilo vakcinaciju djece, te su radi propuštanja te zakonske obaveze za svakog od njih pojedinačno izrečene novčane sankcije od 100,00 KM, dakle, ukupno 23 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 2.300,00 KM.

Od ukupnog broja roditelja/staratelja, 7 roditelja se izjasnilo da će vakcinisati dijete u dodatno odobrenom roku od dva mjeseca, što inspektori prate po službenoj dužnosti.

Za dvoje djece su dostavljene potvrde o izvršenoj vakcinaciji, dok je preostali broj roditelja u postupku službenog izjašnjenja.

Roditelji koji su se odazvali pozivima ističu da je razlog odbijanja vakcinacije djece sumnja na kvalitet vakcina, te bojazan od eventualnih posljedica vakcinisanja.

Saradnja sa Agencijom za za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine

Kantonalni inspektori za hranu kontinuirano, u sklopu Programa kontrole ostataka pesticida u i na hrani biljnog porijekla Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koja je organizovana uz podršku USAID/Sweden FARMA II projekta, provode inspeksijske nadzore, te tokom izvještajnog perioda nastavili su sa provođenjem programskih aktivnosti u cilju podizanja kapaciteta nadležnih institucija u sektoru zaštite sigurnosti hrane, uzimanjem uzoraka hrane na području Kantona Sarajevo.

S tim u vezi, u sklopu redovnog monitoringa, a na osnovu zahtjeva Agencije za sigurnost hrane izvršeno je uzorkovanje hrane u skladu s Višegodišnjim kontrolnim planom ostataka pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla u 2022. godini, uzeto 15 uzoraka hrane (sezonsko voće i povrće, crno vino, hrana za dojenčad i malu djecu) kod subjekata u poslovanju s hranom, uzorci su dostavljeni u ovlašteno kontrolno tijelo, Institut za vode d.o.o. Bijeljina, na analizu.

Nakon okončanja laboratorijskih analiza dostavljeni su Izvještaji o ispitivanju: za 14 uzoraka hrane koji odgovaraju Pravilniku o maksimalnim nivoima rezidua pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH" br. 48/21) i jedan Izvještaj o rezultatima ispitivanja pokazuje da je u dostavljenom uzorku kruške, utvrđen ostatak pesticida Diflubenzuron u nedozvoljenoj količini od $0,026 \pm 0,013$ mg/kg, a za koji je propisana maksimalna dozvoljena količina od 0,01 mg/kg prema odredbama Pravilniku o maksimalnim nivoima rezidua pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH" br. 48/21). Agencija za sigurnost hrane BiH je provela procjenu rizika sa zaključkom: Izloženost aktivnoj materiji Diflubenzuron s obzirom na genotoksičan i kancerogen potencijal njegovog metabolita 4-hloroanilin, treba smatrati zabrinjavajućim, te se rizik ne može isključiti.

Na osnovu dostavljenih rezultata analiza uzorka hrane-kruška i zaključka procjene rizika od Agencije za sigurnost hrane BiH, postupajući inspektor je hitno i bez odlaganja pokrenuo postupak povlačenja i opoziva, uz izdati pisani otporak rješenja.

Dalje, obzirom da kontrolisani SPH nije uspostavio sistem sljedivosti, već je kruške sorte Abata od četiri različita dobavljača, različitog porijekla i čak različite klase, stavljao u promet sa jednom istom deklaracijom koja je navedena u zapisniku o uzorkovanju, te da u ovom slučaju nisu u stanju pouzdano utvrditi kojoj od navedenih pošiljki je ispitivani uzorak pripadao, postupajući inspektor za hranu je naredio naprijed navedenu upravnu mjeru koja se odnosi na ukupnu količinu kruške Abata, prema dokumentu o stanju zaliha u Kantonu Sarajevo, u količini 144,31 kg. Informacija je dostavljena Agenciji za sigurnost hrane BiH radi izmjene podataka o neusklađenom uzorku kruške Abata.

Planom i programom službenog uzorkovanja Inspektorata, inspektori za hranu uzeli su uzorke hrane na mikrobiološke i fizičko hemijske analize i briseve na mikrobiološku čistoću.

U 52 kontrolisana objekta, subjekta u poslovanju sa hranom (SPH) uzeto je 130 uzoraka hrane na mikrobiološku ispravnost i 172 brisa površina, opreme i predmeta koji dolaze u kontakt s hranom, na mikrobiološku čistoću (Salmonella vrste, Koagulaza pozitivne stafilokoke, Enterobakterije, Aerobne mezofilne bakterije, Sulfored. Klostridije, Listeria monocytogenes i Plijesni). Dostavljeni rezultati analiza hrane za 17 uzoraka su neusklađeni; 58 briseva ne odgovara zakonskim propisima (Enterobakterije, Aerobne mezofilne bakterije).

Dalje, pored mikrobiološke analize hrane (gotova jela) izvršeno je službeno uzorkovanje hrane (kafa, ulje, hljeb, začini, orašasti plodovi) u 7 objekata, subjekata u poslovanju s hranom. Kada je u pitanju prisutnost Aflatoksina B1 (3 uzorka u orašastim plodovima, orasi i crvena paprika) i prisutnost ohratoksina A u kafi (3 uzorka), iznad definisane granične vrijednosti, SPH su podnijeli zahtjev za *superanalizu* naprijed navedenih uzoraka. Kontrolna laboratorija dostavila Izvještaje za svih 6 uzoraka koji *odgovaraju* zahtjevima Uredbe Komisije (EZ) o najvećim dopuštenim količinama kontaminanata u hrani.

Izdvajamo, u toku 2022. godine proizvodi zabranjeni u prometu kako slijedi:

- u mjesecu januaru, po EURASFF obavjesti-opasnost proizvoda zbog nedozvoljene supstance-ethylene oxide (suma 2-CE i EO izražena kao EO: 4,6 mg/kg – ppm) organski ekstrakt lista karija porijeklom iz Indije u proizvodu Roter Rebenhorster BIO; Organic Red Grape Juice with Iron, 750ml Lot: 7.12.2023. godine izvršen nadzor u "Pharma Maac" d.o.o. Sarajevo, ulici Bačići 7, zatečeno 720 komada (540 litara), ukupna količina 720 boca izdvojena u zaseban magacin – karantin, obilježeno "nije za promet". Izdato rješenje o zabrani prometa.

- izvršen je inspeksijski nadzor u Toy and Joy d.o.o. Sarajevo u ulici Branilaca Sarajeva broj 19, na osnovu EURASFF hitne obavijesti broj 2022.0153-migracija melamina (2,92 mg/kg-ppm) iz plastičnih čaša iz Hong Konga, broj artikla 1310056250 i 1310056329, Lot broj: LA 13100055329. Ispitivani uzorak ne odgovara odredbama Pravilnika o materijalima i predmetima namijenjenim za kontakt s hranom ("Službeni glasnik BiH", broj 42/10) i Pravilnika o plastičnim materijalima i predmetima namijenjenim za kontakt s hranom ("Službeni glasnik BiH", broj 42/10). Inspektor za hranu je zabranio promet proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik na ljudsko zdravlje: Melamine plastic Cups/Melaminske plastične čaše: Sippy Cup Malamine About Friends Raccon (art. br: 1310056250), Sippy Cup Malamine About Friends Chinchilla (art. Br: 1310056329), porijeklo Hong Kong i naložio subjektu nadzora da pokrene postupak opoziva-obavještenje potrošačima o povlačenju i opozivu proizvoda (ukupno 12 komada), uz dostavljen dokaz o izvršenom.

- po obavjesti-broj 04-1-2-26-12-123-2/22 od 04.02.2022. godine zaprimljenoj 04.02.2022. godine u Kantonalnu upravu za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, u kojoj se navodi da je Agencija za sigurnost hrane BiH zaprimila EU RASFF informaciju broj 2021.7064-nedozvoljeno označena (12.43.) organska Ashwaganda u prahu iz Indije preko Nizozemske, Finske i dostavila obavijest o neusklađenosti proizvoda ashwaganda u prahu (naziv proizvoda na etiketi Purasana Mushroom mix 250 grama BIO) zbog neusklađenosti proizvoda sa Pravilnikom o hrani

podvrgnutom jonizirajućem zračenju (Sl. glasnik BiH broj 50/11), uvoznik za BiH je Zand d.o.o. Sarajevo. Po zaprimljenoj obavijesti izvršen je usmjereni inspekcijski nadzor kod subjekta koji je uvezao navedeni proizvod. Kontrolom kod subjekta u magacinskom prostoru zatečeni je 7 komada proizvoda Purasana Mushroom mix 250 g BIO, lot broj SM21/210909/36, rok trajanja 30.09.2024. godine. Navedena serija proizvoda se poklapa sa serijom iz obavijesti koja je dostavljena od Agencije za sigurnost hranu BiH. Na zahtjev inspektora predočena je ulazna faktura od dobavljača Purasana NV-SA zemlja Belgija, broj 21006216, datum dospjeća 15.01.2022. godine u količini 10 komada. Na uvid je predočena i lager lista od 09.02.2022. godine u količini od 7 komada, o čemu je izdato rješenje o uništenju, uz dostavu potvrde, što je i izvršeno u ostavljenom roku. Dana 14.02.2022. godine putem službenog maila dostavljeno: knjižna obavijest o povratu 3 komada predmetnog proizvoda, obavijest o uništenju robe i potvrda uništenja robe.

- postupajući po EU RASSF informativnoj obavijesti broj 2022.1799 i dodatnoj obavijesti fup20-sumnja na epidemiju trovanja hranom (Salmonella Typhimurium monophasic) uzrokovana čokoladnim proizvodima, koja je dostavljena od Agencije za sigurnost hrane BiH broj: 04-1-26-12-407-3/22 od 06.04.2022. godine kao i dodatna informacija: 04-1-26-12-407-7/22 od 06.04.2022. godine, inspektor za hranu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, izvršila je dana 08.04.2022. godine usmjereni inspekcijski nadzor kod uvoznika za BiH, Violeta d.o.o. Grude, Podružnica Sarajevo. Kontrolom navedenog subjekta, utvrđeno je da je ukupna količina uvezenog spornog proizvoda već stigla do kupaca (maloprodaja i veleprodaja). U skladištu veleprodaje Violeta d.o.o. Grude nisu zatečeni sporni proizvodi. Prisutni nadzoru izjavljuje da su nakon dobijanja obavijesti o neusklađenosti proizvoda od strane Ferrero d.o.o. Zagreb, kupce su obavijestili pismenim putem, a javnost je obaviještena putem zvanične web stranice. Na lice mjesta, u skladištu veleprodaje je vraćeno 16 % robe, tačnije 1217 komada, izdato rješenje o zabrani prometa spornog proizvoda i uništenju, što je i izvršeno.

- dana 5.10.2022. godine izvršen je usmjereni inspekcijski nadzor u Domod d.o.o. Sarajevo u ulici Donje Telalovo polje broj 12, na osnovu EU RASFF hitne obavijesti broj 2022.3269-migracija kadmija (0.26; 0.27 mg/item) i olova (2.75; 2.8 mg/item) iz dječijih čaša iz Italije, broj artikla: 017906. Ispitivani uzorak ne odgovara odredbama Pravilnika o materijalima i predmetima namijenjenim za kontakt s hranom ("Službeni glasnik BiH", broj 42/10) i Pravilnika o plastičnim materijalima i predmetima namijenjenim za kontakt s hranom ("Službeni glasnik BiH", broj 42/10), o čemu je izdato rješenje povlačenja i opoziva, što je izvršeno (3 komada).

Agencija za nadzor nad tržištem BiH

Nastavljena je kontinuirana saradnja sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove i Agencijom za nadzor nad tržištem BiH.

Po zaprimljenom zahtjevu Federalne uprave za inspekcijske poslove u cilju sprovođenja zajedničkih aktivnosti (Projekti nadzora igračaka i kozmetike) zajedno sa Agencijom za nadzor nad tržištem u BiH, u cilju kontrole dječijih igračaka (lutke i konjići) i laboratorijskog ispitivanja na sadržaj ftalata, po dostavljenom planu i u datom roku, u prethodnom izvještajnom periodu uzeto je 5 uzoraka dječijih igračaka i poslano u ispitni laboratorij. Dostavljeni rezultati analiza, kod dva uzeta uzorka igračaka pokazali prisustvo ftalata

Dana 19.05.2022. godine Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je zaprimila akt Federalne uprave za inspekcijske poslove broj: 08-37-9-01800/22 od 15.04.2022. godine vezano za Projekat nadzora igračaka i kozmetike, u cilju sprovođenja zajedničkih aktivnosti sa Agencijom za nadzor nad tržištem BiH, Inspektoratom RS i Inspektoratom BD, a u skladu sa Zakonom o nadzoru nad tržištem u BiH i podzakonskim aktima.

Shodno navedenom, kantonalni sanitarni inspektori su uzeli tražene uzorke prema navedenim uputstvima, čije rezultate dostavljamo u prilogu (ukupno 5 uzoraka).

Dana 19.05.2022. godine postupajući sanitarni inspektor je zaprimio akt Agencije za nadzor na tržištem BiH broj: 02-26-4-176-76/22 od 16.05.2022. godine kojim se dostavljaju ispitni izvještaji o neusklađenim proizvodima za:

- Igračka lutka "Anlily" Fashion style, art. 02274, subjekt nadzora/uvoznik: Mars-97 d.o.o. Sarajevo, broj ispitnog izvještaja: 1338/22 (proizvod nije usklađen sa Odlukom o ograničavanju stavljanja na tržište igračaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate ("Službeni glasnik BiH" broj 04/10));
- Igračka barbika, "Kem-Bay", art. 172, subjekt nadzora/uvoznik: Mars-97 d.o.o. Sarajevo, broj ispitnog izvještaja: 1339/22 (proizvod nije usklađen sa Odlukom o ograničavanju stavljanja na tržište igračaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate ("Službeni glasnik BiH" broj 04/10));

Shodno zaprimljenom aktu, dana 20.05.2022. godine inspektor je izvršio inspeksijski nadzor kod gore navedenog subjekta nadzora i tom prilikom je konstantovano kako slijedi:

- Broj kupljenih i uvezenih proizvoda iz Turske (Igračka lutka "Anlily" Fashion style, art. 02274) iznosi 150. Ukupna zatečena količina istih proizvoda koji se nalaze u radnjama iznosi 41, broj prodatih lutki iznosi 109 komada.
- Broj kupljenih i uvezenih proizvoda iz Turske (Igračka barbika, "Kem-Bay", art. 172) iznosi 216. Ukupna zatečena količina istih proizvoda koji se nalaze u radnjama iznosi 60, broj prodatih lutki iznosi 156 komada.

Shodno navedenom inspektor je subjektu nadzora naložio sljedeće mjere:

- Izvršiti povlačenje i opoziv dječijih lutki-Igračka lutka "Anlily Fashion Style" Model: 02274 i dječijih lutki-Igračka barbika "Kem-Bay" Model: 172 iz svih maloprodajnih objekata na području Kantona Sarajevo u centralno skladište.
- Postaviti obavijest na svim prodajnim mjestima za potrošače, u štampanim medijima i na zvaničnoj web stranici kao sigurnosno obavještenje o prestanku korištenja spornog atributa i mogućnosti povrata novca ili zamjene za drugi proizvod, na mjestu kupovine.
- Po otklanjanju svih nedostataka pismeno obavijestiti sanitarnu inspekciju, radi poduzimanja sljedećih koraka (uništenja predmetnih proizvoda), što je i izvršeno.

Dana 19.05.2022. godine postupajući sanitarni inspektor je zaprimio akt Agencije za nadzor na tržištem BiH broj: 02-26-4-176-74/22 od 16.05.2022. godine kojim se dostavlja ispitni izvještaj o usklađenim proizvodima za Igračku Playgro konjić, art. 173687, proizvod je usklađen sa Odlukom o ograničavanju stavljanja na tržište igračaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate ("Službeni glasnik BiH" broj: 04/10).

Dana 19.05.2022. godine postupajući sanitarni inspektor je zaprimio akt Agencije za nadzor na tržištem BiH broj: 02-26-4-176-75/22 od 16.05.2022. godine kojim se dostavlja ispitni izvještaj o usklađenim proizvodima za Igračku lutka "Mattel" Barbie Dreamtopia, art. GJK00 i Igračku lutka "Mattel" Enchan Timals art. DVH 87 FXM73, proizvodi su usklađeni sa Odlukom o ograničavanju stavljanja na tržište igračaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate ("Službeni glasnik BiH" broj: 04/10). Dodajemo, da su tri uzorka uzetih igračaka dostavljenih u izvještaju usklađeni sa Odlukom.

Sistematska deratizacija

Na osnovu Programa izvođenja obavezne preventivne sistematske deratizacije na području Kantona Sarajevo za period 2020. godina do 2022. godina ("Sl. novine Kantona Sarajevo, br. 41/19 i 42/19), Odluke o obaveznoj sistematskoj deratizaciji na području Kantona Sarajevo ("Sl. novine KS", broj 22/13, 36/13, 23/16, 7/17, 41/19 i 42/19), Odluke stručne službe za zajedničke poslove KS, broj 17-11-33836-39/20 od 30.3.2021. godine i Odluke Ministarstva zdravstva KS, broj 10-33-19629-4/21 od 24.05.2022. godine (proljetna faza) i Odluke Ministarstva zdravstva KS

broj 10-33-21086-1/22 od 04.10.2022. godine (jesenja faza) izvršena je deratizacija javnih površina i javnih dobara na području Kantona Sarajevo:

U periodu od 24.05.2022. do 30.06.2022. godine na području Kantona Sarajevo izvršena je obavezna proljetna sistematska deratizacija za 2022. godinu (kasnije od predviđenog termina (01.04.-30.05.2022. godine radi procedure javnih nabavki) i u periodu od 17.10.2022. do 30.11.2022. godine, jesenja faza. Izvođač radova Sanitacija d.o.o. Sarajevo.

Objekte faze su vršene prvenstveno na otvorenim i zatvorenim vodotocima, divljim deponijama, parkovima, grobljima, objektima koji nisu privedeni urbanističkoj namjeni, saobraćajnicama, mostovima, otvorenim i zatvorenim parkiralištima, trgovima, javnim nužnicima, oko odlagališta smeća (kontejnera) i drugim javnim mjestima na kojima postoji mogućnost zadržavanja i razmnožavanja glodara poredanih po prioritetima kao i drugim mjestima koja su locirana i predložena od građana Kantona Sarajevo. Izvođač deratizacije je firma "Sanitacija" d.o.o. Sarajevo. Sanitarni inspektori Kantonalne uprave za inspeksijske poslove (dalje KUIP) vršili su inspeksijske nadzore nad provođenjem obavezne proljetne i jesenje sistematske deratizacije prema dostavljenim operativnim planovima izvođača sistematske deratizaciju na području Općina Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Vogošća, Ilijaš, Hadžići i Trnovo i utvrdili kako slijedi. Sistematskom deratizacijom su obuhvaćene sve općine u Kantonu Sarajevo. Provođenje sistematske deratizacije se vršilo prvo na rizičnim lokacijama, u mjesnim zajednicama koje su se odazvale pozivu Sanitacija d.o.o. Sarajevo i dostavile kritične lokalitete koji su tretirani sa posebnom pažnjom. Vršena je deratizacija javnih površina i javnih dobara, prvenstveno na otvorenim i zatvorenim vodotocima, parkovima, grobljima, objektima koji nisu privedeni urbanističkoj namjeni, saobraćajnicama, mostovima, otvorenim i zatvorenim parkiralištima, trgovima, javnim nužnicima, oko odlagališta smeća (kontejnera) i drugim javnim mjestima na kojima postoji mogućnost zadržavanja i razmnožavanja glodara poredanih po prioritetima kao i drugim mjestima koja su locirana i predložena od građana Kantona Sarajevo

Najveća infestiranost je utvrđena oko smetljarnika, kanalizacionih šahtova, napuštenih građevina i vodotoka. Veliki problem se stvara usljed neadekvatnog odlaganja otpada hrane koji se razasipa i raznosi oko kontejnera od neodgovornih pojedinaca.

Zaključak: Sistematska deratizacija proljetna faza u Kantonu Sarajevo se ocjenjuje sa **uslovno zadovoljavajućom** ocjenom usljed izostanka sistematske deratizacije kanalizacionog sistema. Izvršeni dio je zadovoljavajući, ali je neophodno da se postupak u potpunosti izvrši u skladu sa Programom izvođenja obavezne preventivne sistematske deratizacije na području Kantona Sarajevo za period 2020 – 2022 godina ("Sl. novine K.S." broj 41/19 i 42/19) kako bi se ista proglasila uspješnom.

Naime, Odlukom o vršenju usluga obavezne proljetne preventivne sistematske deratizacije na području Kantona Sarajevo za 2022. godinu broj: 10-33-19629-4/21 od 24.05.2022. godine nisu obuhvaćena sva mjesta i lokacije u skladu sa Programom izvođenja obavezne preventivne sistematske deratizacije na području Kantona Sarajevo za period 2020 – 2022 godina ("Sl. novine K.S." broj 41/19 i 42/19) uključujući i prioritetne lokacije: kanalizacionu mrežu, glavnu sanitarnu deponiju, zajedničke dijelove zgrada u Kantonu Sarajevo (upravitelje). Najveći nedostaci ove proljetne faze obavezne preventivne sistematske deratizacije su: sveobuhvatnost (nisu tretirani svi objekti na području Kantona Sarajevo), istovremenost (nisu tretirani svi objekti u isto vrijeme što podrazumijeva raspon vremena koje onemogućiti novi biološki krug razvoja glodarskih mladunčadi).

Ove godine jesenju fazu sistematske deratizacije obilježila je i paralelna deratizacija kanalizacione mreže u periodu od 17.10.2022. godine do 27.10.2022. godine izvođena od strane privrednog društva Deratizer d.o.o. Sarajevo; deponije smetljišta od privrednog društva Deratizacija d.o.o. Sarajevo kojom je obuhvaćena deponija kao i prateći objekti deponije sa kafilerijom. U periodu izvođenja sistematske deratizacije ove jeseni, po prvi put, deratizaciju

zajedničkih dijelova zgrada u Kantonu Sarajevo izveli su upravitelji preko ovlaštenih pravnih lica za izvođenje deratizacije.

Zaključak: Sistematska deratizacija, jesenja faza u Kantonu Sarajevo se ocjenjuje sa zadovoljavajućom ocjenom, nakon dužeg perioda, jer je postupak u potpunosti izvršen u skladu sa Programom izvođenja obavezne preventivne sistematske deratizacije na području Kantona Sarajevo za period 2020 – 2022 godina ("Sl. novine Kantona Sarajevo" broj 41/19 i 42/19). Naime, jesenja preventivna sistematska deratizacije na području Kantona Sarajevo za 2022. godinu je obuhvatila sva mjesta i lokacije u skladu sa Programom uključujući i prioritete lokacije: kanalizacionu mrežu, glavnu sanitarnu deponiju, zajedničke dijelove zgrada u Kantonu Sarajevo (upravitelje).

Najveći nedostaci proljetne faze obavezne preventivne sistematske deratizacije su u jesenjoj deratizaciji prevaziđeni i do trenutka pisanja izvještaja nije zaprimljena niti jedna prijava u sanitarnoj inspekciji o prisutnosti glodara na terenu u KS od kraja novembra.

Prilikom vršenja sistematske deratizacije svakodnevno je vršen stručni nadzor od strane stručnog tima epidemiološke službe Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo i inspeksijski nadzor sanitarne inspekcije KUIP-a nad provedbom.

DDD mjere

Na osnovu praćenja tokom proteklih godina, posebno u zadnje četiri godine, na određenim područjima Kantona Sarajevo u razdoblju toplih mjeseci godine pojavljuju se u povećanom broju pojedine vrste štetnih insekata, žohara koje mogu biti prijenosnici zaraznih bolesti, kao i glodara, a ujedno su smetnja građanima, stoga je bio povećan broj prijavi građana, posebno iz Općine Stari Grad, Centar i Novo Sarajevo.

Preventivnu dezinfekciju, dezinskciju i deratizaciju obavezni su obavljati vlasnici ili korisnici objekata, prema zakonom propisanim pravilima što sanitarna inspekcija kontrolira u sklopu inspeksijskih nadzora kao obavezno "ček pitanje", a problem predstavljaju privatni, napušteni ili posjedi čije vlasništvo se ne može utvrditi.

Evaluacijom kretanja prijavljenih zaraznih oboljenja na području ovih Općina, kao i na području Kantona Sarajevo, u saradnji sa JU Zavod za javno zdravstvo KS je utvrđeno da nije bilo pojave zaraznih oboljenja, u izvještajnom periodu, da bi se dezinskcija mogla provoditi kao protuepidemijska mjera.

9.2 Zdravstvena inspekcija

Zdravstvena inspekcija nadzore obavlja u skladu sa nadležnostima koje su određene zakonima:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13);
- Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10);
- Zakon o liječništvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 56/13)
- Zakon o stomatološkoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/12);
- Zakon o sestrištvu i primaljstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 43/13);
- Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/12);
- Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11);
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine Federacije BiH", broj 29/05).

Programom i planom rada za 2022. godinu predviđeno je da dva zdravstvena inspektora izvrše 520 inspeksijskih nadzora, a izvršeno je 734 nadzora, što je za 214 nadzora više ili 141,15 % od

planiranog izvršenja. Plan je ostvaren, realiziran i povećan zbog uvećanog broja izvršioca (plan su realizirala 4 zdravstvena inspektora, od 01.6.2022. godine).

Od ukupnog broja nadzora izvršeno je 214 redovnih nadzora, 199 kontrolnih i 312 usmjerenih nadzora vršenih po zahtjevu stranke i institucija.

Za utvrđene nepravilnosti zdravstveni inspektori su izdali 251 rješenja za otklanjanje nedostataka, 7 zabrana pružanja zdravstvenih usluga zdravstvenim ustanovama i privatnim privatnoj praksi i 65 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 117.420,00 KM.

U 2022. godini ukupan broj nadzora koje je obavila zdravstvena inspekcija odstupa od planiranog i zbog pandemije izazvane koronavirusom, jer dva zdravstvena inspektora su radili i kao sanitarni inspektori, po ovlaštenju direktora.

Zdravstveni inspektori su odsustvovali zbog godišnjeg odmora, u prosjeku 15-30 dana i privremene spriječenosti za rad.

Zdravstvena inspekcija je vršila zdravstveno-inspekcijske nadzore u zdravstvenim ustanovama primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, te nadzor nad radom privatnih ordinacija, poliklinika, i ustanova socijalne zaštite. Nadzorima su obuhvaćene zdravstvene ustanove, privatnog i javnog sektora, a prioritetno su nadzori vršeni po predstavkama stranke/institucija.

Većina zdravstvenih nadzora, zbog kompleksnosti vršena je u timskom radu dva zdravstvena inspektora, a u pojedinim slučajevima vršeni su nadzori i u mješovitim inspekcijskim timovima u kojima je pored zdravstvenog učestvovao tržišni inspektor, inspektor rada i inspektor socijalne zaštite.

Zaprimljene prijave/predstavke odnosile su se uopšteno: na nezadovoljstvo pruženim zdravstvenim uslugama, nedostatak kadra, rad ljekara i medicinskih sestara/tehničara-neprofesionalan odnos zdravstvenih radnika pri pružanju zdravstvenih usluga, nejavljanje na telefon, duga čekanja ispred ambulanti, nedostatak materijala za rad, neprijavlivanje zaraznih bolesti, dopunski rad ljekara u suprotnosti sa zakonskim propisima, nepravilnosti u "vođenju bolovanja", neadekvatno odlaganje infektivnog otpada, nemogućnost produžetka terapije, neispunjavanje uslova za rad direktora zdravstvene ustanove, nezadovoljstvo pruženim stomatološkim uslugama, pružanje usluga alternativne medicine suprotno zakonu, ilegalni rad zdravstvenih radnika i drugo.

Najveći broj predstavki se odnosio na nepravilnosti u JU Dom zdravlja KS, kako slijedi:

- nedostatak ljekara, posebno specijalista porodične medicine, pedijatar, specijalista školske medicine, kao i medicinskih i stomatoloških sestara-tehničara,
- "pad" informacionog sistema i nemogućnost vođenja elektronskih evidencija,
- nepravilno i/ili nepotpuno i neblagovremeno vođenje evidencija,
- nezadovoljstvo građana pruženom zdravstvenom uslugom i neprofesionalan odnos zdravstvenih radnika.

Najčešće utvrđene nepravilnosti u privatnim zdravstvenim ustanovama i privatnim ordinacijama odnose se na obavljanje zdravstvene djelatnosti koja nije odobrena rješenjem nadležnog ministarstva, nedostaci kod vođenja medicinske dokumentacije, neposjedovanje dokazne dokumentacije o funkcionalno-tehničkoj ispravnosti medicinsko-tehničke opreme, rad zdravstvenih radnika bez važeće licence nadležne komore.

Utvrđene nepravilnosti su se odnosile na obavljanje zdravstvene djelatnosti koja nije odobrena rješenjem nadležnog ministarstva ili nezapošljavanje zdravstvenih radnika specijalista određenih grana u punom radnom vremenu, prema registrovanim djelatnostima.

Tokom marta dostavljena je detaljna informacija Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo o izvršenim usmjerenim inspekcijskim nadzorima u privatnom sektoru, za period januar-mart 2022. godine. Izvršeno je ukupno 49 inspekcijskih nadzora, u timskom radu dva zdravstvena inspektora.

Inspekcijskim nadzorima kontrolisana je usklađenost prostora, opreme, kadra i evidencija sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. Za utvrđene nedostatke izdato je ukupno 36 rješenja.

Dalje, u maju zaprimljen je upit Ljekarske-Liječničke komore Kantona Sarajevo, kojim se traži preporuka za način ovjeravanja cjenovnika, odnosno određivanje cijena za zdravstvene usluge. Odgovoreno je da Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. novine FBiH", broj 46/10 i 75/13) u čl. 222. propisuje da komore, između ostalih poslova, utvrđuju maksimalnu cijenu zdravstvenih usluga za privatnu praksu koja ne ostvaruje prihode putem zavoda osiguranja kantona i ovjerava cjenovnik zdravstvenih usluga privatne prakse. Članom 223. istog Zakona propisano je da komore donose statut i istim se utvrđuje razrada načina obavljanja poslova koji su propisani u čl. 222. kako je navedeno. Radi sprječavanja eventualnih zloupotreba, kantonalni zdravstveni inspektori su skrenuli pažnju da se prilikom ovjere cjenovnika prvenstveno izvrši uvid u rješenja nadležnog ministarstva zdravstva u kojem su navedene odobrene djelatnosti, te zvaničnu nomenklaturu zdravstvenih usluga koja sadrži dijagnostičko terapijske metode. Nadležnost komore je da razradi način ovjere cjenovnika, prateći svakako zakonsku regulativu, a nadzor nad zakonitošću rada komore vrši nadležno ministarstvo zdravstva.

Shodno naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva, koja je usvojena na 314 sjednici, održanoj 12.5.2022. godine Vlade Federacije BiH, u JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo, kontrolisana je provedba tačke 9. dio I, a vezano za reviziju zdravstvenih kartona i plana imunizacije sve djece koja podliježu programu obavezne imunizacije do završetka srednje škole u saradnji sa kantonalnim zavodom za javno zdravstvo.

Inspekcijskim nadzorom utvrđeno da je subjekt nadzora započeo aktivnosti koje se tiču donošenja plana imunizacije i revizije kartona od 07.10.2021. godine, te da se aktivnosti i dalje realiziraju. Utvrđeno je da o istom nije dostavljen izvještaj Federalnom ministarstvu zdravstva, kao ni Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH, a što je učinjeno u roku od pet dana od dana okončanja inspekcijskog nadzora.

Prema istom vršena je i kontrola Centra za mentalno zdravlje (CMZ) navedene ustanove. Po izjavi direktora "izvještaji su redovno dostavljani po zakonskim propisima u JU ZZJZ KS i MZ KS. Zdravstveni inspektor obavješten pismenim putem, aktom JU Doma zdravlja KS, broj 01-05-4038-4/22 od 23.5.2022. godine da su dostavljeni izvještaji i FMZ i JU ZZJZ Federacije, vezano za tačku 10. naredbe Kriznog štaba Federacije koja se odnosi na puni kapacitet rada i podrške mentalnom zdravlju medicinskog sektora CMZ navedene ustanove.

U svim zdravstveno inspekcijskom nadzoru kontrolisano je nošenje respiratorne maske preko usta i nosa i inspektori su djelovali usmenim upozorenjima, represivne mjere nisu izricane.

Vršeni su pojačani inspekcijski nadzori laboratorijskih službi kako u javnim ustanovama tako i u privatnoj praksi. Ukupan broj izvršenih nadzora za kontrolu rada laboratorije je 9 (javni i privatni sektor), a u istim su utvrđene nepravilnosti vezane za nedostatak dokaza o ispravnosti opreme, zatečena su medicinska sredstva proteklog roka upotrebe, nepotpune evidencije iz oblasti zdravstva, nepravilno upravljanje medicinskim otpadom. Izvršeno je ukupno 5 inspekcijskih nadzora u JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo, a vezano za kontrolu usklađenosti rada službe za laboratorijsku dijagnostiku i propisa iz oblasti zdravstvene zaštite. Utvrđeno je postupanje suprotno čl. 55. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. novine FBiH", broj 46/10 i 75/13), a vezano za korištenje medicinsko laboratorijske opreme bez posjedovanja dokaza o tehničkoj ispravnosti koja je neophodna za siguran i kvalitetan rad, potom zatečena su medicinska sredstva proteklog roka upotrebe, a utvrđeno je i da se ne vrši isporuka potrebnih količina reagenasa i kalibratora za kvalitetan i siguran dijagnostički biohemijski proces. Utvrđene su i nepravilnosti koje se odnose na vođenje evidencija iz oblasti zdravstva, i to za dio obavljanja kućnih posjeta i praćenje hladnog režima kod uzimanja i čuvanja uzoraka za biohemijske analize. Inspekcijskim nadzorima je utvrđeno da laboratorijske nalaze ovjerava nemedicinski kadar i to diplomirani biolozi i

biohemičari, te je naloženo usaglašavanje sa propisima iz oblasti zdravstva u pogledu ovjere nalaza od ovlaštenih zdravstvenih radnika.

Kantonalni zdravstveni inspektor Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo u inspeksijskom postupku kod KJU "Gerontološki centar" u ulici Aleje Bosne Srebrene broj 7, izdao je rješenje kojim je naloženo da se obezbijedi rješenje Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo za pružanje zdravstvenih usluga korisnicima subjekta nadzora. U inspeksijskom postupku kontrole postupanja po rješenju inspektora, subjekt nadzora nije dostavio materijalni dokaz o izvršenju naložene mjere, nego je dostavio očitovanje, sa hronološki navedenim aktivnostima uz materijalne dokaze, a glede pribavljanja rješenja Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo. Uvidom u dokumentaciju evidentno je da je KJU "Gerontološki centar" proveo niz koraka kako bi ispunio potrebne uslove prostora, opreme i kadra za dobivanje predmetnog rješenja, međutim isto nije rezultiralo finalno pribavljanjem rješenja, obzirom na neispunjavanje prvenstveno uslova kadra, a čemu mora prethoditi izmjena Pravilnika o radu i sistematizaciji radnih mjesta. Izmjene su vršene i dostavljene resornom ministarstvu, međutim isto je vraćeno zbog moratorija i usklađivanja Zakona o radu FBiH. Naime, kontrola postupanja rješenja zdravstvene inspekcije je na ovaj način neprovodiva, a neopravdano je izreći zabranu pružanja zdravstvene zaštite, obzirom da bi takvom radnjom bio ugrožen javni interes, život i zdravlje korisnika, osobito jer je to specifičan i jedini objekat ove vrste. Shodno činjenici da se u KJU "Gerontološki centar" nalazi veliki broj korisnika čije stanje zahtjeva kontinuirano pružanje zdravstvene zaštite, a kako se radi o kantonalnoj ustanovi, dostavljena informacija nadležnim ustanovama radi urgentnosti rješavanja načina pružanja zdravstvene zaštite korisnicima naprijed navedene ustanove. U decembru mjesecu, u postupku praćenja izvršenja rješenja, po službenoj dužnosti dostavljeno je rješenje Ministarstva zdravstva KS, za pružanje zdravstvenih usluga korisnicima, a kojim je utvrđena ispunjenost uslova za obavljanje poslova iz zdravstvene zaštite, odnosno njege i rehabilitacije.

Tokom izvještajnog perioda, vršeni su redovni inspeksijski nadzori stomatološke djelatnosti, te je na osnovu izvršenih inspeksijskih nadzora utvrđeno da su najčešće nepravilnosti vezane za neusklađenost rješenja nadležnog organa sa odobrenom djelatnošću, vođenje propisanih evidencija iz oblasti zdravstva, obezbjeđenje potvrda o funkcionalno-tehničkoj ispravnosti opreme, te propisno zbrinjavanje medicinskog otpada. Prema istom inspektori su djelovali donošenjem rješenja za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka.

Dalje, dostavljena je informacija Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo vezano za izdavanje rješenja kojim je odobrena stomatološka djelatnost, obzirom da se u istim odobravaju "polivalentne stomatološke usluge iz oblasti opća stomatologije". U praksi, razumijevanje doktora stomatologije, termin odobrene djelatnosti "opća stomatologija" podrazumijeva da doktori stomatologije/dentalne medicine mogu da pružaju stomatološke usluge i oralne hirurgije, ortodontije, protetike, dječije stomatologije, parodontologije, koje su Pravilnikom o uvjetima za obavljanje privatne prakse, grupne privatne prakse, kao i uvjetima za obavljanje privatne prakse na temelju posebnog ugovora sa zdravstvenom ustanovom ("Sl.novine FBiH", broj 104/13, 16/14, 66/15), definisane jasno kao specijalističke. Zapisnički su konstatovane izjave određenih specijalista iz oblasti stomatologije kojima je odobrena djelatnost "polivalentnih stomatoloških usluga iz oblasti opće stomatologije", da navedena djelatnost podrazumijeva i obavljanje i specijalističke djelatnosti za koje imaju položen specijalistički ispit i važeću licencu, kao i da mogu upošljavati specijaliste npr. ortodontije, oralne hirurgije, protetike i sl. Kako bi se pravilno utvrdilo činjenično stanje, od iznimne je važnosti usklađenost navođenja odobrene djelatnosti sa nazivima koji su navedeni i opisani u pravilnicima koji propisuju uslove prostora, opreme i kadra, kako za privatnu praksu tako i za zdravstvene ustanove.

Održan je sastanak, u oktobru kojem su prisustvovali glavni inspektor i zdravstveni inspektori Inspektorata, sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu, Kantonalne

uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo i direktor JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo, a s ciljem pravilnih i blagovremenih poduzimanja radnji kod načina vođenja osnovne medicinske dokumentacije, obzirom na provedene inspeksijske nadzore u ambulantom porodične/obiteljske medicine. Zakon o evidencijama iz oblasti zdravstva ("Sl. Novine FBiH", broj 37/12) propisuje vođenje medicinske dokumentacije u pisanoj i elektronskoj formi, a Pravilnik o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije ("Sl. novine FBiH", broj 61/18) jasno propisuje kompletan sadržaj koji je obavezujući zdravstvenim radnicima u zdravstvenim ustanovama i privatnoj praksi. Istovremeno, u Službenim novinama Kantona Sarajevo, pod brojem 47/20 objavljena je Odluka o vođenju medicinske dokumentacije u elektronskom obliku u okviru Centralnog informacionog sistema, koja obavezuje zdravstvene ustanove čiji je osnivač ili suosnivač Kanton Sarajevo na obavezu pridržavanja prema navedenoj Odluci, a u kojoj je propisano da se medicinska dokumentacija može voditi u pisanom i elektronskom obliku, ali ne i od paralelno vođena oba oblika, pod uslovom da je medicinska dokumentacija sačinjena u elektronskoj formi u Centralnom informacionom sistemu.

Tokom održanog sastanka prenesena su iskustva sa terena, te organizacijske mogućnosti i poteškoće vezane za Centralni informacioni sistem, čime se došlo do zaključka da sadržaj medicinske dokumentacije vođene elektronskim putem ne odgovara propisanom sadržaju i obliku osnovne medicinske dokumentacije, te da se ne može utvrditi evidencija o kontinuirano pružanoj zdravstvenoj usluzi prema elektronskoj evidenciji, obzirom da nije usaglašeno vođenje medicinske dokumentacije na nivou zdravstvene ustanove, zbog čega je nastupila nejednakost u načinu vođenja osnovne medicinske dokumentacije. Nastavak sastanka održan je u prostorijama JU Dom zdravlja KS, a kojem su prisustvovali zdravstveni inspektori i odgovorni ljekari porodične/obiteljske medicine svih organizacionih jedinica JU Dom zdravlja KS, a tema sastanka je bila vođenje evidencija iz oblasti zdravstva u pisanoj i elektronskoj formi. Iznoseni su nedostaci koji su uočeni tokom inspeksijskih nadzora vezanih za vođenje osnovne medicinske dokumentacije, a prvenstveno nepotpuno vođenje istih. Zakonski okvir nije propisao jasan i decidan način vođenja osnovne medicinske dokumentacije elektronskim putem, dok je jasno propisan sadržaj i obrasci za pisani način vođenja medicinske dokumentacije.

Inspektori su vršili pojačane inspeksijske nadzore u JU Dom zdravlja KS vezane za vođenje osnovne medicinske dokumentacije za što su izdali rješenja o otklanjanju nedostataka, a čime su naložili da se Osnovna medicinska dokumentacija, zdravstveni karton pacijenta u porodičnoj medicini vodi potpuno, blagovremeno i ovjereno potpisom i pečatom doktora medicine koji je pružio zdravstvenu uslugu.

Dalje, u izvještajnom periodu izvršeni su inspeksijski nadzori u JU Dom zdravlja KS, JU Zavod za zdravstvenu zaštitu žena i materinstva KS, JU Zavod za medicinu rada KS i Zavod zdravstvenog osiguranja KS s ciljem utvrđivanja jednakog tretmana/uvazavanja specijalističkih nalaza izdatih u privatnoj praksi u odnosu na nalaze izdate u javnim ustanovama. Slijedom istog izdate su upravne mjere kojim je naloženo da se ne isključuje važenje specijalističkih nalaza izdatih u privatnoj praksi u odnosu na nalaze izdate u javnim ustanovama. Vezano za navedeno Zavod zdravstvenog osiguranja KS pismenim putem dostavio svim kontrolisanim zdravstvenim ustanovama obavijest da se akti od 2013, 2014, i 2015 godine, kojima je naloženo nepriznavanje nalaza iz privatnog sektora, stavljaju van snage. Isti je dostavljen i KUIP-u.

Vršeni su timski inspeksijski nadzori iz nadležnosti sanitarne i zdravstvene inspekcije u JU Dom zdravlja KS, na oklonosti provođenja obavezne imunizacije. Kontrolisano je usklađivanje sa zakonskim propisima vezano za hladni lanac, način čuvanja vakcina, te evidencije iz oblasti zdravstva, i to: Karton vakcinacije, Protokol intervencije, kao i poštivanje obaveze doktora o dostavljanju potvrda o odbijanju obavezne imunizacije nadležnoj sanitarnoj/zdravstvenoj inspekciji. Inspeksijskim nadzorima je utvrđeno da se potvrde o odbijanju obavezne imunizacije nadležnoj sanitarnoj/zdravstvenoj inspekciji nisu dostavljale zbog reorganizacije rada koja je

proizašla zbog pandemije COVID 19, te je naloženo da se navedene potvrde obavezno i kontinuirano dostavljaju radi daljeg zakonskog postupanje. Inspektori su izdali upravne mjere za otklanjanje svih utvrđenih nedostataka i nepravilnosti.

U mjesecu novembru i decembru 2022. godine, u skladu sa planom i programom Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu, kantonalni zdravstveni inspektor i kantonalni sanitarni inspektor, svako u svojoj nadležnosti su izvršili inspeksijske nadzora vezano za propise koji regulisu oblast intrahospitalnih infekcija. Inspeksijskim nadzorom su obuhvaćeni odjeli u JU Opća bolnica Prim.dr. Abdulah Nakaš, i to: Odjeljenje za neurologiju, Odjeljenje za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju i Odjeljenje za anesteziju i reanimaciju. U dijelu iz nadležnosti zdravstvene inspekcije utvrđeno je da se individualni izvještajni obrasci "Prijava bolničke infekcije" ne sva tri odjeljenja nepotpuno vode, te da se ne dostavljaju nadležnom zavodu za javno zdravstvu u propisanom roku. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti su izdata rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Za utvrđene nedostatke zdravstveni inspektori su izdali 251 rješenje za otklanjanje nedostataka, 7 rješenja-zabrana pružanja zdravstvenih usluga u zdravstvenim ustanovama i privatnoj praksi (dvije hirurške ordinacije, dvije ginekološke ordinacije, dermatovenerološka ordinacija, internistička ordinacija i privatna zdravstvena ustanova), 25 zabrana obavljanja djelatnosti koje nisu odobrene rješenjem nadležnog organa i 65 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 117.420,00 KM.

Nakon iseka roka za izvršenje naloženih mjera inspektori su izvršili 199 kontrola izvršenja rješenja i utvrdili da je 175 subjekta nadzora postupilo po rješenju, a 24 subjekta nadzora nisu izvršili naložene mjere, o čemu su izdati prekršajni nalozi u skladu sa Zakonom o inspekcijama KS.

9.3 Farmaceutska inspekcija

Farmaceutska inspekcija nadzore obavlja u skladu sa nadležnostima koje su određene sljedećim zakonima:

- Zakon o apotekarskoj djelatnosti ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10);
- Zakon o lijekovima („Službene novine Federacije BiH“, broj 109/12);
- Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima („Službeni glasnik BiH“, broj 58/08);
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13);
- Zakon o zaštiti potrošača u BiH ("Sl.glasnik BiH", broj 25/06);

Planom za 2022. godinu je predviđeno 242 nadzora, a izvršeno 250 nadzora, što je za 8 nadzora ili izraženo indeksom izvršenja 103,30 % više od planiranog. Plan je realiziran, iako je farmaceutska inspektorica odsustvovala 58 dana (29 dana zbog bolovanja i 29 dana zbog godišnjeg odmora).

Od ukupno 250 nadzora, izvršeno je 124 redovna nadzora, 80 kontrolnih, 46 usmjerenih nadzora. Za utvrđene nedostatke doneseno je 75 rješenja o otklanjanju nedostataka, 2 rješenja zabrane rada. Izdato 25 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 52.170,00 KM.

Farmaceutski inspektor vrši inspeksijski nadzor u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti, Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Primarni načelni stavovi farmaceutsko inspeksijskog nadzora pravnih i fizičkih lica koja vrše promet lijekova na malo je osiguranje ispravnosti djelotvornosti lijekova koji se upotrebljavaju u medicini, kao njihova zloupotreba, utvrđivanje uvjeta za dobijanje odobrenja za stavljanje lijeka u promet, proizvodnja, primjena kao i kontrola kvaliteta, utvrđivanje tragova neadekvatnog rukovanja sa upustvom o lijeku, utvrđivanje broja farmaceutskih timova, poštivanje Pravilnika o utvrđivanju marže, odnosno cijene lijekova, utvrđivanje ispunjavanja posebnih uvjeta propisanih Zakonom o zdravstvenoj zaštiti za pravna i fizička lica, praćenje evidencije o izvršenim kontrolama kvaliteta lijekova.

Inspeksijski nadzor farmaceutski inspektor vršio nad prometom lijekova na malo u apotekama javnog i privatnog sektora, specijaliziranim trgovinama za promet medicinskih sredstava na malo i nad primjenom lijekova u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Kanton.

U redovnim i usmjerenim nadzorima u izvještajnom periodu akcenat sveobuhvatnih farmaceutsko-inspeksijskih nadzora je bio sljedeći:

- kontrola režima izdavanja lijekova (akcenat na sljedeće lijekove: antibiotici, anksiolitici, antidepresivi, hormonska terapija i drugi)
- izdavanje gotovih lijekova isključivo u originalnom pakovanju, ne "komadno" (na tableticu)
- kontrola materijalnog i finansijskog knjigovodstva u apotekama
- kontrola zdravstvenih ustanova-prostor, kadar i oprema
- testiranje brzim antigenskim testovima na Covid 19 u apotekama, te izdavanje nalaza na osnovu dobivenog rezultata
- kontrola poštivanja mjera naredbi od nadležnih kriznih štabova
- kontrola medicinskih sredstava (brzih antigenskih testova na Covid 19), da li su registrirana, te da li imaju adekvatnu deklaraciju na sekundarnom pakovanju
- kontrola odlaganja farmaceutskog otpada
- kontrola obaveznih evidencija.

U toku izvještajne godine, vezano sa aktuelnu epidemiološku situaciju, izvršena je kontrola poštivanja svih naloženih mjera u apotekama po aktuelnim naredbama izdatim od nadležnih organa, ukazivano na određena odstupanja zapažena u nadzoru, a koja su u nadležnosti sanitarnih inspektora.

Predmet kontrole-poštivanje režima izdavanja lijekova, tj. da li se lijekovi na čijim sekundarnim pakovanjima piše da se izdaju na ljekarski recept to i poštuje. Poseban akcenat je stavljen je na grupe lijekova: antibiotici, anksiolitici, antidepresivi, hormonska terapija, na čijem sekundarnom pakovanju jasno piše da se izdaju na recept, te se može dati isključivo po preporuci ljekara, a ne u slobodnoj prodaji.

Odstupanja koja se ponavljaju i ove godine, bila su evidentirana i prehodnih jeste-nedostatak stručnog kadra u apotekama. Uglavnom ove godine utvđen je nedostatak farmaceutskih tehničara, odnosno u apotekama je utvđeno da ima manje farmaceutskih timova u odnosu na odobreno radno vrijeme apoteke.

Dalje, predmet kontrole je bilo ček pitanje: Da li apoteka vodi uredno materijalno i finansijsko knjigovodstvo u skladu sa zakonom? U momentima kontrole u većini apoteka utvđene su nepravilnosti na navedenu okolnost.

Vršene su kontrole urednog vođenja obaveznih evidencija u apotekama: protokol laboratorijskog rada, evidencije primljenih i izdatih opojnih droga, evidencije o potrošnji lijekova u apotekama.

Tokom redovne kontrole, u tekućoj godini, u jednoj privatnoj apoteci zatečen je farmaceutski tehničar, kao jedini uposlenik. Na navedenu okolnost postupajuća inspektorica je djelovala

rješenjem o zabrani rada apoteke dok ne obezbijedi magistra farmacije prisutnog tokom cijelog radnog vremena, u skladu sa aktuelnom zakonskom regulativom.

U redovnim nadzorima u Specijaliziranim trgovinama za promet medicinskih sredstava na malo najčešća nepravilnost je da u istim se ne vodi evidencija o potrošnji medicinskih sredstava tokom cijele godine i ista dostavlja nadležnom ministarstvu. Tokom redovnih nadzora konstatovano je da jedna specijalizirana trgovina za promet medicinskih sredstava na malo nema rješenje od nadležnog ministarstva za obavljanje djelatnosti, na osnovu čega je postupajuća inspektorica izdala pisano rješenje zabrane rada dok ne pribavi rješenje o obavljanju djelatnosti od nadležnog organa.

Od ukupno 75 izdatih rješenja o otklanjanju nedostataka, nisu uložene žalbe drugostepenom ogranu, već su ista izvršena u cijelosti ili eventualno traženo produženje roka za izvršenje mjere naložene po rješenju. Samo jedno rješenje od ukupnog broja rješenja nije izvršeno u ostavljenom roku, te je izdat prekršajni nalog za neizvršenje rješenja i zaključak o novom roku za izvršenje naložene upravne mjere u skladu sa Zakonom o inspekcijama KS.

Upravne mjere koje je donio farmaceutski inspektor realizovane su na osnovu Zakona o apotekarskoj djelatnosti ("Službene novine FBiH", broj 40/10), Zakona o zaštiti potrošača u BiH ("Službene novine BiH", br. 25/06,88/15) i Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine KS", broj 2/17).

Po osnovu donesenih rješenja u apotekama (PZU, JU i privatne apoteke) i specijaliziranim trgovinama naloženo je sljedeće:

- poštivanje režima izdavanja lijekova (čest slučaj da se lijek izdaje na nalaz, što nije u skladu sa Zakonom, jer se nalaz kopira vrati pacijentu, te samim tim isti lijek pacijent može podići u drugoj apoteci, gdje dolazi do zloupotreba);
- gotove lijekove izdavati isključivo u originalnom pakovanju;
- apoteka mora obezbijediti magistra farmacije da bude prisutan tokom cijelog radnog vremena, jer je isti odgovoran za stručni rad;
- apoteka je dužna obezbijediti odgovarajući broj farmaceutskih timova shodno radnom vremenu apoteke odobrenom od nadležnog ministarstva;
- na određenim magistralnim i galenskim lijekovima u apoteci uočeno je da nemaju naveden rok upotrebe ili im je isti istekao, što je u suprotnosti sa zakonom;
- lijekovi isteklog roka i oštećenog sekundarnog pakiranja moraju se adekvatno odlagati u farmaceutski otpad, te svaka ustanova mora imati potpisan ugovor za zbinjavanja farmaceutskog otpada sa ovlaštenim operaterom;
- lijekovi kojima je rok upotrebe isravan, a odloženi su u farmaceutski otpad jer su isti ostavljeni od strane pacijenata, potrebno je oštetiti sekundarno pakovanje i na istom napisati "Nije za prodaju"!
- nabavljati lijekove i medicinska sredstva od ovlaštenih veleprometnika, tj. onih koji su upisani u Registar veleprometnika kod Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH;
- prometovati samo registrovanim lijekovima i medicinskim sredstvima;
- kontrola materijalnog stanja lijekova u apoteci i usporedba sa materijalnim stanjem lijekova u programu apoteke;
- prometovati lijekovima koji imaju istaknutu deklaraciju: uvoznika, proizvođača za navedeni lijek, te istaknut rok upotrebe;
- zabraniti dijagnostiku i izdavanje nalaza dobivenih testiranjem brzim Ag testovima u apoteci;
- specijalizirana trgovina za promet medicinskih sredstava na malo i apoteka je dužna voditi evidencije o potrošnji lijekova i medicinskih sredstava i iste dostavljati nadleennim organima.

Dalje, u izvještajnom periodu, od ukupno 44 prijave koje je zaprimio farmaceutski inspektor izdvajamo:

- pacijent putem advokata traži da se utvrdi u kojim apotekama u kom vremenskom periodu su izdavani lijekovi na njegovo ime, te koji magistar farmacije ih je izdavao, s obzirom da je došao do saznanja da mu se u zdravstvenom kartonu vodi dijagnoza šećer, kojeg nikad nije imao.
- komora magistara farmacije Kantona Sarajevo prosljedila je prijavu u kojoj se navodi da se u određenoj apoteci vrši zamjena lijekova 2:1, na način da pacijenti skupe lijekove napisane na recept koji refundira Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo mijenjaju za neki drugi proizvod iz apoteke koji vrijedi pola od lijeka napisanog na receptu. S obzirom da u navedenoj prijavi ima elemente krivičnog djela, te da postupajuća inspektorica nije imala nadležnost na navode iz prijave istu je prosljedila na nadležno postupanje Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo.

Prekršajni nalozi koje je izdao farmaceutski inspektor u izvještajnom periodu bili su na osnovu Zakona o apotekarskoj djelatnosti, Zakona o zaštiti potrošača u BiH i Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

U izvještajnoj godini održan je sastanak u službenim prostorijama Federalne uprave za inspeksijske poslove u Sarajevu na temu razmjena iskustava farmaceutskih inspektora i unapređenje saradnje. Ispred Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo sastanku su prisustvovala glavna inspektorica sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu i farmaceutska inspektorica.

Dakle, za utvrđene nedostatke doneseno je 75 rješenja o otklanjanju nedostataka, 2 rješenja zabrane rada. Izdato 25 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 52.170,00 KM.

10. Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije

Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije u periodu januar-decembar 2022.godine vršio je poslove neposrednog inspeksijskog nadzora nad provođenjem zakona i drugih propisa iz oblasti cesta i cestovnog prijevoza.

Inspektorat se sastoji od dvije inspekcije i to: inspekcije za ceste i saobraćajne inspekcije
Inspektorat pored glavnog inspektora broji

- **1 inspektor za ceste - po ovlaštenju direktora KUIP**
- **7 saobraćajnih inspektora**

U periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine, u ovom inspektoratu izvršena su 2.809 inspeksijska nadzora u odnosu na planirane 3.080 inspeksijska nadzora što je manje za 271 inspeksijska nadzora, doneseno 31 rješenja, iz saobraćaj isključeno 21 vozila, podneseno 22 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i izdato 614 prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od 363.500,00 KM.

U toku 2022. godine glavni inspektor zbog teške bolesti proveo je 5 mjeseci na bolovanju a jedan saobraćajni inspektor je zbog ispunjenja uslova 16.7.2022.godine prestao sa radom zbog ispunjavanja uslova za odlazak u penziju.

10.1 Inspekcija za ceste

Inspektor za ceste (po ovlaštenju) je vršio je nadzor nad primjenom zakona iz oblasti cesta i to:

- Zakon o cestama Federacije Bosne i Hercegovine("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br.12/10,13/10 i 66/13);
- podzakonskim aktima donijetim na osnovu Zakona o cestama Federacije Bosne i Hercegovine;
- kantonalnim propisima koji regulišu oblast cesta

U periodu januar-decembar 2022.godine Inspekcija za ceste na osnovu Programa rada za period januar-decembar 2022. godine izvršila je 232 inspekcijaska nadzora, što je u odnosu na planirani 360 inspekcijaskih nadzora manje za 128 inspekcijaska nadzora ili 64,44 % od planiranog.

Primjena Odluke o kategorizaciji cesta u autoceste, magistralne ceste i regionalne ceste("Službene novine Federacije BiH"broj 24/14) koja je trebala započeti 15.11.2014. i kojom bi određeni broj lokalnih i gradskih cesta bile kategorisane kao regionalne ceste a samim tim i bile i u nadležnosti inspekcijaskog nadzora kantonalnih inspektora za ceste pomjerena je za 15.03.2018.god.stavljena je van snage tako da su u nadležnosti kantonalnog inspektora za ceste u ovom izvještajnom periodu bile samo regionalne ceste na području Kantona Sarajevo.

Na području Kantona Sarajevo određene su slijedeće regionalne ceste:

- R -442a-dionica Hadžići-Igman-granica Entiteta u dužini 28.97 km
- R-442b-dionica G.Grkarica-Krstac-Darkovac-Pendičići u dužini od 25,52 km
- R-443 -dionica Tarčin-granica Kantona u dužini od3,45km
- R-444-dionica Podlugovi-granica Kantona u dužini od 1,21 km
- R-445-dionica Semizovac-Podlugovi-Vratnica u dužini od 13,21 km
- R-447-dionica Dariva-granica Entiteta u dužini od 5,11km

10.2 Saobraćajna inspekcija

Saobraćajni inspektori su vršili nadzor nad primjenom zakona koji regulišu oblast prijevoza i to:

- Zakon o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine "br. 28/06 i 02/10);
- Zakon o taksi prijevozu u Kantonu Sarajevo("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 11/14 i 26/14);
- Zakon o obavezama i ovlaštenjima kontrola operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj : 37/14);
- Odluka o uređivanu javnog prijevoza lica zaprežnim vozilima-fijakerima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 28/14);
- podzakonskim aktima donijetim na osnovu Zakon o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine.

Zbog prisutne problematike na području Kantona Sarajevo u oblasti javnog vanlinijskog prijevoza putnika-taxi prijevoza putnika kao i nelagalnog tzv kombi prijevoza (vozila 1+8) prioritet u

programskim zadacima kantonalne saobraćajne inspekcije u periodu 01.01. do 31.12.2022.godine dat je inspeksijskim nadzorima ovih vrsta prijevoza putnika.

U periodu 01.01. do 31.12.2022.godine saobraćajni inspektori su u skladu sa Zakonom o obavezama i ovlaštenjima kontrola operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 37/14) vršili pokretanje prekršajnih postupaka na osnovu dostavljenih zapisnika kontrolora operatera javnog prijevoza putnika.

U ovom izvještajnom periodu vršeni su i kontinuirani inspeksijski nadzori javnog linijskog prijevoza putnika kao i kontinuirani inspeksijski nadzori prijevoza tereta na području Kantona Sarajevo.

U toku perioda januar-decembar 2022.godine saobraćajna inspekcija je na osnovu Programa rada za period januar-decembar 2022. godine je izvršila 2.577 inspeksijskih nadzora, donijela 31 rješenja o nalaganju mjera, iz saobraćaja je privremeno isključila 21 vozila, sudu podnijela 22 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, izdala 614 prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti u iznosu od 363.500,00 KM.

Saobraćajna inspekcija za period od 01.01. do 31.12. 2022. godine u oblasti javnog vanlinijskog prijevoza putnika – taksi prijevoza

U periodu januar-decembar 2022. godine prioritetna programska orijentacija data je cjelodnevnim kontinuiranim inspeksijskim nadzorima javnog vanlinijskog prijevoza putnika -taksi prijevoza tako da je rad inspektora organizovan je u dvije smjene u periodu od 08 do 22 sata a po potrebi radom u neradne dane.

Zbog prirode ovih inspeksijskih nadzora isti su se vršili uz asistenciju policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo tako da su isti u mnogome zavisili od mogućnosti MUP-a za pružanje asistencije.

Tokom mjeseca maja 2022.godine a po naredbi direktora pa sve do kraja 2022. godine vršeni su pojačani inspeksijski nadzori javnog vanlinijskog prijevoza putnika-taxi prijevoza na koje su bili raspoređeni svi kantonalni saobraćajni inspektori raspoređeni u četiri inspektorska tima sa radom u dvije smjene u periodu od 8,00 do 22,00 sata.

Kantonalna saobraćajna inspekcija čiji je rad organizovan na gore opisani način u periodu od 01.01.do 31.12.2022.godine u toku inspeksijskih nadzora javnog vanlinijskog prijevoza putnikataxi prijevoza realizovala je slijedeće mjere i radnje iz nadležnosti: izvršen je 1204 inspeksijski nadzora, donijeto je 31 rješenja o nalaganju mjera, 12 vozila je privremeno isključeno iz saobraćaja, podneseno 22 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, izdat 131 prekršajni nalog, izrečene su novčane kazne u iznosu od 48.600,00 KM.

Izvještaj o izvršenju ciljeva i planiranih zadataka saobraćajne inspekcije za period od 01.01. do 31.12.2022. godine za oblasti prijevoza tereta

U periodu januar-decembar 2022.godine vršeni su inspeksijski nadzori prijevoza tereta na području Kantona Sarajevo.

U toku ovih inspeksijskih nadzora nadzora saobraćajni inspektori blagovremeno poduzima mjere u skladu sa svojim ovlaštenjima propisanim Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Fedracije Bosne i Hercegovine", broj: 28/06 i 02/10) tako da su u

periodu januar-decembar 2022.godine poduzeli slijedeće mjere i radnje iz nadležnosti: izvršena su **1.162** inspekcijskih nadzora, izdata su 429 prekršajna naloga, izrečene novčane kazne u iznosu od 291.500 ,00 KM.

Programom rada za period januar-decembar 2022. godine u oblasti prijevoza tereta planirano je izvršenje 1.200 inspekcijskih nadzora a izvršena su 1162 inspekcijska nadzora tako da je izvršeno 38 inspekcijska nadzora manje od planiranog što je za **3,17 %** manje od planiranog.

Izveštaj o izvršenim inspekcijskim nadzorima u periodu povećane zagađenosti zraka na području Kantona Sarajevo

Pored blagovremenog poduzimanja mjera iz nadležnosti kantonalnih saobraćajnih inspektora vršeni su i inspekcijski nadzori prijevoza uglja na području Kantona Sarajevo u kontekstu primjene člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16).

U izvršenim inspekcijskim nadzorima vozila kojima se vršio prijevoz uglja u periodu januar-decembar 2022. godine utvrđeno je da su ista u vlasništvu fizičkih lica (samostalni autoprijevoznici) te da ne posjeduju dokaz o zadovoljenju uslova iz stava 1.člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16) izdat od strane akreditovane laboratorije za analzu uglja prema BAS EN ISO 17025.

S obzirom da se radilo o fizičkim licima a da članom 60.stav 5. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/16) nije predviđena kazna za iste zbog prekršaja iz člana 17. Odluke isti su upozoreni na obavezu posjedovanje dokaza o zadovoljenju uslova iz stava 1.člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/16) izdat od strane akreditovane laboratorije za analzu uglja prema BAS EN ISO 17025.

Sva fizička lica koja su vršila prijevoz uglja a nisu posjedovali dokaz o zadovoljenju uslova iz stava 1.člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16) izdat od strane akreditovane laboratorije za analzu uglja prema BAS EN ISO 17025 su upozorena a ista nisu prekršajno sankcionisana iz gore navedenih razloga.

U toku mjeseca januara 2022. godine prioritarna aktivnost kantonalnih saobraćajnih inspektora bila je realizacija Plana interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 04/17) u skladu sa Odlukom o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16) kao i Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03 i 04/10).

Ovi inspekcijski nadzori su vršeni uz organizaciju rada kantonalnih saobraćajnih inspektora u dvije smjene u periodu od 08 do 22 sata kao i radom u dane vikenda.

U zavisnosti od Odluke o proglašene epizode od strane Stručnog tijela za koordinaciju i nadzor Operativnog štaba kantonalni saobraćajni inspektori su vršili nadzor automobila na potezu Bašćaršija-Ilidža čiji benzinski motori imaju normu EURO 1 i manju a dizel motori imaju normu EURO 2 i manju (epizoda "PRIPRAVNOST") odnosno vozila čiji benzinski motori imaju normu EURO 2 i manju a dizel motori imaju normu EURO 3 i manju (epizoda "UPOZORENJE").

U vezi gore navedenog izvršeno je 577 inspeksijska nadzora vozila i njihovih motora u pogledu zadovoljenja uslova euro normi. Sva vozila koja nisu ispunjavala uslove za kretanje na realaciji Bašćaršija-Ilidža preusmjerena na alternativne pravce u skladu Planom interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 04/17)

Izveštaj o izvršenju ciljeva i planiranih zadataka saobraćajne inspekcije za period od 01.01. do 31.12.2022. godine za oblasti nelegalnog kombi prijevoza putnika vozilima (1+8)

U periodu januar-decembar 2022.godine kantonalni saobraćajni inspektori su kontinuirano vršili inspeksijske nadzore nelegalnog prijevoza putnika vozilima (1+8) - nelegalni kombi prijevoz.

Inspeksijski nadzori vršeni su na trasama kojima se odvija javni linijski prijevoz putnika a zbog epidemiološke situacije nisu vršeni na području Međunarodnog aerodroma Sarajevo s obzirom da u većem dijelu godine aerodrom nije bio u funkciji a priliv putnika minimalan.

Inspeksijski nadzori na trasama po kojima se odvija javni linijski prijevoz putnika vršeni su uz asistenciju policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo.

Otežavajuću okolnost za vršenje ovih inspeksijskih nadzora predstavlja nedostatak zakonske regulative kojom bi ova oblast kao novi oblik nelegalnog prijevoza bila preciznije uređena s obzirom da se za sada na Sudu mora dokazivati obavljanje javnog prijevoza uz svjedočenja zatečenih putnika koji u većini slučajeva negiraju da su izvršili plaćanje prijevoza a posebno je ovaj problem izražen prilikom inspeksijskih nadzora na području Međunarodnog aerodroma Sarajevo kada su u većini slučajeva putnici strani državljanima.

Na trasama po kojima se odvija javni linijski prijevoz putnika-gradski prijevoz putnika u toku 2022.godine uočen je manji broj nelegalnih kombi prijevoznika u odnosu na predhodni izvještajni period najvjerovatnije zbog redovnijeg javnog linijskog prijevoza putnika koje obavljaju dvaprijevoznika a u periodu proglašenja epidemije na snazi je bila zabrana obavljanja javnog prijevozaputnika.

Zbog gore navedenog u ovom izvještajnom periodu izvršen je manji broj inspeksijskih nadzora od planiranog.

Programom rada za period januar-decembar 2022. godine u oblasti planirano je izvršenje 240 inspeksijskih nadzora a izvršeno je 15 inspeksijska nadzora tako da je izvršeno 225 inspeksijskih nadzora manje od planiranog što je za 93,75 % manje od planiranog.

Izveštaj o izvršenju ciljeva i planiranih zadataka saobraćajne inspekcije u periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine za oblast rad po zapisnicima kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika KJKP"GRAS"do Sarajevo

U periodu januar-decembar 2022. godine u skladu sa Zakonom o obavezama i ovlaštenjima kontrolora operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 37/14) kantonalni saobraćajni inspektori izdavali su prekršajne naloge na osnovu zapisnika kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo.

U tom smislu obrađeno je 42 zapisnik kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo od kojih je 14 bilo nepotpuno tako da je izdato ukupno 28 prekršajnih naloga kojim su izrečene novčane kazne u iznosu od 1.400,00 KM.

Probleme u toku rada po zapisnicima kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo predstavljaju netačno navedeni matični brojevi putnika tako da se nakon izdavanja prekršajnog naloga isti ne mogu upisati u registar novčanih kazni o čemu je u više navrata obavještavan prijevoznik KJKP "GRAS" d.o.o. Sarajevo.

Izveštaj o izvršenju ciljeva i planiranih zadataka saobraćajne inspekcije za period od 01.01. do 31.12. 2022. godine za oblast javnog linijskog prijevoza putnika

U periodu januar-decembar 2022. godine vršeni su inspeksijski nadzori javnog linijskog prijevoza putnika na području Kantona Sarajevo.

Inspeksijski nadzori su vršeni s aspekta redovnosti vršenja javnog linijskog prijevoza putnika u skladu sa registrovanim redovima vožnje kao i posjedovanja Rješenja o registraciji redova vožnje izdatih od strane Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo.

Inspeksijskim nadzorima su bili obuhvaćeni operateri javnog linijskog prijevoza putnika na području Kantona Sarajevo odnosno KJKP GRAS d.o.o Sarajevo i CENTROTRANS-EUROLINES d.d. Sarajevo.

Izvršeno je 154 inspeksijska nadzora na osnovu predstavki građana na neredovnog održavanja autobuskih linija od strane operatera javnog linijakog prijevoza putnika.

U toku izvještajnog perioda izvršeni su inspeksijski nadzori na 101 autobuskom i minibus linijom na kojima prijevoz putnika obavlja KJKP "GRAS" d.o.o. Sarajevo za koje je utvrđeno da se obavljaju neredovno i neuredno. Zapisnici o utvrđenom činjeničnom stanju proslijeđeni su Ministarstvu saobraćaja Kantona Sarajevo radi poduzimanja mjera iz nadležnosti iz člana 33.stav 2 Zakona o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 28/06, 2/10) odnosno da izvrši brisanje redova vožnje iz Registra redova vožnje.

Nakon izvršenih inspeksijskih nadzora podnosioci prijava su uredno obavještavani o poduzetim mjerama od strane saobraćajnih inspektora kao i tome da se ove linije nalaze na nadležnom rješavanju u Ministarstvu saobraćaja Kantona Sarajevo.

11. Sektor za stručne i zajedničke poslove

Sektor za stručne i zajedničke poslove djeluje kao jedna od organizacionih jedinica Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo.

Program rada Sektora u 2022. godini koncipiran je na način da obezbijedi realizaciju osnovnog programskog zadatka ovog organa, a to je provođenje inspeksijskog nadzora u cilju osiguranja zakonitosti i zaštite javnog i privatnog interesa u skladu sa propisima kojima su regulisana ova pitanja.

S tim u vezi, a u cilju obezbjeđenja logističke podrške u radu ostalim organizacionim jedinicama koje djeluju u okviru Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, u izvještajnom periodu od 01.01.- 31.12.2022. godine, realizovane su aktivnosti/poslovi kako slijedi: popis stalnih sredstava, sitnog inventara potraživanja i obaveza za 2021. godinu, izrada Godišnjeg obračuna za 2021. godinu, izrada periodičnog izvještaja 01.01. - 31.12.2021. godine, izrada godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2021. godinu, izrada Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu, izvještaj o radu iz oblasti ekonomsko-finansijskih poslova za 2021. godinu, program rada iz oblasti ekonomsko-finansijskih poslova za 2022. godinu, izrada periodičnih izvještaja (I, II i III kvartal 2022. godine), izrada operativnih finansijskih planova Uprave (I, II, III i IV kvartal 2022. godine), analiza potreba za obnavljanjem stalnih sredstava i opreme, izrada dokumenta okvirnog budžeta za 2023.-2025. godinu, izrada zahtjeva za sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2023. godinu, donošenje rješenja o povratu više ili pogrešno uplaćenih sredstava uplaćenih po prekršajnim nalogima, koordinacija sa Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom Federacije Bosne i Hercegovine, te obračun i uplate sredstava naknade za posebnu naknadu za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, praćenje i analiza ostvarenih troškova Uprave u svim segmentima potrošnje, priprema i donošenje odluka o preraspodjelama sredstava, obavljanje poslova finansijske operative i knjigovodstva, prijem i kontrola dokumentacije te priprema i unos podataka na propisane obrasce za obračun plaće kao i drugih primanja koja nemaju karakter plaće, analitičko praćenje naplate veterinarske naknade i izvještavanje, podjela kancelarijskog materijala po organizacionim jedinicama Uprave, održavanje, proširenje i unapređenje informacionog sistema, pružanje stručne podrške korisnicima informacionog sistema, administriranje sistema kao i otklanjanje korisničkih i programskih grešaka, kreiranje i instalacija arhivske IBM Lotus baze s arhiviranim predmetima, kreiranje i instalacija novih IBM Lotus baza dokumenata za određene organizacione jedinice, kreiranje kontrolnih listi u sistemu e-inspektor, implementacija novih i izmjena postojećih predložaka dokumenata u sistemu e-inspektor, kreiranje različitih vrsta izvještaja po zahtjevu u sistemu e-inspektor, analiza potreba za nabavku informatičke opreme (prijenosna računala, personalna računala, mobilni štampači i skeneri), instalacija antivirus programa na radne stanice u koordinaciji sa Zavodom za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, instalacija i konfiguracija novog mail sistema na radne stanice, instalacija i konfiguracija informatičke opreme, obavljanje poslova unosa prekršajnih naloga, obavljanje poslova vođenja evidencije prekršajnih naloga, obavljanje poslova formiranja i ažuriranja baze podataka izdatih prekršajnih naloga, obavljanje poslova unosa podataka u Registar izrečenih novčanih kazni, obavljanje poslova saradnje sa ID EA-om u cilju funkcionisanja ROF-a, obavljanje poslova pisarnice, odnosno prijema, zavođenja, raspoređivanja, otpremanja pošte i arhiviranje predmeta i dokumentacije.

Obavljanje poslova zastupanja u sudskim postupcima uključuje pripremu za zastupanje u okviru samog Sektora, te saradnju sa drugim organizacionim jedinicama Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo. Tokom 2022. godine Općinski sud u Sarajevu zakazano je ukupno 1315 usmenih pretresa (s tim što je ukupno 222 usmenih pretresa odgođeno odnosno vraćeno u pređašnje stanje odnosno u postupku su zakazivanja), a od čega je ukupno okončano 1093 prekršajnih postupaka, što je za ukupno 257 usmenih pretresa više u odnosu na 2021. godinu. Obzirom na broj radnih dana u toku godine, može se konstatovati da je po danu održano u prosjeku 4,2 usmena pretresa.

Izvještaj o radu obuhvata oblast provedenih procedura javnih nabavki nastalih u radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove KS u 2022. godini. Navedene procedure su provedene putem

Komisije za nabavku roba, imenovane od strane Direktora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo Rješenjem o imenovanju: broj 14-01-14-02819/19 od 18.06.2019. godine. Navedena Komisija izvršila je sljedeće nabavke: Otvoreni postupak za Nabavku i isporuku računara i računarske opreme u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-00950/22 – 1 od 02.03.2022. godine, Otvoreni postupak za Nabavku i isporuku računara i računarske opreme u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-04076/22 – 1 od 12.09.2022. godine. (poništen postupak), Otvoreni postupak za Nabavku i isporuku računara i računarske opreme u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-004926/22 – 1 od 17.10.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku elektronskog izdanja dnevnih novina za 2022. godinu, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-00218/22 – 1 od 14.01.2022. godine, Direktni sporazum za ustupanje ugostiteljskih usluga, na osnovu Odluke o prihvatanju troškova broj: 14-03-11-01081/22 – 1 od 03.03.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku banera potrebnih prilikom održavanja prezentacija, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-00814/22 – 1 od 16.02.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku televizora, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-01902/22 – 1 od 22.04.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku zaštitne opreme, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-02224/22 – 1 od 11.05.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku medicinskog potrošnog materijala, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-02839/22 – 1 od 17.06.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku, isporuku i montažu kancelarijskog namještaja, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-03995/22 – 1 od 17.08.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku držača za obrasce, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-04412/22 – 1 od 15.09.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku navlaka za obuću za potrebe Inspektorata veterinarske inspekcije, na osnovu Odluke o prihvatanju troškova broj: 14-03-11-04583/22 – 1 od 03.10.2022. godine, Direktni sporazum za ustupanje ugostiteljskih usluga, na osnovu Odluke o prihvatanju troškova broj: 14-03-11-05613/22 – 1 od 01.12.2022. godine, Direktni sporazum za ustupanje ugostiteljskih usluga, na osnovu Odluke o prihvatanju troškova broj: 14-03-11-05026/22 – 1 od 24.10.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku navlaka za obuću za potrebe Inspektorata veterinarske inspekcije, na osnovu Odluke o prihvatanju troškova broj: 14-03-11-055763/22 – 1 od 29.11.2022. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku briseva za detekciju organske materije na površinama, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-04596/22 – 1 od 27.09.2022. godine.

Od značajnijih projekata koji se realizuju u ovoj Upravi je realizacija projekta "E- Inspekcija". Pomenuti projekat podrazumijeva elektronsko vršenje i evidentiranje inspekcijskog nadzora, u smislu sačinjavanja u elektronskoj formi svih relevantnih akata, kao i štampanje i izdavanje istih na mjestu vršenja inspekcijskog nadzora. Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo započela je sa zvaničnom primjenom projekta "E-Inspekcija" dana 01.01.2013. godine. Međutim, učestali su problemi u implementaciji ovog projekta, prije svega zbog aplikacije Lotus Swing, koja ne daje rezultate koji su se očekivali na nivou ove Uprave. Iz tog razloga, u narednom periodu će biti potrebno zauzeti stavove oko daljnjeg funkcionisanja informacionog sistema Uprave.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo je u saradnji sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove dana 21.06.2021. godine pristupila aktivnostima na projektu

Svjetske banke pod nazivom "Poljoprivredna otpornost i konkurentnost", a koji se realizuje u okvirima kreditnog programa kojima su nosioci resorna ministarstva na državnom i entitetskom nivou, kroz aspekt nabavke hardvera i softvera za unapređenje efikasnosti inspeksijskog nadzora (za poljoprivredne, veterinarske, vodne i šumarske inspektore).

Zajednički projekat nabavke računarske opreme za fitosanitarne inspektore je formalno pravno završen i materijal je dostavljen Vladi F BiH za razmatranje i odobravanje, čime bi se konačno mogla izvršiti i realizacija projekta.

Značajni projekti koji se realizuju su:

Projekat EBRD "Nabavka hardvera, softvera i računarske opreme"

FUZIP je u završnoj fazi i sve aktivnosti bi trebale biti okončane u januaru 2023. godine, te da je planirano da se ovaj projekat implementira u 2023. godini u pet kantonalnih uprava za inspeksijske poslove, te da se KUIP KS nalazi na listi za realizaciju ovog projekta za 2023. godinu.

Projekat USAID" E-uprava"

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, a u saradnji sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove je dana 29.12.2021. godine uspostavila kontakt sa predstavnicima Projekta E-uprave u okviru Misije USAID-a i izrazila želju da učestvuje u Projektu E-uprave, izrade novog informacionog sistema, a koji zahtjev je podržan od predstavnika Projekta E-uprave, uz obećanje istih da će upoznati Misiju USAID-a zahtjevom i da će sve učiniti da se implementacija novog informacionog sistema proširi i na Kantonalnu upravu za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo zbog uske saradnje sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove odnosno zbog timskog rada posebno iz oblasti suzbijanja sive ekonomije.

Kada je u pitanju projekat " E-uprava" FUZIP je planirala završiti testnu fazu do mjeseca marta 2023. godine i otpočeti sa konačnom implementacijom, a da se KUIP KS obrati zahtjevom prema USAID kao sljedeći kandidat za implementaciju ovog projekta, što je KUIP učinila još u decembru 2021. godine, te da se nalazimo na listi prioriteta čija implementacija bi trebala otpočeti u mjesecu martu 2023. godine.

Projekat EBRD putem ADS F BiH "Edukacije"

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, a u saradnji sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove, dana 15.12.2021. godine pristupila je i provođenju aktivnosti na projektima stručne edukacije inspektora.

Kada je u pitanju implementacija projekta edukacija za inspeksijske organe, sve planirane aktivnosti za 2022. godinu su već realizirane. Međutim, planirana je i dalja saradnja i navedeno je da će KUIP KS u potpunosti biti integrirana u sve projekte obuke i edukacija. FUZIP će predložiti odgovarajuće teme za obuku zaposlenika a obuke će biti usmjerene na međunarodnu saradnju i razmjenu iskustava.

U Kantonalnoj uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo u skladu sa Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru FBiH ("Službene novine FBiH", br.6/17) imenovan je državni službenik za koordinatore za finansijsko upravljanje i kontrolu FUK-a, koji aktivno učestvuje na provođenju aktivnosti finansijskog upravljanja i kontrole.

U skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju Federalnom ministarstvu finansijska dostavljen je Izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) za 2022. godinu.

KUIP je u saradnji sa Agencijom za državnu službu FBiH potpisala Sporazum o implementaciji CAF modela- zajednički okvir procjene, u sklopu Evropskog modela za unapređenje javnih organizacija i uprava kroz samoprocjenu.

Agencija za državnu službu ima ulogu voditelja kroz cjelokupno CAF putovanje do postizanja izvrsnosti u jednoj instituciji.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo dana 15.02.2021. godine pokrenula je aktivnosti na uvođenju CAF modela za upravljanje kvalitetom rada. U saradnji sa ADS F BiH, uspješno je završila, Fazu 1 – rad na implementaciji CAF-a kao polazne tačka za proces sveobuhvatnog unapređenja rada i uvođenja promjena u organizaciji, razgraničene su jasne odgovornosti, posvećenost i uključenost zaposlenika, donijeta je odluka o usvajanju CAF-a, te je donijeto Rješenje o imenovanju članova CAF radne grupe, Fazu 2 - članovi CAF radne grupe, uz aktivno učešće zaposlenika i rukovodstva proveli su zajedničku samoprocjenu organizacije na osnovu zadatih kriterija kako bi se identificirale jake strane i područja za unapređenje rada. Glavni rezultat ove faze, pored evaluacije, jeste katalog sa idejama za unapređenje rada radi daljnjeg razvoja organizacije. Očekivani izlazni rezultat/produnkt je izvještaj o samoprocjeni, što predstavlja Fazu 3. “Efikasan korisnik CAF-a”

U sklopu aktivnosti na putu implementacije CAF modela u KUIP-u aktivno učestvuje u svim aktivnostima u organizaciji ADS F BiH koje su predviđene u postupku postizanja standarda usklađe sa pravilima Evropskog instituta za javnu upravu, odnosno ReSPA-e koja je od ove godine ima ulogu certifikatora za dobivanje oznake “Efikasan korisnik CAF-a”.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovom Odluke Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-04-7395-1/21 od 08.03.2021. godine i Protokolom kao sastavnim dijelom Odluke, pristupila je realizaciji obaveza iz Protokola o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja, kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i pravnim licima čiji je osnivač Kantona Sarajevo (u nastavku „Protokol o SURZN), te je imenovala državnog službenika za savjetnika za prevenciju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja.

U toku 2022. godine u skladu sa navedenom odlukom Vlade Kantona Sarajevo i Protokolom o SURZN donesen je Akcioni plan aktivnosti 2022 – 2024. godina i izvršene izmjene pravilnika/etičkog kodeksa u cilju integriranja obaveza iz Protokola.

Sektor za stručne i zajedničke poslove ima sistematizovana 34 radna mjesta, od čega je popunjeno 21 radno mjesto, pa je poslove u 2022. godini Sektor obavljao uz stepen popunjenosti od 61,76%.

Na osnovu prethodno navedenog vidljiv je nedostatak državnih službenika na poslovima radnog mjesta stručnog savjetnika za pravne poslove, kao i na poslovima radnog mjesta namještenika za stalna sredstva, kao i problem podkapacitiranosti državnih službenika na poziciji stručnog savjetnika za zastupanje (2), te namještenika na radnom mjestu pripreme zastupanja (2), na poslovima saradnje sa građanima (2), na poslovima pisarnice i arhive (1) i na poslovima IT podrške (1).

Osnovom navedenog problema, na upražnjenim radnim mjestima nema kontinuiteta u obavljanju poslova odnosno poslovi upražnjenih radnih mjesta obavljaju se preraspoređivanjem uposlenika Sektora, što za posljedicu ima povećanje obima poslova na njihovim radnim mjestima.

U periodu od 01.01.- 31.12.2022. godine, od strane Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo izdato je ukupno 3.583 prekršajnih naloga, sa izrečenim novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.420.693 KM.

Od ukupnog broja izdatih prekršajnih naloga 2.409 je plaćenih /naplaćenih/ u iznosu od 1.092.500

Zahtjev za sudsko odlučivanje podneseno je za ukupno 644 prekršajna naloga, dok je za 484 prekršajna naloga prekoračen rok za plaćanje.

Izdato prekršajnih naloga	Izrečena novčana kazna KM	Plaćeni iznos KM	Zahtjev za sudsko odlučivanje	Prekoračen rok plaćanja
3583	2.420.693	1.092.500	644	484

12. Sektor za internu kontrolu

Cilj Sektora za internu kontrolu (u daljnjem tekstu: Interna kontrola) je upozoravati na moguće nepravilnosti i neusklađenosti sa zakonskim, podzakonskim i ostalim propisima vezanim za poslovanje Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Uprava).

Dakle, Interna kontrola savjetuje i predlaže odgovarajuće mjere za njihovo otklanjanje i sukladno tome dovodi do unapređenja poslovanja.

Ispitivanjem i ocjenjivanjem zakonitosti i pravilnosti poslovnih i upravljačkih aktivnosti Uprave, Interna kontrola je doprinijela poboljšanju učinkovitosti poslovnih operacija i tako povećala efikasnost i efektivnost profesionalnog djelovanja državnih službenika unutar Uprave.

Izveštaj o radu Interne kontrole za 2022. godinu koncipiran je na način, da se kontinuirano vrši kontrola rada svih uposlenika Uprave, odnosno kontrola propusta u radu, utvrđivanje činjeničnog stanja, provjera i prikupljanje činjenica i dokaza, a naročito provjera provođenja inspeksijskih nadzora koji treba da osiguraju zakonitost, te zaštitu javnog i privatnog interesa u skladu sa propisima kojim su regulisana ova pitanja.

Ciljevi i zadaci koji su se postigli u 2022. godini su slijedeći:

1. Provjera i prikupljanje činjenica i dokaza, po zahtjevu direktora Uprave, u slučajevima kada postoje indicije ili saznanja o povredi službene dužnosti od strane osoba koje nisu državni službenici, državnog službenika ili namještenika, a prije eventualnog podnošenja disciplinske prijave od strane direktora Uprave;
2. Zaprimane su i razmatrane prijave i predstavke građana na rad uposlenika Uprave, te vršena je provjera navoda istih u cilju izvještavanja i davanja preciznih informacija o utvrđenom činjeničnom stanju, kako direktoru Uprave, tako i podnosiocima predstavki;

3. Provjera blagovremenosti postupanja inspektora po podnesenim zahtjevima za vršenje inspeksijskog nadzora, te provjerava poštivanja rokova u predmetima inspeksijskih nadzora inspektora putem IBM Lotus aplikacije;
4. Provjera i prikupljanje činjenica i dokaza kod nastupanja materijalne štete u vršenju državne službe od strane osoba koje nisu državni službenici, državnih službenika i namještenika, te izvještavanje direktora Uprave o visini učinjene štete i okolnostima pod kojima je šteta učinjena;
5. Za svako postupanje zaposlenih u Upravi, suprotno zakonskim odredbama, predložene su mjere, odnosno mišljenje Interne kontrole upućeno direktoru Uprave na daljnje postupanje, kao i obavijest upućena neposredno nadređenom i državnom službeniku odnosno namješteniku, na kojeg se mjera odnosi.
6. Praćene su pravilnosti korištenja službenih vozila, te pravilnosti izvještavanja sa službenih putovanja i realizacija naloga za službenih putovanja;
7. Praćeno je poštivanje radnog vremena od strane uposlenika Uprave;
8. Praćeno je postupanje po propisima iz kancelarijskog poslovanja;
9. Sektor za internu kontrolu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je također, u proteklom periodu učestvovao u aktivnostima vezanima za učešće u obukama ADS FBiH, obukama i stručnim analizama i metodologiji u pripremi i reviziji sheck lista, obukama po pitanju inspeksijskog nadzora u borbi protiv sive ekonomije i suzbijanja rada na "crno", obukama po pitanju obrta i srodnih djelatnosti u domenu vršenja inspeksijskih nadzora i prisustvovao sasatancima sa predstavnicima "Sarajevotaksi" i "Taksi 8", a po pitanju nelegalnog taksiranja i vršenja nadzora nad istim, prisustvovao obuci izrade Plana integriteta u javnim institucijama (MODUL II- Elektronski plan integriteta), učešće na sastancima održanim u MUP KS (koordinacioni tim za borbu protiv trgovine ljudima) kojem je prisustvovao član OSC-a, a vezano za izgradnju Kantonalnog Centra za smještaj maloljetnih lica, žrtava trgovine ljudima i Pomoćnik direktora u Sektoru za internu kontrolu ovog organa Uprave, Bašić Emir, održao je Obuku za zaštitu prijavitelja korupcije za Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo;
10. Redovno je praćeno stanje vezano za Registar imenovanih lica, a koje se odnose na sve naknadne promjene unutar ovog organa Uprave, te se o istim redovno obavještavao Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo.
11. Sprovođenje i kontrola korištenja Uputstva o sigurnosti ličnih podataka u Upravi kojeg je izradila Interna kontrola po nalogu Agencije za zaštitu ličnih podataka BiH, a kojim se utvrđuju organizacijske i tehničke mjere kojima se osigurava zaštita ličnih podataka fizičkih i pravnih lica čiju obradu u svojoj nadležnosti vrši Uprava;
12. Interna kontrola također je učestvovala i doprinjela radu operativne grupe za oblast zdravstva Kantona Sarajevo, a na osnovu tačke IV Odluke o osnivanju Operativne radne grupe za oblast zdravstva u Kantonu Sarajevo broj: 20-04-38610/21 od 29.10.2021. godine i tačke VI Rješenja o imenovanju radne grupe za oblast zdravstva u Kantonu Sarajevo broj: 20-04-38610-

1/21 od 01.11.2021. godine. Poslovi i zadaci Operativne grupe utvđeni su Rješenjem o imenovanju Operativne radne grupe i obuhvataju sljedeće: komunikacija i saradnja sa ustanovama iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo u pogledu prikupljanja propisa po kojima postupaju ove ustanove, posredstvom Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom (u daljem tekstu: Ured); analiza procesa rada javnih institucija iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo, u cilju prevencije korupcije; detektovanje koruptivnih rizika u radu javnih institucija iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo; objedinjavanje prikupljenih podataka i sačinjavanje izvještaja o rezultatima izvršenih analiza; operativno – tehnički i analitički poslovi u vezi sa prevencijom korupcije, otkrivanjem i postupanjem u slučaju otkrivenih koruptivnih i drugih nepravilnosti, posredstvom Ureda; informisanje nadležnih organa u slučaju otkrivenih nepravilnosti posredstvom Ureda; koordinacija aktivnosti Operativne grupe sa aktivnostima javnih institucija iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo i saradnja sa tim institucijama u prevenciji i otklanjanju uočenih nepravilnosti, posredstvom Ureda; koordinacija aktivnosti Operativne grupe sa nevladinim sektorom i organizacijama civilnog društva u svrhu detektovanja i otklanjanja nepravilnosti u radu javnih institucija iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo, posredstvom Ureda, a u cilju unapređenja rada javnog zdravstvenog sektora u Kantonu Sarajevo.

S tim u vezi ističemo činjenicu da je Pomoćnik direktora u Sektoru za internu kontrolu u periodu od 11.06-19.06.2022. godine učestvovao u studijskoj posjeti San Diegu, California, USA u organizaciji INL-a i Amričke ambasade u BiH na temu "Borba protiv korupcije u zdravstvenom sektoru".

13. Interna kontrola je dio koordinacionog tima za borbu protiv trgovine ljudima, a kojeg je oformila Vlada Kantona Sarajevo. Članovi koordinacionog tima redovno učestvuju i doprinose realizaciji izrađenog i usvojenog Plana za borbu protiv trgovine ljudima u Kantonu Sarajevo, na način da se pojedinačno, za svaku instituciju izrađuju smjernice za poboljšanje i aktivno djelovanje u borbi protiv trgovine ljudima;

14. Blagovremeno su poduzimane mjere i aktivnosti predložene u Memorandumu o saradnji sa Uredom za borbu protiv korupcije, a čije su strane potpisale isti i obavezale se na daljnju suradnju gdje se poseban akcent stavlja na saradnju i razmjenu informacija po pitanju kvartalnog dostavljanja podataka o inspeksijskim nadzorima koje će Ured naknadno unositi u Registar inspeksijskih nadzora. U tom smislu, ostvarena je redovna saradnja sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo, u smisli pripreme dokumenta i provođenja aktivnosti za borbu protiv korupcije u Upravi (kontinuiran i blagovremen rad na razvijanju kapaciteta unutar Uprave, a u svrhu izvršavanja planova djelovanja protiv korupcije sa precizno pravno uređenim djelokrugom i ovlastima);

Predmet saradnje po ovom Memorandumu podrazumijevao je dole navedene modalitete podrške, pomoći i saradnje kako slijedi:

- a) Saradnja na izradi strateških dokumenata u oblasti borbe protiv korupcije, prije svega Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo, te Akcionog plana njene implementacije;
- b) Razmjena informacija u vezi sa koordinacijom i nadzorom nad provođenjem strateških dokumenata, prije svega Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- c) Saradnja u razvoju programa i projekata iz oblasti prevencije korupcije;
- d) Saradnja u razvoju sistema koordinacije nadležnih tijela zaduženih za implementaciju politika iz oblasti borbe protiv korupcije;

- e) Saradnja i razmjena informacija u oblasti prikupljanja i analize podataka u kontekstu koruptivnih djelovanja, kao i poduzimanja neophodnih mjera u skladu sa zakonom;
- f) Saradnja i razmjena informacija u oblasti prikupljanja i analize statističkih i drugih podataka u kontekstu borbe protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- g) U skladu sa nadležnostima ugovornih strana kao i zakonskom regulativom, razmjena informacija iz baza podataka vođenih od strane ugovornih strana;
- h) Saradnja u praćenju efekata primjene zakona i podzakonskih akata u kontekstu borbe protiv korupcije Kantona Sarajevo, te razmjena informacija u vezi sa davanjem mišljenja i instrukcija o pitanjima njihove primjene, kao i saradnja na iniciranju aktivnosti u vezi sa izmjenama i dopunama postojećih zakonskih rješenja i njihovim usklađivanjem;
- i) Razmjena informacija i saradnja sa javnim institucijama u oblasti borbe protiv korupcije;
- j) Razmjena informacija i saradnja na razvoju edukativnih programa po pitanju borbe protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- k) Razmjena informacija, koordinacija i saradnja u oblasti obuke i treninga službenika ugovornih strana u svim oblastima a u vezi sa borbom protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- l) Saradnja i razmjena informacija u kontekstu javnog publiciranja informacija u vezi sa borbom protiv korupcije;
- m) Saradnja Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo u cilju pojačane prevencije i rane identifikacije potencijalnih koruptivnih radnji, u smislu korištenja inspeksijskih kontrola, odnosno nalaza, te kontrola rada inspektora od strane Sektora za internu kontrolu ovog organa Uprave radi otkrivanja i provjere koruptivnih radnji.

15. Pokrenut je novi Strateški plan za borbu protiv korupcije KUIP-a, u skladu sa novim Pravilnikom o internom prijavljivanju korupcije i zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo ("Sl.novine Kantona Sarajevo", broj: 49/22) kojeg je inovirao i predložio ovaj Sektor, kao i u skladu sa odredbama Zakona o prevenciji i suzbijanju korupcije u Kantonu Sarajevo i Uputstvom za izradu i provođenje plana institucija javnog sektora u Kantonu Sarajevo.

U Sektoru za internu kontrolu, postojeća kadrovska struktura je slijedeća:

Pomoćnik direktora	1 (jedan) izvršilac
Stručni savjetnik za internu kontrolu	2 (dva) izvršioca
Ukupno:	3 (tri) izvršioca

Ciljevi koji su planirani Programom rada za 2022. godinu za Internu kontrolu su u cijelosti realizovani kada su u pitanju aktivnosti vezane za zaprimanje i razmatranje pisanih predstavlki u vidu žalbe na rad kantonalnih inspektora određenog inspektorata Uprave.

S tim u vezi, Interna kontrola je na osnovu tačno utvrđenog činjeničnog stanja informisala podnosioca predstavke o poduzetim mjerama i provedenom postupku interne kontrole, informisala direktora Uprave o postupanju ili nepostupanju inspektora u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, te u slučaju saznanja o postojanju lakše ili teže povrede službene dužnosti, upućivala inicijative za pokretanje disciplinskog postupka u svrhu utvrđivanja disciplinske odgovornosti i/ili predlagala druge mjere (upozorenja i preporuke).

Uspješno su provedene i kontrole korištenja službenih vozila, poštivanje radnog vremena od strane uposlenika Uprave, postupanje po propisima iz kancelarijskog poslovanja i praćenje ažurnosti vođenja evidencije inspeksijskih nadzora.

Što se tiče saradnje sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo, u smislu pripreme dokumenta i provođenja aktivnosti za borbu protiv korupcije u Upravi, planirane aktivnosti za 2022. godinu su realizovane i izmjenjen je prvobitni Plan integriteta Uprave na način da su ažurirani zakonski i podzakonski okviri, organigram, katalozi radnih mjesta i mjere potrebne za smanjenje mogućnosti nastanka koruptivnih pojava u Upravi.

U izvještajnom periodu, Planom rada za 2022. godinu planirane su aktivnosti, po pojedinim kvartalima i pojedinim segmentima koji sadrže određeni broj internih kontrola koji su se u određenim vremenskim periodima (kvartalima) planirali izvršiti.

Treba napomenuti da broj izvršenih internih kontrola direktno ovisi od broja zaprimljenih predmeta odnosno žalbi i predstavki građana na rad državnih službenika i namještenika Uprave, kao i od pokrenutih kontrola od strane službenika Interne kontrole.

S tim u vezi, u 2022. godini, ukupno je otvoreno i realizovano 152 predmeta, dok su dodatne interne kontrole, u smislu praćenja rada uposlenika Uprave, službeno provedene radi provjere poštivanja pravila unutar iste.

Godišnji plan i izvještaj ovog Sektora je drugačiji od ostatka inspekcije obzirom da se osim predmetnih predstavki planiraju i sprovode i interne mjesečne kontrole radnog vremena, kao i pojedinačno interno vršenje kontrole predmeta u IBM Lotus aplikaciji, po inspektorima, odnosno inspektoratima.

Predmeti su prikazani tabelarno i razdvojeni po načinu rješavanja, kvartalno, dok su posebno dodane interne kontrole u smislu praćenja uposlenika Uprave radi provjere poštivanja pravila unutar iste.

III-1 TABELARNI PRIKAZ IZVRŠENIH INTERNIH KONTROLA PO KVARTALIMA ZA PERIOD 01.01-31.12.2022. GODINE:

Poslovi		Broj internih kontrola po kvartalima				
		I	II	III	IV	Ukupno
1	Zaprimanje i razmatranje prijava i predstavki građana i drugih institucija na rad uposlenika Uprave, naročito inspektora, te provjera navoda istih i izvještavanje direktora Uprave i podnosioca predstavke o utvrđenom činjeničnom stanju	36	39	27	25	127
2.	Provjera i prikupljanje činjenica i dokaza, po zahtjevu direktora Uprave, u slučajevima kada postoje indicije ili saznanja o povredi službene dužnosti od strane osoba koje nisu državni službenici, državnog službenika ili namještenika, a prije eventualnog podnošenja disciplinske prijave od strane direktora Uprave. Davanje prijedloga Interne kontrole za pokretanje disciplinskog postupka u slučaju povrede službene dužnosti.					

3.	Rješavanje povrede službene dužnosti putem medijacije					
4.	Izdavanje Upozorenja državnim službenicima i namještenicima u slučaju nepoštivanja internih akata, odnosno naredbi i uputa izdatih od strane direktora Uprave			1	1	2
5.	Praćenje pravilnosti korištenja službenih vozila, te kontrola pravilnosti izvještavanja sa službenih putovanja i realizacija naloga za službena putovanja		1	1	1	3
6.	Praćenje poštivanje radnog vremena od strane uposlenika Uprave	Blagovremeno/ po potrebi				
7.	Praćenje postupanja po propisima iz kancelarijskog poslovanja	Blagovremeno/ po potrebi				
8.	Praćenje ažurnosti vođenja evidencija o izvršenom inspekcijском nadzoru	Blagovremeno/po potrebi				
9.	Saradnja sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo, te priprema dokumenta kao i provođenje strategije za borbu protiv korupcije u Upravi	3		1	1	5
10	Kontrola postupanja inspektora po članu 30. Zakona o inspekcijama KS	Konstatno praćenje kroz IBM LOTUS APLIKACIJU				
11	Ostali predmeti i akti	9		3	3	15
UKUPNO		48	40	33	31	152
Broj izvršilaca i kvalifikaciona struktura		2 /dva / VSS				

III-2 TABELARNI PRIKAZ SA USPOREDNIM POKAZATELJIMA U ODNOSU NA PRETHODNI PERIOD:

Poslovi		Ukupan broj predmeta Interne kontrole 2020/2021/2022				
		I	II	III	IV	Ukupno
1	Broj internih kontrola po kvartalima za 2020. godinu	55	45	41	69	210
2	Broj internih kontrola po kvartalima za 2021. godinu	45	34	33	101	213
3	Broj internih kontrola po kvartalima za 2022. godinu	48	40	33	31	152
UKUPNO 2020/2021/2022		148	119	107	201	575
Broj izvršilaca i kvalifikaciona struktura		2- 3 - 4/dva-tri-četiri / VSS				

Interna kontrola Uprave u cilju obezbjeđenja zakonitog i efikasnog izvršenja kontinuiranih zadataka će i dalje, u skladu sa svojim ovlaštenjima, kontrolisati rad svih zaposlenih u Upravi, kako slijedi:

- Zaprimati prijave i predstavke građana na rad uposlenika Uprave, posebno inspektora, te utvrđivanje činjeničnog stanja i blagovremenosti postupanja inspektora po podnesenim zahtjevima za vršenje inspekcijuskog nadzora;
- Provjeravati i prikupljati činjenice i dokaze, ukoliko su postojale indicije ili saznanja o povredi službenih dužnosti;
- Blagovremeno i zakonito provjeravati postupanja inspektora po podnesenim zahtjevima za vršenje inspekcijuskog nadzora;
- Vršiti kontrolu poštivanja radnog vremena;
- Provoditi mjere i aktivnosti iz Plana Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za borbu protiv korupcije, kao i Plana integriteta;

Predmeti će se rješavati po principu uzimanja izjava postupajućih inspektora kao i glavnih inspektora, te izuzimanje kompletne dokumentacije (ukoliko je postojala potreba za istim), zbog uvida u činjenično stanje, eventualne zloupotrebe službene dužnosti i položaja kao i postupanje odnosno nepostupanje prema zakonskim odredbama. Na svaku predstavku uredno i blagovremeno je dostavljen odgovor podnosiocu predstavke, te obavijest Inspektoratu o poduzetim aktivnostima Interne kontrole.

U proteklom periodu pojačana je saradnja sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo, na način da je blagovremeno postupano po zahtjevima navedene institucije u smislu detaljno upućenih informacija o tačno utvrđenom činjeničnom stanju i poduzetim mjerama od strane Interne kontrole u pojedinim predmetima u kojim se pojavila sumnja na koruptivno djelovanje kantonalnih inspektora; Ostvarena je saradnja sa Agencijom za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine u vidu implementacije sporazuma "CAF" projekta pod nazivom „Primjena potpunog upravljanja kvalitetom u KUIP Kantona Sarajevo“. Ostvarena je i kontinuirana saradnja sa Tužilaštvom i MUP-om Kantona Sarajevo po pitanju rješavanja određenih predmetnih predstavki zaprimljenih u ovom Sektoru.

X Pregled unutrašnje organizacije, kadrovske i materijalne osposobljenosti kantonalnog organa

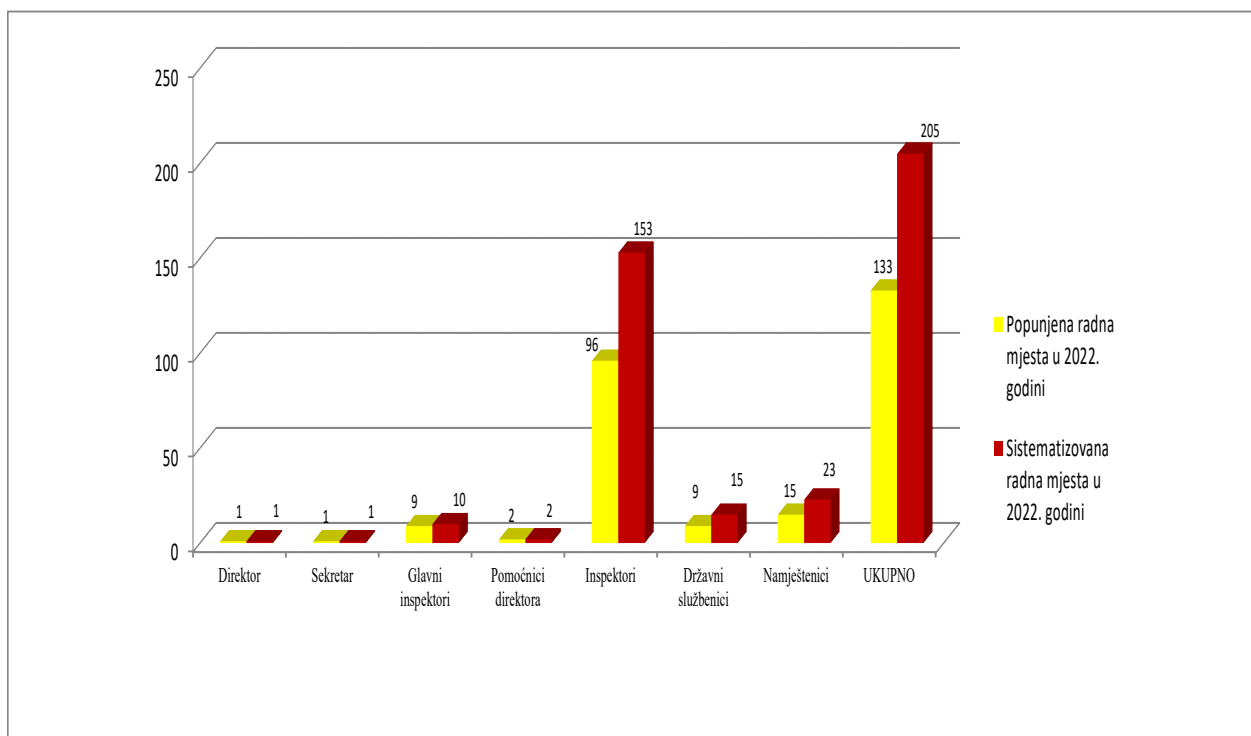
Unutrašnja organizacija Kantonalne uprave uređena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo broj: 14-01-2-05151/21 na koji je Vlada Kantona Sarajevo dala saglasnost Odlukom broj: 02-04-43454-19/21 od 02.12.2021. godine

Sistematizacija radnih mjesta Kantonalne uprave obuhvata ukupno 205 radnih mjesta, od kojih je jedan direktor, jedan sekretar, deset glavnih inspektora, dva pomoćnika direktora, 153 inspektora, 15 državnih službenika i 23 namještenika.

Popunjenost na dan 31.12.2022. godine je 133 uposlenika ili 64,88 % .

Od ukupno sistematizovana 153 inspektora, popunjeno je sa 96 inspektora, sistematizovano 15 državnih službenika popunjeno 9, sistematizovana 23 namještenika popunjeno 15.

Grafikon: Usporedni pregled popunjenih i sistematizovanih radnih mjesta u 2022. godini

Potreba za popunom radnih mjesta prisutna je gotovo u svim inspektoratima, međutim ista je posebno izražena u Inspektoratu urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije, Inspektoratu rada zaštite na radu i socijalne zaštite i Inspektoratu prosvjetne inspekcije i to na slijedećim pozicijama: Kantonalni inspektor zaštite okoliša, Kantonalni urbanističko-građevinski inspektor, Kantonalni inspektor rada, Kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje, Kantonalni prosvjetni inspektor, Kantonalni termoenergetski inspektor, Kantonalni veterinarski inspektor.

U 2022. godini realizirano je ukupno 119 edukacija za zaposlenike Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo. Od ukupnog broja edukacija 79 je realizirano u organizaciji ADS F BiH uz podršku Federalne uprave za inspeksijske poslove, koja je omogućila edukaciju zaposlenicima KUIP-a KS putem projekta „Edukacija“ (saradnja FUZIP i EBRD). Za 18 zaposlenika obezbijedena je edukacija u sklopu realizacije aktivnosti „Mapiranje radnih procesa“ u KUIP-u u saradnji sa ADS F BiH angažiran je certificirani eksterni edukator iz ove oblasti. U oblasti javnih nabavki obezbijedene su četiri edukacije kako putem ADS F BiH, tako i putem certificiranih eksternih kuća za ovu vrstu edukacije. U sklopu provođenja Protokola o SURZN, a usljed nedostatka edukacija sa ovom tematikom, organizovana je edukacija u prostorijama Centra za socijalni rad Općine Centar. U sklopu implementacije CAF projekta svoje učešće dobila je menadžer CAF projekta u okviru eksterne povratne informacije PEF - Akteri eksterne povratne informacije, te učešće tri zaposlenika na CAF otvorenom danu u organizaciji ADS F BiH kao voditelja postupka i primjene CAF modela. Od ukupnog broja edukacija u 2022. godini za državne službenike obezbijedeno je 113 a za namještenike svega 6 edukacija.

XI Način ostvarivanja saradnje sa federalnim organima, drugim kantonima, općinama, Gradom Sarajevom, ombudsmenima, nevladinim sektorom i dr.

U izvještajnom periodu naglašena je saradnja sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove. Saradnja se ogleda u redovnom dostavljanju izvještaja o radu koji se odnose na inspeksijske nadzore izvršene po ovlaštenju direktora Federalne uprave za inspeksijske poslove.

Pored navedenog, inspektori rada i tržišno-turistički inspektori po zahtjevu Federalne upravne za inspeksijske poslove redovno se uključuju u pojačane inspeksijske nadzore koji se po zaključku Vlade Federacije Bosne i Hercegovine provode redovno jednom godišnje na području Kantona Sarajevo.

Saradnja sa drugim organima

Odnosi kantonalnih organa uprave i općinskih i gradskih organa uprava zasnivaju se na obavezama koje svaki od tih organa ima u odnosu na izvršavanje kantonalnih zakona i kantonalnih propisa. Saradnja sa ovim organima ostvarena je najčešće kod dostavljanje izvještaja, informacija o primjeni propisa kao i pružanja pomoći u dijelu koji se odnosi na primjenu kantonalnih propisa.

Posebno ističemo dobru saradnju sa MUP-om Kantona Sarajevo. Saradnja sa ovim organom ogleda se u zajedničkom radu inspektora sa policijskim službenicima PU Kantona Sarajevo i postupanje inspektora po službenim zabilješkama policajaca.

Kontrole u saradnji sa pripadnicima PU odvijale su se na osnovu unaprijed sačinjenog akcionog plana, a često se postupalo i po hitnom postupku. U saradnji sa policijskim službenicima vršene su i pojačane kontrole bespravne prodaje na javnim površinama (u dvije smjene), kontrole ugostiteljskih objekata u noćnim satima.

Uspješna saradnja ostvarena je i sa Direkcijom za robne rezerve Kantona Sarajevo. Naime, prilikom izricanja zaštitne mjere (oduzimanje robe koja je predmet prekršaja) i uskladištenje i čuvanje iste moramo istaći da smo od samog početka rada Uprave naišli na podršku Direkcije za robne rezerve Kantona Sarajevo.

Pored gore navedenih subjekata sa kojima je ostvarena saradnja intenzivnija u odnosu na druge, a sve zbog djelokruga rada ovog organa, moramo istaći da smo u svom radu naišli na puno razumijevanje i podršku i drugih organa svih nivoa vlasti.

Broj: 14-01-30-05741/22

Sarajevo, januar 30.2023.godine

- 4) izreći i naplatiti novčanu kaznu na licu mjesta, ako je za to zakonom ovlašten o čemu se izdaje pisana potvrda;
- 5) podnijeti zahtjev za pokretanje disciplinske odgovornosti, odnosno prekršaja ili gospodarskog prijestupa, odnosno kaznenu prijavu za kazneno djelo ako su povredom zakona ili drugog propisa učinjeni ti prijestupi ili kazneno djelo;
- 6) poduzeti i druge upravne mjere i radnje za koje je posebnim zakonom i drugim propisom ovlašten.

Članak 126.

Upravne i druge mjere iz toč. 1. do 3. i točke 5. članka 125., kao i preventivne mjere iz članka 130. ovoga Zakona, inspektor naređuje donošenjem pisanog rješenja. Temelj za donošenje rješenja predstavlja činjenično stanje navedeno u zapisniku iz odredbe članka 124. ovoga Zakona.

Na rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odgovorna osoba kod koje je izvršen inspekcijski nadzor, ima pravo izjaviti žalbu nadležnom organu u roku od osam dana od dana prijama rješenja, ako posebnim zakonom nije određen drugi rok. Žalba se izjavljuje sljedećim organima, i to:

- 1) ako je rješenje donio federalni inspektor - žalba se izjavljuje federalnom ministru čiji je inspektor donio rješenje;
- 2) ako je rješenje donio kantonalni inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoratu, a ako se rješenje odnosi na primjenu kantonalnog zakona - žalba se izjavljuje kantonalnom ministru čiji je inspektor donio rješenje;
- 3) ako je rješenje donio općinski ili gradski inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoratu, a ako se rješenje odnosi na primjenu kantonalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom kantonalnom inspektoratu, a ako se rješenje odnosi na primjenu općinskog, odnosno gradskog propisa - žalba se izjavljuje općinskom, odnosno gradskom organu određenom statutom ili propisom općinskog, odnosno gradskog vijeća.

Rješenje po žalbi mora se donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijama žalbe.

Rješenje doneseno po žalbi iz stavka 2. ovoga članka je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnoga suda, sukladno zakonu.

Članak 127.

Pravna osoba s javnim ovlaštima, odnosno organ uprave i upravna organizacija kod kojih je izvršen inspekcijski nadzor, obvezni su postupiti po rješenju inspektora iz članka 126. ovoga Zakona.

Članak 128.

Inspektor je obavezan pratiti provedbu upravnih mjera koje je naložio rješenjem, pa ako utvrdi da se naređene mjere ne provode na način i u roku kako je rješenjem određeno, obavezan je podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, kao i poduzeti druge mjere za koje je zakonom ovlašten.

Ako inspektor ne može osigurati provedbu upravnih mjera u smislu stavka 1. ovoga članka, obavezan je o tome bez odlaganja pisano obavijestiti rukovoditelja organa uprave kojem pripada taj inspektor, koji je obavezan podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ako to nije učinio inspektor i poduzeti druge mjere radi osiguranja provedbe naloženih mjera.

Članak 129.

Inspektor može privremeno oduzeti dokumente i predmete koji u disciplinskom, odnosno prekršajnom ili sudskom postupku mogu poslužiti kao dokaz, o čemu je dužan izdati pisanu potvrdu.

Članak 130.

Inspektor je dužan poduzimati i odgovarajuće preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provedbi zakona i drugih propisa čije izvršenje nadzire, i u tom cilju ima pravo upozoriti fizičke i pravne osobe na obveze iz propisa, ukazati na štetne posljedice, koje mogu nastati i predložiti mjere za otklanjanje njihovih uzroka i druge mjere za koje cijeni da su potrebne, a fizičke i

pravne osobe su dužne postupiti po danim preventivnim mjerama inspektora.

Preventivne mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se rješenjem.

Članak 131.

O svim izvršenim inspekcijskim pregledima i poduzetim upravnim mjerama iz čl. 125. i 130. ovoga Zakona, inspektor je dužan voditi evidenciju.

Federalni ministri, svaki u oblasti iz svoje nadležnosti, propisuju sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 132.

Inspekcija je dužna najmanje jednom godišnje podnijeti pisano izvješće o izvršenim inspekcijskim pregledima, o nadenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama s prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvješću se obvezno moraju obraditi vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima i predložiti u kojem bi pravcu trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

Izvješće iz stavka 1. ovoga članka, podnosi se sljedećim organima, i to:

- 1) federalna inspekcija izvješće podnosi Vladi Federacije i Parlamentu Federacije;
- 2) kantonalna inspekcija izvješće podnosi vladi kantona i skupštini kantona;
- 3) općinska, odnosno gradska inspekcija izvješće podnosi općinskom načelniku, odnosno gradonačelniku i općinskom, odnosno gradskom vijeću.

2. Odnos federalne inspekcije prema kantonalnoj i općinskoj inspekciji

Članak 133.

Federalna inspekcija surađuje s kantonalnom inspekcijom i pruža joj potrebnu stručnu pomoć u svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Suradnja i stručna pomoć iz stavka 1. ovoga članka, obvezno se ostvaruje u onim pitanjima u kojima je federalnim zakonom predviđeno da određene poslove inspekcijskog nadzora na sprovođenju federalnog zakona vrši kantonalna inspekcija.

U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka, federalna inspekcija ima pravo kantonalnoj inspekciji davati naloge, upute i instrukcije o načinu vršenja inspekcijskog nadzora, a kantonalna inspekcija je dužna postupiti po zahtjevima federalne inspekcije i obavijestiti je o poduzetim mjerama.

Članak 134.

Ako federalna inspekcija utvrdi da kantonalna inspekcija ne vrši ili nepravilno vrši inspekcijski nadzor iz stavka 2. članka 133. ovoga Zakona, u tom slučaju federalna inspekcija je obvezna o tome upoznati vladu kantona i tražiti poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi kantonalna inspekcija vršila taj nadzor, a do početka rada kantonalne inspekcije, taj inspekcijski nadzor vršit će federalna inspekcija.

Troškovi nastali vršenjem inspekcijskog nadzora od strane federalne inspekcije iz stavka 1. ovoga članka, padaju na teret kantonalnog organa uprave u čiju nadležnost spada taj inspekcijski nadzor.

Članak 135.

Odredbе čl. 133. i 134. ovoga Zakona, analogno se primjenjuju i na odnose federalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji u slučajevima kada je federalnim zakonom općinska, odnosno gradska inspekcija ovlaštena vršiti određene poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem federalnog zakona.

Članak 136.

Odredbе čl. 133. i 134. ovoga Zakona, analogno se primjenjuju i na odnose kantonalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji, a posebno u pitanjima u kojima je općinska, odnosno gradska inspekcija kantonalnim zakonom ovlaštena vršiti određene poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem kantonalnog zakona.